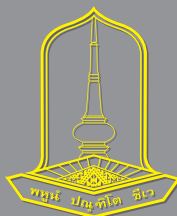

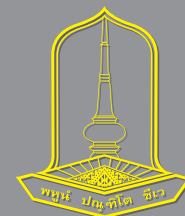
JOURNAL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES MAHASARAKHAM UNIVERSITY

Volume 40 Number 5 September-October 2021

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีที่ 40 ฉบับที่ 5 กันยายน-ตุลาคม 2564

วารสาร มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีที่ 40 ฉบับที่ 5 กันยายน-ตุลาคม 2564

Dim but not Vanish: Image and Convention of Makeup for Thai News Announcers <i>Krit Kamnon</i>	7
A Study of Vietnamese Youth's Desire for Continuing Education <i>Thanaphan Toophom, Kannatha Phongpiriyavanich, Sutthiluck Sawanyavisuthi</i>	20
The Development of a Melodica Learning Activity Package for a Music Club at Ban KhamSamor School, Khueang-Nai District, Ubon Ratchathani <i>Thanakrit Santhaweesuk, Sayam Chuangprakhon, Watchara Homhuan</i>	30
A Study of Factors Correlated with Lecturers Motivation for Research Production of Hatyai University <i>Punja Chuchuai, Sumontha Wongngam</i>	42
Supply Chain of Organic Rice in Suphan Buri Province <i>Manida Chuea-Insoong, Pokasarp Poompuang, Pornpimon Namwong</i>	54
Effectiveness of Promoting Health Literacy on the Health Literacy, Prevention and Control of Dengue Haemorrhagic Fever and Aedes Aegypti Larval Indices, Trang Province <i>Wararat Tiparat, Kanokpan Promtong, Montree Rakpakdee</i>	71
How to reimburse medical expenses correctly according to tax principles <i>Sirirut Jaensirisak</i>	85
The Actual characteristics and Expectations of Good Teachers in The Opinions of People Successful in Life <i>Sutida Lekawattana, Chaveewan Ponsana, Wirat Phongsiri</i>	98
The Analysis of External Business Environment Affecting Entrepreneurial Intention of Build Bright University Students, Cambodia <i>Tokla Moeut, Chonnatcha Kungwansupaphan, Ubonwan Suwannapusit</i>	111
An Analysis of the Problems and Countermeasures of Miao song culture in education <i>Zhou Wenjian, Peerapong Sensai, Watcharanon Sangmuenna</i>	126

ความรางเลือนที่ไม่เลือนราง: ภาพลักษณ์และธรรมเนียมปฏิบัติของการแต่งหน้า ผู้ประกาศข่าวไทย กฤษณ์ คำนนท์	7
การศึกษาความต้องการศึกษาต่อของเยาวชนในสาทรณรัฐสงคณยมเวียดนาม จุนพรณ รุปหอม, กัญณฐา พงศ์พริยะวนิช, สุทธิลักษณ์ สวรรยาวิสุทธิ	20
การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียน สำหรับชมรมดนตรีโรงเรียน บ้านคำสมอ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ธนกฤต แสนทวีสุข, สยาม จวงประโคน, วัชร หอมหวล	30
การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ปัญจา ชุชววย, สุมณฑา วงศ์งาม	42
ห่วงโซ่อุปทานข้าวอินทรีย์ในจังหวัดสุพรรณบุรี มานิดา เชื้ออินสูง, โภคทรัพย์ พุ่มพวง, พรพิมล นามวงศ์	54
ประสิทธิผลของโปรแกรมการสร้างเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพต่อความรอบรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย จังหวัดตรัง วรารัตน์ ทิพย์รัตน์, กนกพรณ พรหมทอง, มนตรี รักภักดี	71
การเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลอย่างไรให้ถูกต้องตามหลักภาษีอากร ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์	85
คุณลักษณะที่เป็นจริงและความคาดหวังของครูที่ดีในความคิดเห็นของคน ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต สุธิดา เลขะวัฒนะ, ฉวีวรรณ พลชนะ, วิรัตน์ พงษ์ศิริ	98
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็น ผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยบิวด์ไบรท์ ในประเทศกัมพูชา Tokla Moeut, ชนมีณัฐชา กังวานศุภพันธ์, อุบลวรรณ สุวรรณภูมิ	111
การวิเคราะห์ปัญหาและมาตรการรับมือของวัฒนธรรมเหมียวในสถานศึกษา ชู เหวินเจี้ยน, พีรพงศ์ เสนไสย, วัชรานนท์ สังข์หมื่นนา	126

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปีที่ 40 ฉบับที่ 5 กันยายน-ตุลาคม 2564

เจ้าของ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมเผยแพร่งานวิชาการและงานวิจัยที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการ และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงวิชาการ โดยครอบคลุมวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ การศึกษาศิลปกรรม นครศิลปกรรม ภาษา วรรณกรรม กำหนดการตีพิมพ์ปีละ 6 ฉบับ ออกราย 2 เดือน คือ เล่ม 1 มกราคม-กุมภาพันธ์/เล่ม 2 มีนาคม-เมษายน/เล่ม 3 พฤษภาคม-มิถุนายน/เล่ม 4 กรกฎาคม-สิงหาคม/เล่ม 5 กันยายน-ตุลาคม และ เล่ม 6 พฤศจิกายน-ธันวาคม

บทความวิชาการและบทความวิจัยที่จะนำมาตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคามนี้จะต้องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการ (Peer review) ซึ่งปกติจะมีผู้พิจารณา 2 คน (Double Blind) หรือ ผู้พิจารณา 3 คน ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย

ที่ปรึกษา	อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม	
บรรณาธิการ	ศาสตราจารย์ ดร.ปฐม หงษ์สุวรรณ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยบรรณาธิการ	รองศาสตราจารย์ ดร.พิทักษ์ น้อยวงศ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินตะเสน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
	อาจารย์ ดร.พิมพ์ยุพา ประพันธ์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ภูมิฐาน รังคกุลนุวัฒน์	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
ศาสตราจารย์ ดร.อรุณจักร์ สัตยานุรักษ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมศักดิ์ พิฤศร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ศาสตราจารย์ ดร.กุลธิดา ท้วมสุข	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย สิงห์บุญชัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ชัย ปิฎกวัชร์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.คารารัตน์ เมตตาริกานนท์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชม ศรีสะอาด	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.มนวิภา ผดุงสิทธิ์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สุจินดา เข้มศรีพงษ์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.สุธีวรรณ ตันติธนาวงค์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
รองศาสตราจารย์ ดร.สุธีวรรณ พิรศักดิ์โสภณ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.วนิช นิรันดร์นันท	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตอุดรธานี
รองศาสตราจารย์ ยงยุทธ ฐาแก้ว	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ สิทธิพร ภิรมย์รัตน์	มหาวิทยาลัยศิลปากร
รองศาสตราจารย์ ดร.กมลพร สอนศรี	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.ธัญญา สังขพันธานนท์	มหาวิทยาลัยนเรศวร
รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทศิริสิริ	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สมชัย ภัทรธรรณันท์	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรศักดิ์ คำคง	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูเบศร์ สมุทรจักร	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พ.ต.ท.ดร.เกษมศักดิ์ โชติชาครพันธ์	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอื้อมพร หลินเจริญ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ ธีรธรรม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิคม นาคอ้าย	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
Mr.Paul Dulfier	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เลขานุการ นางฉวีวรรณ ธรรมะเศรษฐ์

ผู้ช่วยเลขานุการ จิรรัตน์ ภูสุถุทธิ์ พัทธวีไล รุ่งวิสัย

สำนักงานกองบรรณาธิการ	กองส่งเสริมการวิจัยและบริการวิชาการ
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ตำบลขามเือง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 44150
โทรศัพท์ 0-4375-4321 ต่อ 1754 หรือ 0-4375-4416	
กำหนดการตีพิมพ์ปีละ 6 ฉบับ	
ฉบับที่ 1 มกราคม-กุมภาพันธ์	ฉบับที่ 2 มีนาคม-เมษายน
ฉบับที่ 4 กรกฎาคม-สิงหาคม	ฉบับที่ 5 กันยายน-ตุลาคม
	ฉบับที่ 3 พฤษภาคม-มิถุนายน
	ฉบับที่ 6 พฤศจิกายน-ธันวาคม

วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคามฉบับนี้ เป็นปีที่ 40 ฉบับที่ 5 ประจำเดือนกันยายน-ตุลาคม 2564 ถือเป็นฉบับก่อนจะส่งท้ายปี 2564 ซึ่งก็ยังคงได้รับความสนใจจากผู้อ่านและผู้เขียนทั้งที่เป็นนิสิต นักศึกษา นักวิจัย และนักวิชาการจากหลายสถาบันที่ได้ร่วมกันส่งผลงานเข้ามาให้กองบรรณาธิการได้พิจารณาเพื่อตีพิมพ์ในวารสารนี้ ทางกองบรรณาธิการต้องขอขอบพระคุณผู้สนใจทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

วารสารฉบับนี้ประกอบไปด้วยบทความจำนวน 10 เรื่อง ได้แก่ 1) ความรางเลือนที่ไม่เลือนราง: ภาพลักษณ์และธรรมเนียมปฏิบัติของการแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวไทย 2) การศึกษาความต้องการศึกษาต่อของเยาวชนในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม 3) การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนแม่โจ้เตียนสำหรับชมรมดนตรีโรงเรียนบ้านคำสมอ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอุดรธานี 4) การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ 5) ห่วงโซ่อุปทานข้าวอินทรีย์ในจังหวัดสุพรรณบุรี 6) ประสิทธิภาพของโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพต่อความรู้ด้านสุขภาพพฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และค่าดัชนีลูกน้ำ ยุงลาย จังหวัดตรัง 7) การเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลอย่างไรให้ถูกต้องตามหลักภาษีอากร 8) คุณลักษณะที่เป็นจริงและความคาดหวังของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนประสบความสำเร็จในชีวิต 9) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยบิวด์ไบรท์ในประเทศกัมพูชา และ 10) การวิเคราะห์ปัญหาและมาตรการรับมือของวัฒนธรรมเหมียวในสถานศึกษา

ท้ายสุด ทางกองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่า บทความเหล่านี้ที่ผ่านการคัดสรรและพิจารณากลั่นกรองคุณภาพจากผู้ทรงคุณวุฒิฯ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านและผู้สนใจในแวดวงวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ที่จะสามารถนำไปต่อยอดและใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไปได้

ปฐม หงษ์สุวรรณ
บรรณาธิการ

สารบัญ

ความทรงจำที่ไม่เลือนราง: ภาพลักษณ์และธรรมเนียมปฏิบัติของการแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวไทย	
กฤษฎณ์ คำนนท์.....	7
การศึกษาความต้องการศึกษาต่อของเยาวชนในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	
ฐนพรรณ รูปหอม, กัญณฐา พงศ์พิริยะวณิช, สุทธิลักษณ์ สวรรยาวิสุทธิ.....	20
การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียน สำหรับชมรมดนตรีโรงเรียนบ้านคำสมอ	
อำเภอเชียงใน จังหวัดอุบลราชธานี	
ธนกฤต แสหนทวิสุข, สยาม จวงประโคน, วัชร หอมหวล.....	30
การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์	
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่	
ปัญญา ชูช่วย, สุนันทา วงศ์งาม.....	42
ห่วงโซ่อุปทานข้าวอินทรีย์ในจังหวัดสุพรรณบุรี	
มานิดา เชื้ออินสูง, โภคทรัพย์ พุ่มพวง, พรพิมล นามวงศ์.....	54
ประสิทธิภาพของโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพต่อความรู้ด้านสุขภาพ	
พฤติกรรมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย จังหวัดตรัง	
วรารัตน์ ทิพย์รัตน์, กนกพรรณ พรหมทอง, มนต์รี รักภักดี.....	71
การเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลอย่างไรให้ถูกต้องตามหลักภาษีอากร	
ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์.....	85
คุณลักษณะที่เป็นจริงและความคาดหวังของครูที่ดีในความคิดเห็นของคน	
ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต	
สุวิดา เลขะวัฒนะ, ฉวีวรรณ พลชนะ, วิรัตน์ พงษ์ศิริ.....	98
การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ	
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยบิวด์ไบรท์ ในประเทศกัมพูชา	
Tokla Moeut, ชนม์ณัฐชา กังวานศุภพันธ์, อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์.....	111
การวิเคราะห์ปัญหาและมาตรการรับมือของวัฒนธรรมเหมียวในสถานศึกษา	
ฐุ เหวินเจียน, พีรพงศ์ เสนไสย, วัชรานนท์ สังข์หมื่นนา.....	126

Contents

Dim but not Vanish: Image and Convention of Makeup for Thai News Announcers <i>Krit Kamnon</i>	7
A Study of Vietnamese Youth's Desire for Continuing Education <i>Thanaphan Toophom, Kannatha Phongpiriyavanich, Sutthiluck Sawanyavisuthi</i>	20
The Development of a Melodica Learning Activity Package for a Music Club at Ban KhamSamor School, Khueang-Nai District, Ubon Ratchathani <i>Thanakrit Santhaweesuk, Sayam Chuangprakhon, Watchara Homhuan</i>	30
A Study of Factors Correlated with Lecturers Motivation for Research Production of Hatyai University <i>Punja Chuchuay, Sumontha Wongngam</i>	42
Supply Chain of Organic Rice in Suphan Buri Province <i>Manida Chuea-Insoong, Pokasarp Poompuang, Pornpimon Namwong</i>	54
Effectiveness of Promoting Health Literacy on the Health Literacy, Prevention and Control of Dengue Haemorrhagic Fever and Aedes Aegypti Larval Indices, Trang Province <i>Wararat Tiparat, Kanokpan Promtong, Montree Rakpakdee</i>	71
How to reimburse medical expenses correctly according to tax principles <i>Sirirut Jaensirisak</i>	85
The Actual Characteristics and Expectations of Good Teachers in The Opinions of People Successful in Life <i>Sutida Lekawattana, Chaveewan Ponsana, Wirat Phong Siri</i>	98
The Analysis of External Business Environment Affecting Entrepreneurial Intention of Build Bright University Students, Cambodia <i>Tokla Moeut, Chonnatcha Kungwansupaphan, Ubonwan Suwannapusit</i>	111
An Analysis of the Problems and Countermeasures of Miao Song Culture in Education <i>Zhou Wenjian, Peerapong Sensai, Watcharanon Sangmuenna</i>	126

ความรางเลือนที่ไม่เลือนราง: ภาพลักษณ์และธรรมเนียมปฏิบัติของการแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวไทย

Dim but not Vanish: Image and Convention of Makeup for Thai News Announcers

กฤษณ์ คำนนท์¹

Krit Kamnon¹

Received: 6 Mar 2021

Revised: 5 April 2021

Accepted: 24 May 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพลักษณ์อันเกิดจากการใช้รหัสในการสื่อความหมายของการแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าว และการตีความเนื้อหาของ การแต่งหน้าจากมุมมองวิธีวิทยาทางภาพ (Visual Methodologies) ผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารด้วยการแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวมีการใช้รหัสทางสังคม (Social code) รหัสทางวัฒนธรรม (Culture code) รหัสซับซ้อน (Elaborated Code) รหัสที่สื่อสารกับผู้รับสารจำนวนมาก (Broadcast Code) และรหัสภาพแทน (Representation Code) มาใช้ในการกำหนดความหมายของการแต่งหน้าให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ยังพบว่าการตีความของการแต่งหน้ามีพื้นฐานทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านเนื้อหา (Content) เกิดการผสมรวมของโครงสร้างการแต่งหน้า และองค์ประกอบพื้นฐานทางศิลปะ 2. ด้านสี (Color) มีการใช้สีที่อ่อนซึ่งเป็นสีที่มีพื้นฐานมาจากธรรมชาติในการแต่งหน้า 3. ด้านการจัดวางองค์ประกอบเชิงพื้นที่ (Spatial organization) มีการจัดตำแหน่งต่างๆของการแต่งหน้าอย่างเป็นระบบ โดยมีการการสร้างจุดเด่น (Dominance) ในการแต่งหน้า 4. ด้านแสง (Light) ได้นำมาประยุกต์ใช้เพื่อสร้างความโดดเด่นและแก้ไขอำพรางจุดด้อยบนใบหน้า และ 5. ด้านการแสดงออกของอารมณ์ภาพ (Expression content) ผ่านการแสดงออกทางด้านอารมณ์ที่แฝงอยู่ในรหัส และทำหน้าที่อัตตะภาษา คือ “ความสวยงามและความน่าเชื่อถือ”

คำสำคัญ: ภาพลักษณ์, ธรรมเนียมปฏิบัติ, การแต่งหน้า, ผู้ประกาศข่าว

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
อีเมล: web_webmaz@live.com

¹ Assistant Professor, Division of Communication Arts in faculty of humanities and social sciences,
Sisaket Rajabhat University. E-mail: web_webmaz@live.com

Abstract

This article aims to analyze images from using makeup for meaning through news announcers and interpretation of makeup via visual methodologies. The study showed that makeup communication by news announcers uses social code, culture code, elaborated code, broadcast code, and representation code to define the meaning of makeup. In addition, the interpretation required 5 basic requirements including, 1) content resulting in makeup structure and artistic elements 2) color using natural light colors for makeup 3) spatial organization positioning makeup in systems using the dominance of makeup 4) light applying for prominence and face concealment and removal and 5) expression content using the emotional expression in codes and acting as metalingual for beauty and reliabil.

Keywords: Image, Convention, Makeup, News announcer

บทนำ

รายการข่าวที่มีส่วนสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันหรือเหตุการณ์ที่เป็นประเด็นที่สังคมให้ความสนใจ ด้วยการรายการข่าวเล่าข่าววิเคราะห์ข่าว การสนทนา และการถกประเด็นถึงข่าวสารที่เกิดขึ้นในสถานการณ์และพื้นที่ต่าง ๆ ของสังคม รายการข่าวจึงเปรียบเสมือนกระจกที่สะท้อนความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม สุภวัฒน์ สงวนงาม (2557: 3) กล่าวว่า ข่าวโทรทัศน์มิได้เป็นเพียงการนำเสนอข้อเท็จจริงดังแต่ก่อน หากแต่รายการข่าวในปัจจุบันจำเป็นต้องมีสีสันในการชวนติดตาม เน้นการนำเสนอที่แปลกไปจากคู่แข่งขึ้น เน้นความน่าสนใจ เข้าใจง่าย สนุก เร้าอารมณ์ แทรกความคิดเห็น และลีลาของผู้นำเสนอหรือพิธีกรข่าวเพื่อสร้างความมีชีวิตชีวาของรายการและข่าวที่นำเสนอ แต่ยังดำรงไว้ซึ่งการรักษาความถูกต้อง สมดุล และเป็นธรรม

ปัจจุบันการผลิตรายการข่าวของแต่ละสถานีต่างมีการแข่งขันกันสูง ทั้งด้านเนื้อหา ด้านคุณภาพ ความรวดเร็วฉับพลันทันต่อเหตุการณ์ ความน่าเชื่อถือ ความถูกต้องครบถ้วนของข้อมูล และจรรยาบรรณ นอกเหนือจากการแข่งขันกันเอง

ภายในสื่อโทรทัศน์แล้ว รายการข่าวยังต้องการปรับตัวในลักษณะการรวบรวมการนำเสนอข่าวจากสื่อดั้งเดิม (Traditional Media) ที่ผนวกรวมกับสื่อใหม่ (New Media) ในแพลตฟอร์มดิจิทัลเพื่อรุกคืบเข้าถึงสาธารณชนได้อย่างรวดเร็วได้ปราศจากข้อจำกัดเรื่องพื้นที่และเวลาในโลกยุคดิจิทัล

หากมองย้อนกลับมายังพบว่า การแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวนั้นยังเป็นประเด็นที่คลุมเครือทางการสื่อสาร และเป็นสิ่งที่นักวิชาการไม่ค่อยจะหยิบยกมาศึกษา เมื่อเทียบเท่ากับการศึกษาด้านการพัฒนาของเทคโนโลยีด้านการสื่อสารในปัจจุบัน ผู้เขียนมองว่า “การแต่งหน้า” ของผู้ประกาศข่าวถือเป็นการสื่อสารที่ไม่ควรละเลยถึงแม้จะเป็นเพียงองค์ประกอบที่หลายคนอาจมองว่าไม่มีความสำคัญ ทว่าการแต่งหน้าสามารถช่วยในการสื่อความหมายและเสริมสร้างบุคลิกลักษณะให้แก่ผู้ประกาศข่าวทั้งหญิงและชายเกิดความสมบูรณ์ขึ้นได้ ทั้งนี้ยังช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ให้แก่องค์กร ดังเช่นวลีคันทูที่ว่า “ผู้ประกาศข่าวเปรียบเสมือนหน้าตาของช่อง”

ในบทความนี้จะเป็นการเปิดพื้นที่ทางการสื่อสารด้วยการแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าว ซึ่ง

เป็นปรากฏการณ์ร่วมสมัยทางสังคมวัฒนธรรมที่โยงใยกับมิติแห่งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและเทคโนโลยีอย่างสลับซับซ้อน โดยจำเป็นต้องทำความเข้าใจถึงปรากฏการณ์การแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวที่ปรากฏในรายการข่าวอย่างลึกซึ้งและหลายมิติที่มากกว่าการสร้างงามเท่านั้น

บทความนี้จึงเป็นการวิเคราะห์ถึงความสำคัญกฎเกณฑ์หรือธรรมเนียมปฏิบัติในการแต่งหน้าของการแต่งหน้าของผู้ประกาศในรายการข่าวไทย โดยยึดนิยามของการสื่อสารที่ว่า การสื่อสาร คือ การสร้าง การถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนความหมายระหว่างผู้ทำการสื่อสาร ตัวสื่อ ตัวสาร บริบท และรหัส เพื่อสร้างให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน อันจักเป็นประโยชน์ต่อการเรียนทางด้านนิเทศศาสตร์ ซึ่งวิชาการแต่งหน้าเป็นหนึ่งในรายวิชาที่ถูกบรรจุไว้ในหลักนิเทศศาสตร์ตามมหาวิทยาลัย ต่างๆ ในประเทศไทย และสามารถนำไปสู่การสร้างสรรคผลงานทางด้านวิชาชีพ “ช่างแต่งหน้า” ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความจำเป็นในการผลิตงานด้านนิเทศศาสตร์ในปัจจุบัน

รหัส: การแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวท่ามกลางยุคดิจิทัล

ท่ามกลางการแข่งขันกันเองในการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารของสังคมแล้ว รายการข่าวยังมีคู่แข่งหน้าใหม่ที่คุ้นเคย คือ รายการข่าวที่อยู่ในแพลตฟอร์มของสื่อใหม่ ซึ่งรายการข่าวในสื่อแบบดั้งเดิมกำลังเผชิญหน้าอย่างปฏิเสธไม่ได้ ถึงแม้หลายช่อง หลายรายการได้ปรับตัวและผนวกรวมการนำเสนอผ่านแพลตฟอร์มใหม่ๆ เช่น แพลตฟอร์มเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ ยูทูบ หรือ อินสตาแกรม ฯลฯ ทั้งนี้ วรรณิ งามขจรกุลกิจ (2562: 951) กล่าวว่า ปัจจุบันผู้ที่ทำหน้านำเสนอข่าวสารไม่จำเป็นต้องเป็นผู้ประกาศข่าวหรือสื่อมวลชนเท่านั้นเพราะเป็นยุคที่สื่อมีลักษณะ Personal Broadcast ใครๆ ก็เป็นผู้ประกาศ หรือ

พิธีกรได้ในหลากหลายแพลตฟอร์มโดยเฉพาะในโลกออนไลน์

ดังนั้น เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงจึงต้องมากลับมาทบทวนเกี่ยวกับคุณสมบัติ “ผู้ประกาศข่าว” เพื่อช่วยในการพัฒนาการผลิตผลงานทางด้านนิเทศศาสตร์ในปัจจุบัน ตามแนวคิดของ Stuart W. Hyde (1995) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติและบทบาทหลายๆ ด้านของผู้ประกาศข่าวว่า จำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และมีประสบการณ์เกี่ยวกับข่าวหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี ทั้งนี้ยังต้องมีความสามารถในการนำเสนอ มีวิธีการบอกเล่าเหตุการณ์อย่างน่าสนใจ และมีความรวดเร็วและทันเหตุการณ์ เช่นเดียวกับบทความของสุปราณี ศิริสวัสดิ์ชัย (2560) พบว่า สมรรถนะที่จำเป็นต่อวิชาชีพผู้ประกาศมี 2 ด้าน คือ 1. ด้านความรู้ (Knowledge) ประกอบไปด้วย ความรู้เบื้องต้นด้านการสื่อสาร ความรู้ด้านกฎหมายและจริยธรรมของผู้ประกาศ ความรู้ด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร 2. ทักษะ (Skill) คือ ทักษะการอ่านออกเสียงภาษาไทย และทักษะการปรากฏตัวในสื่อ

นอกจากคุณสมบัติภายในของผู้ประกาศแล้ว Ivor Yorke (1995: 226) กล่าวว่า การปรากฏตัวของผู้ประกาศข่าวทางโทรทัศน์มีความสำคัญ เช่น การวางตัวดี การเลือกสรรคำพูดนุ่มนวล รื่นหู และท่าทางที่เหมาะสม และความสามารถที่จะรักษาความสงบนิ่งไว้ได้ ทั้งนี้ สนมพร ฉิมเฉลิม (2542: 2) กล่าวว่า บุคลิกของผู้ประกาศข่าวแต่ละสถานีโทรทัศน์ ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในรายการข่าวเป็นพิเศษ ไม่ว่าจะเป็นน้ำเสียง สีลา ท่าทาง สีหน้า แววตา อารมณ์ในการแสดงออก รวมไปถึงเครื่องประกอบรายการข่าว เช่น โลโก้ของสถานี ฉาก แสง กราฟิก รวมทั้งเสื้อผ้า เครื่องประดับ การแต่งหน้าทำผม สามารถหล่อหลอมให้ผู้ประกาศข่าวของสถานีโทรทัศน์แต่ละช่อง

สร้างบุคลิกภาพของผู้ประกาศข่าวของตัวเอง
ขึ้นมา

สิ่งที่จะช่วยในการสื่อความหมายของ
ผู้ประกาศข่าวได้ คือ การแต่งหน้า ซึ่งถูกนำมาใช้
เพื่อเสริมสร้างบุคลิกลักษณะที่ดีให้แก่ผู้ประกาศ
ได้โดยมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งในการสร้าง
ความน่าสนใจให้แก่รายการข่าว ดังที่ Fang Irving
(1972) ระบุว่าคุณสมบัติข้อแรกของผู้ประกาศข่าว
โทรทัศน์ที่มีความสำคัญ คือ รูปร่างหน้าตาที่ต้อง
ดูดี เจกเซ่นที่ Ray White (1990: 97) ได้กล่าวว่า
รูปร่างหน้าตา (Looks) ถือเป็นคุณสมบัติของ
ผู้ทำหน้าที่ผู้ประกาศข่าว โดยรูปร่างหน้าตาของ
ผู้ประกาศข่าวไม่จำเป็นต้องสวยหรือหล่อแบบ
ดารานักแสดงในภาพยนตร์ เพราะสิ่งเหล่านี้
สามารถปรุงแต่งและสร้างขึ้นมาได้ บุคคลที่แลดู
ไม่สวยก็อาจทำให้ดูดีขึ้นได้ เพียงแค่ใช้การแต่ง
หน้าเสริมแต่งเข้าเพื่อช่วยปกปิดหรืออำพรางจุดที่
บกพร่องที่มีอยู่บนใบหน้าซึ่งเป็นที่สังเกตเห็นได้
เนื่องด้วยโทรทัศน์เป็นสื่อที่สามารถเห็นภาพได้
รูปร่างหน้าตาเป็นลักษณะภายนอก (Appearance)
ที่ปรากฏให้เห็นเป็นสิ่งที่แรก จึงเป็นปัจจัยที่มี
ความสำคัญมากสำหรับอาชีพผู้ประกาศข่าว

จากลักษณะดังกล่าวจึงนำไปสู่ข้อสงสัย
ที่ว่า การแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวในรายการ
ข่าวมีกฎเกณฑ์หรือธรรมเนียมปฏิบัติในการแต่ง
หน้าหรือไม่ ซึ่งจากการค้นคว้าไม่ปรากฏว่ามีสิ่งใด
เป็นมาตรฐานที่ชัดเจน และปราศจากแม้กระทั่ง
รางวัลที่เชิดชูคุณภาพของวิชาชีพการแต่งหน้า
ในส่วนของผู้ประกาศรายการข่าว หากแต่จะพบ
รางวัลเกี่ยวกับการแต่งหน้าที่ผูกติดไว้ในสื่อ
การแสดงละคร หรือภาพยนตร์เท่านั้น ถึงแม้
การแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวอาจถูกมองว่ามี
ความสำคัญน้อยกว่าองค์ประกอบอื่นๆ ในรายการ
ข่าวโทรทัศน์ แต่ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่ขาด
ไม่ได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้การแต่งหน้าถือเป็นการ

สื่อสารด้วยการใช้เครื่องหมายต่างๆ หรือสัญลักษณ์
ในระบบสัญลักษณ์วิทยา

“สัญลักษณ์วิทยา” (Semiology) หรือ
“สัญลักษณ์ศาสตร์” (Semiotics) ทั้งสองคำนี้มีรากศัพท์
มาจากภาษากรีกคำเดียวกัน คือ Semeion ที่
แปลว่า Sign หรือ สัญลักษณ์ ซึ่งสัญลักษณ์วิทยาหรือ
สัญลักษณ์ศาสตร์ เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเครื่องหมายและ
สัญลักษณ์ ทั้งสองคำนี้ต่างมีเอกลักษณ์และถูก
รวมอยู่ในระบบของเครื่องหมาย ซึ่งรวมถึง
การศึกษาว่าความหมายของมันถูกสร้างและ
ถูกเข้าใจอย่างไร บางครั้ง นักสัญลักษณ์วิทยาทำการ
ตรวจสอบว่า สิ่งมีชีวิตสร้างความหมายและปรับใช้
อย่างเหมาะสมอย่างไรในโลก ทฤษฎีสัญลักษณ์ศาสตร์
ในระดับทั่วไปจะกล่าวถึงเครื่องหมาย ที่ศึกษา
ในแง่ของการสื่อสารของสารสนเทศในสิ่งมีชีวิต
(Chandler, 2002: 40-44)

สัญลักษณ์ หมายถึง พาหะ (Vehicle) ที่บรรจุ
ความหมายไปยังที่ต่างๆ สัญลักษณ์มีลักษณะเป็น
รูปธรรม กายภาพ จับต้องได้ เมื่อสัมผัสจะนึกถึง
(refer) วัตถุหรือความเป็นจริง สัญลักษณ์วิทยามี
เป้าหมายในการค้นหาไวยากรณ์ (Grammar) กฎ
(Code) ที่ควบคุมการสื่อความหมายของสัญลักษณ์
โดยไม่มีคู่มือสำเร็จรูปที่ตายตัวในการอ่านรหัสและ
ความหมายที่อยู่ในตัวบท โดยพิจารณาให้สัมพันธ์
กับบริบททางวัฒนธรรมสิ่งแวดล้อมของตัวบทนั้น
ตัวบททุกตัวบทที่เป็นเนื้อหาไม่อาจแยกตัวออกมา
เป็นอิสระจากวัฒนธรรมที่สังกัดได้ (กาญจนา
แก้วเทพ, 2541: 329)

การเรียนรู้ถึง “รหัส” คือ การศึกษาถึง
ระบบของความสัมพันธ์ที่เปรียบเสมือนกฎเกณฑ์
กติกา หรือธรรมเนียมปฏิบัติที่เรียกว่า “รหัส” เพื่อ
มาช่วยในการจัดการความหมายของเครื่องหมาย
ต่างๆ หรือสัญลักษณ์ให้เกิดขึ้นได้กับสมาชิกใน
วัฒนธรรมเดียวกัน ภายใต้บริบทของรายการข่าว
โทรทัศน์ ดังเช่นที่ John Fiske (1990: 64) กล่าวว่า

“รหัส” (Code) คือ กระบวนการที่ใช้ในการสร้างความหมายขึ้นมา ซึ่งรหัส คือ ระบบของการให้ความหมายร่วมกันของสมาชิกในสังคมวัฒนธรรมเดียวกัน โดยประกอบไปด้วยเครื่องหมาย สัญลักษณ์ สัญลักษณ์ และกฎเกณฑ์ ระเบียบ หรือธรรมเนียมที่วาดด้วยการใช้ และการเชื่อมโยงสัญลักษณ์ให้สัมพันธ์กับการพัฒนาที่ซับซ้อนในวัฒนธรรมนั้นได้อย่างไรและบริบทใด

จากการศึกษาของสาธิตา เตชะภัทรพร (2541) ได้ชี้ให้เห็นว่า การแต่งหน้าในรายการโทรทัศน์มีผลมาจากการควบคุมในสองลักษณะ คือ การควบคุมจากระบบการทำงาน เช่น นโยบาย รูปแบบ แนวคิดของรายการ ผู้กำกับรายการ การจัดแสงไฟ สีของฉากแบบโครมาคีย์ (Chroma key) และผู้ถูกแต่งหน้า ซึ่งเป็นปัจจัยที่เป็นข้อกำหนดที่ช่างแต่งหน้าไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือตัดสินใจได้ด้วยตนเอง และในลักษณะที่สอง คือ การควบคุมจากบรรทัดฐานของสังคม เป็นการเรียนรู้สังคมทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ค่านิยมในการแต่งหน้าเพื่อสร้างให้เกิดความเหมาะสมที่คนทั่วไปในสังคมยอมรับ ทั้งสองลักษณะส่งผลทำให้ช่างแต่งหน้าสามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ทางด้านแต่งหน้าในขอบเขตที่จำกัดมากกว่าจะทำตามใจตนเอง

จากการศึกษาดังกล่าวทำให้พบว่า การแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวเป็นการใช้รหัสซับซ้อน (Elaborated Code) (Basil Bernstein, 1971) ที่เกิดจากปัจจัยต่างๆ เมื่อย้อนกลับมาการแต่งหน้าเองก็พบกับรหัสซ้ำซ้อน โดยเกิดจากโครงสร้างของการแต่งหน้า คือ 1. การรองพื้น 2. การไฮไลต์ 3. การเชคคิ้ว 4. การทาแบ่งผูน 5. การเขียนคิ้ว 6. การปิดมัสคาร่าคิ้ว 7. การเขียนขอบตา 8. การทาทายแชนโดว์ 9. การปิดมัสคาร่า 10. การติดขนตาปลอม 11. การปิดแก้ม และ 12. การทาปาก และองค์ประกอบพื้นฐานทางศิลปะ คือ

สี เส้น รูปทรง รูปร่าง ลักษณะพื้นผิว ช่องว่าง จังหวะ แสงและเงา โดยองค์ประกอบทั้งหมดที่กล่าวก็มีลักษณะเป็นตัวสื่อที่มีลักษณะของความซับซ้อนในการสื่อความหมายด้วยเช่นเดียวกันในการตีความของการแต่งหน้าจึงจำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ประสบการณ์ทางวัฒนธรรมเข้ามาช่วย ดังนั้นการแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวที่มีลักษณะใกล้เคียงกับภาพที่สามารถพบเจอในลักษณะของภาพตัวแทน (Representation) ในระดับของภาพแบบฉบับ (Types) ในการสื่อความหมายด้วยการแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวจึงต้องอาศัยรหัสที่สื่อสารกับผู้รับสารจำนวนมาก (Broadcast Code) มาทำหน้าที่ในการย้าเตือนความหมายของความเหมือนกันระหว่างกลุ่ม

ทั้งนี้ การแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวได้ใช้รหัสภาพแทน (Representation Code) (อ้างถึงใน John Fiske, 1982: 71) คือ การแต่งหน้าเป็นการใช้รหัสที่แสดงความหมายด้วยสิ่งอื่นนอกเหนือจากตัวมันเอง โดยรหัสภาพแทนเป็นตัวจัดการในการนำเสนอภาพของผู้ประกาศข่าวที่สามารถพบเห็นได้ในรายการโทรทัศน์ ซึ่งการแต่งหน้าเป็นตัวสารที่สามารถทำหน้าที่อ้างอิง (Referential) ในแบบจำลองของจาคอบสัน (Jakobson's model) ดังนั้นการแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวถือเป็นการใช้รหัสภาพแทนเป็นตัวกำหนดการนำเสนอ กล่าวคือ การแต่งหน้าของผู้ประกาศจึงเป็นสัญลักษณ์ (Symbolism) ที่ใช้รหัสภาพแทนมาจัดการการสื่อความหมายถึง “ความสวยงามและความน่าเชื่อถือ” ผู้รับสารจึงต้องถอดรหัสโดยอาศัยการตีความด้วยประสบการณ์ การเรียนรู้ทางสังคม และวัฒนธรรม เพื่อที่จะได้เข้าใจความหมายของการแต่งหน้าที่แฝงอยู่ในตัวสารด้วย

การสื่อความหมายด้วยการแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวจึงจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจถึงรูปแบบและลักษณะของรายการ

ข่าวโทรทัศน์อันเปรียบเสมือนเป็นบริบท (Context) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554: 654) ได้ระบุว่า บริบท หมายถึง สถานการณ์แวดล้อมเพื่อช่วยให้เกิดความเข้าใจความหมายของภาษาหรือของถ้อยคำ ดังนั้นการแต่งหน้าผู้ประกาศในรายการโทรทัศน์ ล้วนจำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมหรือบริบท (Context) ของการสื่อสาร นั่นคือ ลักษณะและรูปแบบของรายการข่าว ล้วนเปรียบเสมือนกฎเกณฑ์หรือธรรมเนียมปฏิบัติที่เข้ามามีอิทธิพลในการจัดการความหมายของการแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวให้เกิดความหมายขึ้น

ถึงแม้การแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวอาจไม่มีกฎเกณฑ์ที่เขียนเป็นลายลักษณ์อักษร หากแต่เป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ต้องพิจารณาถึงปัจจัยด้านนโยบาย เช่น รูปแบบ ลักษณะ และแนวคิดของรายการ และปัจจัยด้านบุคคลในกระบวนการผลิตงานด้านสื่อสารมวลชน เช่น ผู้กำกับ ผู้อำนวยการผลิต ผู้อำนวยการสร้าง ฝ่ายเสื้อผ้าผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย ช่างทำผม ช่างแสงช่างไฟ ช่างกล้อง นักข่าว และช่างแต่งหน้า โดยปัจจัยดังกล่าวมีลักษณะเป็นรหัสทางสังคม (Social Code) และรหัสทางวัฒนธรรม (Culture Code) ที่ได้ก้าวเข้ามาสวมบทบาทเป็นบริบทที่กลายเป็นรหัสในการจัดการสื่อความหมายของการแต่งหน้าให้เกิดขึ้น

สิ่งหนึ่งที่รายการข่าวที่อยู่ในสื่อดั้งเดิมถือว่าได้เปรียบในประเด็นเรื่องการแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าว คือ “ประสบการณ์” ที่สั่งสมมาอย่างยาวนานของช่างแต่งหน้าผู้คร่ำหวอดอยู่ในวงการข่าวและหรือวงการบันเทิงในฐานะมืออาชีพ ที่เปรียบเสมือนฟันเฟืองเล็กๆ ที่สำคัญในการผลิตรายการข่าว ทั้งนี้การแต่งหน้าของผู้ประกาศจึงไม่ใช่การแต่งหน้าในสื่อละคร ภาพยนตร์ หรือโฆษณา ที่สามารถเปลี่ยนแปลงรูปแบบ ผสมผสานหรือเชื่อมโยงกับการแต่งหน้าไปตามแฟชั่น

ได้อย่างเต็มที่ หากต้องการแต่งหน้าตามแฟชั่นก็ควร ปรับแปลง (Adaptation) มาใช้ให้เกิดความเหมาะสมตามบริบทของรายการข่าวแต่ละรายการไป สาเหตุนี้อาจเป็นสิ่งที่ผู้ผลิตรายการข่าวในแพลตฟอร์มใหม่ๆ อาจคาดไม่ถึง เพราะมุ่งให้ความสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาข่าวที่รวดเร็วหรือโดดเด่นเพียงอย่างเดียว

ไม่ว่าจะเป็นช่างแต่งหน้า ผู้ประกาศข่าว หรือผู้ผลิตรายการข่าวหน้าใหม่ที่เกิดขึ้นในยุคหลังสมัยใหม่หรือยุคดิจิทัล ที่มีลักษณะของการทำข่าวด้วยตนเองในทุกกระบวนการ จำเป็นที่ต้องทำความเข้าใจถึงการใช้รหัสในการแต่งหน้า โดยควรทำความเข้าใจและรับรู้ถึงตัวบริบทของรายการข่าว แล้วจึงนำบริบทเข้ามาแปรสภาพเป็นรหัสที่ใช้ในการสื่อสาร ก็จะทำให้การสื่อความหมายด้วยการแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวมีความสมบูรณ์ขึ้นได้ในยุคหลังสมัยใหม่หรือยุคดิจิทัล หรือในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์เหตุการณ์ไม่ปกติ ดังเช่นในกรณีสถานการณ์โควิด-19 (COVID-19) ที่รัฐบาลประกาศใช้ “พรก.ฉุกเฉิน” ห้ามออกจากเคหสถานในช่วงเวลาที่กำหนด จึงทำให้ผู้ประกาศข่าวในช่องต่างๆ ต้องปรับตัวมาดำเนินรายงานข่าวที่บ้าน

ภาพลักษณ์: ภาพลงในความจริงกับ
ตอบสนองความคาดหวังที่เกินพอดีของผู้ชมด้วย
การแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวไทย

การแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวถูกนำมาใช้เพียงเพื่อปรับบุคลิกภาพ (Character Makeup) โดยมีลักษณะเป็นอัตตะตั่วสารที่สื่อความหมายถึง “ความน่าเชื่อถือ” ซึ่งการแต่งหน้าถือเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมและเติมเต็มด้านภาพลักษณ์ (Image) ให้แก่ผู้ประกาศข่าวแทบทุกสำนักในประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นสถานีโทรทัศน์ภาคบริการสาธารณะ และสถานีโทรทัศน์ภาคบริการทางธุรกิจ โดยมีลักษณะดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 ภาพการแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก
ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=dStCT9znQCU>

ภาพที่ 2 ภาพการแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวทางสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส
ที่มา: https://www.youtube.com/watch?v=_lGasvu0rTU

ภาพที่ 3 ภาพการแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวทางช่อง 8
ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=kWMVMGUrWzU>

ภาพที่ 4 ภาพการแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวทางไทยรัฐทีวี
ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=VL0Sjxkd4rQ>

ภาพที่ 5 ภาพการแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวทางอมรินทร์ทีวี
ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=WMiCNfwVMHI>

การแต่งหน้าจึงเป็นการสร้างตัวสารให้กลายมาเป็นภาพลักษณ์ในการรับรู้ของผู้ชมสารการโทรทัศน์ได้อย่างชัดเจน Keneth E. Boulding (1975: 91) ได้กล่าวถึงประเด็นภาพลักษณ์ว่า เป็นความรู้และความรู้สึกของคนเราที่มีต่อสิ่งต่างๆ เป็นความรู้ที่เราสร้างขึ้นมาจากตัวเองหรือที่เรียกกันว่าความรู้ในเชิงอัตวิสัย (Subjective Knowledge) โดยเป็นกระบวนการสะสมเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ในโลกก้าวรอบตัวเรา เนื่องจากมนุษย์ไม่สามารถรับรู้และทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ ได้อย่างทั้งหมด หากแต่มักได้เฉพาะ “ภาพ” ในบางส่วนหรือมีลักษณะที่กว้างๆ ของสิ่งเหล่านั้น ซึ่งล้วนมีความไม่ชัดเจนหรือไม่แน่นอนจึงอยู่ที่การตีความหมายให้ความหมายต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้ Daniel. J. Boorstin 1973: 24) ได้ชี้ว่า ภาพลักษณ์คือ ความดีเลิศ ซึ่งไม่ใช่ของจริง โดยมีลักษณะของการสังเคราะห์ขึ้นมาจากองค์ประกอบหลายอย่าง ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความน่าเชื่อถือได้ มองเห็นได้อย่างชัดเจนและเข้าใจง่าย ทว่าลักษณะของภาพลักษณ์ล้วน มีความกำกวม คลุมเครือ และสร้างภาพลวงให้ผู้รับสารนึกคิดไปเอง

ดังนั้น ภาพลักษณ์ที่เกิดจากการแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวล้วนเกิดจากการสะสม พัฒนา ปรับปรุง และปรับเปลี่ยนไปตามประสบการณ์ที่พบเห็นหรือการเข้าไปมีส่วนร่วม โดยถูกประกอบ

สร้างหรือปรุงแต่งขึ้นมาในลักษณะเป็นสิ่งที่เชื่อถือได้ (An image is believable) ซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญโดยถือเป็นหัวใจของผู้ประกาศข่าวคือ “ความน่าเชื่อถือ” ได้ ในเวลาเดียวกัน ภาพลักษณ์นั้นเป็นสิ่งที่ถูกจำลองขึ้นมา (An image is synthetic) โดยไม่ได้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ซึ่งอาจมีความแตกต่างจากลักษณะภาพลักษณ์ดั้งเดิมหรือภาพลักษณ์ส่วนตัวของผู้ประกาศ ทั้งนี้ภาพลักษณ์ของผู้ประกาศเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจน (An image is vivid and cocreate) เพื่อให้เกิดความดึงดูดใจหรือดึงดูดความรู้สึกทางอารมณ์ เมื่อเห็นการแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวก็สามารถเข้าใจได้อย่างชัดเจน

ภาพลักษณ์ที่เกิดจากการแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวจึงเป็นเรื่องของความคลุมเครือ เพราะภาพลักษณ์ที่อยู่รอบตัวเรานั้นมีลักษณะไม่ตายตัวหรือแน่นอน โดยภาพลักษณ์ของผู้ทำการสื่อสารในยุคดิจิทัลล้วนมีอัตลักษณ์ที่ไม่ชัดเจน จึงต้องทำความเข้าใจถึงบทบาทที่แสดงออกมาเท่านั้น ดังนั้นการแต่งหน้าผู้ประกาศจึงได้ช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ให้เกิด “ความน่าเชื่อถือ” อันนำไปสู่ความไว้วางใจ (Trustworthiness) และความเป็นมืออาชีพ (Professionalism) จนกลายเป็นมายาคติ (Myth) ในความคิดความเชื่อของคนในสังคม ทว่ามายาคติดังกล่าวสามารถเปลี่ยนแปลงไปได้อย่างเป็นพลวัต และไม่มีผู้ใดตอบได้ว่ามายาคตินี้จะอยู่ในสังคมยาวนานเพียงใด เช่นเดียวกับ กิตติวรณ ปุณบางกระดี (2540: 38) กล่าวว่า การสร้างภาพลักษณ์ในสื่อมวลชนที่ผ่านมามีการใช้เหตุการณ์เทียมและมีลักษณะคลุมเครือระหว่างความคาดหวังกับโลกแห่งความเป็นจริง เพราะเป็นเรื่องที่เกิดจากการสร้างสรรค์ที่มีแบบแผนเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ มีเหตุผลในการสร้างอยู่บนพื้นฐานแห่งการได้มาซึ่งการยอมรับความเชื่อถือและไว้วางใจ

ทั้งนี้ ในสังคมที่อยู่ในศตวรรษที่ 20 ซึ่งดำเนินอยู่ในช่วงเวลาของวัฒนธรรมหลังสมัยใหม่ (Postmodern culture) เหตุการณ์เทียมได้เกิดขึ้นมากมาย เพื่อตอบสนองความคาดหวังที่เกินพอดี (Extravagant Expectation) ของมนุษย์ เมื่อความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ยุคดิจิทัลพัฒนาอย่างไม่หยุดยั้งทำให้เกิดสภาวะจำลอง (Simulation) อันนำไปสู่การเกิดเหตุการณ์เทียม (Pseudo-Event) ขึ้นอย่างมากมาย ดังที่พบการสร้างคลิพวิดีโอต่างๆ ในสื่อออนไลน์ที่สร้างกระแสรับชมอย่างท่วมท้น ทั้งนี้การสร้างเหตุการณ์เทียมที่พบเห็นอย่างชัดเจนในวงการสื่อสารมวลชน เช่น การผลิตข่าว โฆษณา ละคร ภาพยนตร์ ฯลฯ

Daniel. J. Boorstin (1973) ได้ให้ความหมายของเหตุการณ์เทียมไว้ว่า เหตุการณ์เทียมคือ สิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น จำลองขึ้น ในรูปแบบของเหตุการณ์ กิจกรรม หรือการกระทำที่มีการวางแผนเอาไว้ มีการใช้กลยุทธ์ต่างๆ เพื่อสร้างภาพมายา (Illusion) โดยมีเป้าหมายเพื่อทำให้เกิดภาพลักษณ์ตามที่ประสงค์ สอดคล้องกับ Gus Root (อ้างถึงใน John Middleton, 1980: 114) ได้อธิบายถึงการสร้างสภาวะจำลองด้านสื่อสารมวลชน โดยใช้สภาวะจำลองเป็นกลยุทธ์ในการกำหนดแผนงานด้านการสื่อสารในการผลิตงานต่างๆ ด้านการสื่อสารมวลชน ดังนั้นการผลิตรายการข่าวถือเป็นสภาวะจำลองที่ปรากฏออกมาในรูปของเหตุการณ์เทียม โดยมีการวางแผนการเตรียมการไว้วางหน้าอย่างมีลำดับขั้นตอน มีเป้าหมาย และเน้นความน่าสนใจ

รายการข่าวมีบทบาทสำคัญในการสร้างข่าว (News Making) และได้สร้างสถานภาพ (Confer status) ให้ผู้ประกาศข่าวที่สามารถกลายเป็นผู้มีชื่อเสียง (Celebrity) ที่ได้รับความนิยมจากอยู่รับชมรายการข่าว โดยเกิดจากความรู้ความสามารถ หรือความประทับใจในภาพลักษณ์

ที่ประกอบรวมเข้าด้วยกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธไม่ได้ว่าการสร้างภาพลักษณ์ของผู้ประกาศข่าวล้วนทำให้เกิดความงาม ความน่าเชื่อถือ

ดังนั้น การแต่งหน้าก็เป็นการสร้างภาพลักษณ์และเป็นเหตุการณ์ที่يلم่วงตาและอำพรางบทบาทจริงของผู้ประกาศข่าวเพียงชั่วขณะหนึ่งเท่านั้น โดยการแต่งหน้าของผู้ประกาศยังเป็นการตอบสนองความต้องการที่เกินพอดีของผู้รับสาร และความต้องการของสังคม (Social Expectation) ที่ผลักดันให้ผู้ประกาศข่าวจำเป็นต้องใช้การแต่งหน้า การทำผม การแต่งกาย และเครื่องประดับเพื่อเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่พึงปรารถนา (Wish Image) อันนำไปสู่ความบันเทิงรื่นรมย์ หากขาดการแต่งหน้าไปแล้วอาจขาดอรรถรส ปราศจากสีสัน ความน่าสนใจ และเกิดความน่าเบื่อในการรับชม อันนำไปสู่การถอนตัว (Exit Option) จากการรับชมรายการ และการไว้วางใจ (Voice Option) (ดูรายละเอียดเพิ่มเติม Hirschman, 1970) ที่สามารถเกิดได้อย่างนับพันล้านทันทีในโลกยุคหลังสมัยใหม่/ยุคดิจิทัล

การตีความเนื้อหาของ การแต่งหน้า จากมุมมองวิธีวิทยาทางภาพ (Visual Methodologies)

รายการข่าวแทบทุกรายการ ทุกช่อง และทุกสถานีต่างใช้การแต่งหน้าเพื่อสื่อความหมายของผู้ประกาศข่าว การแต่งหน้าหรือตัวสารจึงถือเป็นสิ่งสำคัญของการศึกษาเรื่องการสื่อความหมาย เนื่องจากสามารถถ่ายทอดได้อย่างมากมาย ในฐานะที่การแต่งหน้าเป็นศาสตร์แห่งศิลปะเชิงเช่นเดียวกับการถ่ายภาพและการวาดภาพ ผู้เขียนจึงนำแนวคิดเรื่อง The Good eye (Gillian Rose, 2007: 35) ซึ่งเป็นแนวทางของวิธีวิทยาทางภาพ (Visual Methodologies) มาเทียบเคียงในการศึกษาเพื่อวิเคราะห์ตีความเนื้อหาภายในและเนื้อหาภายนอกของการแต่งหน้าผู้ประกาศข่าว

โดยแบ่งเป็น 5 มิติ ดังนี้

มิติแรกด้านเนื้อหา (Content) การแต่งหน้าของผู้ประกาศเป็นการสื่อสารด้วยสัญลักษณ์ต่างๆ จากโครงสร้างการแต่งหน้า และองค์ประกอบพื้นฐานทางศิลปะ โดยผสมรวมกันขึ้นมาเป็นตัวสารในรายการข่าวโทรทัศน์ โดยมีรหัสทางสังคมและรหัสทางวัฒนธรรมที่เข้ามามีบทบาทในการจัดการความหมายของการแต่งหน้าให้เกิดขึ้น

มิติที่สองด้านสี (Color) สีทุกสีล้วนมีความหมายในเชิงจิตวิทยาที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละวัฒนธรรม โดยการแต่งหน้าของผู้ประกาศได้มีการใช้สีที่อ่อน ไม่เน้นความฉูดฉาดหรือโดดเด่นในลักษณะของสีที่มีพื้นฐานมาจากธรรมชาติ เช่น สีน้ำตาล สีส้ม หรือสีพีช ซึ่งสีที่ใช้ในการแต่งหน้าล้วนสื่อความหมายถึง การเติมเต็ม ความมั่นคง ความไว้วางใจ ความรอบรู้ และผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งการแต่งหน้ายังช่วยเสริมสร้างบริบทของการรายงานข่าวให้เกิดความชัดเจนขึ้น หากใช้สีที่มีความฉูดฉาดอาจทำให้บริบทของการรายงานข่าวโทรทัศน์สูญสลายไป กลายเป็นรายการเกมโชว์หรือรายการวาไรตี้ที่มีความสนุกสนานเป็นสำคัญ ดังนั้นสีแต่ละสีนั้นจะมีอิทธิพลต่อมนุษย์แต่ละคนในแต่ละวัฒนธรรมแตกต่างกันออกไป ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

มิติที่สามด้านการจัดวางองค์ประกอบเชิงพื้นที่ (Spatial organization) เมื่อเปรียบเทียบว่าการแต่งหน้ากับภาพที่มีการจัดองค์ประกอบต่างๆ คือ ความกว้าง ความยาว ความลึก และระยะห่างของภาพกับพื้นที่ภายในภาพ จะเห็นว่าการแต่งหน้ามีการจัดตำแหน่งต่างๆ ของการแต่งหน้าอย่างเป็นระบบ เช่น การแต่งเปลือกตาด้วยอายแชโดว์เป็นการสร้างมิติให้แก่ดวงตา โดยทำให้ดวงตาดูสดใสและแลดูมีชีวิตชีวา นั่นก็

สื่อหมายถึงความถึง ความมีเสน่ห์ (Charisma) หรือ การเขียนขอบตาด้วยเส้นโค้งสีดำ สื่อความหมายถึง ความแน่วแน่ (Decisiveness) ซึ่งเป็นการสร้าง จุดเด่น (Dominance) บนใบหน้าของผู้ประกาศข่าว

มิติที่สีด้านแสง (Light) แสงล้วนมีความสำคัญกับการแต่งหน้า ซึ่งการแต่งหน้าได้นำหลักการเรื่องแสงเงามาประยุกต์ใช้ในลักษณะของการปรับรูปทรงของใบหน้า เช่น การสร้างความเด่นชัดให้แก่สันจมูกด้วยการทาไฮไลต์สีสว่างกว่าสีของร่องพื้นบริเวณสันจมูก เพราะเมื่อกระทบกับแสงไฟในกระบวนการผลิตข่าวโทรทัศน์แล้วจะทำให้บริเวณที่ทาเกิดความนูนเด่นขึ้นมา โดยสื่อความหมายถึงความจริงใจ (Sincere) และความมั่นใจ (Assertiveness) หรือการใช้เฉดสีที่มีสีเข้มกว่าสีของร่องพื้นมาทาบริเวณ กราม โหนกแก้ม หรือบริเวณที่ไม่ต้องการให้เด่นชัดเมื่อกระทบกับแสงไฟและออกกล้องโทรทัศน์ได้สื่อความหมายถึงความภูมิฐาน (Dignity) ความสุขุม (Humbleness) และความน่าเชื่อถือ (Reliability)

มิติสุดท้ายด้านการแสดงออกของ อารมณ์ภาพ (Expression content) การแสดงทางด้านอารมณ์ของการแต่งหน้าผู้ประกาศข่าว ตามแบบจำลองการสื่อสารของ Jakobson's model (1960) (อ้างถึงใน John Fiske, 1990: 35) กล่าวว่า การแต่งหน้าได้ทำหน้าที่อรรถะภาษา (Metalingual) เป็นสิ่งแฝงอยู่ในตัวรหัสซึ่งชี้ระบุนถึง ความหมายของการแต่งหน้าผู้ประกาศ คือ “ความสวยงามและความน่าเชื่อถือ”

นอกจากกรอบแนวคิดต่าง ๆ ที่ผู้เขียนนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาลักษณะของสารแล้ว จำเป็นต้องคำนึงถึงธรรมชาติของการแต่งหน้าที่มีฐานะเป็น “ตัวสื่อ” ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงตัวสื่อเพียงเล็กน้อยในลักษณะที่เรียกว่า การเปลี่ยนแปลง

รูปร่างน้อย (Gradual Metamorphosis) (ดูรายละเอียดเพิ่มเติม ยุทธนา สุวรรณรัตน์, 2559) ซึ่งตัวสื่อมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการกำหนดความหมาย และการตีความของตัวสาร ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 6 การแต่งหน้าผู้ประกาศข่าว
ในยุคระบบทีวีอนาล็อก
ที่มา: <https://pantip.com/topic/33020049>

ภาพที่ 7 การแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าว
ในยุคระบบทีวีดิจิทัล
ที่มา: <https://www.youtube.com/watch?v=cwhVEnS5rJE>

จากลักษณะดังกล่าวเป็นการเปรียบเทียบให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงตัวสื่อตั้งแต่อดีตและปัจจุบัน โดยในอดีตการแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวในยุคทีวีอนาล็อกเน้นไปที่การสร้าง ความสวยงามและความน่าเชื่อถือ ดังเช่นที่ สาธิตา เตชะภัทรพร (2541: 150) กล่าวว่า รายการข่าว สถานีทั้งสี่ช่อง คือ 3, 5, 7, 9 ได้กำหนดแนวการแต่งเพื่อเสริมสร้างบุคลิกให้ผู้ประกาศดูดีที่สุด ดังนั้นการแต่งหน้าจึงมีผลมาจากรหัสของการแต่งหน้า

นอกจากนี้ในยุคที่วือนาฬิกาการแต่งหน้า ผู้ประกาศจะมีอัตตะของการสื่อสาร คือ การดูดี ที่สามารถอนุมานได้ว่า คือความสวยงามและความหล่อเหลา โดยให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความงามเป็นหลัก แต่ปัจจุบันการแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวในยุคที่วีดิทัศน์ได้ให้ความสำคัญและผลิตซ้ำความหมายไปในเชิงของความดูดีแต่ได้เพิ่มเติมความน่าเชื่อถือด้วย และสิ่งที่น่าสนใจ คือ การแต่งหน้าได้เน้นไปที่ความเป็นธรรมชาติ เพราะนำการแต่งหน้าแบบแฟชั่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย

ดังนั้น การแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวไทยได้ต่อยอดบุคลิกลักษณะของผู้ประกาศข่าวให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพียงแต่วิธีการแปลงรูปของสื่อมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไป โดยการเปลี่ยนแปลงรูปร่างของสื่อ (Mediamorphosis) (Fidler, 1997) นั้นจะเกิดขึ้นตลอดเวลา เมื่อเกิดการแต่งหน้าขึ้น สื่อตัวเดิม (ใบหน้า) ได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นสื่อตัวใหม่ (การแต่งหน้า) จึงสรุปได้ว่า การแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวเป็นตัวสื่อแปรเปลี่ยนได้อย่างเป็นพลวัต ในการวิเคราะห์จึงต้องพิจารณาร่วมกันบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่หยุดนิ่งเช่นเดียวกัน

สรุป

การแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวจะดูเหมือนเป็นสิ่งที่เลือนราง เพราะไม่มีกฎเกณฑ์หรือลายลักษณ์อักษรที่มีหลักฐานเอกสารชัดเจน แต่ในทางตรงกันข้ามกลับทวีความชัดเจนในฐานะของธรรมเนียมปฏิบัติของการแต่งหน้าผู้ประกาศ ที่เป็นต้องอาศัยการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่สั่งคมในการทำงานของช่างแต่งหน้า โดยมีการใช้รหัสทางสังคม (Social Code) รหัสทางวัฒนธรรม (Culture Code) รหัสซับซ้อน (Elaborated Code) รหัสที่สื่อสารกับผู้รับสารจำนวนมาก (Broadcast Code) และรหัสภาพแทน (Representation Code)

มาใช้ในการกำหนดความหมายของการแต่งหน้า ผู้ประกาศข่าวให้เกิดขึ้นภายใต้บริบทของรายการข่าว สอดคล้องกับ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2563: 235) กล่าวว่า ความเข้าใจต่อรหัสถือเป็นส่วนหนึ่งในความหมายต่อการเป็นสมาชิกของวัฒนธรรมเฉพาะหนึ่งๆ ซึ่งความสัมพันธ์และบริบทต่างๆ ต้องมีความเหมาะสมลงตัว รหัสไม่ใช่ชนบทธรรมเนียมประเพณีง่ายๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร หากแต่เป็นระบบที่มีระเบียบวิธีการของชนบทธรรมเนียมประเพณีซึ่งต้องสัมพันธ์กันกำลังดำเนินการอยู่ในขอบเขตพื้นที่ที่แน่นอน

เมื่อรายการข่าวปรับตัวเข้าสู่แพลตฟอร์มต่างๆ ของรายการข่าวในโทรทัศน์อันเป็นผลมาจากการพัฒนาอย่างไม่หยุดนิ่งของเทคโนโลยีการสื่อสารแล้ว การแต่งหน้าผู้ประกาศข่าวก็ยังเป็นสิ่งจำเป็นในการเสริมสร้างภาพลักษณ์ให้แก่ผู้ประกาศข่าว ดังนั้นจึงต้องอาศัยช่างแต่งหน้าที่มีประสบการณ์และเข้าใจรหัสแต่งหน้า อันจะทำให้สามารถคัดสรรและผสมรวมเครื่องหมายต่างๆ จนเกิดเป็นการแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวขึ้นมาได้ เพื่อช่วยลดความคลุมเครือของการสื่อความหมาย อันนำไปสู่การบรรลุเป้าประสงค์พื้นฐานของการสื่อสารของมนุษย์ ที่ว่ามนุษย์ทำการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน (Mutual Understanding)

ดังนั้น การสร้างความหมายด้วยการแต่งหน้าของผู้ประกาศในรายการข่าวจึงเป็นเรื่องของ “ความเหมาะสม” เพราะหากใช้การแต่งหน้าน้อยจนเกินไปทำให้ไม่ชวนชมหรือขาดความสวยงามไป หรือหากใช้การแต่งหน้ามากจนเกินไปอาจจะทำให้ผู้ชมหันไปสนใจการแต่งหน้ามากกว่าเนื้อหาข่าว หรืออาจถึงขั้นไปทำลายความหมายบริบทในรายการข่าวก็เป็นได้ ฉะนั้นการแต่งหน้าของผู้ประกาศข่าวจึงต้องพึงใช้อย่างระมัดระวังและใช้อย่างเหมาะสม เนื่องด้วยการแต่งหน้าเป็นได้ทั้งตัวสื่อและตัวสารที่ผูกแนบไปด้วยกันเสมอในยุคดิจิทัล

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). *การวิเคราะห์สื่อ: แนวคิดและเทคนิค*. กรุงเทพฯ: อินฟินิตี้เพรส.
- กิตติวรรณ ปงบางกระตี. (2540). *การวิเคราะห์บทบาทของหนังสือพิมพ์รายวันต่อการสร้างภาพลักษณ์* พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในช่วงปี 2523-2539. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรบัณฑิต. สาขาวิชาการหนังสือพิมพ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ยุทธนา สุวรรณรัตน์. (2559). *การข้ามผ่านทางการสื่อสารของบทพระราชานิพนธ์เรื่องไกลบ้าน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรรณิ งามขจรกุลกิจ. (2562). *ความคิดเห็นต่อการอบรมหลักสูตรผู้ประกาศในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์และการกำหนดให้บัตรผู้ประกาศมีผลบังคับใช้ทางกฎหมาย*. ในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ครั้งที่ 14, 950-960. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- สนมพร ฉิมเฉลิม. (2542). *กระบวนการคัดเลือกผู้ประกาศข่าวโทรทัศน์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรบัณฑิต. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สาธิตา เตชะภัทรพร. (2541). *บทบาทของการแต่งหน้าในฐานะเป็นส่วนขยายความรู้สึกทางด้านจิตใจในสื่อวิทยุโทรทัศน์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุปราณี ศิริสวัสดิ์ชัย. (2560). *สมรรถนะของผู้ประกาศในสื่อวิทยุและโทรทัศน์*. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 13(1), 180-200.
- สุภาวัฒน์ สงวนงาม. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกรับชมรายการข่าวของสถานีโทรทัศน์ของ ผู้ชมในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเนชั่น.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2563). *สารกับการสื่อความหมาย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักส์.
- Bernstein, B. (1971). *Class, Codes and Control*. Volume 1: Theoretical Studies towards a Sociology of Language. London: Routledge & Kegan Paul.
- Boorstin, D. (1973). *The Image: A Guide to Pseudo-Events in America*. New York: Atheneum.
- Boulding, K. (1975). *The Image: Knowledge in Life and Society*. Michigan: The University of Michigan.
- Chandler, D. (2002). *Emiotics: The basics*. London: Routledge.
- Fang, I. (1972). *Television news*. 2nd Edition. New York: Hasting House.
- Fidler, Roger F. (1997). *Mediamorphosis: understanding new media*. Thousand Oaks, Calif: Pine Forge Press.
- Fiske, J. (1990). *Introduction to Communication Studies*. London and New York: Routledge.

-
- Fiske, J. (1982). *Introduction to Communication Studies*. London: Routledge.
- Hirschman, A. (1970). *Exit, Voice, and Loyalty: Responses to Decline in Firms, Organizations, and States*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Hyde, S. (1995). *Television And Radio Announcing*. 7th Edition. USA: Houghton Mifflin.
- Middleton, J. (1980). *Approaches to communication Planning*. Paris: Unesc.
- Rose, G. (2007). *Visual Methodologies. An Introduction to Researching with Visual Materials*. 2nd Edition. London: Sage.
- White, R. (1990). *TV News*. London: Focal Press Limited.
- Yorke, I. (1995). *Television News*. 3rd Edition. Great Britain: Focal Press.

การศึกษาความต้องการศึกษาต่อของเยาวชนในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

A Study of Vietnamese Youth's Desire for Continuing Education

จนพรรณ ฐูปหอม¹, กัญณฐา พงศ์พิริยะวานิช², สุทธิลักษณ์ สวรรยาวิสุทธิ³

Thanaphan Toophom¹, Kannatha Phongpiriyavanich², Sutthiluck Sawanyavisuthi³

Received: 2 February 2021

Revised: 5 April 2021

Accepted: 26 April 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อของเยาวชนสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน 1,213 คน เพื่อสนทนากลุ่ม จำนวน 45 คน เครื่องที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแนวคำถามเพื่อการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

เยาวชนเวียดนามมีความต้องการศึกษาต่อร้อยละ 64.60 ไม่ต้องการร้อยละ 11.50 และไม่แน่ใจร้อยละ 22.30 โดยประเทศที่ต้องการศึกษาต่อมากที่สุดคือเวียดนาม รองลงมาคือประเทศ เกาหลี สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ตามลำดับ และมีความต้องการศึกษาต่อในประเทศไทยร้อยละ 2.30 สาขาวิชาที่มีความต้องการศึกษาต่อในประเทศไทย 3 ลำดับแรกคือ สาขาการท่องเที่ยว/การโรงแรม สาขาบริหารธุรกิจ และสาขาเศรษฐศาสตร์ ส่วนการประกอบอาชีพที่ต้องการมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ การท่องเที่ยว ทหาร/ตำรวจ ธุรกิจ/ค้าขาย เพศและอาชีพหลักของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกประเทศที่ต้องการศึกษาต่อ และอาชีพหลักของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพ

เยาวชนเวียดนาม มีความต้องการศึกษาต่อในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น กลุ่มประเทศในทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป ออสเตรเลีย และเอเชียตะวันออก มากกว่าประเทศไทย แต่มีนักศึกษาเวียดนามบางส่วนเริ่มเรียนรู้ภาษาไทยมากขึ้น และมีกลุ่มคนที่มีการจัดหาเยาวชนเวียดนามเพื่อเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยเป็นการเฉพาะ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในประเทศไทยคือ การมีงานทำหลังสำเร็จการศึกษา รองลงมาคือการมีที่พักและทุนการศึกษา

คำสำคัญ: ความต้องการศึกษาต่อ, เยาวชน, เวียดนาม

¹ อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โทรศัพท์ 095-9322456 Email: Thananopp35@gmail.com

² อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โทรศัพท์ 084-4011555 Email: Pp_mt54@hotmail.com

³ อาจารย์สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม โทรศัพท์ 083-7924556 Email: Sutthiluck1987@gmail.com

^{1, 2, 3} Lecturer of Thai Language Department, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

Abstract

This research aimed to study Vietnamese youths' desire for continuing education. The sample consists of 1,213 students answering questionnaires and 45 students making conversations. The instruments were questionnaires and questions. Analysis of information calculated is a percentage and standard deviation.

The results of the research were as follows: 64.60% of Vietnamese youth desired continuing education. Vietnamese youth who do not desire continuing education is 11.50% and 22.30% were not sure. Vietnam country is the most desirable. Korea, Singapore, and Japan are ranked next. 2.30% of people want to study in Thailand. The three most majors which Vietnamese youths want to study in Thailand are Tourism and Hotel, Business Management, and Economics. The most desirable careers are tourists, soldiers, policemen, and businessmen. Gender and the career of parents influenced choosing the target country for further education. Parents' careers also influence choosing occupations.

Vietnamese youth want to study in developed countries such as America, European countries, Australia, and East Asia more than in Thailand. Some students study the Thai language. Some institutes arrange to study in Thailand. The most important factor influencing studying in Thailand is having jobs. The next are having accommodation and scholarships.

Keywords: Continuing Education, Youth, Vietnamese

บทนำ

การเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 ส่งผลให้หน่วยงานต่างๆ ได้เตรียมความพร้อม การดำเนินงานภายใต้หลักสำคัญ 3 ประการ คือ ประชาคมการเมืองและความมั่นคงของอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประชาคมสังคม และวัฒนธรรมของอาเซียน สำหรับการศึกษานั้น จัดอยู่ในประชาคมสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งจะมี บทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมให้ประชาคมด้านอื่นๆ มีความเข้มแข็ง เนื่องจากการศึกษาเป็นรากฐาน ของการพัฒนาในทุกๆ ด้าน ภายใต้การก่อตั้งนี้ การเตรียมความพร้อมการศึกษาไทยมีจุดมุ่งหมาย ที่สำคัญ เช่น การเป็น Education Hub มีการเตรียม ความพร้อมในด้านกรอบความคิด คือ แผนการ ศึกษาแห่งชาติ ที่จะมุ่งสร้างความตระหนักของ

คนไทยในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างคนไทยให้ เป็นคนของประชาคมอาเซียน พัฒนาสมรรถนะ ให้พร้อมจะอยู่ร่วมกันและส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างประเทศด้านการศึกษา โดยให้มีการร่วมมือกัน 3 ด้านคือ ด้านพัฒนาคุณภาพการศึกษา การขยายโอกาสทางการศึกษา และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริการและจัดการศึกษา ตลอดจน การสร้างเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียน (AUN-ASEAN University Network) ได้จัดกิจกรรม แลกเปลี่ยนนักศึกษาภายในอาเซียน มีการพัฒนา หลักสูตร และ การประเมินหลักสูตรในสาขาวิชา ต่างๆ เช่น เคมี คอมพิวเตอร์ วิศวกรรมศาสตร์ ฯลฯ การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริม การหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ ใน อาเซียน รวมทั้งให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทาง

วิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆ และการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมทางอาชีพทั้งในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน

สำหรับการพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนนั้น นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการได้มอบหมายให้องค์กรหลักเตรียมจัดทำแผนการดำเนินงานและแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมการรองรับในเรื่องดังกล่าว โดยให้พิจารณาถึงระบบการศึกษาในอาเซียน และนโยบายของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างแท้จริงในอาเซียนต่อไป

การเตรียมความพร้อมด้านการศึกษาเพื่อความเป็นประชาคมอาเซียน ยังต้องได้รับการวางแผนและการสร้างความร่วมมือต่างๆ อีกมาก จากรายงานการวิจัยของ เมธินี วงศ์วานิช รัชมภาภรณ์ (2554) พบว่า มหาวิทยาลัยในประเทศไทยและต่างประเทศของกลุ่มสมาชิกอาเซียนควรกำหนดทิศทางและวางแผนร่วมกันในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และควรกำหนดสาระสำคัญในการจัดกิจกรรมที่พัฒนากลุ่มเป้าหมายร่วมกัน และร่วมกันทำวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และทุกระดับการศึกษาควรสร้างความร่วมมือที่เอื้อต่อการพัฒนา และจัดระบบการจัดการศึกษาที่จะส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาในระดับภูมิภาคอาเซียน

มหาวิทยาลัยนครพนมซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ตั้งอยู่ในสภาพภูมิศาสตร์ที่เป็นประตูสู่อาเซียน กล่าวคือ เป็นเส้นทางที่จะออกไปสู่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเพื่อไปสู่สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และจีนตามลำดับ ในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการแลกเปลี่ยนบุคลากรของมหาวิทยาลัยนครพนมและมหาวิทยาลัยในเวียดนาม และการรับนักศึกษาจากเวียดนามและลาวเข้าศึกษาโดยมหาวิทยาลัยมีนโยบายเพื่อการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาตามบันทึกข้อตกลงที่มหาวิทยาลัยได้ทำไว้กับมหาวิทยาลัยในประเทศเพื่อนบ้านต่างๆ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาในเวียดนาม ซึ่งปัจจุบันเริ่มมีนักศึกษาเวียดนามมาศึกษาในประเทศไทย รวมทั้งมหาวิทยาลัยนครพนมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมหาวิทยาลัยนครพนมมีข้อได้เปรียบของการเดินทางกับประเทศลาวและเวียดนามเนื่องจากมีสะพานมิตรภาพแห่งที่ 3 อีกทั้งจังหวัดนครพนมมีชาวไทยเชื้อสายเวียดนามอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากทำให้ง่ายต่อการปรับตัวต่อการดำเนินชีวิต และจากผลการวิจัยของ วลัย วัฒนศิริ (2553) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่ประเทศไทยในระดับอุดมศึกษานานาชาติของนักศึกษาประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มน้ำโขง พบว่ากลุ่มเป้าหมายหลักทางการตลาดอุดมศึกษานานาชาติของไทยเป็นนักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาตรีมากกว่าปริญญาโทและเอก มีศักยภาพในด้านทุนการศึกษา ผู้ปกครองมีธุรกิจส่วนตัวและทำงานในองค์กรระหว่างประเทศ ผู้ปกครองส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์มาประเทศไทย และนักเรียนส่วนใหญ่มีผลการเรียนระดับ ปานกลางถึงดี นักศึกษาเวียดนามมีความประสงค์ที่จะเลือกศึกษาต่อในต่างประเทศ โดยเลือกประเทศไทยและอเมริกาเป็นลำดับแรก ในขณะที่นักศึกษาลาวไม่เลือกที่จะศึกษาต่อในประเทศไทยใน 3 ลำดับแรก

ดังนั้น การเลือกกลุ่มเป้าหมายนักศึกษาในกลุ่มประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงที่เป็นประเทศเวียดนาม จึงเป็นเป้าหมายสำคัญของการสร้างเครือข่ายทางการศึกษา เหตุผลดังกล่าวสอดคล้องกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2559) ที่กล่าวว่าผู้ปกครองของนักเรียนเวียดนามถึงแม้จะมีความศึกษาไม่สูงมากนัก แต่กลับมีความคาดหวังสูงในด้านการศึกษาของลูกหลาน และมีส่วนร่วมในชีวิตทางการศึกษาของลูกหลาน นอกจากนี้เหตุผลดังกล่าวแล้วสถิติของนักเรียนเวียดนามที่มีจำนวนมากและเพิ่มขึ้น จึงเป็นเป้าหมายสำคัญประการหนึ่งของศึกษาความต้องการของเยาวชนเวียดนามที่จะศึกษาต่อในต่างประเทศ และจากเว็บไซต์การศึกษาของรัฐบาลเวียดนามที่ได้สรุปสถิตินักเรียนในปี ค.ศ.2015 ทุกระดับโดยเปรียบเทียบกับปี ค.ศ.2014 พบว่า 1) ระดับชั้นอนุบาลจำนวน 4.5 ล้านคน (เพิ่มขึ้น 180,000 คน) 2) ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จำนวน 16 ล้านคน (เพิ่มขึ้น 180,000 คน) 3) ระดับประกาศนียบัตรจำนวน 350,000 คน (ลดลง 72,000 คน) และ 4) ระดับมหาวิทยาลัย จำนวน 2.4 ล้าน คน (เพิ่มขึ้น 38,000 คน) (ที่มา <http://giaoduc.net.vn/Giao-duc-24h/Ca-nuoc-co-2221-trieu-hoc-sinh-124-trieu-thay-co-giaopost161501.gd>)

นอกจากนี้ รัฐบาลเวียดนามได้กำหนดให้นโยบายทางการศึกษาเป็นนโยบายที่สำคัญลำดับต้นๆ ของชาติ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์การศึกษาปี 2011-2020 ได้ระบุในแผนไว้ว่า เด็กในวัยเรียนได้มีการศึกษาต่อเพิ่มมากขึ้น เครือข่ายการศึกษาเติบโตอย่างรวดเร็ว รัฐบาลเวียดนามได้เพิ่มงบประมาณด้านการศึกษาเป็นอย่างสูง และการพัฒนาการศึกษาเป็นนโยบายหลักของประเทศ โดยมียุทธศาสตร์หลัก 8 ข้อ ดังนี้ 1) เปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา 2) พัฒนาบุคลากรด้านการศึกษา 3) พัฒนาระบบการศึกษา เช่น การทดสอบ และ

การประเมินคุณภาพการศึกษา 4) จัดสรรงบประมาณด้านการศึกษา 5) พัฒนาการวิจัย และการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคม 6) สนับสนุนและพัฒนาการศึกษาในพื้นที่กั้นดาร์และชนกลุ่มน้อย 7) พัฒนางานวิชาการ และ 8) ขยายโอกาสและยกระดับความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างประเทศ (ที่มา: <http://ndh.vn/chien-luoc-phat-trien-giao-duc-20112020277401p125c133.news>) จะเห็นได้ว่ารัฐบาลเวียดนามมีนโยบายให้การสนับสนุนด้านการขยายโอกาสและการสร้างความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างประเทศ ดังนั้นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในเวียดนามให้เป็นรูปธรรมจะช่วยเสริมสร้างศักยภาพความเป็นมหาวิทยาลัยในอาเซียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น กลุ่มเยาวชนในเวียดนามที่กำลังสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะเป็นกลุ่มเป้าหมายสำคัญของการแลกเปลี่ยนและการสร้างความร่วมมือทางการศึกษากับมหาวิทยาลัยนครพนมและมหาวิทยาลัยต่างๆ ในประเทศไทย ดังนั้นการได้ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของเยาวชนในเวียดนามเพื่อที่จะเข้าศึกษาในประเทศไทย จะเป็นแนวทางในการวางแผนการดำเนินการเพื่อการจัดหลักสูตรและการแลกเปลี่ยนบุคลากรที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการศึกษาต่อของเยาวชนในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ข้อมูลการวิจัยจะนำไปใช้วางแผนการรับนักศึกษาต่างชาติที่มาจากสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ตลอดจนการจัดหลักสูตรหรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเยาวชน/นักเรียนเวียดนาม

2. ข้อมูลการวิจัยจะช่วยในการวางแผน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ระหว่างมหาวิทยาลัยนครพนม และมหาวิทยาลัย ต่างๆ ในประเทศไทยกับสถาบันการศึกษาใน เวียดนาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาต่อ หมายถึง การศึกษาหรือ การอบรมในระดับที่สูงขึ้น หรือการพัฒนาความรู้ของนักเรียนหลังสำเร็จการศึกษาในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายในสาขารัฐสังคมนิยม เวียดนาม

ความต้องการ หมายถึง เหตุผล อิทธิพล หรือปัจจัย ที่เป็นแรงกระตุ้นในการศึกษาต่อ ทั้งในประเทศและต่างประเทศของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายสาขารัฐสังคมนิยม เวียดนาม

เยาวชน หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษา อยู่ในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสาขารัฐสังคมนิยมเวียดนาม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย ใช้วิธีการวิจัยเชิงเชิง บรรยาย โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group)

2. เครื่องมือเก็บและการเก็บรวบรวม ข้อมูลครั้งนี้คือ แบบสอบถาม เพื่อเก็บรวบรวม ข้อมูลจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใน สาขารัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งแบ่งเป็น 4 ชั้น ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ แผนการเรียน เกรดเฉลี่ย รายได้ครอบครัว ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับความต้องการในการศึกษาต่อของ เยาวชนเวียดนาม ใน 4 ด้าน คือ ระดับความ ต้องการการศึกษาต่อ ประเทศที่ต้องการศึกษา

ต่อ สาขาวิชาที่อยากเรียน การประกอบอาชีพ ที่ต้องการ และปัจจัยที่ส่งเสริมในการตัดสินใจ ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น ต่อการศึกษาในประเทศไทย ตอนที่ 4 เป็น แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการ ศึกษาต่อต่างประเทศ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในครั้งนี้ผู้วิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group) ผู้วิจัยใช้วิธีการสนทนากลุ่มเพื่อรวบรวม ข้อมูลในการแสดงความคิดเห็นหรือทัศนคติของ กลุ่ม โดยการสนทนากลุ่มทำให้ผู้วิจัยมีโอกาส ได้ซักถาม สังเกตปฏิกิริยาจากการแสดง ความ คิดเห็น โดยมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ครั้งละ 350 คน จำนวน 1 ครั้ง เนื่องจากความสะดวกในการเดินทางและข้อจำกัดในด้านระยะเวลาและงบประมาณ การวิจัย โดยคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล (participants) โดยวิธีเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) ดำเนินการเก็บข้อมูลโดยผู้วิจัย โดยผู้มีส่วนได้ส่วน เสีย ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และนักเรียนในโรงเรียน สาขารัฐสังคมนิยมเวียดนาม ทั้ง 4 โรงเรียน ดังต่อไปนี้ 1) โรงเรียนสาธิต วอ เหวียน ย๊าฟ จ.กวางบิ่งห์ 2) โรงเรียนมัธยม เจริญ ฝู จ.กวาง บิ่งห์ 3) โรงเรียนมัธยม ฟาน ดิ่ง ฝุง จ.ฮาติงห์ และ 4) โรงเรียนสาธิตฮาติงห์ จ.ฮาติงห์ จำนวน 1,213 คน

4. ขั้นตอนวิธีการสร้างข้อมูล ดังนี้ 1) นำ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาสร้างแบบสอบถาม โดยการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) นำ แบบสอบถามที่แก้ไขและตรวจสอบความถูกต้อง ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 45 ชุด แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความ เชื่อมั่น ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 0.946 ถือได้ว่าอยู่ในเกณฑ์ที่มีค่า ความเชื่อมั่นสูง จึงสามารถนำไปใช้ในการเก็บ รวบรวมข้อมูลได้ 3) นำผลที่ได้จากการทดสอบ

แบบสอบถาม ไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์โดยวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามและความต้องการในการศึกษาต่อ โดยการหาค่าความถี่และค่าร้อยละ (Frequency and Percentage) เพื่อใช้อธิบายข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม และนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบด้วยคำอธิบาย และ 2) หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยในการศึกษาต่อของเยาวชนในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามแล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง ประคำอธิบาย

ผลการศึกษา

งานวิจัยเรื่องการศึกษาค้นคว้าความต้องการศึกษาต่อของเยาวชนในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 55.40) ศึกษาในแผนการเรียนคณิตศาสตร์ ฟิสิกส์ และเคมี มากที่สุด (ร้อยละ 26.10) รองลงมาเป็นแผนการเรียนคณิตศาสตร์ ภาษาเวียดนาม และภาษาต่างประเทศ (ร้อยละ 22.80)

ในขณะที่มีผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (เกรด 10) ส่วนใหญ่ได้เกรดเฉลี่ยระดับ 6-7 (ร้อยละ 54.80) รองลงมาได้เกรดเฉลี่ย 8-10 (ร้อยละ 39.60) และนักเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (เกรด 11) ส่วนใหญ่ได้เกรดเฉลี่ยระดับ 6-7 (ร้อยละ 52.30) รองลงมาได้เกรดเฉลี่ย 8-10 (ร้อยละ 33.40)

โดยอาชีพหลักของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอาชีพธุรกิจ/ค้าขาย (ร้อยละ 28.50) รองลงมาอาชีพข้าราชการ (ร้อยละ 22.70) และอาชีพเกษตรกร (ร้อยละ 21.50) และผู้ปกครองมีรายได้มากกว่า 8,000 บาท/เดือนมากที่สุด (ร้อยละ 39.80) รองลงมารายได้อยู่ระหว่าง 6,001-8,000 บาท/เดือน (ร้อยละ 21.80)

2. ความต้องการศึกษาต่อของเยาวชนเวียดนาม พบว่า 1) เยาวชนเวียดนามมีความต้องการศึกษาต่อร้อยละ 64.60 ไม่ต้องการร้อยละ 11.50 และไม่แน่ใจร้อยละ 22.30 2) ประเทศที่ต้องการศึกษาต่อมากที่สุดคือเวียดนาม (ร้อยละ 20.00) รองลงมาคือกลุ่มประเทศอื่นๆ เช่น เกาหลี สิงคโปร์ (ร้อยละ 17.70) ประเทศญี่ปุ่น ร้อยละ 16.40 และมีความต้องการศึกษาต่อในประเทศไทยร้อยละ 2.30 3) เคยคิดที่จะศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีที่ประเทศไทยร้อยละ 7.60 4) สาขาวิชาที่มีความต้องการศึกษาต่อใน 3 ลำดับแรกคือ สาขาการท่องเที่ยว/การโรงแรม สาขาบริหารธุรกิจ และสาขาเศรษฐศาสตร์ (ร้อยละ 18.10, 17.00 และ 16.50 ตามลำดับ) 5) การประกอบอาชีพที่ต้องการมากที่สุดเรียงตามลำดับคือ การท่องเที่ยว ทหาร/ตำรวจ และธุรกิจ/ค้าขาย (ร้อยละ 18.00, 16.20 และ 11.90 ตามลำดับ) และ 6) ถ้าจะศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในประเทศไทย จะมีปัจจัยที่ส่งเสริมในการตัดสินใจเรียงตามลำดับคือ การได้รับทุนการศึกษาหรือมีช่องทางการหารายได้ระหว่างเรียน ต้องการมีประสบการณ์ในต่างประเทศ และต้องการมีงานทำในประเทศไทย (ร้อยละ 40.50, 19.30 และ 12.60 ตามลำดับ)

3. ความคิดเห็นต่อการศึกษาในประเทศไทย

(1) ด้านการรู้จักประเทศไทย

เยาวชนในเวียดนามรู้จักประเทศไทยผ่าน 1) สื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ ยูทูบ ฯลฯ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับกับประเพณีวัฒนธรรมของไทยในเบื้องต้น เช่น อาหาร ศาสนสถาน แหล่งท่องเที่ยว 2) นักฟุตบอลไทย ชื่อ เกียรติศักดิ์ เสนาเมือง ที่ไปเป็นครูฝึกสอนฟุตบอลให้แก่เยาวชนเวียดนาม ซึ่งช่วยให้เยาวชนเวียดนามรู้จักประเทศไทยและอุปนิสัยของคนไทยในด้านความเป็นมิตรภาพ ยิ้มง่าย ใจดี และร่าเริง 3) นักศึกษาเวียดนามที่เข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยส่วนใหญ่ได้รับการประชาสัมพันธ์ทั้งจากสถาบันการศึกษาในประเทศไทย และในประเทศเวียดนามที่มีอาจารย์อาวุโสในเวียดนามให้คำแนะนำ และได้เห็นตัวอย่างจากนักศึกษาเวียดนามรุ่นก่อนๆ ที่เข้ามาศึกษาในประเทศไทย และพบว่านักศึกษาเวียดนามรุ่นที่สำเร็จการศึกษาไปจากประเทศไทยส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จในอาชีพการงาน และความคิดเห็นของเยาวชนเวียดนามต่อบัณฑิตที่ส่งผลในความสนใจศึกษาต่อในประเทศไทยคือ นักศึกษาจะทำการประเมินว่าเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะมีงานทำหรือไม่ ส่วนปัจจัยรองลงมาคือ ในระหว่างการศึกษามีหอพักและทุนการศึกษาหรือไม่ และถ้าสามารถทำการหารายได้พิเศษระหว่างเรียนก็จะเป็นปัจจัยที่นักศึกษาให้การพิจารณาเป็นพิเศษ แต่ในขณะเดียวกันได้มีนักศึกษาส่วนหนึ่งให้ความเห็นว่า การพิจารณาเลือกสาขาที่เรียนก็มีส่วนสำคัญเช่นกันถ้าจะตัดสินใจไปเรียนที่ประเทศไทย อาจมีเนื้อหาที่ต่างกันถึงแม้จะเรียนสาขาเดียวกัน เช่น ถ้าเลือกเรียนสถาปัตยกรรมที่เมืองไทยอาจจะไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในเวียดนามได้

(2) ด้านความต้องการศึกษาต่อ

การเข้ามาศึกษาต่อในเมืองไทย ซึ่งส่วนใหญ่จะศึกษาต่อในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มหาวิทยาลัยราชภัฏนครพนม (มหาวิทยาลัยนครพนมในปัจจุบัน) เนื่องจากการเดินทางใกล้ประเทศเวียดนาม ประกอบกับผู้บริหารของมหาวิทยาลัยตามที่กล่าวมา มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้บริหารของสถานศึกษาในเวียดนาม จึงสามารถทำการแลกเปลี่ยนนักศึกษาระหว่างกันได้

ความต้องการศึกษาต่อในต่างประเทศของเยาวชนเวียดนาม พบว่า 1) มีความต้องการศึกษาต่อในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น กลุ่มประเทศในทวีปอเมริกา ทวีปยุโรป ออสเตรเลีย และเอเชียตะวันออก มากกว่าประเทศไทย 2) นักศึกษาเวียดนามรู้จักประเทศไทยน้อยมาก การประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ก็จะเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เยาวชนเวียดนามรู้จักประเทศไทยมากขึ้น 3) มีนักศึกษาเวียดนามบางกลุ่มรู้จักประเทศไทยจากญาติพี่น้องที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย โดยเฉพาะจากจังหวัดกว้างบิญเหงะอาน ซึ่งจะเดินทางเข้ามาในประเทศไทยผ่านด่านศุลกากรในจังหวัดนครพนมมากกว่าด่านอื่นๆ และมีพื้นที่ชายแดนใกล้เคียงกับประเทศไทยมากที่สุด 4) ส่วนพลเมืองเวียดนามที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเว้ โดยเฉพาะพ่อค้า แม่ค้าในตลาดของจังหวัดเว้ สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ในระดับดี เนื่องจากเป็นเขตที่มีนักท่องเที่ยวชาวไทยมากเป็นอันดับต้นของแหล่งท่องเที่ยวทั้งหมด ในส่วนของเยาวชนเวียดนามรู้จักประเทศไทยในด้านการคมนาคมที่สะดวก มียานพาหนะจำนวนมาก และพลเมืองไทยมีความผูกพันกับสถาบันกษัตริย์เป็นอย่างสูง 5) นักศึกษาบางกลุ่มรับรู้ต่อการมีสถาบันการสอนภาษาไทยในเวียดนาม และมีนักศึกษาเวียดนามบางส่วนเริ่มเรียนรู้ภาษาไทยมากขึ้น และมีกลุ่มคนที่มีการจัดหาเยาวชนเวียดนามเพื่อเข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยเป็นการเฉพาะ

4. ความคิดเห็นต่อการศึกษาต่อต่างประเทศ

เยาวชนในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามในปัจจุบัน ได้มีโอกาสเรียนรู้ความเคลื่อนไหวทางประเพณีวัฒนธรรม การท่องเที่ยว และการศึกษาของต่างประเทศมากกว่าอดีตเป็นอย่างมาก โดยสื่อการเรียนรู้ออนไลน์จะเป็นโทรทัศน์ เครือข่ายเฟซบุ๊ก และยูทูบ ทำให้มีโอกาสได้รับรู้ระบบการศึกษาของประเทศเพื่อนบ้านในอาเซียนและประเทศต่างๆ ในโลกเป็นอย่างสูง

ในอดีตที่ผ่านมาประเทศเวียดนามมีบุคลากรที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ ในลักษณะที่ได้รับทุนจากรัฐบาลเวียดนาม ทุนจากรัฐบาลของมหาวิทยาลัย และทุนส่วนตัว หลังจากนั้นได้กลับมาเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยประเทศที่เยาวชนเวียดนามมีความต้องการศึกษาต่อมากที่สุดในระดับต้นๆ คือ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ อังกฤษ ญี่ปุ่น เกาหลี อเมริกา โดยเฉพาะประเทศเกาหลีเป็นประเทศที่เยาวชนเวียดนามให้ความสนใจที่จะศึกษาต่อมากที่สุดในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลจากสื่ออินเทอร์เน็ต ประเทศเกาหลีมีเอกลักษณ์ของประเทศในด้านต่างๆ เช่น ละครโทรทัศน์ ประเพณี เพลง เกมโชว์ โดยเฉพาะละครที่มีพระเอกนางเอกเป็นเอกลักษณ์ตามแบบฉบับของเกาหลี และความต้องการศึกษาต่อในประเทศญี่ปุ่นที่มีเหตุผลคล้ายกับประเทศเกาหลี สำหรับสำนักงานการศึกษาของจังหวัดกว๋างบิญ ได้มีแผนให้คำปรึกษาเพื่อศึกษาต่อในประเทศญี่ปุ่นเป็นการเฉพาะ

ความคิดเห็นของเยาวชนเกี่ยวกับการศึกษาต่อต่างประเทศที่สำคัญ คือ ได้มีโอกาสรับรู้วัฒนธรรมและความเจริญทางเทคโนโลยีของต่างประเทศ ถึงแม้แนวคิดในเชิงนโยบายในบางประเด็นของรัฐบาลเวียดนามจะส่งเสริมให้เยาวชน

เวียดนามได้ศึกษาต่อเฉพาะในประเทศ เพื่อที่จะให้มีแนวคิดที่สอดคล้องกับระบบการเมืองของเวียดนาม แต่สื่อและเทคโนโลยีได้มีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงแนวคิดของเยาวชนเวียดนามอยู่ในระดับสูงเมื่อเปรียบเทียบกับอดีต

5. สาขาวิชาที่เยาวชนเวียดนามต้องการศึกษาต่อ

สาขาวิชาที่เป็นเป้าหมายของการศึกษาต่อของเยาวชนเวียดนามในระดับต้นๆ คือ เศรษฐศาสตร์ การท่องเที่ยว การบัญชี ซึ่งเป็นสาขาที่ได้รับความนิยมมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และปัจจุบันได้มีสาขาอาชีพที่เยาวชนให้ความสนใจ คือ อาชีพที่เกี่ยวกับความมั่นคงของประเทศ เช่น ทหาร ตำรวจ ส่วนสาขาทางด้านการแพทย์ยังไม่เป็นที่นิยมมากนัก เนื่องจากเห็นว่าระบบการเรียนโดยเฉพาะเครื่องมือยังไม่ทันสมัยเท่ากับประเทศตะวันตก ส่วนอาชีพครูอาจารย์ก็ยังไม่เป็นที่นิยมมากนัก เนื่องจากเห็นว่ามีรายได้น้อยและหางานทำค่อนข้างยาก สำหรับสาขาวิชาที่มีความต้องการศึกษาต่อในประเทศไทยจะเป็นสาขาด้านการท่องเที่ยว เศรษฐศาสตร์ บัญชี และการเกษตร แต่อย่างไรก็ตามนักศึกษาคนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่าถ้ามีโอกาสไปท่องเที่ยวหรือสัมผัสประเทศไทยก่อน ก็จะมีส่วนในการตัดสินใจเรียนในประเทศไทย

6. ความต้องการช่วยเหลือในกรณีศึกษาในประเทศไทย

เยาวชนเวียดนามโดยส่วนใหญ่มีความพยายามและความต้องการที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น โดยเห็นว่าการศึกษจะเป็นช่องทางที่สำคัญในการยกระดับชีวิตของตนเอง ประกอบกับความเชื่อตามแนวคิดขงจื้อ ที่พ่อแม่ต้องให้การศึกษากับบุตรหลาน ความต้องการศึกษาต่อจึงเป็นเรื่องปกติในสังคมเวียดนาม สำหรับประเทศไทยที่เป็นประเทศเพื่อนบ้านของเวียดนาม เยาวชน

เวียดนามเห็นว่าถ้ามีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องทางการศึกษา ก็จะมีส่วนช่วยให้เยาวชนเวียดนามศึกษาต่อในประเทศไทยมากขึ้นในอนาคต ความติดตามช่วยเหลือแก่นักศึกษาในกรณีที่ได้เข้ามาศึกษาต่อในประเทศไทยเป็นประเด็นที่ผู้ให้การสัมภาษณ์เห็นว่า สถาบันการศึกษาควรให้ความสำคัญ ประเด็นที่เป็นปัจจัยลำดับต้นต่อความต้องการช่วยเหลือในกรณีที่กำลังศึกษาในประเทศไทยคือ การจัดหาที่พักให้ปลอดภัย สะดวกแก่การจ่ายค่าของ ขณะเดียวกันควรลดความเข้มงวดในการพักอาศัย เพราะบางครั้งผู้เรียนมีความต้องการความเป็นอิสระ ควรจัดหาทุนการศึกษาเพื่อเป็นปัจจัยจูงใจให้เยาวชนได้สนใจเข้ามาเรียน นอกจากนี้ความ ต้องการช่วยเหลือในด้านการประสานงานเกี่ยวกับเอกสารหนังสือเดินทาง เพื่อให้เกิดความสะดวกสบาย รวมทั้งการจัดสวัสดิการทางด้านการรักษาพยาบาลจะเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับนักศึกษาเวียดนามรวมนักศึกษาต่างชาติ

ถึงแม้เยาวชนเวียดนามเป็นกลุ่มที่มีความขยันและอดทนในระดับสูง และพร้อมปรับตัวกับสถานการณ์ต่างๆ แต่ควรให้ความช่วยเหลือเมื่อกำลังศึกษาอยู่ต่างประเทศ โดยเฉพาะนักศึกษาแรกเข้าสถาบันการศึกษาในประเทศไทยจึงควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ

สรุปผลการวิจัย

สรุปการศึกษาความต้องการการศึกษาต่อของเยาวชนในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามด้านศึกษาต่อของเยาวชนสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามร้อยละ 64.60 โดยประเทศที่ต้องการศึกษาต่อมากที่สุดคือเวียดนาม รองลงมาคือประเทศเกาหลี สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ตามลำดับ และมีความต้องการศึกษาต่อในประเทศไทยร้อยละ 2.30 ในสาขาการท่องเที่ยว/การโรงแรม สาขาบริหารธุรกิจ และสาขาเศรษฐศาสตร์ ส่วนการ

ประกอบอาชีพที่ต้องการมากที่สุดคือ การท่องเที่ยว ทหาร/ตำรวจ ธุรกิจ/ค้าขาย ในส่วนของเพศและอาชีพหลักของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเลือกประเทศที่ต้องการศึกษาต่อ และมีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของเยาวชนเวียดนาม และปัจจัยที่ใช้ในการจูงใจให้กับเยาวชนเวียดนามเข้ามาศึกษามากขึ้น คือ การมีงานทำหลังสำเร็จการศึกษา

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การสำรวจความต้องการศึกษาต่อของเยาวชนในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม สามารถทำการอภิปรายผล ได้ดังนี้

ความต้องการการศึกษาต่อของเยาวชนในสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งผลการวิจัยพบว่าเยาวชนเวียดนามมีความต้องการศึกษาต่อร้อยละ 64.60 ซึ่งสอดคล้อง เปรมจิตร ศิริสานต์ (2542) ที่กล่าวว่าความต้องการหรือแรงจูงใจในการศึกษาต่อเกิดจากปัจจัยต่างๆ เช่น ความมีชื่อเสียงของสถานศึกษา คุณภาพการจัดการศึกษา สถานภาพของเศรษฐกิจและสังคม ค่านิยม และความต้องการพัฒนาตนเอง แต่อย่างไรก็ตามความต้องการศึกษาต่อของเยาวชนเวียดนามถือได้ว่าเป็นค่านิยมหลักของพลเมืองทั้งประเทศ 2) สำหรับสาขาวิชาที่เป็นที่นิยมของเยาวชนเวียดนามมาโดยตลอดคือ สาขาการท่องเที่ยว/การโรงแรม สาขาบริหารธุรกิจ/การบัญชี และสาขาเศรษฐศาสตร์ เนื่องจากประเทศเวียดนามเป็นประเทศที่พึ่งผ่านพ้นสงคราม ซึ่งอยู่ในระหว่างการฟื้นฟูประเทศจึงต้องการกำลังคนทางด้านเศรษฐศาสตร์ การท่องเที่ยว การบัญชี เป็นอย่างสูง ซึ่งสอดคล้องกับ หทัยชนก มั่นอาจ (2549) ที่กล่าวว่า การเปิดประเทศ ค.ศ.1986 ได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาที่สำคัญของเวียดนามคือการส่งนักเรียนไปเรียนต่างประเทศ ถือเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางการศึกษาของเวียดนาม

โดยเฉพาะการเรียนด้านเทคนิคอุตสาหกรรม เศรษฐกิจ เพราะเวียดนามที่มีความจำเป็นต้องเข้าร่วมกับเศรษฐกิจโลก ทำให้ประชากรยุคใหม่ในเวียดนามจำเป็นต้องฝึกหัดความรู้และวิทยาการสมัยใหม่จากต่างประเทศ ซึ่งได้ส่งผลต่อบริบททางการศึกษาเวียดนามที่เปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของเยาวชนสมัยใหม่ และการศึกษาต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้ทุนการศึกษาแก่เยาวชนเวียดนาม โดยเลือกบุคคลที่สามารถไปเผยแพร่การศึกษาในประเทศไทย แก่เยาวชนเวียดนามรุ่นต่อไปและสามารถชักจูง

รุ่นต่อไปให้มีความต้องการที่จะศึกษาต่อในประเทศไทย

2. การประชาสัมพันธ์การศึกษาในประเทศไทยในรูปแบบต่างๆ เช่น ประชาสัมพันธ์ผ่านยูทูบ การใช้เยาวชนเวียดนามผู้ที่เคยศึกษาในประเทศไทยช่วยประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิธีการหรือรูปแบบที่เหมาะสมต่อการจัดการศึกษา หรือความร่วมมือทางการศึกษาระหว่างไทยและเวียดนาม

2. ควรใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพที่เป็นการวิจัยเชิงลึกโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การวิเคราะห์เชิงคุณภาพรวมถึงการเขียนรายงานวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความละเอียดมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เปรมจิตร ศิริสานต์. (2542). การศึกษาองค์ประกอบของแรงจูงใจในการศึกษาต่อของนักศึกษาบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เมธินี วงศ์วานิช รัชมกการณ. (2554). แนวทางในการดำเนินงานทางการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน: ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วลัย วัฒนศิริ. (2553). พฤติกรรมการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อที่ประเทศไทยในระดับอุดมศึกษานานาชาติของนักศึกษาประเทศอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง. วารสารสุทธิปริทัศน์, 24(73), 129-152.
- หทัยชนก มั่นอาจ. (2549). การสร้างอุดมการณ์ชาติเวียดนามผ่านการศึกษาภาคบังคับระหว่างปี ค.ศ. 1975-2003. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียน สำหรับชมรมดนตรีโรงเรียนบ้านคำสมอ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี

The Development of a Melodica Learning Activity Package for a Music Club at Ban KhamSamor School, Khueang-Nai District, Ubon Ratchathani

ธนภุต แสนทวีสุข¹, สยาม จวงประโคน², วัชร หอมหวล³

Thanakrit Santhaweesuk¹, Sayam Chuangprakhon², Watchara Homhuan³

Received: 17 February 2021

Revised: 20 April 2021

Accepted: 26 April 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียน สำหรับชมรมดนตรีโรงเรียนบ้าน คำสมอ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบทักษะความสามารถในการปฏิบัติเมโลเดียน ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียน 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียน ที่พัฒนาขึ้น กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการทดลองในครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนบ้านคำสมอ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี ที่เป็นสมาชิกชมรมดนตรีจำนวน 20 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ใช้เวลาทดลองทั้งสิ้น 10 คาบ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียน มีจำนวน 5 ชุด แบบวัดทักษะความสามารถในการปฏิบัติเมโลเดียนก่อนเรียนและหลังเรียน แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะความสามารถในการปฏิบัติเครื่องดนตรีเมโลเดียน ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ paired t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.30/82.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียน มีพัฒนาการด้านความรู้ ความเข้าใจ ที่ดีขึ้น

2. นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติเครื่องดนตรีเมโลเดียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

¹ นิสิตระดับปริญญาโท หลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
E-mail: toop_trumpet@hotmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

³ อาจารย์ ประจำวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.M. in Music, College of Music, Mahasarakham University, Thailand

² Assistant Professor, College of Music, Mahasarakham University, Thailand

³ Lecturer, College of Music, Mahasarakham University, Thailand

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 โดยสรุปการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถนำไปใช้สอนผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ได้

คำสำคัญ: ชุดกิจกรรมการเรียนการสอน, เมโลเดียน, ชมรมดนตรี

Abstract

The purposes of this research were 1) Develop the melodeon instruction set for the music club at Ban Kham Samo School, Khueng Nai District, Ubon Ratchathani Province, to be effective in accordance with criteria 80/80 2) Compare skills and ability to perform a melody of students before and after class with a set of teaching and learning activities on the melodeon 3) Study student satisfaction with the melodic activity set. The target audience used in this experiment was primary students at Ban Kham Samo School, Khueang Nai District, Ubon Ratchathani Province., 20 students were members of a music club. Samples were purposively sampled for 10 times. The material used in this study included 5 sets of melodic teaching activities, pre-and post-class melodic practice tests, and a satisfaction questionnaire on the melodic activity set. The data were analyzed using descriptive statistics including percentage, mean, standard deviation, and comparing the melodic instrument practice skills before and after study using paired t-tests. The results are as follows.

1. The teaching set were as effective at 81.30 / 82.50, higher than the set threshold of 80.0 students had a better cognitive development.

2. After class, students had higher skills in melodic instruments than pre-practice with a statistically significant difference at .05 level.

3. The students were most satisfied with the melodic instruction set ; the average was 4.87. In conclusion, this research has resulted in a series of effective and efficient melodic teaching activities that can be used to teach learners to achieve their objectives. In summary, this research makes the melodic instruction set efficient and effective. This melodic instruction set can be used to teach learners to enable them to achieve their objectives.

Keywords: The Melodian Instruction Set, Melodian, The Music Club

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็น

พลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถ

เรียนรู้และ พัฒนตนเองได้เต็มศักยภาพ หลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551
เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพ
ของชาติ มีจุดมุ่งหมายและมาตรฐานการเรียนรู้
เป็นเป้าหมาย นอกจากนี้ ยังเป็นหลักสูตรการ
ศึกษาเพื่อปวงชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และ
คุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับ
ความเป็นสากล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ในการศึกษาดนตรีนั้น ส่วนสำคัญอีกส่วน
หนึ่งของสาระดนตรีคือทักษะดนตรี ซึ่งเป็นส่วน
ช่วยให้เกิดความเข้าใจสาระดนตรีได้และจัดเป็น
หัวใจของการศึกษาดนตรี สำหรับผู้ที่จะเป็นนัก
ดนตรี (Musician และ Performer) ต่อไป ทักษะ
ดนตรีแต่ละประเภทย่อมมีความสำคัญเท่าเทียม
กัน ดังนั้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
ดนตรีควรมีการเสนอทักษะดนตรีต่างๆ ได้อย่าง
ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งทักษะดนตรีประกอบไปด้วย
การฟัง การร้อง การเล่น การเคลื่อนไหว การ
สร้างสรรค์และการอ่าน (ธนุทธิ์ สุทธจิตต์, 2534)

ปัจจุบันการเรียนการสอนดนตรีใน
สถานศึกษามีความหลากหลายมากขึ้น ทั้งใน
รูปแบบของ การใช้สื่อบันทึกเสียง ชุดฝึกทักษะ
บทเรียนวีดิทัศน์และชุดการสอนคอมพิวเตอร์
เพื่อนำเสนอศัพท์ ทางดนตรีต่างๆ ดังนั้น
สื่ออิเล็กทรอนิกส์จึงมีบทบาทสำคัญ ในการ
ถ่ายทอดความรู้ด้วยกระบวนการต่างๆ ที่
หลากหลายไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่มีความต้องการที่
แตกต่างกัน นับแต่มีการพัฒนาอินเทอร์เน็ตขึ้นมา

ในทศวรรษที่ผ่านมาการติดต่อสื่อสาร
ระหว่างมนุษย์ก็เป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว
ยิ่งขึ้น รวมทั้งการเรียนการสอนและการศึกษา
หาความรู้ก็สามารถเปิดกว้างอย่างไร้พรมแดน
(ธนาวุฒิ ขุมทอง, 2560) เมโลเดียนถือว่าเป็น
เครื่องดนตรีชิ้นแรกๆ ที่ทำให้เด็กวัยประถมได้รู้จัก
และสัมผัสกับเครื่อง ดนตรีและโน้ตสากลเบื้องต้น

เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการเล่นเครื่องดนตรีชิ้น
อื่นๆ เช่น คีย์บอร์ด เปียโน หรือเครื่องดนตรี
ชนิดอื่นๆ ในอนาคต เมโลเดียนเป็นเครื่องดนตรี
สากลประเภทลิ้มนี้มีลักษณะ ผสมผสานระหว่าง
ทึบเพลงกับฮาโมนิกา หลักการทำงานคือเป่าลม
ผ่านท่อโดยตัวท่อนั้นจะอยู่บริเวณ ด้านข้างของ
ตัวเมโลเดียนการที่จะทำให้เมโลเดียนเกิดเสียงนั้น
คือการเป่าลมผ่านท่อและกดลิ้ม คีย์บอร์ดไปพร้อม
กันจึงจะทำให้เกิดเสียง และเนื่องด้วยลักษณะทาง
กายภาพของเมโลเดียนที่มีขนาดเล็ก น้ำหนักเบา
มีคีย์ที่กดไม่ยากจึงเหมาะกับเด็กช่วยเสริมสร้าง
พัฒนาการของกล้ามเนื้อมัดเล็ก อย่างมือได้ดี
ทีเดียวและในขณะที่เป่ายังฝึกการหายใจเป็นการ
ออกกำลังกายอีกด้วย ส่วนประโยชน์ในทางดนตรี
ด้วยความที่อาจารย์เน้นสอนการอ่านโน้ตในระบบ
โน้ตสากลไปพร้อมๆ กับการเรียน ปฏิบัติเครื่อง
ดนตรีจึงทำให้เด็กๆ สามารถอ่านโน้ตและจังหวะ
กันได้เป็นอย่างดีซึ่งนั้นสามารถนำไปต่อยอดในการ
เล่นเครื่องดนตรีชิ้นต่อไป ไม่ว่าจะเป็นเปียโน
เครื่องเป่าชนิดต่างๆ ก็ล้วนมีพื้นฐานมาจาก
เมโลเดียนทั้งสิ้น (ธนาวุฒิ ขุมทอง, 2560)

โรงเรียนบ้านคำสมอเป็นโรงเรียนที่
จัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยและการศึกษาขั้น
พื้นฐานในช่วงชั้นที่ 1 (ป.1-ป.3) และช่วงชั้นที่ 2
(ป.4-ป.6) ปัญหาที่พบในการเรียนการสอนดนตรี
ในโรงเรียน พบว่า เวลาที่ใช้ในการเรียนดนตรี
มีน้อยเกินไป ซึ่งดนตรีต้องอาศัยระยะเวลาการ
ฝึกซ้อม ซึ่งการศึกษาดนตรีจึงไม่เพียงพอต่อ
นักเรียนผู้สนใจที่จะเรียนดนตรีและปัญหาใน
การเรียนการสอนส่วนใหญ่มีลักษณะคือ ขาดสื่อ
และแบบเรียนที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนขาดแบบ
อย่างในการปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงทำให้นักเรียนไม่
ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติเมโลเดียนเท่าที่
ควรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นหนึ่งในทางเลือก
ของผู้ที่ต้องการศึกษาดนตรี ที่ทางโรงเรียนจัด

ขึ้นในรูปแบบของชมรมดนตรี ซึ่งสมาชิกในชมรมดนตรีมีความต้องการเรียนดนตรีที่หลากหลาย เช่น ดนตรีไทย วงดนตรีพื้นบ้าน วงเมโลเดียน เป็นต้น แต่ก็ยังพบปัญหาขาดแคลนบุคลากรสายผู้สอนดนตรีซึ่งนับเป็นอีกหนึ่งอุปสรรคต่อการเรียนดนตรีในโรงเรียน เนื่องจากผู้สอนมีความรู้และความถนัดเฉพาะด้านเท่านั้นไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างครบถ้วน การนำสื่อมาช่วยในการเรียนการสอนเมโลเดียน นับว่าเป็นอีกวิธีที่จะช่วยแก้ปัญหาในการเรียนการสอนได้ในเบื้องต้น รวมทั้งช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปด้วยความสนุกยิ่งขึ้น เนื่องจากสื่อช่วยสอน สามารถนำเสนอเนื้อหาได้ทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และยังสามารถทำให้เกิดเสียงได้ซึ่งจะช่วยทำให้เกิดการกระตุ้นความสนใจในการเรียน และยังสามารถฟังเสียงต่างๆ จากแบบฝึกหัดต่างๆ จากสื่อการเรียนการสอน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนได้มีการรับรู้ทางด้านทักษะ ดนตรีได้ครบถ้วนมากขึ้น ช่วยให้ไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียนและการฝึกซ้อม และสามารถนำบทเรียนไปฝึกซ้อมและศึกษาได้ด้วยตัวเอง ซึ่งสามารถแก้ปัญหาขาดแคลนบุคลากรทางดนตรี ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมุ่งเน้นที่จะพัฒนาชุดกิจกรรมการฝึกเมโลเดียน เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการรับรู้ทางด้านทักษะดนตรีที่หลากหลายและครบถ้วนยิ่งขึ้น และนำสื่อการเรียนการสอนได้เข้ามามีส่วนในการเรียนรู้ของนักเรียนประจำวันมากขึ้น เพื่อให้เกิดนวัตกรรมใหม่ในการเรียนรู้ทางดนตรีที่เป็นประโยชน์ และเกิดประสิทธิภาพที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียน สำหรับชมรมดนตรีโรงเรียนบ้าน คำสมอ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอุดรธานี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะความสามารถในการปฏิบัติเมโลเดียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียน

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียนที่พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือการวิจัย

- 1.1 ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียน มีจำนวน 5 ชุด ประกอบด้วย เนื้อหาดังนี้

- 1.1.1 ชุดที่ 1 เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับเมโลเดียน เรียน 1 คาบ

- 1.1.2 ชุดที่ 2 เรื่อง ทฤษฎีสากลขั้นพื้นฐาน เช่น โน้ตและเครื่องหมายกำหนดจังหวะ เรียน 2 คาบ

- 1.1.3 ชุดที่ 3 เรื่อง การฝึกนับส่วนจังหวะด้วยการเคาะมือและเท้า เรียน 1 คาบ

- 1.1.4 ชุดที่ 4 เรื่อง เทคนิควิธีการเป่าเมโลเดียน เรียน 2 คาบ

- 1.1.5 ชุดที่ 5 เรื่อง การฝึกบรรเลงเมโลเดียนตามบทเพลงตัวอย่าง เรียน 4 คาบ

- 1.2 แบบวัดทักษะความสามารถในการปฏิบัติเมโลเดียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียน

- 1.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียนที่พัฒนาขึ้น

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) ภาคเรียนที่ 2 โรงเรียนบ้านคำสมอ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอุดรธานี ที่เป็นสมาชิกชมรมดนตรี จำนวน 40 คน

กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6) โรงเรียนบ้านคำสมอ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ที่เป็นสมาชิกชมรมดนตรี จำนวน 20 คน

3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

3.1 การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

3.1.1 สร้างชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียน โดยจัดแยกเป็นชุดๆ จำนวน 5 ชุด ได้แก่ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเมโลเดียน ตัวโน้ต และเครื่องหมายกำหนดจังหวะ การฝึกนับจังหวะ ด้วยมือและเท้า วิธีการเป่าเมโลเดียนและการฝึกเป่าเมโลเดียนตามบทเพลง

3.1.2 สร้างแบบวัดทักษะความสามารถในการปฏิบัติเมโลเดียน

3.1.3 สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยชุดกิจกรรมการเรียน การสอนเมโลเดียน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบวัดทักษะความสามารถในการปฏิบัติเมโลเดียน

3.2.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงวิธีการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ในชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียน และให้นักเรียนฝึกปฏิบัติในแบบฝึกเมโลเดียนจนครบทั้ง 5 ชุด

3.2.3 ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบวัดทักษะความสามารถในการปฏิบัติเมโลเดียน

3.2.4 ให้นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้

ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียนหลังจากสิ้นสุดการเรียนรู้ทั้ง 5 ชุด

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียน สำหรับชมรมดนตรีโรงเรียนบ้านคำสมอ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ตามเกณฑ์ 80/80

3.3.2 วิเคราะห์ทักษะความสามารถในการปฏิบัติเมโลเดียน จากการเรียนรู้ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียน สำหรับชมรมดนตรีโรงเรียนบ้านคำสมอ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้สถิติ ค่าร้อยละ

3.3.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียน สำหรับชมรมดนตรีโรงเรียนบ้านคำสมอ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียนสำหรับชมรมดนตรีโรงเรียนบ้าน คำสมอ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.30/82.50 ซึ่งเป็นไปตามมาตรฐาน 80/80 ดังตารางที่ 1

2. ทักษะความสามารถในการปฏิบัติเมโลเดียนของนักเรียน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียนสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตารางที่ 2-3

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียนที่พัฒนาขึ้น

มีความพึงพอใจเท่ากับ 4.87 ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความถึงพอใจมากที่สุดในด้านครูผู้สอน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือครูให้คำปรึกษา แนะนำ

ดูแลนักเรียนในการเรียนรู้ อย่างทั่วถึง และ ครูให้การเสริมแรงโดยการให้รางวัลแก่นักเรียน ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 1 การคำนวณประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียน

การทดสอบ	จำนวน(คน)	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ประสิทธิภาพ
1. กระบวนการ (E1)	20	50	40.65	4.09	81.30
1.1 ชุดที่ 1	20	10	8.10	1.12	81.00
1.2 ชุดที่ 2	20	10	8.50	1.15	80.50
1.3 ชุดที่ 3	20	10	8.00	1.30	80.00
1.4 ชุดที่ 4	20	10	8.00	1.26	80.00
1.5 ชุดที่ 5	20	10	85.00	1.32	85.00
2. ผลลัพธ์ (E2)	20	30	24.75	1.41	82.50

ตารางที่ 2 คะแนนประเมินทักษะของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียนของชมรมดนตรีโรงเรียนบ้านคำสมอ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี

นักเรียนคนที่	คะแนนรวมก่อนเรียน	คะแนนรวมหลังเรียน	ผลต่างหลังเรียน
1	12	26	14
2	10	24	14
3	8	25	16
4	10	23	13
5	10	25	15
6	6	25	19
7	12	26	14
8	11	24	13
9	7	23	16
10	6	28	22
11	9	26	17
12	9	24	15

ตารางที่ 2 คะแนนประเมินทักษะของนักเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียนของชมรมดนตรีโรงเรียนบ้านคำสมอ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

นักเรียนคนที่	คะแนนรวมก่อนเรียน	คะแนนรวมหลังเรียน	ผลต่างหลังเรียน
13	7	25	18
14	10	26	16
15	11	25	14
16	8	23	15
17	10	25	15
18	6	22	16
19	7	26	19
20	10	24	14
คะแนนเต็ม	30	30	
คะแนนเฉลี่ย	8.95	24.75	

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบทักษะความสามารถในการปฏิบัติเมโลเดียน ของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียน

กลุ่มทดลอง	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	20	30	8.95	1.95	19	-30.620	0.000
หลังเรียน	20	30	24.75	1.41			

ตารางที่ 4 แสดงความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียน

ข้อที่	รายการประเมินความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
ด้านครูผู้สอน				
1	ครูชี้แจงกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน	4.90	0.31	พึงพอใจมากที่สุด
2	ครูจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยคละความ สามารถและเพศชาย-หญิงอย่างเหมาะสม	4.85	0.37	พึงพอใจมากที่สุด
3	ครูให้คำปรึกษา แนะนำ ดูแลนักเรียนในการเรียนรู้ อย่างทั่วถึง	5.00	0.00	พึงพอใจมากที่สุด
4	ครูส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	4.95	0.22	พึงพอใจมากที่สุด
5	ครูให้การเสริมแรงโดยการให้รางวัลแก่นักเรียน	5.00	0.00	พึงพอใจมากที่สุด

ตารางที่ 4 แสดงความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียน (ต่อ)

ข้อที่	รายการประเมินความพึงพอใจ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
รวมด้านครูผู้สอน		4.94	0.16	พึงพอใจมากที่สุด
ด้านเนื้อหา				
1	ความยากง่ายของเนื้อหาเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน	4.70	0.66	พึงพอใจมากที่สุด
2	เนื้อหา ภาษา รูปแบบตรงกับความสนใจ และความต้องการของนักเรียน	4.85	0.37	พึงพอใจมากที่สุด
3	เนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปสู่ยาก	4.85	0.49	พึงพอใจมากที่สุด
4	การจัดเนื้อหาเหมาะสมกับเวลาเรียน	4.75	0.55	พึงพอใจมากที่สุด
รวมด้านเนื้อหา		4.78	0.48	พึงพอใจมากที่สุด
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน				
1	นักเรียนใช้สื่อสารการเรียนรู้ต่างๆ ร่วมกัน	4.80	0.62	พึงพอใจมากที่สุด
2	นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน	4.95	0.22	พึงพอใจมากที่สุด
3	นักเรียนได้อธิบายความรู้ให้สมาชิกอื่นๆ ในกลุ่มฟัง	4.65	0.75	พึงพอใจมากที่สุด
4	นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน	4.90	0.31	พึงพอใจมากที่สุด
5	นักเรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างสมาชิก เช่น การเป็นผู้นำ การตัดสินใจ การแก้ปัญหา ฯลฯ	4.75	0.64	พึงพอใจมากที่สุด
6	นักเรียนปฏิบัติตามกิจกรรมเป็นไปตามลำดับขั้นตอนด้านการวัดและประเมินผล	4.95	0.22	พึงพอใจมากที่สุด
รวมด้านกิจกรรมการเรียนการสอน		4.83	0.41	พึงพอใจมากที่สุด
ด้านการวัดและประเมินผล				พึงพอใจมากที่สุด
1	การประเมินผลการประเมินผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล และของกลุ่ม	5.00	0.00	พึงพอใจมากที่สุด
2	มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้	4.85	0.49	พึงพอใจมากที่สุด
3	มีการประเมินพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียน	4.95	0.22	พึงพอใจมากที่สุด
4	นักเรียนทราบผลการเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม	5.00	0.00	พึงพอใจมากที่สุด
5	การประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาที่เรียน	4.90	0.31	พึงพอใจมากที่สุด
รวมด้านการวัดและประเมินผล		4.94	0.19	พึงพอใจมากที่สุด
รวมทุกด้าน		4.87	0.31	พึงพอใจมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียน สำหรับชมรมดนตรีโรงเรียน

บ้าน คำสมอ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดอุดรราชธานี กำหนดเกณฑ์ให้มีประสิทธิภาพ 80/80 ซึ่งพบว่า การวิจัยครั้งนี้มีประสิทธิภาพ 81.30/82.50 ซึ่ง

เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยการทดสอบหาประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตชุดกิจกรรมมั่นใจได้ว่า เนื้อหาที่บรรจุในชุดกิจกรรมมีความเหมาะสมและง่ายต่อการเข้าใจ อันจะช่วยให้ผู้ผลิต มีความชำนาญสูงขึ้น เป็นการประหยัดแรงงาน เวลา และเงินทองในการเตรียมต้นแบบ และชุดกิจกรรมยังช่วยให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมตามที่มุ่งหวัง ดังนั้นก่อนการนำชุดกิจกรรมไปใช้ ควรเชื่อมั่นว่าชุดกิจกรรมนั้นมีประสิทธิภาพ ในการช่วยให้ได้ชุดกิจกรรมที่มีคุณค่าตามเกณฑ์ที่กำหนด (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2545) นอกจากนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียนที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด เนื่องมาจาก แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยค้นคว้าสร้างขึ้นได้ผ่านการตรวจและการให้คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาการวิจัย อีกทั้งยังได้ผ่านการประเมินคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเป็นระบบทั้งการศึกษาและการวิเคราะห์ หลักสูตร จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ รวมทั้งศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดกิจกรรมการเรียนการสอนจนเข้าใจ จากนั้นจึงสร้าง แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจและให้คำแนะนำ แล้วจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข จึงนำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทำให้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ซึ่งถือได้ว่าชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียนนี้สามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ได้ ผลการวิจัยครั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของ (พรวิไล จุลเสวก, 2550) พบว่า การเรียนรู้โน้ตดนตรีสากลโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวาง มีประสิทธิภาพ 80.61/88.00 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของภีระเมศร์ ประสิทธิ์เมธี มีช่วง (2560) พบว่า ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง วงปีพาทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และประสิทธิภาพเท่ากับ 82.16/83.78 การศึกษาของ อธิวัฒน์ พรหมจันทร์ และ อินทิรา รอบรู้ (2561) พบว่า ชุดการเรียนการเล่นกีตาร์ขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทพวิทยา ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ (E1/E2) มีค่าเท่ากับ 81.40/88.83 และการศึกษาของทิพย์เลิศ (2560) พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างทักษะการปฏิบัติกีตาร์ตามแนวคิดของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 80.38 / 83.46 และการศึกษาของ ธนัณณ์ ขันทะยศ และ สยาม จวงประโคน (2562) พบว่า ชุดการสอนเมโลเดียนตามแนวคิดของโคตยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโคกสำราญ จังหวัดนครราชสีมา มีประสิทธิภาพ 82.63/ 84.58

2. ทักษะความสามารถในการปฏิบัติเมโลเดียน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียนสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงว่าชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียนที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาทักษะทางดนตรีของผู้เรียนได้มากขึ้น เนื่องจากชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียนเป็นกิจกรรมที่เน้นการปฏิบัติ เมื่อนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้นฝึกปฏิบัติเป็นประจำจึงมีความชำนาญและมีความสามารถในการทักษะที่เกิดขึ้น ได้รับประโยชน์และประสบการณ์ตรง ดังนั้น ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เมโลเดียน มีขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และมีสื่อการสอนที่หลากหลาย รวมทั้งมีการทดลองที่นักเรียน

ได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทำให้ผู้เรียนเกิดความชำนาญและมีความสามารถในทักษะที่เกิดขึ้น ซึ่งส่งผลให้เกิดความรู้ที่คงทน จึงส่งผลให้คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ภีระเมศร์ ประสิทธิเมธี มีช้าง (2560) พบว่าเมื่อใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องวงปีพายุ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมการเรียนรู้ สูงกว่าที่เรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สอดคล้องกับการศึกษาของ อธิวัฒน์ พรหมจันทร์ และ อินทรา รอบรู้ (2561) พบว่า เมื่อใช้ชุดการเรียน การเล่นกีตาร์ขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทพวิทยา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดการเรียนสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนัณณ์ ขันทะยศ และ สยาม จวงประโคน (2562) พบว่า เมื่อใช้ชุดการสอน เมโลเดียนตามแนวคิดของโคคาย สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโคกสำราญ จังหวัดนครราชสีมา นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติ เครื่องดนตรีเมโลเดียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ผลการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความพึงพอใจของนักเรียนต่อชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียน ที่พัฒนาขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุดโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.87 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมากที่สุดในด้านครูผู้สอน รองลงมาคือ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ แสดงว่าชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน อาจเป็นเพราะรูปแบบชุดกิจกรรมที่ผู้วิจัยได้

พัฒนาขึ้น เป็นเรื่องน่าสนใจ และนักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกฝนจนเกิดความชำนาญและสามารถเล่นเพลงได้ อีกทั้งนักเรียนมีความพึงพอใจด้าน ครูผู้สอนมากที่สุดโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูให้ คำปรึกษา แนะนำ ดูแลนักเรียนในการเรียนรู้ อย่างทั่วถึง และ ครูให้การเสริมแรงโดยการให้ รางวัลแก่นักเรียน และด้านการวัดและประเมินผล โดยเฉพาะการประเมินผลการเรียนของนักเรียน เป็นรายบุคคล และของกลุ่ม และผู้เรียนทราบผล การเรียนรู้ของตนเองและของกลุ่ม สอดคล้องกับการศึกษาของพรวิไล จุลเสวก (2550) ที่พบว่า นักเรียนมากกว่าร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในการ เรียนดนตรีสากล โดยให้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียน ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ อธิวัฒน์ พรหมจันทร์ และ อินทรา รอบรู้ (2561) ที่พบว่า ความพึงพอใจต่อการให้ชุดการเรียน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน

ดังนั้น ชุดกิจกรรมการเรียนการสอน เมโลเดียน สำหรับชมรมดนตรีโรงเรียนบ้าน คำสมอ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี เป็น ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สามารถนำไปใช้สอนผู้เรียน เพื่อให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ได้

ข้อเสนอแนะ

1. การนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียน สำหรับชมรมดนตรีโรงเรียนบ้าน คำสมอ อำเภอ เขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี สูงกว่าเกณฑ์ มาตรฐาน 80/80 และทักษะของนักเรียนเมื่อใช้ ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียนสูงกว่า ก่อนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น นักเรียนในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา ชั้นปีที่ 4-6 ที่อยู่ในชมรมดนตรี ดังนั้น ชุด

กิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียนที่พัฒนาขึ้นมาจึงเหมาะสำหรับชมรมดนตรีในโรงเรียนที่มีนักเรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4-6 เป็นสมาชิกของชมรม เพื่อช่วยพัฒนาทักษะทางด้านดนตรีและเมโลเดียนของนักเรียนในชมรม

1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียน สำหรับชมรมดนตรีโรงเรียนบ้าน คำสมอ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี มีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาไม่น้อยกว่าด้านอื่นๆ โดยเฉพาะเนื้อหา ภาษา รูปแบบตรงกับความสนใจและความต้องการของนักเรียน และเนื้อหาเรียงลำดับจากง่ายไปสู่ยาก ดังนั้น ผู้สอนควรปรับปรุงเนื้อหาการเรียนการสอนเมโลเดียน ทั้งนี้เนื่องจากความแตกต่างของนักเรียนที่มาจากระดับชั้นการศึกษา จึงมีความเป็นไปได้ว่า นักเรียนบางส่วนไม่เข้าใจเนื้อหา และตามไม่ทัน ดังนั้น ครูผู้สอนจึงควรปรับปรุงเนื้อหา จัดลำดับความสำคัญโดยมุ่งให้นักเรียนแต่ละระดับชั้นสามารถเรียนรู้ไปพร้อมๆ กัน รวมทั้ง เพิ่มวิธีการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม หรือแบบพี่ช่วยน้อง เพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อให้ นักเรียนชมรมดนตรีมีการพัฒนาความรู้ ทักษะได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). *การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน, ในเอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษาหน่วยที่ 8-15 (พิมพ์ครั้งที่ 20)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณรุทธิ์ สุทธจิตต์. (2534). *สาระดนตรีศึกษา: แนวคิดสู่แนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนันต์ ชันทะยศ และสยาม จวงประโคน. (2562). *การพัฒนาชุดการสอนเมโลเดียนตามแนวคิดของโคตยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านโคกสำราญ จังหวัดนครราชสีมา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 21(1), 245-254.*
- ชนาวุฒิ ชุมทอง. (2560). *การพัฒนาคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ในรายวิชาเมโลเดียนเบื้องต้นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนลุมพินีกรุงเทพมหานคร. รมยสาร, 15(2), 197-205.*

1.3 ควรตรวจสอบจำนวนและความพร้อมของเครื่องดนตรี ที่ใช้ภายในชมรมดนตรีของโรงเรียน

2. การวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ครูผู้สอนควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดกิจกรรมที่เกี่ยวกับเครื่องดนตรีประเภทอื่นๆ ของชมรมดนตรีของโรงเรียนบ้านคำสมอ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อนำไปเป็นการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ชุดกิจกรรมที่หลากหลาย ใช้ในการพัฒนานักเรียนต่อไป

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับ การประยุกต์ใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนเมโลเดียน สำหรับชมรมดนตรีโรงเรียนบ้านคำสมอ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี ในการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ของชั้นประถมศึกษาอื่นๆ ของโรงเรียนบ้านคำสมอ อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี

2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบทักษะด้านดนตรีของนักเรียนที่ฝึกโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนการสอนเมโลเดียน กับการฝึกโดยเทคนิคการสอนแบบอื่น

- พรวิไล จุลเสวก. (10 พฤศจิกายน 2550). การพัฒนาการเรียนรู้โน้ตดนตรีสากลโดยใช้ชุดฝึกทักษะเมโลเดียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองขวาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, บุรีรัมย์.
- ภีระเมศร์ ประสิทธิ์เมธี มีช้าง. (2560). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่อง วงปีพาทย์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระดนตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต, กรุงเทพมหานคร: โครงการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- อิธิวัฒน์ พรหมจันทร์ และ อินทิรา รอบรู้. (2561). การพัฒนาชุดการเรียนรู้การเล่นกีตาร์ขั้นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเทพวิทยา. วารสารชุมชนวิจัย, 12(3), 200-210.
- อรรถวัตร ทิพย์เลิศ. (2560). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เสริมสร้างทักษะการปฏิบัติกีตาร์ตามแนวคิดของเดวีส์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 2. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

A Study of Factors Correlated with Lecturers Motivation for Research Production of Hatyai University

ปัญญา ชูช่วย¹, สุมณฑา วงศ์งาม²

Punja Chuchuay¹, Sumontha Wongngam²

Received: 23 November 2020

Revised: 22 April 2021

Accepted: 12 May 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาจำนวนชั่วโมงในการสอน ประสบการณ์ในการสอน ระดับความคิดเห็นต่อนโยบายด้านการวิจัย การรับรู้ความสามารถในการวิจัย ทักษะต่อการวิจัย และแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ 2) เพื่อหาความสัมพันธ์ค่าโน้มน้าวระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2562 จำนวน 208 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามด้านนโยบายการวิจัย ด้านการรับรู้ความสามารถในการวิจัย ด้านทักษะต่อการวิจัยและด้านแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัย จำนวน 36 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .84 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สหสัมพันธ์ค่าโน้มน้าว ผลการวิจัย พบว่า 1) อาจารย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.85 มีชั่วโมงการสอน 1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.31 มีประสบการณ์ในการสอน 1-7 ปี ระดับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.56 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.90 รองลงมาเป็นด้านทักษะต่อการวิจัย มีค่าเฉลี่ย 3.64 และการรับรู้ความสามารถในการทำวิจัยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 2) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ค่าโน้มน้าวปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ โดยมีค่าสหสัมพันธ์ค่าโน้มน้าว (R_c) คู่แรกมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีค่า R_c^2 (คู่แรก) เท่ากับ.

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิจัย/วัดและประเมินผล, ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100

² อาจารย์ประจำสาขาภาษาอังกฤษ, วิทยาลัยนานาชาติติยะะศรีน มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 9011

¹ Lecturer of Research Measurement and Evaluation Department, Faculty of Educational, Suratthani Rajabhat University, Suratthani Thailand. 84100

² Lecturer of English Department, Disyasarin International Colledget, Hatyai University, Hatyai Songkhla Thailand.90110

4489 แสดงว่า ตัวแปรประสบการณ์ในการสอน นโยบายการวิจัยของสถาบัน การรับรู้ความสามารถในการวิจัย ทักษะคิดต่อการวิจัยที่นำมาศึกษามีค่าความแปรปรวนร่วมกันกับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ร้อยละ 44.89 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานตัวแปรที่มีความสำคัญในการคำนวณฟังก์ชันโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ แรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ทักษะคิดต่อการวิจัย นโยบายการวิจัยของสถาบัน การรับรู้ความสามารถในการวิจัย แรงจูงใจในความก้าวหน้าของหน้าที่การงาน ประสบการณ์ในการสอน ส่วนตัวแปรจำนวนชั่วโมงในการสอนไม่มีความสำคัญในการคำนวณฟังก์ชันคานอนิคอล

คำสำคัญ: แรงจูงใจ, การผลิตผลงานวิจัย, ความสัมพันธ์คานอนิคอล, อาจารย์มหาวิทยาลัย

Abstract

The objectives of this research were to 1) to study number of teaching hours, teaching experience, the level of opinion on research policy, self-awareness of research ability, attitude to conducting research, and the motivation for the lecturers' research production at Hatyai University 2) to find out the Canonical Correlation between the factors correlated with the motivation for the lecturers' research production of Hatyai University. The study was performed using stratified sampling The sample consisted of 208 lecturers at Hatyai University in the academic year 2019. A set of 36-item questionnaires with reliability of .84 was employed to collect the data. To analyze the data, the mean, the standard deviation, and the canonical correlation were employed. The results were as follows.

1) 53.85% lecturers have teaching 1-10 hours/week. 67.5 % have teaching experience at 1-7 years The level of the factors correlated with the motivation for the lecturers' research production was high at 3.56. Separately, the motivation for self-development reached the highest mean at 3.90 ; followed by attitude to conducting research at 3.64, and self-awareness of research competence at 3.51. 2) Canonical Correlation analysis of the factors correlated with the motivation for their research production showed that the first pair of (R_c) was statistically significant at .001 and the R_c^2 (first pair) was at .4489. This signified that the teaching experience, the research policy of the institute, the awareness of research competence, the attitude to conducting research shared the variance with the motivation for the lecturers' research production at 44.89 percent. The Standardized Coefficients played an important role in the calculation of the function. Arranged respectively from the least to the greatest values, they were the motivation, self-development, attitude to conducting research, research policy of the institute, awareness of research competence, career progression, and the teaching experience, while the number of teaching hours played no role in the calculation of the canonical function.

Keywords: Motivation, Research Production, Canonical Correlation, Lecturers.

บทนำ

อาจารย์สถาบันอุดมศึกษาเป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ โดยรับผิดชอบภารกิจหลายประการในระบบการจัดการศึกษา ได้แก่ ภารกิจด้านการเรียนการสอน การบริการ วิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการวิจัยตามภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษา โดยบทบาทด้านการวิจัยของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษานับเป็นหน้าที่สำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้ของผู้สอนรวมถึงการนำผลวิจัยไป ใช้ในกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้กระบวนการเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552)

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษานับตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 เป็นต้นมา การดำเนินงานของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ได้ให้ความสำคัญกับภารกิจด้านการเรียนการสอน การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการวิจัย โดยให้ความสำคัญกับภารกิจทุกด้าน รวมถึงการส่งเสริมการทำวิจัยของอาจารย์ ทั้งนี้เนื่องมาจากการวิจัยเป็นกระบวนการที่สำคัญมากกระบวนการหนึ่งที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตัวของผู้เรียน เพื่อให้ได้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี รวมถึงการเป็นคนที่มีความประพฤติดี ใฝ่ดีในการทำงานของสถานประกอบการ สถานศึกษา และองค์กรต่างๆ โดยผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการผลักดัน การวิจัยของอาจารย์ให้มีการผลิตผลงานวิจัยเพิ่มขึ้น แต่จากสภาพการดำเนินงานด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ใน ปี 2557-2561 มีอาจารย์ที่ผลิตผลงานวิจัยและการนำผล

การวิจัยไปใช้ประโยชน์เพียง ร้อยละ 35.8 ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนของอาจารย์ทั้งหมดในมหาวิทยาลัย และเมื่อพิจารณาอย่างรอบคอบพบว่าอัตราการทำวิจัยของอาจารย์ยังไม่เป็นไปตามนโยบายที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งปัญหาในการผลิตผลงานอาจารย์เกิดจากทัศนคติที่ไม่ดีต่อการทำวิจัย โดยเห็นว่าการทำวิจัยทำให้มีภาระงานเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การกำหนดนโยบายด้านการวิจัยของมหาวิทยาลัยมีส่วนทำให้อาจารย์ขาดแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยทำให้การผลิตผลงานวิจัยไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้ ขาดสิ่งจูงใจในการนำผลงานวิจัยไปตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย และการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ นอกจากนี้อาจารย์จำนวนมากยังขาดด้านความรู้ความสามารถในการทำวิจัย และทัศนคติต่อการทำวิจัย จากการศึกษาของ กอแก้ว จันทรกึ่งทอง (2549) พบว่าปัญหาในการทำวิจัยของอาจารย์เกิดจากการขาดความรู้ การสนับสนุนของสถาบันมีบทบาทสำคัญในการจูงใจการทำผลงานวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราวัฒน์ ภูสีฤทธิ์สีดา สอนศิริ และยุพา คลังสุวรรณ (2558) พบว่าปัญหาด้านความรู้ในการทำวิจัยด้านนโยบายของหน่วยงาน และภาระงานมีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากร การขาดการสนับสนุนของสถาบันการศึกษา ขาดการสร้างแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปรารธนา อเนกปัญญากุล และศศิณิภา ศรีกัลยานิวัต (2557) พบว่า การทำงานวิจัยของอาจารย์เกิดจากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ ความรู้ความสามารถในการทำวิจัย ทัศนคติต่อการทำวิจัย การสนับสนุนจากหน่วยงาน และ ปัจจัยจูงใจในการทำงานวิจัยประกอบด้วย การสนับสนุนงบประมาณ นโยบายและการบริหารจัดการ

ด้านการวิจัย ภาระงานสอนมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการทำผลงานวิจัยส่วนงานวิจัยของนพวรรณ รื่นแสง เบญจมาศ เป็นบุญ และ วรวรรณ สโมสรสุข (2555) พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความสามารถมีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากร และจากการสัมภาษณ์อาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ พบว่า มีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลให้อาจารย์ผลิตผลงานวิจัย โดยประกอบด้วยปัจจัยด้านนโยบายเกี่ยวกับการทำวิจัย จำนวนชั่วโมงในการสอน ประสบการณ์ในการสอน ความรู้ความสามารถในการทำวิจัย ทักษะคิดต่อการทำวิจัย การนำผลงานวิจัยไปใช้ในการพิจารณาความดีความชอบมีผลแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์

จากปัญหาและการทบทวนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแสดงให้เห็นว่ามีปัจจัย 1) ประสบการณ์ในการสอน 2) จำนวนชั่วโมงในการสอน 3) ด้านนโยบายการวิจัยของสถาบัน 4) ด้านการรับรู้ความสามารถในการวิจัย 5) ด้านทัศนคติต่อการวิจัย 6) ด้านแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง 7) ด้านแรงจูงใจในความก้าวหน้าของหน้าที่การงาน เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการผลิตผลงานวิจัย จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ เพื่อให้ทราบว่าปัจจัยใดมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยมากน้อยเพียงใด เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เป็นประโยชน์ในการนำผลที่ได้ไปใช้กำหนดแนวทางการส่งเสริมและผลักดันให้อาจารย์มีแรงจูงใจในการทำวิจัยเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาจำนวนชั่วโมงในการสอน ประสบการณ์ในการสอน ระดับความคิดเห็นต่อนโยบายด้านการวิจัย การรับรู้ความสามารถใน

การวิจัย ทักษะคิดต่อการวิจัย และแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

2. เพื่อหาความสัมพันธ์คานานิคอลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาสภาพปัญหาการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลสภาพการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ สามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย การศึกษาความสัมพันธ์คานานิคอลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่แสดงไว้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร เป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ที่ปฏิบัติงานสอนในปีการศึกษา 2562 จำนวน 235 คน

กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2562 จำนวน 208 คน โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างในการวิจัยด้วยการเปิดตารางของอาจารย์ศิริชัย กาญจนวงศ์ (2555) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) โดยแสดงสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คณะ	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	16	14
บริหารธุรกิจ	62	55
ศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์	69	61
รัฐศาสตร์	38	34
นิติศาสตร์	7	6
นิเทศศาสตร์	7	6
วิทยาลัยนานาชาติดิษยศรีน	36	32
รวม	235	208

(ที่มา: สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, 2562)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย เป็นแบบสอบถาม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลประสบการณ์ในการสอน และจำนวนชั่วโมงในการสอน เป็นข้อคำถามแบบ ปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย หาดใหญ่ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 36 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถาม 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 นโยบายการวิจัยของสถาบัน จำนวน 8 ข้อ

ด้านที่ 2 การรับรู้ความสามารถในการวิจัย จำนวน 8 ข้อ

ด้านที่ 3 ทศคติต่อการวิจัย จำนวน 7 ข้อ

ด้านที่ 4 แรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง จำนวน 5 ข้อ

ด้านที่ 5 แรงจูงใจในความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 3 ปัญหา/ข้อเสนอแนะและแนวทางการส่งเสริมการทำวิจัยอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดสงขลา มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่าความสอดคล้องของข้อคำถาม ตั้งแต่.67-1.00

2. นำข้อคำถามที่ผ่านการตรวจสอบความสอดคล้องของผู้ทรงคุณวุฒิไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ได้ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์หาค่าอำนาจรายข้อ โดยข้อคำถามมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่.267-.631

3. นำข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกผ่านเกณฑ์มาหาค่าความเชื่อมั่นรายด้านและภาพรวมทั้งฉบับ โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรายด้าน มีค่าดังนี้ 1) นโยบายด้านการวิจัยของสถาบัน เท่ากับ.76 2) การรับรู้ความสามารถในการวิจัย เท่ากับ.83 3) ทศคติต่อการวิจัย เท่ากับ.78 4) แรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง เท่ากับ.92 5) และด้านแรงจูงใจในความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน เท่ากับ.89 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ.84

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's Coefficient of Alpha)

4.2 สถิติพรรณนาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย จำนวน ร้อยละ

ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การแปลผลค่าเฉลี่ยระดับความคิดเห็น มี 5 ระดับดังนี้

1.00-1.50 มีค่าอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.51-2.50 มีค่าอยู่ในระดับน้อย

2.51-3.50 มีค่าอยู่ในระดับปานกลาง

3.51-4.50 มีค่าอยู่ในระดับมาก

4.51-5.00 มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด

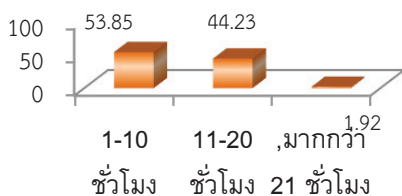
4.3 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การหาค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอล

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ มีดังนี้

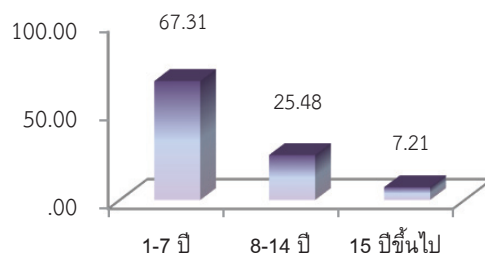
1. อาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 53.85 มีจำนวนชั่วโมงในการสอน 1-10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ รองลงมา มีชั่วโมงในการสอน 11-20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ร้อยละ 44.23 และมีชั่วโมงในการสอน มากกว่า 21 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ร้อยละ 1.92 โดยอาจารย์ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.31 มีประสบการณ์ในการสอน 1-7 ปี รองลงมา มีประสบการณ์ในการสอน 8-14 ปี ร้อยละ 25.48 และมีประสบการณ์ในการสอนมากกว่า 15 ปี ร้อยละ 7.21 รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 2-3

ร้อยละ

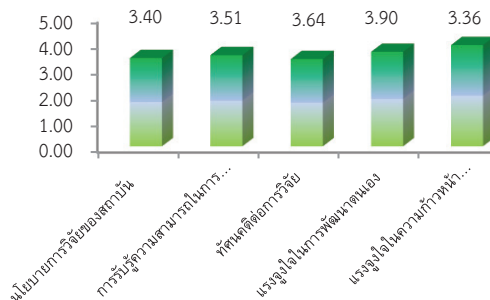
ภาพที่ 2 แสดงจำนวนจำนวนชั่วโมงการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

ร้อยละ

ภาพที่ 3 แสดงประสบการณ์ในการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

2. ระดับของปัจจัยในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.56 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ด้านทัศนคติต่อการวิจัย ด้านการรับรู้ความสามารถในการวิจัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.90 3.64 และ 3.51 ตามลำดับ ส่วนด้านนโยบายการวิจัยของสถาบัน ด้านแรงจูงใจในความก้าวหน้าของหน้าที่การงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเท่ากับ 3.40 และ 3.36 ตามลำดับ รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 4 และตารางที่ 2

ภาพที่ 4 กราฟแสดงค่าเฉลี่ยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐานตัวแปรในการวิจัย

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับ
นโยบายการวิจัยของสถาบัน	3.40	.59	ปานกลาง
การรับรู้ความสามารถในการวิจัย	3.51	.61	มาก
ทัศนคติต่อการวิจัย	3.64	.60	มาก
แรงจูงใจในการพัฒนางานเอง	3.90	.73	มาก
แรงจูงใจในความก้าวหน้าของหน้าที่การงาน	3.36	.74	ปานกลาง
รวม	3.56	.59	มาก

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์
คาโนนิคอลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจ
ในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย
ขนาดใหญ่ พบว่า ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล (R_c)
ทั้งคู่แรกมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ และ มีค่า R^2
เท่ากับ .67 แสดงว่า มีค่าความแปรปรวนร่วมกัน
ระหว่างประสพการณ์ในการสอน จำนวนชั่วโมง
ในการสอน นโยบายการวิจัยของสถาบัน การรับรู้
ความสามารถในการวิจัย ทัศนคติต่อการวิจัยและ
แรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัย
ขนาดใหญ่ ร้อยละ 44.89 รายละเอียดแสดงดัง
ตารางที่ 3

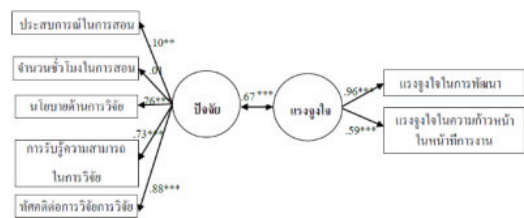
ตารางที่ 3 ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล (R_c)

ตัวแปร คาโนนิคอล	สหสัมพันธ์ คาโนนิคอล	R_c	แลมด้า	F
คู่แรก	.67	.82	.52	15.77***
คู่ที่สอง	.25	.07	.93	3.42

*** Sig < .001

3. ค่าสัมประสิทธิ์มาตรฐานตัวแปรที่มี
ความสำคัญในการคำนวณฟังก์ชันโดยเรียงลำดับ
จากมากไปน้อยดังนี้ แรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง

ทัศนคติต่อการวิจัย นโยบายการวิจัยของสถาบัน
การรับรู้ ความสามารถในการวิจัย แรงจูงใจใน
ความก้าวหน้าของหน้าที่การงาน ประสพการณ์
ในการสอน ส่วนตัวแปร จำนวนชั่วโมงในการสอน
ไม่มีความสำคัญในการคำนวณฟังก์ชันคาโนนิคอล
รายละเอียดแสดงดังภาพที่ 5 และตารางที่ 4

ภาพที่ 5 แสดงค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลปัจจัยที่มี
ความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัย
ของอาจารย์มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่

ตารางที่ 4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลของ
ตัวแปรคาโนนิคอลทำนายและตัวแปร
คาโนนิคอลตัวแปรเกณฑ์

ตัวแปรคาโนนิคอล	ค่า สัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ คาโนนิคอล	ค่า สัมประสิทธิ์ โครงสร้าง
ตัวแปรคาโนนิคอลทำนาย		
ประสพการณ์ในการสอน	.17	.10**
จำนวนชั่วโมงในการสอน	.04	.01
นโยบายการวิจัยของสถาบัน	.37	.76***
การรับรู้ความสามารถในการวิจัย	.24	.73***
ทัศนคติต่อการวิจัย	.58	.88***
ตัวแปรคาโนนิคอลตัวแปรเกณฑ์		
แรงจูงใจในการพัฒนางานเอง	.87	.96***
แรงจูงใจในความก้าวหน้าของหน้าที่การงาน	.26	.59***

Sig < .01**, < .001***

สรุปและอภิปรายผล

1. ระดับของปัจจัยในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.56 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ด้านทัศนคติต่อการวิจัย ด้านการรับรู้ความสามารถในการวิจัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.90 3.64 และ 3.51 ตามลำดับ ส่วนด้านนโยบายการวิจัยของสถาบัน ด้านแรงจูงใจในความก้าวหน้าของหน้าที่การงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเท่ากับ 3.40 และ 3.36 ตามลำดับ โดยตัวแปรด้านแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ด้านทัศนคติต่อการวิจัย ด้านการรับรู้ความสามารถในการวิจัยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากนั้นอาจเนื่องมาจากอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า การผลิตผลงานวิจัยทำให้ได้ความรู้ใหม่ๆ เป็นการเพิ่มความเชี่ยวชาญในศาสตร์ต่างๆ ได้พัฒนาองค์ความรู้อย่างสม่ำเสมอในทุกครั้งที่มีโอกาส ทำให้ผู้วิจัยมีประสบการณ์มากขึ้น เพราะงานวิจัยเป็นงานที่ท้าทายความสามารถและการทำวิจัยเป็นภารกิจที่สำคัญในการปฏิบัติงานของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาโดยสิ่งที่ทำให้ผลงานวิจัยของอาจารย์ประสบความสำเร็จนั้นอาจเนื่องมาจากอาจารย์นั้นมีการรับรู้ว่าคุณมีความรู้ความสามารถในการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการทำวิจัย มีความสามารถในการเขียนสรุปและ อภิปรายผลการวิจัย ส่วนตัวแปรนโยบายการวิจัยของสถาบัน ด้านแรงจูงใจในความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และด้านนโยบายการวิจัยของสถาบันอาจารย์มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาจารย์เห็นว่ามหาวิทยาลัยมีการนำผลงานทางวิชาการเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งงาน (Career Path) การนำผลงาน

ทางวิชาการเพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาประเมินความดีความชอบในการปรับขึ้นเงินเดือน นอกจากนี้อาจารย์เห็นว่าการทำวิจัยไม่ได้ช่วยให้ผู้วิจัยมีรายได้เพิ่มขึ้น อาจารย์ต้องทำงานวิจัยสืบเนื่องจากภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบและสิ่งที่ผู้บริหารกำหนด ไม่ได้มาจากแรงจูงใจของอาจารย์ รวมถึงผู้บริหารมหาวิทยาลัยไม่ได้มีนโยบายในการปรับลดจำนวนชั่วโมงการสอน ตามภาระงานสอนให้อาจารย์ที่ทำวิจัยอย่างแท้จริง นอกจากนี้การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการวิจัยมหาวิทยาลัยน้อย ขาดการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้ผู้วิจัยเข้ารับการอบรมความรู้ต่างๆ เพียงพอรวมถึงมหาวิทยาลัยขาดมาตรการในการลโทษผู้วิจัยที่ดำเนินการวิจัยไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิไลวรรณ จันน้ำใส (2555) พบว่า ทัศนคติต่อการวิจัย ความรู้ในการวิจัย และแรงจูงใจในการทำวิจัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของวณิดา พิงสระน้อย (2556) กล่าวว่า ปัจจัยเฉพาะบุคคล ปัจจัยแรงจูงใจในการทำวิจัย และปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัย ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยแรงจูงใจในการทำวิจัยเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของกอบแก้ว จันทรกึ่งทอง (2549) พบว่าด้านแรงจูงใจในความก้าวหน้าของหน้าที่การงาน ด้านแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง มีระดับความสัมพันธ์สูงที่สุด สอดคล้องกับวรารัตนา ผลประเสริฐ (2552) ได้กล่าวถึงประโยชน์ในการทำวิจัยว่าช่วยกระตุ้นบุคคลให้มีเหตุผล รู้จักคิด และค้นคว้าหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ใหม่ เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์มีความอยากรู้อยากเห็น อยากทราบเหตุผลและปรากฏการณ์ของสิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้น จึงทำการวิจัยเพื่อค้นหาคำตอบ สิ่งใดที่พอรู้อยู่บ้างก็ทำให้รู้

และเข้าใจดียิ่งขึ้นเป็นการเพิ่มพูนวิทยาการให้กว้างขวางลึกซึ้ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นพวรรณ รื่นแสง เบญจมาศ เป็นบุญ และวรรณ สโมสรสุข (2555) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรมีความรู้ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ชัดเจน การออกแบบการวิจัยที่มีความเหมาะสมกับปัญหาการวิจัย ความรู้ในการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานที่จะศึกษาความรู้ในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่มีคุณภาพ ความรู้ในการเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างเหมาะสม ความรู้ในการแปลข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ความรู้ในการสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้อย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการผลิตงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสมเจตน์ นาคเสวี อุษมาน ราษฎร์นิยม และยุสนา เจละละ (2550) ศึกษาเจตคติต่อการวิจัยและปัจจัยที่เอื้อต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยของบุคลากรวิทยาลัยอิสลามมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ผลการศึกษาพบว่า บุคลากรวิทยาลัยอิสลามมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่เอื้อต่อการทำวิจัยในด้านความรู้และประสบการณ์ทำวิจัย บุคลากรเห็นด้วยในระดับปานกลาง เนื่องจากบุคลากรวิทยาลัยอิสลามถึงแม้ว่าอาจารย์จะสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทเป็นส่วนใหญ่ แต่ขาดความรู้และทักษะด้านระเบียบวิธีการวิจัย เพราะลักษณะเฉพาะขององค์ความรู้ของสาขาวิชาอิสลามจะเกี่ยวข้องกับความรู้ด้านวิจัยเอกสารเป็นส่วนใหญ่ อาจารย์จะขาดความรู้วิจัยเชิงปริมาณและความรู้วิจัยเชิงคุณภาพ และปัจจัยด้านผลตอบแทนจากการทำวิจัย บุคลากร เห็นด้วยในระดับปานกลาง เนื่องจากมหาวิทยาลัยได้กำหนดให้งานวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของผลงานทางวิชาการที่ บุคลากร

สามารถทำมาขอตำแหน่ง ทางวิชาการได้อยู่แล้ว และยังกำหนดให้ผู้มีตำแหน่งทางวิชาการต้องมีผลงานวิจัย ซึ่งจะเป็นมาตรการเชิงบังคับโดยปริยาย

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ คาโนนิคอลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ พบว่าค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล (R_c) คู่แรกเพียงค่าเดียว ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีค่า R_c^2 (คู่แรก) เท่ากับ .4489 โดยตัวแปรที่มีความสำคัญในการคำนวณฟังก์ชันโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ แรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ทศนคติต่อการวิจัย นโยบายการวิจัยของสถาบัน การรับรู้ความสามารถในการวิจัย แรงจูงใจในความก้าวหน้าของหน้าที่การงาน ประสบการณ์ในการสอน ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลที่มีความหมายเชิงสถิติขนาดใหญ่ ส่วนตัวแปรจำนวนชั่วโมงในการสอนไม่มีความสำคัญในการคำนวณฟังก์ชันคาโนนิคอล จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าการเพิ่มแรงจูงใจในการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยขนาดใหญ่เป็นสิ่งที่สำคัญซึ่งต้องทำควบคู่กัน ควรให้ความสำคัญในการปรับทัศนคติต่อการวิจัยของอาจารย์ให้อาจารย์เห็นว่าการวิจัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในการทำวิจัยก่อให้เกิดประโยชน์มากมายทั้งทางวิชาการ การพัฒนาความรู้ การเรียนการสอน และให้นักวิจัยเห็นว่าการทำวิจัยเป็นเรื่องงานคุ้มค่ากับเวลาที่เสียไป โดยผู้บริหารมหาวิทยาลัยควรมีการส่งเสริมการทำวิจัยตามนโยบายการวิจัยของสถาบันอย่างชัดเจน มีการพิจารณาปรับลดจำนวนชั่วโมงให้แก่อาจารย์ที่ทำวิจัยอย่างจริงจัง ควรมีการสนับสนุนให้อาจารย์ได้มีโอกาสในการเข้ารับการอบรมเพิ่มองค์ความรู้ด้านการวิจัยอย่างต่อเนื่อง ตามที่ต้องการและควรสนับสนุนงบประมาณที่เพียงพอในการดำเนินการด้าน

การวิจัย การให้อาจารย์เห็นถึงความสามารถและศักยภาพด้านการวิจัย การรับรู้ความสามารถในการวิจัยของตนเองเพื่อพัฒนาตนเองให้เก่งขึ้น มีความสามารถในการทำวิจัยมากขึ้น รวมถึงการกำหนดมาตรการในการลงโทษสำหรับผู้ที่ทำวิจัยไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด และการให้รางวัลแก่อาจารย์ที่ทำวิจัยแล้วเสร็จตามระยะเวลา และการเสริมองค์ความรู้ทางด้านการวิจัยให้แก่อาจารย์ให้อาจารย์มีความสามารถในการทำวิจัยเพิ่มขึ้นทั้งนี้เนื่องจากปัจจัยต่างๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่ทำให้อาจารย์มีแรงจูงใจในการทำวิจัยมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลไวยวรรณ จันทน์ใส (2555) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล คือ ปัจจัยด้านความรู้ในการวิจัย ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการทำวิจัย ปัจจัยด้านทัศนคติในการทำวิจัย ส่วนปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ นโยบายและการสนับสนุน ภาระงานและเวลางาน มีความสัมพันธ์กับการทำวิจัยของครู สอดคล้องกับจิตติพร ดันติศรียานุ รัชฎาธิ์โสภา และอรดา เกรียงสินยศ (2548) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือพบว่าการสนับสนุนจากหน่วยงาน ความรู้เกี่ยวกับการวิจัย และสิ่งอำนวยความสะดวกมีความสัมพันธ์กับการทำวิจัยของอาจารย์ ส่วนตัวแปรจำนวนชั่วโมงในการสอนไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการทำวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากมหาวิทยาลัยมีนโยบายในการกำหนดภาระงานสอนแต่อาจารย์ทุกท่านอย่างเท่าเทียมกันจำนวน ชั่วโมงภาระงานในการสอนของอาจารย์แต่ละท่านไม่แตกต่างกัน และอาจารย์ทุกท่านเห็นว่าภาระงานทั้งสองเป็นภาระงานที่สำคัญที่ต้องปฏิบัติต้องทำควบคู่กันจึงทำให้จำนวนชั่วโมงสอนไม่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการทำวิจัย ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำฝน พลอยนิลเพชร และคณะ (2559) พบว่า จำนวนชั่วโมงในการสอนน้อยจะมีเวลาว่างและสามารถทำวิจัยได้

มากกว่าคนที่ใช้เวลาในการสอนมาก คนที่มีความรู้มากมีแหล่งข้อมูลที่เพียงพอยอมทำให้เกิดการทำวิจัยมากขึ้น

สรุป

1. การศึกษาระดับของปัจจัยในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.56 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านแรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ด้านทัศนคติต่อการวิจัย ด้านการรับรู้ความสามารถในการวิจัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากเท่ากับ 3.90 3.64 และ 3.51 ตามลำดับ ส่วนด้านนโยบายการวิจัยของสถาบัน ด้านแรงจูงใจในความก้าวหน้าของหน้าที่การงานมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเท่ากับ 3.40 และ 3.36 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการผลิตงานวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ พบว่า ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Rc) คู่แรกเพียงค่าเดียว ที่มีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .001 และมีค่าเท่ากับ .4489 โดยตัวแปรที่มีความสำคัญในการคำนวณฟังก์ชันโดย เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ แรงจูงใจในการพัฒนาตนเอง ทัศนคติต่อการวิจัย การรับรู้ความสามารถในการวิจัย นโยบายการวิจัยของสถาบัน แรงจูงใจในความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ส่วนตัวแปรจำนวนชั่วโมงในการสอนไม่มีความสำคัญในการคำนวณฟังก์ชันคาโนนิคอล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารระดับสถาบัน/หน่วยงาน สนับสนุนควรให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านการวิจัย โดยมีการจัดกิจกรรมที่เป็นการ

ส่งเสริมและการปรับเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับการวิจัยในทางที่ดีขึ้นของอาจารย์

2. ผู้บริหารระดับสถาบันควรกำหนดนโยบายการให้การสนับสนุนเกี่ยวกับการส่งเสริมการดำเนินงานด้านการวิจัยที่เพียงพอต่อการวิจัย การส่งเสริมให้พิจารณาความดีความชอบของอาจารย์ที่ทำวิจัยด้วยการกำหนด น้ำหนักคะแนนการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีให้มากขึ้น พิจารณาให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำงานวิจัยแล้วเสร็จตาม ระยะเวลา และการปรับเงินแก่อาจารย์ที่ทำวิจัยไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่กำหนด การลดจำนวนชั่วโมงสอนให้แก่ผู้ที่ทำวิจัยหรือการคิดภาระงานให้แก่ผู้ที่ทำวิจัยสนับสนุนให้บุคลากรของคณะเข้าร่วมอบรมความรู้ด้านการวิจัยอย่างสม่ำเสมอ สนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการวิจัยอย่างเพียงพอ ควรมีการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปีโดยการพิจารณาจากผลผลิตด้านการวิจัยอย่างจริงจัง

3. ผู้บริหารระดับสถาบัน/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดกิจกรรมการส่งเสริมความรู้ด้านการวิจัยที่สามารถปฏิบัติได้จริงแก่อาจารย์อย่างต่อเนื่องและจริงจัง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถในการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์

2. การศึกษารูปแบบและแนวทางการส่งเสริมการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์ สาเหตุและปัญหาของการไม่ทำผลงานวิจัยของอาจารย์

3. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการผลิตผลงานวิจัยของนักวิจัยโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่ครอบคลุมสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ ของประเทศไทย

4. การศึกษาสาเหตุพฤติกรรมการผลิตผลงานวิจัยของนักวิจัยโดยใช้กลุ่มบุคลากรทางการศึกษาที่ครอบคลุมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนต่างๆ ของประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยขนาดใหญ่ที่ได้สนับสนุนทุนในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้และขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยเหลืองานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กอกแก้ว จันทร์กิงทอง. (2549). *ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์มหาวิทยาลัยในจังหวัดสงขลา*. (รายงานการวิจัย) มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. สงขลา.
- จิราวัฒน์ ภูสิทธธี สิดา สอนศรี และยุพา คลังสุวรรณ. (2558). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนระดับพนักงานปฏิบัติการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 34(3), 31-35.
- จิตติพร ดันติศรียานุรักษ์ รัชฎา ธิโสภาน และอรดา เกรียงสินยศ. (2548). *ปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (รายงานการวิจัย)*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

- นพวรรณ รื่นแสง เบญจมาศ เป็นบุญ และวรวรรณ สโมสรสุข. (2555). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำงานวิจัยของบุคลากรสายสนับสนุนของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ. หน่วยวิเคราะห์แผนงบประมาณและวิจัยสถาบัน โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ (รายงานการวิจัย).
- น้ำฝน พลอยนิลเพชร และคณะ. (2559). วิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาจังหวัดสงขลา. รายงานการวิจัย
- ปรารธนา อเนกปัญญากุล. (2557). ปัจจัยที่ส่งผล ต่อพฤติกรรมการทำวิจัยของบุคลากร คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสารนเรศวรพะเยา, 7(3), 275-285.
- วรารคณา ผลประเสริฐ. (2559). แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเชิงกลยุทธ์. จาก [http://www.stou.ac.th/schools/shs/upload/หน่วยที่ 1 ชุด วิชา%2058708.pdf](http://www.stou.ac.th/schools/shs/upload/หน่วยที่%2058708.pdf). ค้นเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2561.
- วณิดา พิงสระน้อย. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสายวิชาการ กลุ่มวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ.
- วิไลวรรณ จันน้ำใส. (2555). ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับสมรรถนะการวิจัยในชั้นเรียนของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 30. วิทยานิพนธ์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี. กรุงเทพฯ.
- ศิริชัย กาญจนวาสี ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุข. (2555). การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสม สำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมเจตน์ นาคเสวี อุสมาน ราชฎ์นิยม และยุสนา เจะเลาะ. (2550). ศึกษาเจตคติต่อการวิจัยและปัจจัยที่เอื้อต่อแรงจูงใจในการทำวิจัยของบุคลากรวิทยาลัยอิสลาม มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี. (รายงานวิจัย) ปัตตานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ.
- สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์. (2562). จำนวนอาจารย์ที่ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ปี 2562. รายงานข้อมูลบุคลากร.

Supply Chain of Organic Rice in Suphan Buri Province

ห่วงโซ่อุปทานข้าวอินทรีย์ในจังหวัดสุพรรณบุรี

Manida Chuea-Insoong¹, Pokasarp Poompuang², Pornpimon Namwong³

มานิดา เชื้ออินสูง¹, โภคทรัพย์ พุ่มพวง², พรพิมล นามวงศ์³

Received: 19 February 2021

Revised: 3 May 2021

Accepted: 12 May 2021

Abstract

This study of the supply chain of organic rice in Suphan Buri Province aimed at surveying the stakeholders in the supply chain, which have been linked together from upstream, midstream, and downstream. It also analyzed the supply chain in terms of quantity and income/value received by the farmers. This study was based on a qualitative approach. The 4 groups of research population and the sample were Suphan Buic organic company limited social enterprise. Community enterprise for the promotion of organic farmers. Thung Thong organic community enterprise and export organic rice. The government sector, private sector, financial sector and educational institutes cooperated to find development guidelines for shifting the supply chain to be a value chain. The result indicated that the upstream in 4 groups included the farmers who sold the production factors ; the, government sector, educational institutes, financial institutions and, inspection agencies. The midstream stakeholders included the personal rice mills and community rice mills. The downstream stakeholders included the consumers who were the direct purchasers, retailers, wholesalers, farmers who purchased the rice seed, exporters, and community markets. From an analysis of the supply chain of organic rice in Suphan Buri Province in terms of quantity, income, and value received by farmers, the value of the whole supply chain was THB 6,608,100 with the average

¹ Lecturer, Faculty of Social Science, Suan Dusit University Suphan Buri Campus, mobile 0892627616. Email: manida_chu@dusit.ac.th

² Logistic system Development, Department Manager, BG Container Glass Public Company Limited and Thai Logistics and Production Society, Bangkok, mobile 0819078384. Email: pokasarp.p@bgiglass.com

³ Lecturer, Faculty of Education, Suan Dusit University Suphan Buri Campus, mobile 0982695392. Email: pornpimon_nam@dusit.ac.th

¹ สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี

² ผู้จัดการฝ่ายพัฒนาระบบจัดส่ง, สมาคมไทยโลจิสติกส์และการผลิต

³ สาขาวิชาการศึกษานุปถัมภ์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี

output per person of 34.2 tons/Rai/year, average production cost of THB 26.94/kilogram, average selling price received by famers of THB 48.75-80/kilo, and average return received by farmers of THB 21.80-53/kilogram. From theid results, it was suggested that the circular economy of organic rice in Suphan Buri Province should be studied.

Keywords: Supply chain, Organic rice, Stakeholder

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การศึกษาห่วงโซ่อุปทานข้าวอินทรีย์ในจังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจข้อมูลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในห่วงโซ่อุปทานข้าวอินทรีย์ในจังหวัดสุพรรณบุรี ที่มีความเชื่อมโยงกัน ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ และวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานด้านปริมาณ รายได้/มูลค่าที่เกษตรกรได้รับในห่วงโซ่อุปทานข้าวอินทรีย์ในจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากร คือ บริษัท ออร์แกนิกสุพรรณบุรี (วิสาหกิจเพื่อสังคม) วิสาหกิจชุมชนกลุ่มส่งเสริมเกษตรกรอินทรีย์ วิสาหกิจชุมชน เกษตรอินทรีย์ทุ่งทองยั่งยืน และข้าวส่งออก-บ้านสวนข้าวขวัญนาข้าวอินทรีย์ วิธีการศึกษา คือ การประชุมกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่ม และประชุมกลุ่มใหญ่ รวมภาครัฐ ร้านค้าปลีก ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อหาแนวทางพัฒนาเพื่อยกระดับเป็นโซ่คุณค่า ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรต้นน้ำทั้ง 4 กลุ่ม ประกอบด้วย เกษตรกร ผู้ขายปัจจัยการผลิต ภาครัฐ สถาบันการศึกษา สถาบันการเงิน หน่วยงานตรวจรับรอง กลางน้ำ ได้แก่ โรงสีข้าวตนเองและโรงสีข้าวชุมชน ปลายน้ำ ได้แก่ ผู้บริโภคที่ซื้อข้าวอินทรีย์จากเกษตรกรโดยตรง ผู้แปรรูป ผู้ค้าปลีก ผู้ค้าส่ง เกษตรกรที่ซื้อพันธุ์ข้าวปลูก ผู้ส่งออก และตลาดชุมชน ผลการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทานข้าวอินทรีย์ในจังหวัดสุพรรณบุรีด้านปริมาณ รายได้และมูลค่าที่เกษตรกรได้รับมีมูลค่ารวมทั้งห่วงโซ่ 6,608,100 บาท ผลผลิตรวมเฉลี่ยต่อราย 34.2 ตัน/ไร่/ปี ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 26.94 บาท/กิโลกรัม ราคาที่เกษตรกรผู้ปลูกขายได้เฉลี่ย 48.75-80 บาท/กิโลกรัม และผลตอบแทนที่เกษตรกรได้รับเฉลี่ย 21.80-53 บาท/กิโลกรัม ผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะให้มีการศึกษาเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) ข้าวอินทรีย์ในจังหวัดสุพรรณบุรี

คำสำคัญ: ห่วงโซ่อุปทาน, ข้าวอินทรีย์, ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

Introduction

Rice farming is one of main careers of Thai farmers. Most of Thai farmers have focused on the production process to obtain the high production volume by relying on chemicals, e.g. chemical fertilizer, growth-control chemicals, and pesticide, which push the production cost higher. The organic rice production does not rely on any chemicals,

but use the natural materials, reduce the pesticide residue in the environment, and reduce the production cost. As a result, the farmers have gained more income because the price of organic rice is higher than the chemical rice. The Suphan Buri development plan, year 2017-2021, states its vision that "Suphan Buri would be a source of agricultural goods production, safe food, constructive

tourism, clean city, abundant nature, educational and sport center, and good quality of life" where rice would be a main economic plant generating income for the province. This study aimed at surveying the stakeholders in the supply chain of organic rice in Suphan Buri Province, which have been linked together from upstream, midstream, and downstream, including Suphan Buri organic company limited (social enterprise), community enterprise for the promotion of organic farmers, Thung Thong organic community enterprise, and exported organic rice-Baan Suan Kao Kwan Na organic rice, and at analyzing the supply chain in terms of quantity and income/value obtained by the farmers in the organic rice supply chain in Suphan Buri Province.

Objective of the study

The objectives of the study include the following.

1. Studying the organic rice supply chain for the whole cycle from upstream, midstream to downstream.
2. Analyzing the supply chain in terms of quantity, income/value received by the farmers.

The research on the organic rice supply chain in Suphan Buri province was the study developed from the research in the first phase, which investigated the study of management accomplishment of the group of organic rice's community enterprise to decrease the expenses of organic rice

productions in the U-Thong district, Suphan Buri province (Chuea-insoong *et al.*, 2019). In addition, studying the organic rice supply chain for the whole cycle from upstream, midstream to downstream needed the area based collaborative development from three organic rice community enterprises in Suphan Buri Province, which have received the PGS certification and another 1 export group. As Suphan Buri Province is one of provinces in the central region where growing the rice most (GAP: Good Agricultural Practices), this research would present the total value received by the organic rice farmers throughout the supply chain. As a result, all related government authorities, e.g. provincial agricultural office, provincial agricultural and cooperative office, land development station, land reform, irrigation, provincial energy, district agricultural cooperative, bank for agriculture and agricultural cooperatives, Thailand rice science institute, field crops research center, industrial promotion center-region 8, community pest management center, provincial offices for natural resources and environment, provincial public health, food institute, Suphan Buri Industry Council, provincial commerce, provincial industry, provincial community development, provincial chamber of commerce, convenience stores, and community enterprises who have processed the rice will be able to revise their policies, and encourage the rice farmers to do the organic rice farming to be consistent with the global circumstances regarding the

outbreak of COVID-19 and all related parties will be prepared for the organic agriculture.

The results of this study showed that there were 3 groups involving 31 organic rice

farmers in Suphan Buri covering 476 Rai, who were certified for PGS (Participatory Guarantee System), and another group has been certified by the international standard (Table 1).

Table 1 Rice Organic Community Enterprise in Suphan Buri

No.	District	List of Community Enterprise	Guarantee
1	Muang	Suphan Buri Organic Company Limited (Social Enterprise) (9 persons)	PGS Suphan Buri
2	U Thong	Community Enterprise for the Promotion of Organic Farmers (12 persons)	PGS Kao Kwan
3	U Thong	Thung Thong Organic Community Enterprise (9 persons)	PGS Lemon Farm
4	Muang	Exported Organic Rice-Baan Suan Kao Kwan Na Organic Rice (1 person)	IFOAM, Bio Agriscert, NOP, EU

Source: Research Team, September 2018

At present, Suphan Buri organic company limited (social enterprise) involves 9 organic rice farmers covering 133 Rai, who have passed the guarantee of PGS Suphan Buri. Each member owns the private market and grows different rice seeds, e.g. Kao GorKor 43, Kao Hom Nil, Kao Hom Kanya, Kao Tap Tim Chumpae, Kao Ton Mueang, Kao Niao Kiao Ngu, Riceberry, Kao Hom Mali, Kao Hom Mali Daeng 105, Kao Hom Suphan, Hom Pathum, Kao Kao Yao Chomnat, Kao Niao Dum, and Kao Niao Daeng. Most farmers sold their rice in pack, and some sold the parboiled rice.

Community enterprise for the promotion of organic farmers, Tambon Jedi, Amphoe U Thong, Suphan Buri had 12 members who have grown the dry-season rice for 2 periods/

year in the total areas of 131 Rai. The members produced Kao Kao Ta Khleub, Kao Hom Mali 105, Kao Hom Mali Daeng, Kao Hom Nil, Kao Hom Pathum, Kao Kum Ka Dum, Kao Mei Nong, and Gor Kor 43. Most members have grown rice for their household eating while some rice was sold in pack. The remaining rice was processed into the rice flour. This group was guaranteed by GPS Kao Kwan.

Thung Thong organic community enterprise at Amphoe U Thong, Suphan Buri involved 9 members who have grown the wet-season rice in the total of 172 Rai. They were guaranteed by the participatory PGS and Lemon Farm Organic PGS. They have grown Riceberry, Hom Mali Daeng, Gor Kor 43, Hom Nil, Hom Pathum, Pathumthani 1,

and Hom Thammasat, which were sold in wholesale (Bulb) to the major rice processors (Thai Xongdur Organic Food co.,Ltd.), and in retail (kilo/pack) through some retailers (Lemon Farm).

Exported organic rice had only one member who has grown the wet-season rice in the total 40 Rai. This group was guaranteed by the international standard. The rice grown included Gor Kor 43, Tap Tim Chum Pae, Hom Mali Nil, Hom Mali Daeng, Hom Pathum, and Riceberry. Riceberry and Tap Tim Chum Pae have been exported to Hong Kong via on-line traders.

Literature Review and Research Background

The nature of supply chain is a group of organizations or persons, or a complicated network of organizations or business units connected with each other in respect of physical characteristics, information technology, and cash flow to use the goods and/or service from upstream to downstream (Lambert *et al.*, 1998 ; Felea *et al.*, 2013). These organization networks consist of manufacturers, distributors of raw materials, transportation service providers, wholesalers, retailers, consumers, and other middlemen. The organizations in the supply chain would work together to change raw materials into products to be delivered to the consumers. Supply chain covers many direct and indirect duties to serve the customers' demands, e.g. production, processing, operating, marketing, finance, service provided to consumers, as well as

focal firm and logistics service provider. Supply chain development is a linkage between organizations including raw material supplier, manufacturer, logistic service provider, customer, and warehouse as well as other activities in the supply chain system. These supporting and basic activities take effect to the economic, social and environmental sustainable development (Msimangira *et al.*, 2014). According to Sharma *et al.* (2013) who studied the management of rice supply chain in India with an objective of studying the development guideline of increasing the efficiency of rice supply chain in India. The results showed that: 1) cooperation for information shared between retailers and rice milling companies that led to an efficient response to the customers ; 2) management of inventories compiled by rice milling companies to save the size and quantity of inventories ; 3) supplies because the retailers had to predict the rice demand during the year in order to supply some paddy, control the growing process to obtain the rice quality as required ; and 4) logistic system-rice milling companies had to set up the rice centers to purchase a large amount of rice, and the rice center location also enabled the farmers to sell their paddy through middlemen as little as possible. There was also the goods distribution process to reach the retailers.

According to the study by Yaowasakunmat *et al.* (2019) on the promotion of supply chain management for organic jasmine rice among farmers in the

lower northeastern region in relation to economic and social circumstances, receipt of information, opinions, production condition, quality management, value-added, rice market, problems and obstacle among 250 organic Jasmine rice producers, the result indicates that, at the upstream level, the agricultural extension workers, technical officers, and farmers should be developed consistently so that they would have the information relating to the organic rice production. At the midstream, all related agencies, e.g. rice department, department of agriculture, ministry of commerce, ministry of industry, and local educational institutes should share their technologies or innovations appropriate for product harvest. For the processing to add the product value at the downstream, the agricultural extension workers should coordinate with all related agencies in the province to share their learning, and find out various distribution channels in the country or on abroad.

Meanwhile, Prasertwattanakul *et al.* (2016) conducted an analytical study on supply chain of Thai organic rice: case study of Baan Nong Waen community enterprise, Uthai Thani province with objectives of surveying the supply chain of a community enterprise to create the sustainability of product quality and to increase the output, of analyzing the business operation process, supply chain problems by focusing on the farmers and community enterprises by using Integrated Definition) Methods

(IDEF), and of suggesting the opportunities of improving the efficiency of supply chain for Thai organic rice. The results showed that the persons in such supply chain involved the farmers, community enterprises, community rice mills, community retailers, consumers, and Rice Department. The index comprised the quality of rice seed, growing technique (bioproduct, water management, and humidity measurement), yield record, and activity cost arousing the product increase. The community enterprises had to have teamwork, integrity, and participation, e.g. planning, storing, and transporting. It was suggested from the study that the community enterprises should improve their organic rice supply chain management in order to boost their local competitiveness, and prepare for foreign markets.

Methodology

This study was the qualitative research conducted to answer each research objective as follows:

1. To answer research objective 1. the data of all persons related to the organic rice supply chain in Suphan Buri Province was surveyed by means of the focus group for those 4 groups of population, including Suphan Buri organic company Limited (Social Enterprise), community enterprise for the promotion of organic farmers, Thung Thong organic community enterprise, and exported organic rice Baan Suan Kao Kwan Na Organic Rice. The subjects of each group were selected by the purposive sampling, which included 9 members from Suphan Buri

organic company limited (social enterprise), 12 members from community enterprise for the promotion of organic farmers, 9 members from Thung Thong organic community Enterprise, and 1 member from Exported organic Rice-Baan Suan Kao Kwan Na Organic Rice (Table 1) in order to survey all stakeholders connected together from upstream, midstream and downstream.

2. To answer research objective 2 in order to analyze the quantitative data regarding revenues/value received by farmers by arranging the academic seminar. The subjects included the head and a member of Suphan Buri organic company limited (social enterprise) who have grown the organic rice, the head and a member of community enterprise for the promotion of organic farmers, the head and a member of Thung Thong organic community enterprise, and 1 member from exported organic Rice-Baan Suan Kao Kwan Na organic rice in the total of 7 persons. The second group of subjects involved the personnel in government agencies, private sector, financial institutions, educational institutes and other private agencies related to the organic rice supply chain, e.g. officers of Kao Kwan Foundation, Suphan Buri Provincial Agricultural Office, officials of the National Rice Science Institute, processing personnel of Suan Dusit University, provincial land development station, executives of lemon farm, officers of Sri Prachan Hospital, nutritionists of Chao Phraya Yommaraj

Hospital, executives of U-Thong Piyarat Hospital, Lan Pan Sook operator, executives of Xongdur Thai organic food Co., Ltd., members of Suphan Buri chamber of Commerce, sellers of Na Hia Chai Seeds, and Bank for Agriculture and Agricultural cooperatives in the total of 21 persons.

The mixed method was used in this research by compiling the information from interviewing 31 leaders and farmers in 4 agricultural groups. The data was collected from the private sector by interviewing the related government agencies, by the participatory observation, and academic seminar before analyzing the data with those technical officials, officials from both government and private sector in order to summarize the opinions and suggestions, and factors related to the organic rice supply chain in Suphan Buri Province.

Analysis and Results

From the data survey on stakeholders in the organic rice supply chain in Suphan Buri Province, which involved Suphan Buri organic company limited (social enterprise), the promotion of organic farmers, Thung Thong organic community enterprise, and exported organic rice-Baan Suan Kao Kwan Na organic rice, which have been linked from upstream, midstream and downstream, it was found that the rice output was subject to the season. In general, the farmers who were the subjects in the supply chain were similar (separate growing, but joint selling), that is, they kept some rice for consumption while

some farmers sold their paddy (paddy seeds) to other farmers who were their customers inside and outside Suphan Buri province. The stakeholders in the supply chain of organic rice in Suphan Buri province included Suphan Buri organic company limited (social enterprise), community enterprise for the promotion of organic farmers, Thung Thong organic community enterprise, and exported organic

rice, which have been linked together from upstream, midstream, and downstream. This supply chain was not complicated because there were not so many middlemen between producers and consumers. Mostly, rice was produced by the farmers, moved and milled to transform the rice. Next, rice (rice seed) might be sold to other farmers and regular customers.

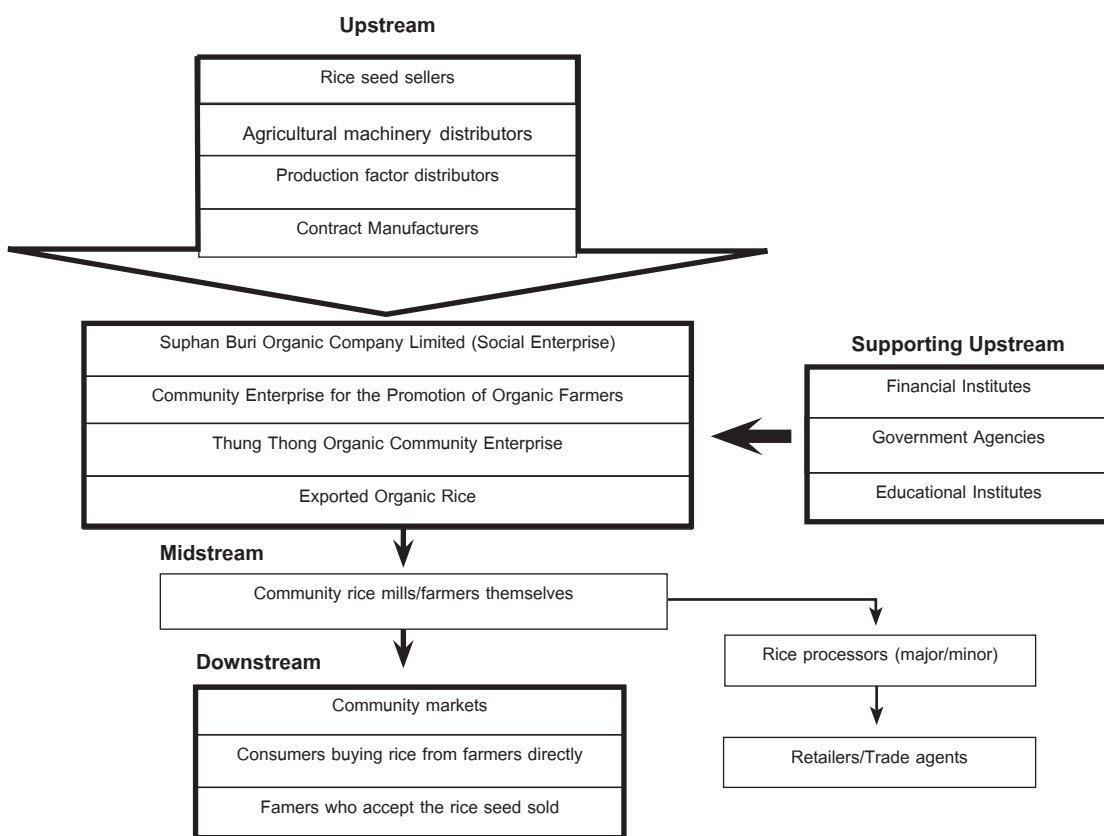

Figure 1 Overall supply chain of organic rice in Suphan Buri

Upstream

The supply chain of all groups (Figure 1) involved: upstream included the rice seed

sellers (rice seed distributors), agricultural machinery distributors (distributors of pushcart, rice combine harvester, rice transplanter,

backhoe, and spare parts), distributors of production factors (entrepreneurs selling the organic fertilizer), contract manufacturers. The farmers who had no machinery usually hired some entrepreneurs to plough up and over, plough roughly, plough in regular furrows, and puddling that had some expenses/Rai, and financial institutions, e.g. Bank for Agriculture and Agricultural Cooperatives (BAAC) together with the village fund, and agricultural cooperative. The supporting agencies was the government sector comprising provincial agriculture, provincial agriculture and cooperatives, provincial land development station, provincial irrigation, provincial thailand rice science institute, provincial industry, provincial commerce, provincial community development, local educational institutes, provincial chamber of commerce, F.T.I. Provincial Chapter and financial institutions with duties of supporting, promoting, training, educating, giving budget, and financing.

Midstream

Private/community rice mills-As the organic rice would not be milled together with GAP (Good Agricultural Practices), so the farmers used their private mills, and some farmers used the community rice mills nearby

to reduce the transportation cost. The minor rice processors were the small entrepreneurs who transformed some rice flour into Thai dessert and bakery. The major rice processors were the merchants who purchased a large amount of rice (bulb) for processing.

Downstream

Traders, entrepreneurs registered as rice exporters to buyers on abroad in type of business-to-business, community markets, hospital green market, and other community markets, consumers who bought some rice from the farmers directly, e.g. elderly, health-focused consumers, families of patients, purchasers of rice seed, other farmers that wanted to grow some rice seed as the organic rice and to be guaranteed by the department of agriculture, who were the customers living and not living in Suphan Buri.

2. From an analysis of supply chain in respect with the quantity, income/value obtained by the farmers in the supply chain of organic rice in Suphan Buri (Table 2), the quantity of organic rice for rice strains of GorKor43, Riceberry and jasmine rice produced and launched to the market by these 4 groups were illustrated in Table 3

Table 2 Quantity of organic rice in each strain launched to the market (ton)

Strain	Suphan Buri Organic Company Limited (Social Enterprise) (ton)	Community Enterprise for the Promotion of Organic Farmers (ton)	Thung Thong Organic Community Enterprise (ton)	Exported Organic Rice (kilogram)	Total (ton)
1. Rice berry	11.5	-	20.2	600	32.3
2. GorKor43	15.5	7	12.1	-	34.6
3. Jasmine rice	5.8	11	19	-	35.8

Supply chain of organic rice in Suphan Buri was linked in 3 parts: upstream, midstream, and downstream with the total value of supply chain of Baht 6,608,100. The output included 3 rice strains: Rice berry, GorKor43, and Jasmine rice (see Table 3).

Upstream stage-the goods value that were the upstream rice strains (rice) totaled Baht 66,500, comprising GorKor43 for 2 tons amounting to Baht 48,500, and Rice berry for 600 kilograms amounting to baht 18,000.

Midstream stage-The value of midstream goods that were the herbal parboiled rice and rice flour totaled Baht 958,000. If comparing the production cost from upstream to midstream, the production cost at midstream was higher than the upstream cost from only baht 66,500 to baht 958,000 or the

cost increased for Baht 891,500.

Downstream stage-The value of products processed from rice, which was the downstream goods, totaled baht 5,266,000. If comparing the rice processing cost from midstream to downstream, the production cost at downstream was much higher than the midstream cost from only baht 958,000 to baht 5,266,000 or the cost increased for baht 4,308,000.

After undertaking from upstream to downstream, the upstream value of rice products totaled baht 66,500, the midstream value was baht 958,000, and the downstream value was baht 5,266,000. The total value for the entire supply chain of organic rice was approximately baht 6,608,100.

Table 3 Income/value obtained between the organic rice and GAP rice (September 2009)

	Suphan Buri Organic Company Limited (Social Enterprise)(baht)	Community Enterprise for the Promotion of Organic Farmers (baht)	Thung Thong Organic Community Enterprise (baht)	Exported Organic Rice (baht)	GAP Rice (baht)
1. Production cost/Rai	5,431*	4,712*	6,759*	11,940*	4,177**
2. Average cost (rice)/ 1 kilo	7.05	6.11	8.77	29.85	Paddy/1 Kilogram 7.90
3. Total cost of vacuum plastic bag,	14	14	14	14	-
4. Total cost (2) + (3)	21.05	20.11	22.77	43.85	-
5. Selling by famers/sell- ing price for retail stores	30/95	50/90	45/55	70/80	-
6. Returns obtained by the farmers from their private selling/retail stores (5)-(4)	8.95/73.95	29.89/69.89	22.23/32.23	26.15/36.15	-
7. Profit/Rai	6,265	20,932	15,561	10,461	2,933

* output (rice) at 500-700 kilograms/Rai on average

** Output (paddy) at 900 kilograms/Rai on average

** excluding the cost of animal feed and energy

Table 3 from an analysis of profit/Rai, it was found that Suphan Buri organic company limited (social enterprise) was at baht 6,265, Thung Thong organic community enterprise was at baht 15,561, community enterprise for the promotion of organic farmers was at baht 20,932, exported rice was at baht 10,460, and GAP rice was at bhat 2,933. When comparing

the income and value obtained between the organic rice and GAP rice, it was found that the production cost/Rai of GAP rice was close to that of the community enterprise for the promotion of organic farmers. When the rice is packed, its price was higher than the GAP rice sold in the form of paddy to the rice mill (see Table 4).

Table 4 Comparison of the production cost/Rai of the exported rice with GAP (unit: baht)

List of Cost	Expenses (baht/Rai) Exported Rice	Expenses (baht/Rai) GAP
1. Soil preparation (plough roughly, plough in regular furrows for the second time, furrowing)	600	450
2. Seed	350	450
3. Wage of sowing, transplanting	1,100	60
4. Wage of sowing the fertilizer	240	402
5. Fertilizer	-	515
6. Pesticide	200	180
7. Wage of grass cutting/collecting	1,500	120
8. Fuel	400	400
9. Rice harvesting-moving some rice to the rice storage/ rice mill	550	100
10. Administration cost after harvesting/storing in the warehouse (no barn)	-	500
11. Milling cost (community mill/private/cooperative)	800	-
12. Cost of drying	700	-
13. Tool repairs	375	-
14. Land rental	1,250	1,000
15. Rice farm tax per year (local maintenance tax)	500	-
16. Other expenses	3,375	-
Total	11,940	4,177

*Average GAP output was 900 kilograms/Rai, and selling price was 7.9 Baht/kilogram

Source: Suphan Buri Farmers Council

Table 4 showed that the production cost/Rai of the exported rice was at baht 11,940, which was higher than Suphan Buri organic company limited (social enterprise, Thung Thong organic community enterprise, and community enterprise for the promotion of organic farmers caused by some expenses from the inspection, EU certification for organic agricultural standard, and standard of the

National Organic Program (NOP) from Organic Agriculture Certification Thailand (ACT) who will certify and issue the notifications in accordance with the International Federation of Organic Agriculture Movements (IFOAM), which could drive the product price higher because the export needs the international certification standard rather than PGS (see Table 1).

Results

The organic rice supply chain in Suphan Buri Province was not complicated as there were not so many middlemen between producers and consumers. In general, the farmers produced the rice, and moved it for milling only. Apart from selling, the rice was sold by these farmers to other farmers and permanent customers. This result was consistent with the concept of Lambert *et al.* (1998) and Felea *et al.* (2013) that, for organizations making production by themselves, the supply chain would be short. The downstream stakeholders involved the consumers who bought the product from the farmers directly, retailers, wholesalers, farmers who bought the paddy seeds for growing, exporters, and community markets. The midstream stakeholders involved the rice processors, farmers' rice mills, and community rice mills. The upstream stakeholders involved the farmers, sellers of production factors, government sector, educational institutes, financial institutions, and certification agencies. This result was consistent with the research conducted by Msimangira *et al.* (2014) and Yaowasakunmat *et al.* (2019) that the supply chain links the stakeholders from upstream, midstream, and downstream, and between organizations. It was the sustainable economic, social and environmental development by growing some rice for household consumption, and selling some paddy seeds to other customers inside and outside Suphan Buri Province. The first group of farmers

upgraded their supply chain by streaming their rice with some herbs or the second group of farmers processed some rice to be the organic rice powder and sold it through the middle businessmen. This result was consistent with the research conducted by Prasertwattanakul *et al.* (2016) that the supply chain of community enterprises could build the sustainability in respect with product quality and output increase.

Conclusion and Recommendation

From the academic seminar forum where the participants shared their opinions, there were the problems and hindrance that although the GAP rice farmers have received the high returns, the GAP farmers had no motivation to change their growing method because the production process was quite complicated and they had to manage their cost to fit their existing financial condition (debt). The changing process to obtain the standard certificate might last 12 months, so the farmers obtained little output and income while they had to use certain organic production factors such as fertilizer, pesticide, soil nutrients. Meanwhile, the chemical farmers were unable to access to the correct information about organic agriculture. When they faced any problems and were unable to solve them ; they felt tired and returned to use the chemicals again as they felt that the chemical farming was convenient and saved time. These are the details that the government sector should conduct the psychological study. Table 3 illustrates that the organic farmers

received the slight sharing from returns, and they were disadvantaged by the midstream and downstream entrepreneurs. Although the formation as the community enterprise would make the farmers have more roles, negotiation power, and profit sharing while the exporters/retailers had the fair trade by allowing the farmers to fix the rice price, the farmers had to be responsible for the packaging process and transport cost. Although the farmers set the rice price quite high, they still earned the little income. Thus, some farmer groups decided to find out the markets by themselves so that they would not be under certain business conditions and limitations. In addition, the farmers continued bearing the highest risk, that is, when their product cost was high, they did not want to have any loss (debt) frequently. The farmers also had other risks of production from the global warming condition, water and air condition, natural disaster that had to be supported by technologies. These farmers had no power in price negotiations while the output might be excessive or oversupply or the consumers' demand was limited because the high selling price could not persuade the consumers who cared for health and environment to consume this organic rice at all time.

Problem-solving guideline and strategy. As the organic rice supply chain in Suphan Buri Province dealt with many stakeholders from upstream, midstream, and downstream ; therefore, only relying on the retail and wholesale entrepreneurs cannot help

the farmers survive. To distribute the interest from producers to consumers, the farmers must add more value to their organic rice by applying the innovation rather than distributing the product in forms of paddy or rice. When there are a lot of producers, the buyers will have more negotiation power. Therefore, the farmers must transform their product to have more value and such transformation can be done by the community enterprise (Figure 2). The government sector must support the farmers by creating a business model to strengthen the old-generation farmers via young smart farmer or start up program. The social enterprise may be formed, that is, the provincial agriculture office must build the new-generation leaders of agriculture communities who have abilities to think like the entrepreneurs, to carry out the marketing activities, cost accounting, and risk management holistically, not only growing the rice. These leaders must communicate with the consumers directly. Meanwhile, the government authorities, private sector, educational institutes, etc. should jointly arouse public awareness so that the general people realize the importance of consuming the certified organic rice in order to change the public behavior. The financial institutions should offer loans with low interest rates about 4-7% per year for PGS farmers.

From Figure 2 regarding upgrading the supply chain of organic rice in Suphan Buri, the farmers will be able to notice their opportunities, and choose to undertake

based on their community potential for their best interest. From the harvest process, some rice straw may be made to be the fertilizer or briquette fuel. After milling some paddy to be the brown rice, it may be made to be the pre-cooked rice porridge for patients, elderly, children, and healthcare people, or organic rice porridge for patients in state-owned hospitals and private hospitals while the community rice mills will be the distribution center. Some husk and rice bran after milling may be used as the biomass fuel and to pave the farm ground, to be the fertilizer and ingredients of animal feed, which may be kept for consumption in household or they may be made to be the wine vinegar. For the head rice, broken rice, grist, and rice germ, they may be made to be some snack, rice pellet, extracts for drug, and supplements. The farmers may form a group to carry out the eco-tourism linking upstream, midstream, and downstream together, which will be delivered to the consumers through the story creation, from farm to table activities, production of food containers from rice straw. These stories may be communicated to the consumers via applications

linked to the mobile and website.

Therefore, the processing of organic rice is an innovation possibly made by local communities to generate more income and to shift their quality of life, and this will be a sustainable development. Meanwhile, the operations among the government and private sectors should be integrated. Certain main agencies, including provincial community development and Pracharat Rak Samakkee (social enterprise) Co., Ltd. to set up the food safety project by the civil state mechanism so that the output will be linked to 5 Ror., that is, delivery the vegetables and organic rice to community hospitals in 2 districts, lunch for community schools in 1 district, but the hotels, restaurants and factories are on the process of coordination.

It is suggested for further study that: 1) a study on the cost reduction for circulation economy of organic rice in Suphan Buri should be conducted ; 2) a study on indicators should be conducted in order to analyze both financial and non-financial performance of supply chain to obtain various and balanced viewpoints ; and 3) a study on the organic rice supply chain in other areas should be conducted and compared.

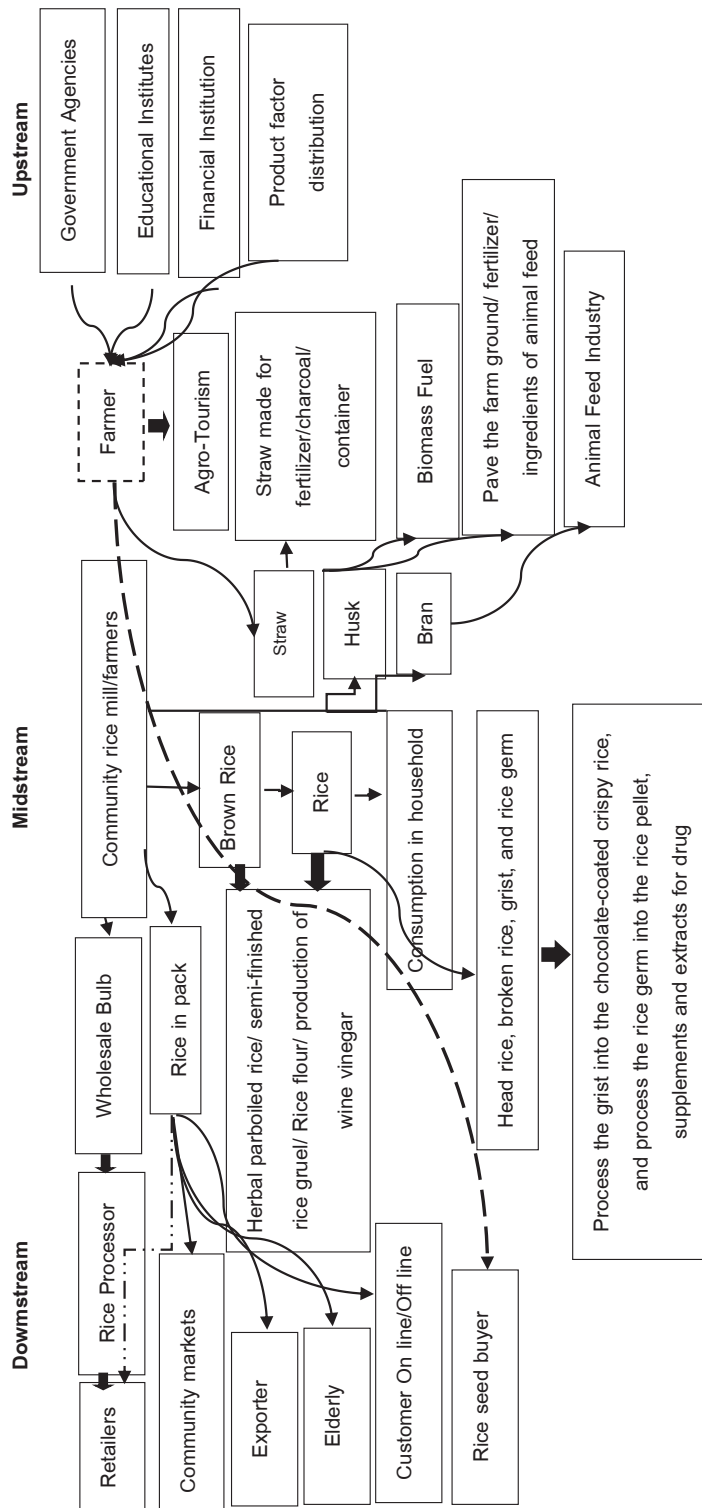

Figure 2 Creation of added value for organic rice in Suphan Buri

References

- Chuea-Insoong, Manida., Klaiklang Rian, Nimkoetphol Surapong, Sangthong, Anuchit., Makkaroon, Kornkanok & Sangthong, Thaunjai. (2019). *The study of management accomplishment of the group of organic rice's community enterprise to decrease the expenses of organic rice productions in the U-Thong district, Suphan Buri Province*. The Thailand Research Fund, 2019.
- Felea, Mihai & Albastroiu, Irina. (2013). Defining the Concept of Supply Chain Management and Its Relevance to Romanian Academics and Practitioners. *Amfiteatru Economic*, 15(33), 74-88.
- Lambert, Douglas., Cooper, Martha & Janus, Pagh. (1998). Supply Chain Management: Implement Issues and Research Opportunities. *International Journal of Logistic Management*, 9(2), 1-19.
- Msimangira, Kabossa. & Sitalakshmi, Venkatraman. (2014). Operation and Supply Chain Management: Supply Chain Management Integration: Critical Problems and Solutions. *Operations and Supply Chain Management*, 7(1), 23-31.
- Prasertwattanakul, Yaniga. & Ongkunaruk, Pornthipa. (2016). The Improvement of a Thai Organic Rice Supply Chain: A Case Study of a Community Enterprise. *KnE Life Science*, 3(2015), 156-160.
- Sharma, Vishal., Giri, Sunil & Rai, Siddharth Shankar. (2013). Supply chain management of rice in India: a rice processing company's perspective. *International Journal of managing value and supply chains*, 4(1), 25-36.
- Suphan Buri Farmers Council. (2019). *Production Cost of GAP, Supporting Documents for Task Force Meeting for the Preparation of Draft Strategy for the Agricultural and Cooperative Development of Suphan Buri Province, No. 3/2019 held on Friday, November 22, 2019 at Khun Chang Meeting Hall (back), Suphan Buri City Hall*.
- Yaowasakunmat, Sunisa., Keowan, Bumpen., Yooprasert, Benchamas. & Yothakong, Somjit. (2019). Extension Model on supply chain management of organic rice of farmers in Lower-Northeastern part of Thailand. *Journal of Humanities and Social Sciences, Surin Rajabhat University*, 21(1), 153-168.

ประสิทธิผลของโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพต่อความรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย จังหวัดตรัง

Effectiveness of Promoting Health Literacy on the Health Literacy, Prevention and Control of Dengue Haemorrhagic Fever and Aedes Aegypti Larval Indices, Trang Province

วรารัตน์ ทิพย์รัตน์¹, กนกพรรณ พรหมทอง¹, มนต์รี รักภักดี²
Wararat Tiparat¹, Kanokpan Promtong¹, Montree Rakpakdee²

Received: 1 January 2021

Revised: 5 April 2021

Accepted: 26 April 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลัง เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพต่อความรู้ด้านสุขภาพ พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ กลุ่มตัวอย่างคือ สมาชิกที่เป็นตัวแทนครัวเรือนที่พบแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายและมีระดับความรู้ด้านสุขภาพอยู่ในระดับต่ำ ตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 27 คน ได้รับโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพ เป็นเวลา 4 สัปดาห์ และติดตามผล 1 เดือนหลังเสร็จสิ้นโปรแกรม เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามความรู้ด้านสุขภาพ แบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และแบบประเมินค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (CVI) เท่ากับ.87 และ.89 ตามลำดับ ตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความรู้ด้านสุขภาพด้านความรู้ความเข้าใจ โดยใช้ KR-20 และด้านอื่นๆ อีก 4 ด้านโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนนัค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.84 และ.97 ตามลำดับ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก เท่ากับ.82 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่า paired t-test ผลการวิจัยพบว่า 1) ค่าเฉลี่ยความรู้ด้านสุขภาพ หลังเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพมีค่าสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.01$) ($M=75.52$, $S.D.=5.70$, $M=40.04$, $S.D.=3.77$ ตามลำดับ) 2) ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันและควบคุม

¹ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีตรัง คณะพยาบาลศาสตร์สถาบันพระบรมราชชนก, โทร 08-3172-4822, mail:wararatt@bcnt.ac.th

² โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

¹ Boromarachanonburi, Nursing College of Trang, Department of Nursing, Praboromarajchanok Institute

² NongTrud Sub-district, Mueang District, Trang Province

โรคไข้เลือดออก หลังเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพมีค่าสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p<.01$) ($M=40.19$, $SD=4.54$, $M=27.41$, $SD=2.26$ ตามลำดับ) 3) ค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพมีค่าต่ำกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมฯ ไม่พบแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในครัวเรือน ($HI_{\text{หลัง}}=0$, $HI_{\text{ก่อน}}=100$)

คำสำคัญ: โปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพ, พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก, ค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย

Abstract

This one group pre-post-test design pre-experimental research was based on the promoting health literacy concept. It aimed to study the effectiveness of a program promoting health literacy on the prevention and control of dengue haemorrhagic fever and aedes aegypti larval indices. The sample was 27 household members who found mosquitoes breeding and where health literacy level was low at sites in Nong Trud Sub-district, Mueang District, Trang Province. Samples received a program promoting health literacy for 4 weeks and were followed up in one month after the program implementation. Data were collected by health literacy questionnaires, behavior for dengue hemorrhagic fever prevention and control and aedes aegypti larval indices questionnaires. Content validity analysis of the questionnaire was confirmed by the experts, with a CVI of .87 and .89, respectively. KR-20 and Cronbach's alpha coefficient were employed to test reliability of the questionnaires, yielding values of .84 in the knowledge part and .97 in the rest of the questionnaire and .82 in the behavior for dengue hemorrhagic fever prevention and control questionnaires. Data were analyzed using paired t-tests. The results were as follows. 1) Mean scores of behavior for dengue hemorrhagic fever prevention and control were higher than before receiving the program ($M=75.52$, $S.D.=5.70$, $M=40.04$, $S.D.=3.77$, respectively) and were statistically significant at a level of .01. 2) Mean scores of behavior for dengue hemorrhagic fever prevention and control were higher than before receiving the program ($M=40.19$, $S.D.=4.54$, $M=27.41$, $S.D.=2.26$, respectively) with statistical significance at a level of .01. 3) House Index was lower than before receiving the program, and Aedes mosquitoes breeding sites were not found. ($HI_{\text{Post}}=0$, $HI_{\text{Pre}}=100$)

Keywords: The promoting health literacy program, behavior for dengue hemorrhagic fever prevention and control, aedes aegypti larval indices.

บทนำ

สถานการณ์โรคไข้เลือดออกเป็นปัญหาสำคัญทางด้านสาธารณสุขของประเทศไทย จาก

ข้อมูลย้อนหลัง 5 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2557-2561 ประเทศไทยมีอัตราป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก เท่ากับ 63.25, 222.58, 96.76, 80.80 และ 129.96

ต่อแสนประชากร และมีอัตราป่วยตายร้อยละ 0.10, 0.10 1.10, 0.12 และ 0.13 ตามลำดับ (กรมควบคุมโรค, 2562) ซึ่งอัตราป่วยตายมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น จากการพยากรณ์โรคในปี พ.ศ.2562 โดยใช้ข้อมูลจำนวนผู้ป่วยย้อนหลัง 10 ปี (พ.ศ. 2551-2561) คาดว่าจะพบผู้ป่วยไข้เลือดออกประมาณ 94,000-95,000 ราย (สถาบันป้องกันและควบคุมโรคเขตเมือง, 2561) การกระจายการเกิดโรคไข้เลือดออกรายภาคพบว่าภาคใต้มีอัตราป่วยสูงที่สุด เท่ากับ 46.78 ต่อประชากรแสนคน ซึ่งลักษณะการเกิดโรคเป็นแบบระบาด 2 ปี เว้น 1 ปี ในปี พ.ศ.2561 จังหวัดตรังได้รับรายงานผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก จำนวน 591 ราย อัตราป่วย 91.90 ต่อแสนประชากร มีรายงานผู้เสียชีวิตจำนวน 2 ราย อัตราป่วยตายร้อยละ 0.34 โดยในเขตอำเภอเมืองเป็นพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคมีอัตราป่วย 11.52 ต่อแสนประชากร (สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง, 2562)

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่าผู้ที่ป่วยด้วยโรคไข้เลือดออกที่มีอาการรุนแรงอาจส่งผลต่อการเกิดภาวะช็อกจากภาวะรั่วของพลาสมา และเป็นสาเหตุสำคัญของการรักษาตัวในโรงพยาบาล หากไม่ได้รับการรักษาและการวินิจฉัยอย่างถูกต้อง จะส่งผลให้ผู้ป่วยเสียชีวิตได้อย่างรวดเร็ว (World Health Organization, 2019) อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อทางสังคม เศรษฐกิจ และสุขภาพ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ชุมชน จนถึงระดับชาติซึ่งไม่สามารถ ตีมูลค่าความเสียหายได้ ถึงแม้ว่าจะมีความร่วมมือจากทั้งหน่วยงานของภาครัฐและเอกชนในการรณรงค์ป้องกันและควบคุมมาโดยตลอด แต่ก็ยังพบว่าปัญหาโรคไข้เลือดออกไม่ได้ลดลงมากนัก และยังคงเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศเรื่อยมา ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญนอกจากปริมาณฝน อุณหภูมิ และพื้นที่ป่าแล้วยังพบว่าหากประชาชนขาดการรับรู้และ

ความตระหนัก รวมทั้งไม่ได้มีส่วนร่วมเท่าที่ควร ไม่เห็นความสำคัญของการทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ยุง คิดว่าเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ส่งผลให้ไม่สามารถกำจัดลูกน้ำยุงลายได้ เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้พบผู้ป่วยไข้เลือดออกเป็นประจำทุกปี (อมลรัตน์ รงค์ทอง, สุพัฒนา คำสอน, 2562) สอดคล้องกับการศึกษา ที่พบว่า การเข้าร่วมค้นหาหรือสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในหมู่บ้านเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนน้อยที่สุด (ณรงค์ศักดิ์ อินตะ, ณรงค์ ณ เชียงใหม่, ทรงยศ คำชัย, 2557) ประชาชนมีความต้องการให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) มาช่วยกำจัดลูกน้ำยุงลายและแจกทรายอะเบทอย่างสม่ำเสมอ และต้องการให้หน่วยงานมาพบสารเคมีทุกสัปดาห์ ซึ่งสะท้อนถึงความเข้าใจไม่ถูกต้อง (ชัยวัฒน์ แพทย์พงศ์, 2563) รวมทั้งประชาชนยังมีความเข้าใจว่าผู้ที่ทำหน้าที่ในการป้องกันควบคุมโรคติดต่อที่นำโดยยุงลายคือ อสม. เท่านั้น (วิชญ์ธนินบล, กฤตภิชช์ ไม้ทองงาม, 2563)

ความรู้รอบรู้ด้านสุขภาพเป็นความสามารถและทักษะในการเข้าถึงข้อมูล ความรู้ความเข้าใจเพื่อการวิเคราะห์ ประเมินการปฏิบัติ และการจัดการตนเอง รวมทั้งสามารถชี้แนะเรื่องสุขภาพส่วนบุคคล ครอบครัว และชุมชนเพื่อสุขภาพที่ดี (กองสุศึกษา, 2561) ความรู้รอบรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสุขภาพและผลลัพธ์ทางสุขภาพ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วีระ กองสนั่น, อมรศักดิ์ โพธิ์อำ (2563) พบว่าความรู้รอบรู้ด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ อสม. โดยการได้รับการสนับสนุนข้อมูลโรคไข้เลือดออกจะมีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ด้านสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (อดุลย์ ฉายพงษ์, ปริมล อ่อนมะเสน, 2563) ดังนั้นการ

สนับสนุนให้ประชาชนมีความสามารถและทักษะ เพื่อสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพ โดยดำเนินการพัฒนา “ข้อมูลสุขภาพที่มีคุณภาพ” ให้มีการจัดวางไว้อย่างเป็นระบบ โดยผู้ใช้หรือประชาชนจะต้องมีความสามารถเข้าถึงข้อมูลนั้นได้ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ทำความเข้าใจ และนำมาใช้ในการดูแลสุขภาพของตนเองหรือผู้อื่นเพื่อส่งผลต่อด้านสุขภาพอย่างยั่งยืน (ขวัญเมือง แก้วดำเกิง, 2562) และในปัจจุบันการดำเนินงานของกระทรวงสาธารณสุขมีเป้าหมายการพัฒนาประเทศตามโมเดลประเทศไทย 4.0 และภายใต้ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) ให้ทุกภาคส่วนร่วมสร้างสังคมที่เป็นสุข ดำเนินงานขับเคลื่อนความรู้ด้านสุขภาพ และการสื่อสารสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีความรอบรู้และความสามารถด้านสุขภาพของบุคคลในการกลั่นกรอง ประเมิน และตัดสินใจที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้วยตนเอง พัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นเป็นชุมชนรอบรู้ด้านสุขภาพ (health literacy organization) ซึ่งถือได้ว่าเป็นแนวคิดหนึ่งในการสร้างเสริมสุขภาพ ทำให้บุคคลมีศักยภาพในการเข้าถึงข้อมูล ทำความเข้าใจ และนำไปใช้อย่างถูกต้อง บุคคลที่มีความรอบรู้ด้านสุขภาพในระดับที่เหมาะสมจะมีความสามารถในการดูแลสุขภาพตนเอง ครอบครัว และชุมชน และมีความสัมพันธ์กับผลลัพธ์ทางสุขภาพ (นิทรา กิจธิระวุฒิวงษ์, 2558)

ตำบลหนองตรุดเป็นพื้นที่ที่มีการลงนามบันทึกความร่วมมือในการพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง (MOU) กับวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง และเป็นพื้นที่หนึ่งในเขตอำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่พบจำนวนผู้ป่วยไข้เลือดออกในช่วง 3 ปีย้อนหลังก่อนทำ MOU ในปี พ.ศ.2557-2559 ต่อเนื่องกันเท่ากับ 162.67, 200.32 และ 552.48 ต่อแสนประชากร ซึ่งถือเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ต้องมีการ

ดำเนินการแก้ไข ถึงแม้ว่าในปี พ.ศ.2560-2562 จำนวนผู้ป่วยโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ลดลงและไม่พบผู้เสียชีวิต แต่จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าประชาชนแต่ละหลังคาเรือนมีความเข้าใจเกี่ยวกับข้อมูลการป้องกันโรคไข้เลือดออกไม่ถูกต้อง เช่น เข้าใจว่ายุงลายวางไข่ในน้ำเสีย เช่น คุระบายน้ำทิ้ง คิดว่าการป้องกันโรคโดยการพ่นสารเคมีเป็นวิธีการที่ดีที่สุด อยากให้มาพ่นสารเคมีทุกสัปดาห์ ไม่เคยค้นหาหรือสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกเพิ่มเติม รับฟังข้อมูลจากอสม.ในพื้นที่เพียงด้านเดียว ขาดความตระหนักในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างต่อเนื่อง ต้องรอการกระตุ้นจากเจ้าหน้าที่ด้านสุขภาพ ต้องการให้ อสม.เดินสำรวจและกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายให้ทุกสัปดาห์ เพราะคิดว่าเป็นหน้าที่ของ อสม.และเจ้าหน้าที่โดยตรง ดังนั้นการสร้าง ความเข้มแข็งให้กับชุมชนโดยการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพให้เกิดกับประชาชนทุกครัวเรือนในชุมชนหนองตรุดนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงนำหลักการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพตามแนวคิดของ ขวัญเมือง แก้วดำเกิง (2562) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) เข้าถึง 2) เข้าใจ 3) ได้ถาม 4) ตัดสินใจ และ 5) นำไปใช้ มาดำเนินโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเพื่อเป็นการยกระดับความรู้ด้านสุขภาพให้สูงขึ้น ทำให้ประชาชนตำบลหนองตรุดสามารถคิดวิเคราะห์ด้านสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งในระดับปัจเจกและระดับชุมชน ตลอดจนพึ่งตนเองด้านสุขภาพได้ เกิดพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมการเกิดไข้เลือดออกในชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

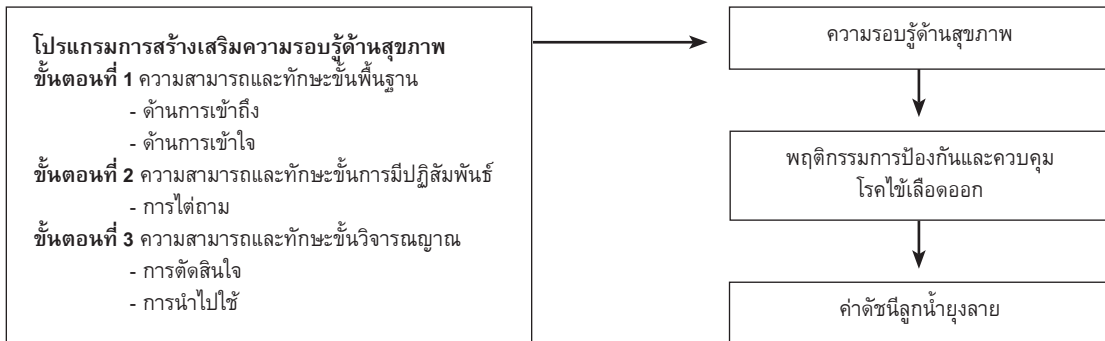
เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพต่อความรู้

ด้านสุขภาพ พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายของประชาชนตำบลหนองตุดุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ตามองค์ประกอบความรู้ด้านสุขภาพของขวัญเมือง แก้วดำเกิง (2562) ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) เข้าถึง 2) เข้าใจ 3) ได้ถาม 4) ตัดสินใจ และ 5) นำไปใช้ การพัฒนาความสามารถพื้นฐานเหล่านี้ ทำให้บุคคลมีศักยภาพในการเข้าถึงข้อมูลทำความเข้าใจ และนำไปใช้อย่างถูกต้อง โดยความรู้ด้านสุขภาพ จำแนกตามระดับในการ

พัฒนาของ Nutbeam (2008) เป็น 3 ระดับ ซึ่งขวัญเมือง แก้วดำเกิง (2562) ได้กำหนดองค์ประกอบด้านการเข้าถึงและเข้าใจ อยู่ในระดับพื้นฐาน องค์ประกอบด้านการได้ถาม อยู่ในระดับปฏิสัมพันธ์ และองค์ประกอบด้านการตัดสินใจและการนำไปใช้อยู่ในระดับวิจารณญาณ ผู้วิจัยจึงนำแนวคิดนี้มาใช้ในการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของประชาชนตำบลหนองตุดุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เพื่อให้ประชาชนมีพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกที่ถูกต้องเหมาะสม มีพฤติกรรมปฏิบัติที่ต่อเนื่องส่งผลให้ค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย (HI) ในแต่ละหลังคาเรือนลดลง โดยสามารถนำมาเขียนเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแผนภาพที่ 1

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการได้รับโปรแกรมฯ (One-group pre-test post-test design)

ประชากร คือ สมาชิกที่เป็นตัวแทนครัวเรือน อาศัยอยู่ในตำบลหนองตุดุด ในเขตความรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองตุดุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวนทั้งหมด 866 หลังคาเรือน (โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองตุดุด, 2562)

กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกที่เป็นตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตความรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองตุดุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) เลือกหมู่บ้านที่มีค่า HI สูงที่สุด คือ หมู่ที่ 2 จากทั้งหมด 4 หมู่บ้าน หลังจากนั้นคัดเลือกคุณสมบัติกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์คัดเข้า คือ 1) เป็นสมาชิกครอบครัวที่มีอายุ 20-70 ปี และมีบทบาทหลักในการตัดสินใจจัดการครอบครัว 2) ไม่เป็น อสม. 3) สามารถอ่านออก

เขียนได้ 4) ได้รับการประเมินความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับต่ำ 5) พบแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในภาชนะน้ำขังในครัวเรือน 1 ภาชนะขึ้นไป 6) มีความยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัยทุกครั้ง กำหนดคุณสมบัติเกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria) คือ เข้าร่วมไม่ครบตามกำหนด ย้ายถิ่นที่อยู่ หรือ ไม่สมัครใจอยู่จนครบ

คำนวณกลุ่มตัวอย่างโดยใช้โปรแกรม G* Power ใช้ Test family เลือก t-test, Statistical test เลือก Means: Difference from constant (one sample case) กำหนดค่าอิทธิพลขนาดกลาง (Effect size)=0.5 ค่าความคลาดเคลื่อน (Alpha)=0.05 และค่า Power=0.8 ได้กลุ่มตัวอย่าง 27 หลังคาเรือน โดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ชุด ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ประกอบด้วย 1) คู่มือโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพฯ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นตามองค์ประกอบความรู้ด้านสุขภาพของชุมชนแออัด (2562) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยการดำเนินกิจกรรมเป็นเวลา 4 สัปดาห์ และมีการติดตามผล 1 เดือนหลังเสร็จสิ้นโปรแกรมฯ โดยสัปดาห์ที่ 1 เป็นการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพขั้นพื้นฐาน ในด้านการเข้าถึง เข้าใจ และสัปดาห์ที่ 2 พัฒนาความรู้ด้านสุขภาพขั้นการมีปฏิสัมพันธ์ในด้านการไต่ถาม และขั้นการมีวิจาร์ณญาณด้านการตัดสินใจ สัปดาห์ที่ 3 และ 4 เป็นการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพขั้นการมีวิจาร์ณญาณด้านการนำไปใช้ และ 2) แผนการสอนเรื่อง สาเหตุ

อาการ ความรุนแรงของโรค การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดำเนินการในสัปดาห์ที่ 1 เพื่อสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพขั้นพื้นฐานในด้านการเข้าใจให้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และนำไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 ราย เพื่อประเมินคู่มือ แผนการสอน และทดสอบความเป็นปรนัย ดูความชัดเจนของภาษาและความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ

2.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารที่เกี่ยวข้อง จำนวน 9 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ครอบครัว จำนวนสมาชิกในบ้าน ประวัติการเจ็บป่วยด้วยไข้เลือดออก และภาษาที่พบลูกน้ำในครัวเรือน ลักษณะคำตอบแบบเติมคำตอบและแบบเลือกตอบ

2.2 แบบสอบถามความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนามาจากงานวิจัยของ อัญชลี จันทรินทร์กร (2557) เป็นแบบสอบถามจำนวน 50 ข้อ ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเข้าถึงข้อมูลในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จำนวน 10 ข้อ มาตราประมาณค่า 5 ระดับ คะแนนตั้งแต่ 0-4 คะแนน คะแนนรวมทั้งหมด 40 คะแนน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคือ ไม่ได้ปฏิบัติ (0 คะแนน) ปฏิบัตินานๆ ครั้ง (1 คะแนน) ปฏิบัติเป็นบางครั้ง (2 คะแนน) ปฏิบัติบ่อยครั้ง (3 คะแนน) และปฏิบัติทุกครั้ง (4 คะแนน) 2) ด้านความเข้าใจในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก จำนวน 10 ข้อ มีตัวเลือก 3 ตัวเลือก คือ ใช่

ไม่ใช่ และไม่แน่ใจ มีคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน 3) ด้านการไต่ถาม 4) ด้านการตัดสินใจและ 5) ด้านการนำไปใช้ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ด้านละ 10 ข้อ ลักษณะคำถามเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ คะแนนตั้งแต่ 0-4 คะแนนกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนคือ ไม่ได้ปฏิบัติ (0 คะแนน) ปฏิบัตินานๆ ครั้ง (1 คะแนน) ปฏิบัติเป็นบางครั้ง (2 คะแนน) ปฏิบัติบ่อยครั้ง (3 คะแนน) และปฏิบัติทุกครั้ง (4 คะแนน)

2.3 แบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาและปรับปรุงมาจากแบบสอบถามของจิรวรรณ วันสามงาม (2559) จำนวน 20 ข้อ ประกอบด้วยข้อคำถามทางบวกและทางลบ ลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 4 ระดับ คือ ปฏิบัติเป็นประจำ (3 คะแนน) ปฏิบัติบางครั้ง (2 คะแนน) ปฏิบัตินานๆ ครั้ง (1 คะแนน) และไม่ปฏิบัติเลย (0 คะแนน)

2.4 แบบประเมินค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย (House Index: HI) เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยใช้ในการสำรวจแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายของแต่ละหลังคาเรือน โดยใช้แบบฟอร์มของกรมควบคุมโรค (2562)

โดยข้อคำถามทั้งหมดผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญในด้านการวิจัยความรู้ด้านสุขภาพ ด้านการพยาบาลอนามัยชุมชน และด้านระบาดวิทยา จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (Content Validity Index: CVI) ของแบบสอบถามความรู้ด้านสุขภาพและแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกเท่ากับ.87 และ.89 ตามลำดับ และนำไปทดสอบหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามกับกลุ่ม

ที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยแบบสอบถามความรู้ด้านสุขภาพด้านความเข้าใจ ใช้ KR-20 และด้านอื่นๆ อีก 4 ด้าน หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.84 และ.97 ตามลำดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.82 โดยรวมทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ.87

จริยธรรมวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง โดยนำโครงร่างการวิจัยเสนอต่อ คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีตรัง ได้รับการอนุมัติหมายเลข 69/2562 ลงวันที่ 29 มีนาคม 2562 ผู้วิจัยชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล สอบถามความสมัครใจในการเข้าร่วมการวิจัย กลุ่มตัวอย่างสามารถถอนจากการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลเสียหายต่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้จะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่สามารถสืบค้นถึงเจ้าของข้อมูลเป็นรายบุคคลได้ และนำเสนอในภาพรวม ข้อมูลจะถูกทำลายทันทีหลังจากมีการตีพิมพ์เผยแพร่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ณ ห้องประชุมโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองตรุด อำเภอเมือง จังหวัดตรัง และในชุมชนจากการเยี่ยมบ้าน ดำเนินกิจกรรมทั้งหมด 4 สัปดาห์ และติดตามหลังเข้าร่วมโปรแกรมฯ 1 เดือนโดยจัดกิจกรรมเป็นรายกลุ่ม ครั้งละ 2 ชั่วโมงในสัปดาห์ที่ 1 และ 2 ส่วนสัปดาห์ที่ 3 และ 4 เป็นกิจกรรมเยี่ยมบ้าน ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 ประเมินพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก (pre test)

และจัดกิจกรรมสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพเกี่ยวกับความสามารถและทักษะขั้นพื้นฐานในด้านการเข้าถึง และเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยฝึกทักษะการเข้าถึงและค้นหาข้อมูล แนะนำแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ และให้ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุ อาการ ความรุนแรงของโรค และการป้องกันโรคไข้เลือดออก โดยใช้สื่อ

key Message

สัปดาห์ที่ 2 ทักษะขั้นการมีปฏิสัมพันธ์ในด้านการไต่ถาม และทักษะขั้นการมีวิจารณ์ญาณด้านการตัดสินใจเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก โดยฝึกทักษะการไต่ถาม (ask me) และ teach back และให้กลุ่มตัวอย่างตั้งเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการป้องกันและควบคุมไข้เลือดออกในครัวเรือน

สัปดาห์ที่ 3 ทักษะขั้นการมีวิจารณ์ญาณด้านการนำไปใช้ โดยมีการติดตามเยี่ยมบ้านแต่ละหลังคาเรือน และมีการประเมินเป้าหมายในการปรับพฤติกรรมในแต่ละครัวเรือน และให้กลุ่มตัวอย่างมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการควบคุมและป้องกันโรคที่ รพ.สต.

สัปดาห์ที่ 4 ทักษะขั้นการมีวิจารณ์ญาณด้านการนำไปใช้ ประเมินความรู้ด้านสุขภาพ และพฤติกรรมกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกโดยใช้แบบสอบถาม (post test) และเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในครัวเรือนทั้งประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ และประสบการณ์ที่ไม่สำเร็จ พร้อมร่วมกันกำหนดแนวทางในการควบคุมและป้องกันการเกิดโรคไข้เลือดออกที่ยั่งยืนในชุมชน

สัปดาห์ที่ 5, 6, 7 ติดตามการปฏิบัติโดยมีการสร้างกลุ่มไลน์ และรายงานกิจกรรมที่ได้ปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในครัวเรือน และให้คำแนะนำเพิ่มเติม

สัปดาห์ที่ 8 ติดตามเยี่ยมบ้าน ประเมินค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายและให้คำแนะนำเพิ่มเติม

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ข้อมูลส่วนบุคคล วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ และร้อยละ

3.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพ โดยใช้สถิติทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มสัมพันธ์กัน (pair t-test) และมีการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นก่อนใช้สถิติ โดยพิจารณาจากกราฟฮิสโตแกรม (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010) พบว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ

3.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพ โดยใช้สถิติทดสอบค่าเฉลี่ยของประชากร 2 กลุ่มสัมพันธ์กัน (pair t-test) และมีการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นก่อนใช้สถิติ โดยพิจารณาจากกราฟฮิสโตแกรม (Hair, Black, Babin, & Anderson, 2010) พบว่าข้อมูลมีการแจกแจงแบบปกติ

3.4 เปรียบเทียบค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความถี่ และร้อยละ

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 77.80 มีอายุเฉลี่ย 54.93 ปี (S.D.=11.29) อยู่ในช่วง 50-59 ปี มากที่สุด

ร้อยละ 33.33 สถานภาพสมรส ร้อยละ 81.50 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 66.67 ประกอบอาชีพ ทำสวนยางพารา ร้อยละ 40.74 รายได้ครอบครัวเฉลี่ย 12,203.70 บาท/เดือน (S.D.=9409.75) อยู่ในช่วง 5,001-10,000 บาท/เดือน ร้อยละ 62.96 จำนวนสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่จำนวน 2 คน ร้อยละ 29.63 มีประวัติบุคคลในครอบครัวเจ็บป่วยด้วยโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 22.22 และพบภานะที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในครัวเรือน 1-5 ภาชนะมากที่สุด ร้อยละ 88.89

2. เปรียบเทียบความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพ พบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ค่าเฉลี่ยความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ($M=75.52$, $S.D.=5.70$, $M=40.04$, $S.D.=3.77$ ตามลำดับ) ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ (N=27)

ความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก	<i>M</i>	<i>S.D.</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>p-value</i>
ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	40.04	3.77	26	37.50	.000*
หลังเข้าร่วมโปรแกรม	75.52	5.70			

$p^* < .01$

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพ พบว่า หลังการเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกัน

และควบคุมโรคไข้เลือดออก ค่าเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ($M=40.19$, $S.D.=4.54$, $M=27.41$, $S.D.=2.26$ ตามลำดับ) ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ (N=27)

พฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก	<i>M</i>	<i>S.D.</i>	<i>df</i>	<i>t</i>	<i>p-value</i>
ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	27.41	2.26	26	16.87	.000*
หลังเข้าร่วมโปรแกรม	40.19	4.546			

$p^* < .01$

4. เปรียบเทียบค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย (HI) ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพ พบว่าหลังการเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

ค่าเฉลี่ยดัชนีลูกน้ำยุงลายมีค่าต่ำกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ โดยไม่พบแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในครัวเรือนเป้าหมายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (HIหลัง=0, HIก่อน=100) ดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย (HI) ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ (N=27)

ดัชนีลูกน้ำยุงลาย (HI)	จำนวนหลังคาเรือนเป้าหมายที่สำรวจพบ	จำนวนหลังคาเรือนเป้าหมายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	ร้อยละดัชนีลูกน้ำยุงลาย
ก่อนเข้าร่วมโปรแกรม	27	27	100
หลังเข้าร่วมโปรแกรม	0	27	0

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่าหลังเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ประชาชนตำบลหนองตุดมมีพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกดีกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ทั้งนี้เนื่องจากในขั้นตอนของโปรแกรมฯ ได้ดำเนินการตามแนวคิดการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพของขวัญเมืองแก้วดำเกิง (2562) ซึ่งเป็นแนวคิดในการพัฒนาความสามารถขั้นพื้นฐาน ทำให้บุคคลมีศักยภาพในการเข้าถึงข้อมูล ทำความเข้าใจ ตัดสินใจและนำไปใช้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับแนวคิด European health literacy consortium (2012) กล่าวว่า ความรอบรู้ด้านสุขภาพเป็นตัวกำหนดกรอบความรู้ แรงจูงใจของบุคคลที่จะเข้าถึง เข้าใจ ประเมิน และประยุกต์ใช้ข่าวสารด้านสุขภาพในการตัดสินใจเพื่อการป้องกันโรค การส่งเสริมสุขภาพและธำรงรักษาสุขภาพ ดังนั้นในการดำเนินโปรแกรมฯ ผู้วิจัยเริ่มจากการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพในขั้นพื้นฐาน โดยจัดกิจกรรมให้ตัวแทนครัวเรือน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 77.80) และจบการศึกษา

ระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 66.67) มีทักษะในการอ่านออกเขียนได้เป็นพื้นฐาน ฝึกการเข้าถึงข้อมูลด้านสุขภาพเกี่ยวกับการป้องกันโรคไข้เลือดออกจากช่องทางต่าง ๆ ทั้งสื่อแผ่นพับ สื่อออนไลน์ ฝึกทักษะการสืบค้นข้อมูล และการทำความเข้าใจกับข้อมูล ให้คำแนะนำแหล่งข้อมูลจากสื่อที่เชื่อถือได้ ทำให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงช่องทางในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกที่หลากหลายเพิ่มขึ้น รวมทั้งการพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากตัวแทนครัวเรือนที่มีปัญหาในการพบแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในครัวเรือนเหมือนกัน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลและการให้ความรู้เกี่ยวกับสาเหตุ อาการ ความรุนแรงของโรคไข้เลือดออก และการป้องกันโรคโดยผู้วิจัยใช้สื่อที่เป็น Key message ที่เข้าใจได้ง่ายสอดคล้องกับบริบทในชุมชน ส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ จันทกานต์ วลัยเสถียร, ธนิตา ผาติเสนะ (2557) พบว่าการจัดกิจกรรมให้ความรู้เป็นการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพ ดังนั้นการให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรคติดต่อมาโดยยุงลาย และความรู้ในการป้องกันควบคุมโรคที่

ถูกต้องเหมาะสม เป็นการพัฒนาทักษะด้านความเข้าใจในข้อมูลเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมไข้เลือดออก ซึ่งจะส่งเสริมให้ประชาชนมีการปฏิบัติในการป้องกันควบคุมโรคติดต่อที่ถูกต้อง รวมทั้งการศึกษาของ ชัยวัฒน์ แพทย์พงศ์ (2563) พบว่าปัจจัยที่นำไปสู่การปฏิบัติเพื่อป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออกคือ การได้รับข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะเป็นข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้เลือดออกใน อสม. (สิวลี รัตนปัญญา, 2561) สอดคล้องกับการศึกษาของ กานต์ณิพิชญ์ ปัญญธนชัยกุล, สุทธิพร มุล, วรวรรณ ชัยลิมปมนตรี (2563) พบว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับโปรแกรมการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ หลังการทดลองมีความรอบรู้ด้านสุขภาพเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการจัดการตนเองที่ดี ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจัดการตนเองในผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่เสี่ยงต่อโรคไตเรื้อรังดีขึ้นด้วย

ดังนั้น เมื่อบุคคลมีการรับรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกมากขึ้น มีการเฝ้าถามแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกลุ่มด้วยกัน เกิดการเรียนรู้จากพฤติกรรมปฏิบัติของแต่ละคน ทำให้กลุ่มตัวอย่างสามารถวิเคราะห์ข้อมูล ตัดสินใจกับข้อมูลที่ได้รับ ซึ่งการตัดสินใจเป็นกระบวนการแก้ไขปัญหากำหนดแนวทางการปฏิบัติบนฐานข้อมูลข่าวสารที่ได้รับ การตัดสินใจจะประสบความสำเร็จได้ จำเป็นที่ต้องมีความเข้าใจและมีข้อมูลเพียงพอ (อัญชลี จันทรินทรการ, 2557) เมื่อกลุ่มตัวอย่างมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันในการลงมือปฏิบัติเพื่อกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย ทำให้เกิดเป็นแนวปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก รวมทั้งในโปรแกรมการเสริมสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ ผู้วิจัยได้มีการติดตาม

การเยี่ยมบ้านแต่ละหลังคาเรือน เป็นการกระตุ้นให้กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างต่อเนื่อง และสามารถให้คำแนะนำได้สอดคล้องกับปัญหาที่พบในแต่ละหลังคาเรือน การให้กำลังใจในการปฏิบัติที่ถูกต้องเป็นการเสริมแรงให้ผู้ปฏิบัติทำกิจกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้น การร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การปฏิบัติในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกทั้งที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ เป็นการสะท้อนพฤติกรรมปฏิบัติจากประสบการณ์ เช่น “ตอนเช้าขณะเดินออกกำลังกาย ได้เดินสำรวจน้ำขังบริเวณบ้านไปด้วย ได้ประโยชน์ทั้ง 2 อย่าง” และ“เดี๋ยวนี้พอกลับมิดกริดยางเสร็จ เทน้ำทิ้งและขัดถูกรอบเลย วันก่อนที่สำรวจเจอลูกน้ำไม่คิดว่าจะมีเพราะไม่เคยใส่น้ำค้างไว้ ได้แต่เทไม่เคยขัด ยุงวางไข่เนี่ยเลยเป็นสิ่งที่มองข้ามมาตลอด” เป็นต้น จากข้อมูลการแลกเปลี่ยนดังกล่าวทำให้กลุ่มตัวอย่างสามารถนำแนวปฏิบัติของบุคคลอื่นไปปรับใช้เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับครัวเรือนตนเองต่อไปได้ ซึ่งการนำความรู้ที่นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะทำให้เกิดพลังภายในกลุ่มสามารถด้านทานหรือจัดการควบคุมอิทธิพลจากสิ่งเร้าที่เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพในบริบทที่ตนอาศัยอยู่ได้ (ชาตรี แมตส์, ศิริวิไลซ์ วนรัตน์วิจิตร, 2560)

หลังเสร็จสิ้นโปรแกรมฯ มีการติดตามโดยการสร้างไลน์กลุ่มเพื่อกระตุ้นให้เกิดแนวทางการปฏิบัติ สามารถเห็นพฤติกรรมปฏิบัติ ผู้วิจัยสามารถติดตามเป็นระยะและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติพฤติกรรมเพิ่มขึ้น การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องเป็นประจำจะส่งผลให้ไม่พบแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในครัวเรือน ซึ่งหลังดำเนินโปรแกรมฯ 1 เดือนได้มีการติดตามเยี่ยมบ้านพบว่าหลังคาเรือนเป้าหมายที่เป็น

กลุ่มตัวอย่างไม่พบแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลาย สอดคล้องกับการศึกษาประสิทธิผลของการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการลดดัชนีลูกน้ำยุงลายของ ศณิษา ดันประเสริฐ (2561) พบว่าค่าดัชนีลูกน้ำยุงลาย (HI) ลดต่ำลง ร้อยละ 10.10

สรุปได้ว่าโปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ทำให้ประชาชนตำบลหนองตรุด มีความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและ มีพฤติกรรมควบคุมโรคไข้เลือดออกเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกที่ดี เกิดผลลัพธ์คือไม่พบแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายในชุมชน

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

โปรแกรมการสร้างเสริมความรู้ด้านสุขภาพในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกนี้สามารถควบคุมค่าดัชนีลูกน้ำยุงลายในพื้นที่ให้ลดลงได้ ดังนั้นบุคลากรในพื้นที่สามารถนำแนวทางกิจกรรมการสร้างความรู้ การพัฒนา

ทักษะด้านการใช้ข้อมูลข่าวสาร การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร การสร้างความเข้าใจ การสื่อสารทางสุขภาพ รวมถึงการตัดสินใจนำไปใช้ตามกิจกรรมของโปรแกรมฯ ไปประยุกต์ใช้ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนในการควบคุมโรคไข้เลือดออกในพื้นที่ที่มีการระบาดสูงต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าความรู้ด้านการเข้าถึงข้อมูลและการไต่ถามโดยใช้เทคนิค ask me และ teach back ยังมีค่าเฉลี่ยในระดับต่ำ ดังนั้นควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพในด้านทักษะการเข้าถึงและทักษะด้านการไต่ถาม โดยเพิ่มกิจกรรมและระยะเวลาในการพัฒนาทักษะด้านนี้อย่างน้อย 2-3 ครั้ง เพื่อให้เกิดความรู้ด้านสุขภาพเพิ่มขึ้นที่จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

- กานต์ณิพัทธ์ ปัญญานชัยกุล, สุทธิพร มูล, วร วรณ ชัยลิมปมนตรี. (2563). ประสิทธิผลของ โปรแกรมการพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพใน ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงที่เสี่ยงต่อโรคไต เรื้อรัง. *วารสารการพยาบาล การสาธารณสุขและ การศึกษา*, 21(1), 41-54.
- กรมควบคุมโรค. (2562). *รายงานพยากรณ์โรค ไข้เลือดออก ปี 2562*. ได้มาจาก <https://ddc.moph.go.th/uploads/publish/1026720200625043825.pdf>
- กองสุขภาพศึกษา. (2561). *การสร้างเสริมและการประเมินความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ*. ฉบับปรับปรุง. กรมสนับสนุนบริการ สุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข.
- ขวัญเมือง แก้วดำเกิง. (2562). *ความรู้ด้าน สุขภาพ ขั้นพื้นฐาน ปฏิสัมพันธ์ วิจัยรณญาณ*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่งจำกัด (มหาชน).
- จิรวรรณ วันสามงาม. (2559). *รายงานวิจัยพฤติกรรมการควบคุมและป้องกันโรคไข้เลือดออกของ ประชาชนในพื้นที่ที่มีการระบาดต่ำและพื้นที่ที่มีการระบาดสูง เขตอำเภอ เมือง จังหวัดตรัง*. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง.

- จันทกานต์ วลัยเสถียร, ธนิดา ผาติเสนะ. (2557). ผลของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ในบุคลากรกลุ่มเสี่ยงโรคความดันโลหิตสูงของสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 5 จังหวัด นครราชสีมา. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษาแห่งชาติ ครั้งที่ 38: บัณฑิตศึกษากับการพัฒนาสู่โลกาภิวัตน์ (The 38th National Graduate Research Conference: Graduate Research towards Globalization) (น.750-759). มหาวิทยาลัย นครสวรรค์
- ชาติรี แมตลี, ศิวีไลซ์ วนรัตน์วิจิตร. (2560). การสร้างเสริมความรอบรู้ด้านสุขภาพ: จากแนวคิดสู่การ ปฏิบัติ. วารสารวิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี อุตรดิตถ์, 9(2), 96-111.
- ชัยวัฒน์ แพทย์พงศ์. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้ เลือดออกของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วารสารสาธารณสุขมูลฐานภาคใต้, 34(1), 109-122.
- ณรงค์ศักดิ์ อินตะ, ณรงค์ ณ เชียงใหม่, ทรงยศ คำชัย. (2557). ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการ ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของประชาชน ตำบลข่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัด เชียงใหม่. พิษเนศวรสาร, 10(1), 37-47
- นิทรา กิจธีระวุฒิจันทร์. (2558). การนำความฉลาด ทางสุขภาพไปปฏิบัติงานสาธารณสุข. วารสารวิจัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 8(2), 68-75.
- โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลหนองตาด. (2562). ข้อมูลครัวเรือน. ตรัง
- ศณิษา ตันประเสริฐ. (2561). ประสิทธิผลของการมีส่วนร่วมของชุมชนกับการลดดัชนีลูกน้ำยุงลาย. วารสารควบคุมโรค, 44(2), 185-196.
- สถาบันป้องกันและควบคุมโรคเขตเมือง. (2561). แนวทางการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคไข้เลือดออก ในเขตเมืองUrban Danguue unit Guideline. จังหวัดนนทบุรี. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สิวลี รัตนปัญญา. (2561). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเฝ้าระวังและควบคุมโรคไข้เลือดออกใน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำ หมู่บ้าน จังหวัดเชียงใหม่. วารสารราชพฤกษ์, 16(2), 87-96.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตรัง. (2562). ข้อมูลระบาดวิทยา. (2562 มกราคม 24): ได้มาจาก www.tro.moph.go.th/provis/main/index.php.
- อดุลย์ ฉายพงษ์, ปริมล อ่อนมะเสน. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรอบรู้ด้านสุขภาพเพื่อการ ป้องกันโรคไข้เลือดออกของเด็กวัยเรียน อำเภอนาดี จังหวัดปราจีนบุรี. วารสารควบคุมโรค, 46(2), 152-161.
- อมลรดา รงค์ทอง, สุพัฒนา คำสอน. (2562). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการป้องกันและ ควบคุมโรคไข้เลือดออกของประชาชน อำเภอหนองฉาง จังหวัดอุทัยธานี. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซียฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 13(1), 147-158
- อัญชลี จันทรินทร์การ. (2557). ความสัมพันธ์ ระหว่างความฉลาดทางสุขภาพกับพฤติกรรม การป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ในเขตเทศบาลตำบล สวนหลวง อำเภอกระทุ่มแบน จังหวัด สมุทรสาคร. (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สุขศึกษา). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- EU Consortium. (2012). *Comparative report on health literacy in eight EU member states [Internet]*. The European Health Literacy Survey HLSEU ; 2012 [cited 2020 November 26]. Available from: www.HEALTH-LITERACY.EU.
- Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. & Anderson, R.E. (2010). *Multivariate Data Analysis*. (7th ed.). Pearson: New York.
- Nutbeam, D. (2008). Health Literacy and adolescents: a framework and agenda for future research. *Health Education Research*, 23(5), 840-847.
- World Health Organization. (2019). *Dengue and severe dengue case management*. (2020 December 24). Avliable from: https://www.int/health-topics/dengue-and-severe-dengue#tab=tab_3.

การเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลอย่างไรให้ถูกต้องตามหลักภาษีอากร

How to reimburse medical expenses correctly according to tax principles

ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์¹

Sirirut Jaensirisak¹

Received: 26 April 2021

Revised: 9 June 2021

Accepted: 6 July 2021

บทคัดย่อ

องค์ประกอบหนึ่งในการสร้างแรงจูงใจในการทำงานขององค์กรคือการจัดสวัสดิการที่ดีให้กับพนักงาน และสวัสดิการที่จะทุกองค์กรควรพิจารณาจัดหาให้กับพนักงานคือการจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้กับพนักงาน หรืออาจรวมถึงบุพการี คู่สมรส และบุตร ของพนักงาน บทความวิชาการนี้วัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับองค์กรและพนักงานในการจัดสวัสดิการเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาล ค่าเบี้ยประกันชีวิต ค่าเบี้ยประกันสุขภาพ รวมถึงค่าฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรคระบาด เช่น โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา โดยพิจารณาถึงผลประโยชน์สูงสุดที่พนักงานและองค์กรจะได้รับในประเด็นของภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร

บทความนี้ได้ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากงานวิจัยที่ผ่านมา กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และหนังสือตอบข้อหารือของกรมสรรพากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่กล่าวไว้ข้างต้น เพื่อประโยชน์แก่พนักงานและองค์กร ทั้งในด้านภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล กล่าวคือ เงินได้ค่ารักษาพยาบาลได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและพนักงานไม่ต้องนำมาถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร เช่นเดียวกับองค์กรที่จัดสวัสดิการให้กับพนักงาน ก็สามารถนำรายจ่ายค่ารักษาพยาบาลและอื่นๆ มาถือเป็นรายจ่ายขององค์กรได้โดยไม่ถือเป็นรายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร ดังนั้น องค์กรจำเป็นต้องจัดสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลให้เข้ากับองค์ประกอบที่กฎหมายกำหนดไว้เพื่อประโยชน์สูงสุดทางภาษีอากร ดังนี้ (1) องค์กรต้องมีการกำหนดให้มีการจ่ายค่ารักษาพยาบาลไว้ในระเบียบสวัสดิการพนักงาน โดยไม่เลือกปฏิบัติกับบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (2) พนักงานต้องมีหลักฐานเอกสารการจ่ายค่ารักษาพยาบาล เช่น ใบเสร็จรับเงิน เพื่อพิสูจน์ว่าได้มีการจ่ายจริง และจ่ายไปทั้งหมดเพื่อการนั้น และ (3) องค์กรจะต้องเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้กับพนักงานตามเท่าที่ได้จ่ายไปจริงตามหลักฐาน

ทั้งนี้ การจ่ายค่าสวัสดิการให้พนักงานสำหรับค่าเบี้ยประกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา และค่าฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ไม่ถือว่าเป็นการจ่ายค่ารักษาพยาบาล หรือค่าวัคซีนเพื่อการรักษาพยาบาล ดังนั้น จึงไม่ถือว่าเป็นเงินได้ที่ได้รับการยกเว้น และพนักงานต้องนำประโยชน์ที่ได้

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาการบัญชี คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
โทร: 086-8689297, E-mail: sirijaen@gmail.com

¹ Assistant Professor, Department of Accounting Ubon Ratchathani Business School, Ubon Ratchathani University

รับมาถือเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา อย่างไรก็ตาม ไม่รวมถึงค่าเบี้ยประกันภัยกลุ่ม ที่องค์กรจ่ายให้กับพนักงานเฉพาะส่วนที่คุ้มครองค่ารักษาพยาบาลซึ่งได้รับการยกเว้นไม่ต้องถือเป็นเงินได้พึงประเมินของพนักงาน

คำสำคัญ: ค่ารักษาพยาบาล, ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา, ภาษีเงินได้นิติบุคคล

Abstract

One element of organizational motivation is good welfare for employees and the welfare that every organization should consider providing for its employees is disbursement of medical expense. This may include parents, spouses and children of the employee. This academic article aims to create an understanding of the organization and employees in providing welfare related to medical expenses, life insurance and health insurance including vaccination to prevent epidemic disease ; for example, COVID-19 by considering the maximum benefits that employees and the organization will receive in terms of taxes and duties under the revenue code.

This paper studied and collected information from past research, relevant laws and discussed letters which involves medical welfare and other expenses mentioned above for the benefit of employees and the organization in terms of personal income tax and corporate income tax. In other words, medical income is exempt from personal income tax and employees are not required to be considered as assessable income under section 39 of the revenue code same as in organizations that provide welfare for employees can be treated as medical expenditures and also is not considered a prohibited expense under section 65 ter of the revenue code.

Therefore, the organization needs to align medical welfare with the legal elements for the maximum benefit of taxation as follows. (1) The organization must define the reimbursement of medical expenses in the employee welfare regulations without discriminating against any person. (2) Employees must have evidence of medical expenses, such as receipts to prove that it has actually been paid and paid for it all, and (3) The organization must reimburse the employees for the medical expenses they actually paid on the basis of such evidence.

Remember that, employee benefits of payment for health insurance in terms of coronavirus infection and vaccination fees for coronavirus infection are not considered a payment for medical treatment or vaccines for medical treatment. Therefore, it is not considered exempted income and employees have to take the benefits as assessable income subject to personal income tax. This does not include group insurance that the organization pays to employees, only for the portion that covers medical expenses. However, it does not include group insurance premiums that the organization pays to employees only for the portion that covers medical expenses, which is exempted from being regarded as the assessable income of the employee.

Keywords: Medical expenses, Personal Income Tax, Corporate Income Tax

บทนำ

สถานการณ์เศรษฐกิจในปัจจุบัน หลายคนอาจจะเรียกว่าอยู่ในภาวะข้าวยากหมากแพง เงินเดือนเหลือไม่พอสิ้นเดือน พนักงานและลูกจ้างมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบากขึ้น จึงไม่แปลกใจว่าเวลาสมัครงาน พนักงานและลูกจ้างหลายคนจะมองหาสวัสดิการอื่นที่องค์กรจะมีให้แก่พนักงาน และลูกจ้างควบคู่ไปกับการพิจารณาเงินเดือนที่ตนเองจะได้รับ เช่นเดียวกับหลายๆ องค์กรที่ใช้กลยุทธ์ด้านสวัสดิการมาจูงใจให้พนักงานและลูกจ้างที่ดีและเก่งเข้ามาทำงานในองค์กร พร้อมทั้งเป็นการจูงใจให้พนักงานและลูกจ้างเก่าให้ทำงานอยู่กับองค์กรไปนานๆ ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์จึงจำเป็นต้องศึกษาและวางแผนการจัดสวัสดิการที่สามารถจูงใจพนักงานและลูกจ้างใหม่ รวมถึงพนักงานและลูกจ้างที่มีอยู่เดิมได้อย่างจริงจัง โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่เกิดการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สวัสดิการพนักงานที่เกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่องค์กรต้องหยิบขึ้นมาพิจารณาเป็นอันดับต้นๆ ในขณะเดียวกันองค์กรควรพิจารณาถึงผลประโยชน์สูงสุดที่พนักงาน ลูกจ้างและองค์กรจะได้รับในประเด็นของภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร อีกด้วย (ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์ และศุภกัญญา จันทรุขชา, 2555)

สวัสดิการพนักงาน

การบริหารองค์กรให้สำเร็จได้นั้น “คน” หรือ “พนักงาน” ถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุด เพราะการทำงานของพนักงานเป็นแรงผลักดันอันสำคัญที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมขององค์กรประสบความสำเร็จ ดังนั้น นอกจากสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่องค์กรจำเป็นจะต้องจัดหาให้กับพนักงานแล้ว องค์กรจำเป็นต้องรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพไว้นานที่สุดโดยการใช้วิธีต่างๆ เพื่อสนองตอบความต้องการของพนักงานให้มากที่สุด

และเป็นการเสริมสร้างความสุขในการทำงานให้แก่พนักงานนั้นอีกด้วย เช่น การจัดสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี การสร้างความสัมพันธ์ของคนในองค์กร การส่งเสริมสุขภาพอนามัยที่ดี รวมถึงการตอบแทนพนักงานที่นอกเหนือจากเงินเดือน ค่าจ้างหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “สวัสดิการ” ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและเป็นวิธีตอบแทนพนักงานที่ดีที่สุดที่องค์กรจะสามารถจัดหามาให้กับพนักงานได้ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 มาตรา 95 รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้นายจ้างต้องจัดสวัสดิการในเรื่องใด หรือกำหนดให้การจัดสวัสดิการในเรื่องใดต้องเป็นไปตามมาตรฐานได้ และมาตรา 99 นายจ้างต้องปิดประกาศการจัดสวัสดิการตามกฎหมายกระทรวงที่ออกตามมาตรา 95 หรือตามที่มีข้อตกลงกับลูกจ้างให้จัดขึ้นไว้ในที่เปิดเผยเพื่อให้ลูกจ้างได้ทราบ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2541)

HR Note.asia (2562) ได้กล่าวไว้ในบทความ “สวัสดิการ เรื่องที่ฝ่ายทรัพยากรบุคคลควรใส่ใจ” ว่า สวัสดิการเป็นแรงจูงใจที่ดีที่ทำให้คนอยากร่วมงานกับองค์กร สวัสดิการสามารถช่วยเหลือพนักงานในยามฉุกเฉินได้ ช่วยอำนวยความสะดวกให้การทำงานขององค์กรราบรื่น และสวัสดิการที่ดีจะสามารถทำให้พนักงานอยู่กับองค์กรได้ในระยะยาว และมีการอ้างถึงบทความที่ Jobthai.com เคยนำเสนอผลการสำรวจความคิดเห็นจากคนทำงานทั่วประเทศในประเด็นที่ว่า “สวัสดิการที่คนทำงานต้องการจากองค์กร” ซึ่งเป็นการนำผลสำรวจจากคนทำงานที่เป็นพนักงานทั่วไปจำนวน 7,420 คนทั่วประเทศ (ไม่ระบุปีที่สำรวจ) พบว่าใน 10 อันดับแรกของสวัสดิการที่พนักงานให้ความสำคัญมากที่สุดและเกี่ยวข้องกับค่ารักษาพยาบาล ได้แก่ อันดับ 3 เบี้ยประกันสุขภาพ และอันดับ 7 ค่ารักษาพยาบาลบุคคลในครอบครัวของพนักงาน และยังได้สำรวจเพิ่มเติม

ในหัวข้อ “สวัสดิการที่องค์กรนิยมจัดสรรให้กับพนักงานมากที่สุดใน 10 อันดับแรกที่เกี่ยวข้องกับค่ารักษาพยาบาล ได้แก่ อันดับ 6 ตรวจสุขภาพประจำปี และอันดับ 10 ประกันอุบัติเหตุ ทั้งนี้ไม่นับรวมประกันสังคมที่ต้องจัดสรรให้ตามกฎหมายอยู่แล้ว ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า การจัดสรรค่าสวัสดิการเกี่ยวกับสุขภาพให้กับพนักงาน รวมทั้งบุคคลในครอบครัวของพนักงานจึงเป็นสิ่งสำคัญที่องค์กรต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง

นอกจากนี้ อนิวัช แก้วจำนงค์ (2552) ได้ให้ความหมายของคำว่า “สวัสดิการ” ไว้ว่า ค่าตอบแทนในรูปของสวัสดิการเป็นค่าตอบแทนที่องค์กรกำหนดเพื่อเสริมสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานและการดำเนินชีวิต ซึ่งอาจเรียกว่า “ผลประโยชน์เกื้อกูล” หรือ “ผลตอบแทนทางอ้อม” การจ่ายสวัสดิการต่างๆ เพื่อให้การช่วยเหลือพนักงานและบุคคลในครอบครัว อีกทั้งเป็นการช่วยลดภาระด้านค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพของพนักงาน เช่น ค่าเล่าเรียนบุตร ค่ารักษาพยาบาล ค่าเช่าบ้าน ค่าน้ำมันรถและค่าเช่ายานพาหนะ เป็นต้น

ซึ่งจากการศึกษาความหมายของสวัสดิการและพิจารณาจากข้อกำหนดของกฎหมายสามารถจำแนกสวัสดิการออกเป็น 2 กลุ่ม คือ สวัสดิการตามกฎหมาย และสวัสดิการนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด

สวัสดิการตามกฎหมาย หมายถึง สวัสดิการที่องค์กรจัดให้ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น ด้านสุขอนามัย ห้องพยาบาล ห้องน้ำ ห้องส้วม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐาน และส่งเสริมสวัสดิการ ความปลอดภัย คุณภาพชีวิตแก่พนักงาน

สวัสดิการนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนด หมายถึง สวัสดิการ ผลประโยชน์และบริการที่องค์กรจัดให้ด้วยความเต็มใจ ความร่วมมือระหว่างองค์กรและพนักงาน ซึ่งมีวัตถุประสงค์

เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ความพอใจในการทำงาน สร้างความสามัคคีและความจงรักภักดีของคนในองค์กร เช่น การจัดรถรับส่งพนักงาน ชุดทำงาน การจ่ายประกันสังคม การจ่ายเงินประกันชีวิต เป็นต้น (ณัฐรุพันธ์ เขจรนันทร์, 2546)

สวัสดิการพนักงานกับภาษีอากร

ในความหมายและเงื่อนไขของคำว่า “สวัสดิการ” ในมุมมองของประมวลรัษฎากรอาจแตกต่างจากความหมายข้างต้น เพราะประมวลรัษฎากรจำเป็นต้องคำนึงถึงการให้สวัสดิการที่สามารถนำมาถือเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษีอากรได้ด้วย ซึ่งประมวลรัษฎากรมองสวัสดิการว่าเป็นสิ่งที่องค์กรจัดหาให้กับพนักงานเพื่อให้พนักงานมีชีวิตและความเป็นอยู่ในการทำงานที่ดีขึ้น สะดวกสบายมากขึ้น แต่ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับกฎหมายแรงงาน และข้อกำหนดของประมวลรัษฎากรด้วย

สวัสดิการต่างๆ ที่พนักงานได้รับนั้น โดยนัยยะของมาตรา 40 แห่งประมวลรัษฎากร ย่อมถือเป็นประโยชน์เพิ่มจากการจ้างงาน ซึ่งพนักงานที่ได้รับสวัสดิการดังกล่าวจะต้องนำมารวมคำนวณเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากรและต้องถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไว้ตามมาตรา 50(1) แห่งประมวลรัษฎากร เว้นแต่จะเข้าลักษณะเงินได้ที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามมาตรา 42 และกฎกระทรวงฉบับที่ 126 แห่งประมวลรัษฎากร เช่น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่ารักษาพยาบาล ค่าน้ำมันรถที่ไม่เกินอัตราที่ทางราชการจ่ายแก่ข้าราชการ เงินได้ที่จ่ายเนื่องในพิธีหรือโอกาสแห่งขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น งานบวช งานศพ งานแต่งงานของพนักงาน เป็นต้น นอกจากนี้ นายจ้างซึ่งเป็นผู้จ่ายค่าสวัสดิการต้องพิจารณาว่าสามารถนำรายจ่ายดังกล่าวมาถือเป็นรายจ่ายที่เกี่ยวกับสวัสดิการพนักงานได้หรือไม่

ไม่ หากไม่เข้าตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ อาจจะต้องถือเป็นรายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 5 ตี (3) และ (13) แห่งประมวลรัษฎากร เนื่องจากเป็นรายจ่ายส่วนตัว และไม่ใช้รายจ่ายเพื่อหากำไร หรือเพื่อกิจการโดยเฉพาะ (กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร, 2563)

นอกจากนี้ บริษัท บี.อี.แอคเคาน์ติ้ง เซอร์วิส จำกัด (2564) ได้อธิบายในประเด็นนี้ไว้ว่า สวัสดิการพนักงาน ซึ่งพนักงานได้รับจากองค์กรอาจจะไม่ต้องรวมเป็นเงินได้พึงประเมินของพนักงานตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากรก็ได้ ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1. เป็นการปฏิบัติให้พนักงานทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน อาจจะแตกต่างกันตามลำดับขั้นของพนักงานได้ แต่ต้องไม่แตกต่างกันในระดับขั้นเดียวกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าองค์กรไม่ได้เลือกปฏิบัติ หรือถือปฏิบัติเป็นการทั่วไปนั่นเอง ดังนั้นจึงไม่ถือว่าเป็นรายจ่ายที่มีลักษณะเป็นการส่วนตัว และไม่ใช่ว่าใช้จ่ายต้องห้าม

2. ต้องมีการกำหนดไว้เป็นระเบียบสวัสดิการพนักงานอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อนำมาถือปฏิบัติอย่างชัดเจน และประกาศให้พนักงานรับรู้กันทุกคน

3. ผลประโยชน์ที่ต้องจ่ายให้พนักงานต้องทำเป็นเอกสารหลักฐานให้มีการตรวจสอบได้ การจ่ายเงินต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร มีเอกสารประกอบการเบิกจ่ายอย่างชัดเจน ถูกต้อง พร้อมทั้งมีเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดขึ้นตรงตามที่ได้รับการอนุมัติอีกด้วย

จากข้อความข้างต้น อาจสรุปได้ว่า หากองค์กรที่เป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล มีการจ่ายค่าสวัสดิการที่เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับขององค์กรที่กำหนดไว้เป็นการทั่วไป ที่มีใช้เป็นการเลือกปฏิบัติ ย่อมถือเป็นรายจ่ายในการ

ดำเนินงานสำหรับการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล และไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตี (3) และ (13) แห่งประมวลรัษฎากร

ดังนั้น จากการศึกษาข้างต้นพบว่าการจัดสวัสดิการให้กับพนักงานจะส่งผลกระทบต่อภาษีที่เกี่ยวข้องหลักๆ ได้แก่ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา และภาษีเงินได้นิติบุคคล ดังนั้น บทความนี้จึงได้แบ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจ่ายสวัสดิการพนักงานออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. สวัสดิการพนักงานกับภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ในการคำนวณภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา มาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร ระบุไว้ว่า เงินได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดานั้น เรียกว่า “เงินได้พึงประเมิน” หมายถึง เงินได้ของบุคคลใดๆ หรือ หน่วยภาษีใดที่เกิดขึ้นในระหว่างปีภาษีของปีใดๆ ซึ่งหมายความรวมถึง

- (1) เงินสด

- (2) ทรัพย์สินที่อาจคิดคำนวณได้เป็นเงินที่ได้รับจริง

- (3) ประโยชน์ที่อาจคิดได้เป็นเงิน

- (4) เงินค่าภาษีอากรที่ ผู้จ่ายเงินหรือผู้อื่นออกแทนให้

- (5) เครดิตภาษีตามที่กฎหมายกำหนด

ดังนั้น สวัสดิการที่องค์กรซึ่งเป็นนายจ้างให้แก่พนักงานและลูกจ้างในรูปแบบต่างๆ กัน จึงถือว่าเป็นประโยชน์เพิ่มที่อาจคิดได้เป็นเงินตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ว่าประโยชน์เพิ่มที่พนักงานและลูกจ้างได้รับนั้นจะต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาทุกครั้งไป ประโยชน์เพิ่มบางอย่างก็มีกฎหมายบัญญัติให้ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาเช่นกัน โดยพนักงานและลูกจ้างไม่ต้องนำไปรวมคำนวณเป็นเงินได้พึงประเมิน

เพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วย ดังอ้างถึง กฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (4) “เงินได้ส่วนที่เป็น ค่ารักษาพยาบาลที่นายจ้างจ่ายให้ หรือจ่ายแทน ลูกจ้างเป็นค่ารักษาพยาบาล สำหรับ

(ก) ลูกจ้าง สามी ภริยา บุพการีหรือผู้สืบ สันดาน ซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของลูกจ้าง ทั้งนี้ เฉพาะสำหรับการรักษาพยาบาลที่กระทำใน ประเทศไทย

(ข) ลูกจ้างในกรณีที่ต้องได้รับการ รักษาพยาบาลในต่างประเทศในขณะที่ปฏิบัติ การตามหน้าที่ในต่างประเทศเป็นครั้งคราว ทั้งนี้ เงินจำนวนดังกล่าวได้จ่ายไปทั้งหมดในการนั้น” (กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร, 2563)

ทั้งนี้ เงินค่ารักษาพยาบาลดังกล่าว หากพนักงานและลูกจ้างได้จ่ายไปทั้งหมดในการ นั้น ย่อมได้รับยกเว้นไม่ต้องถือเป็นเงินได้ของ พนักงานและลูกจ้างตามนัยยะของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (4) แต่ไม่รวมถึงเงินค่ารักษาพยาบาล ที่นายจ้างจ่ายให้กับพนักงานและลูกจ้างเป็นค่า รักษาพยาบาลบุตรบุญธรรมของพนักงานและ ลูกจ้าง แม้ว่าพนักงานและลูกจ้างจะได้จดทะเบียน รับบุตรบุญธรรมตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม (กรม สรรพากร, 2561)

นอกจากนี้ เบี้ยประกันภัยที่องค์กรซึ่งเป็นบริษัทหรือนิติบุคคลจ่ายแทนพนักงานและ ลูกจ้างนั้น หากเป็นการจ่ายให้แก่บริษัทประกัน ชีวิตหรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการ ในราชอาณาจักร สำหรับกรรมธรรม์ประกันภัย กลุ่มที่มีกำหนดเวลาไม่เกินหนึ่งปี เฉพาะใน ส่วนที่คุ้มครองค่ารักษาพยาบาลสำหรับลูกจ้าง สามी ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดานซึ่งอยู่ใน ความอุปการะเลี้ยงดูของลูกจ้างเฉพาะการรักษา พยาบาลในประเทศไทย หรือสำหรับลูกจ้างใน กรณีที่ต้องได้รับการรักษาพยาบาลในต่าง ประเทศในขณะที่ปฏิบัติงานในต่างประเทศเป็น

ครั้งคราว เบี้ยประกันภัยดังกล่าวถือเป็นเงินได้ ฟังประเมินที่พนักงานและลูกจ้างได้รับยกเว้นภาษี เงินได้บุคคลธรรมดา ตามมาตรา 42 (17) แห่ง ประมวลรัษฎากร ประกอบกับข้อ 2 (77) แห่งกฎ กระทรวง ฉบับที่ 126 (พ.ศ.2509) ออกตามความ ในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร (กรมสรรพากร, 2562) และสอดคล้องกับ กรม สรรพากร (2561) ซึ่งได้ตอบข้อหารือในประเด็น ที่เกี่ยวข้องกับจ่ายค่ารักษาพยาบาลไว้ดังนี้ หาก องค์กรซึ่งเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลได้ จ่ายเงินให้แก่พนักงานทุกคนเป็นการทั่วไปและ เป็นไปตามระเบียบขององค์กรถือเป็นค่ารักษา พยาบาลที่พนักงานและลูกจ้างได้รับจากองค์กร เข้าลักษณะเป็นเงินได้ส่วนที่เป็นค่ารักษาพยาบาล ที่นายจ้างจ่ายให้หรือจ่ายแทนลูกจ้าง สำหรับการ รักษาพยาบาลสำหรับลูกจ้าง สามी ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดาน ซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดู ของลูกจ้าง ทั้งนี้ เฉพาะสำหรับการรักษาพยาบาล ที่กระทำในประเทศไทยเท่านั้น ดังนั้น กรณีดัง กล่าว ถือเป็นเงินได้ที่ได้รับยกเว้น พนักงานและ ลูกจ้างไม่ต้องนำเงินได้ดังกล่าวไปรวมคำนวณเพื่อ เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ซึ่งได้แก่

1. การจ่ายค่าตรวจสุขภาพประจำปีของ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล โดยพนักงานและ ลูกจ้างประจำสามารถเบิกค่าใช้จ่ายตามที่ได้จ่าย ไปจริง แต่ไม่เกินยอดวงเงินที่องค์กรกำหนดไว้

2. เงินช่วยเหลือค่าคลอดบุตร ซึ่ง พนักงานและลูกจ้างประจำทั้งหญิงและชาย สามารถเบิกค่าใช้จ่ายตามที่ได้จ่ายไปจริง แต่ไม่ เกินยอดวงเงินที่องค์กรกำหนดไว้

การจ่ายค่าเบี้ยประกันภัยกลุ่มแทน พนักงานและลูกจ้างให้แก่บริษัทประกันชีวิต หรือบริษัทประกันวินาศภัยที่ประกอบกิจการ ในราชอาณาจักร สำหรับกรรมธรรม์ประกันภัย กลุ่มที่มีกำหนดเวลาไม่เกิน 1 ปี เฉพาะในส่วน

ที่คุ้มครองค่ารักษาพยาบาลสำหรับลูกจ้าง สามี ภริยา บุพการี หรือผู้สืบสันดาน ซึ่งอยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูของลูกจ้าง โดยมีการระบุชื่อของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่เป็นนายจ้างไว้ในกรมธรรม์ และพนักงานและลูกจ้างขององค์กรเป็นผู้ได้รับค่าชดเชยหรือค่าสินไหมทดแทน หากพนักงานและลูกจ้างประสบอุบัติเหตุจนถึงแก่ชีวิต สูญเสียอวัยวะบางส่วน ทพพลภาพถาวร หรือประสบโรคร้ายแรงตามที่ระบุไว้ในกรมธรรม์ ทั้งนี้ เฉพาะในช่วงที่เป็นพนักงานของบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเท่านั้น ทั้งนี้สอดคล้องกับ กรมสรรพากร (2544) และกรมสรรพากร (2562) เช่นกัน รวมถึงค่าสินไหมทดแทน หรือผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ที่ได้รับจากบริษัทประกัน ถือเป็นค่าสินไหมทดแทนเพื่อละเมิดหรือเงินได้จากการประกันภัย ซึ่งถือเป็นเงินได้พึงประเมินที่ได้รับการยกเว้นและพนักงานไม่ต้องนำมารวมเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามมาตรา 42 (13) แห่งประมวลรัษฎากร

อย่างไรก็ตาม ยังมีค่ารักษาพยาบาลอีกหลายประเภทที่ถือเป็นประโยชน์เพิ่มอันเข้าลักษณะเป็นเงินได้พึงประเมินของพนักงาน เนื่องจากการให้สวัสดิการพนักงานหลายอย่างซึ่งองค์กรเข้าใจว่าเป็นสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล และพนักงานไม่ต้องถือเป็นเงินได้พึงประเมิน แต่ในความเป็นจริงแล้ว กรมสรรพากรเคยให้ความเห็นไว้ว่าค่าใช้จ่ายดังกล่าวไม่ใช่เงินค่ารักษาพยาบาลที่นายจ้างจ่ายให้หรือจ่ายแทนลูกจ้างเป็นค่ารักษาพยาบาล ซึ่งได้รับยกเว้นไม่ต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ดังนั้น การให้เงินช่วยเหลือพนักงานดังกล่าว ถือเป็นประโยชน์เพิ่มอันเข้าลักษณะเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร และถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร พนักงานและลูกจ้าง

ต้องนำมารวมเป็นเงินได้พึงประเมินเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ได้แก่

1. ค่าฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่หรือโรคระบาดอื่นๆ เช่น วัคซีนป้องกันโควิด-19 ซึ่งองค์กรจ่ายให้กับพนักงานหรือลูกจ้าง เนื่องจากการสรรพากรถือว่าการจ่ายค่าฉีดวัคซีนป้องกันไข้หวัดหรือโรคระบาดอื่นๆ ไม่ใช่วัคซีนที่ใช้รักษาเมื่อมีอาการเจ็บป่วยเกิดขึ้น (กรมสรรพากร (2561)

2. ค่าเบี้ยประกันชีวิต ค่าเบี้ยประกันสุขภาพ รวมทั้ง ค่าเบี้ยประกันโควิด-19 ซึ่งองค์กรจ่ายให้กับพนักงานหรือลูกจ้าง ยกเว้นการจ่ายค่าเบี้ยประกันภัยกลุ่มซึ่งครอบคลุมเฉพาะส่วนที่คุ้มครองค่ารักษาพยาบาลเท่านั้น จึงจะได้รับการยกเว้นไม่ต้องถือเป็นเงินได้พึงประเมินของพนักงาน (ธรรมนูญ, 2563)

2. สวัสดิการพนักงานกับภาษีเงินได้นิติบุคคล

โดยทั่วไปค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับเงินเดือนหรือประโยชน์อย่างอื่นที่พนักงานได้รับตามข้อตกลงในสัญญาจ้างแรงงาน เมื่อผู้รับที่มีหน้าที่หรือความผูกพันในทางธุรกิจกับองค์กร ซึ่งเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลไม่ว่าจะอยู่ในฐานะกรรมการผู้จัดการ หรือพนักงาน ถือว่าองค์กรจ่ายไปเพื่อประโยชน์ในการหารายได้หรือใช้ในการประกอบธุรกิจของบริษัทฯ โดยตรงและมีสิทธินำมาเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตี (3) และ (13) แห่งประมวลรัษฎากร (กรมสรรพากร, 2555)

ชาญชัย ภูรินทร์ศรี (2554) อธิบายไว้ว่าการให้สวัสดิการแก่พนักงานที่สามารถนำมาถือเป็นค่าใช้จ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิทางภาษีอากรได้นั้นจะต้องมีองค์ประกอบครบ 3 ข้อดังต่อไปนี้คือ

(1) นายจ้างจะต้องมีระเบียบ ประกาศ ข้อบังคับเกี่ยวกับสวัสดิการ และต้องแจ้งให้พนักงานและลูกจ้างทราบโดยทั่วกันอย่างเป็นทางการ

(2) เป็นสวัสดิการที่ให้แก่พนักงานและลูกจ้างทุกคนโดยไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งนี้อาจได้ไม่เท่ากันในแต่ละระดับ หรือตำแหน่งงานของพนักงานหรือลูกจ้างก็ได้ แต่พนักงานและลูกจ้างจะต้องได้รับสวัสดิการทุกคน โดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ และ

(3) สวัสดิการนั้นจะต้องเกี่ยวข้องกับประกอบธุรกิจ และก่อให้เกิดรายได้ในการประกอบธุรกิจ กล่าวคือ มีผลต่อการสร้างรายได้ให้แก่พนักงาน และเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่พนักงานและลูกจ้างนั่นเอง

ดังนั้น การที่องค์กรซึ่งเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลให้สิทธิสวัสดิการแก่พนักงานและลูกจ้างขององค์กร ให้สามารถเบิกค่ารักษาพยาบาลซึ่งเข้าองค์ประกอบทั้ง 3 ข้อข้างต้น และได้เบิกจ่ายตามที่จ่ายจริงโดยมีหลักฐานใบเสร็จรับเงินหรือบิลเงินสดมาแสดง ประมวลรัษฎากรก็ให้สิทธิแก่องค์กรซึ่งเป็นนายจ้างสามารถนำค่ารักษาพยาบาลของพนักงานและลูกจ้างมาถือเป็นรายจ่ายได้ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (3) และ (13) แห่งประมวลรัษฎากร

อย่างไรก็ตาม ยังมีค่ารักษาพยาบาลอีกหลายกรณีที่ถือเป็นรายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการส่วนตัว (มาตรา 65 ตรี (3) แห่งประมวลรัษฎากร) และมีใช้รายจ่ายเพื่อหากำไรหรือเพื่อกิจการโดยเฉพาะ (มาตรา 65 ตรี (13) แห่งประมวลรัษฎากร) กล่าวคือ ในทางปฏิบัติหลายองค์กรจะมีการกำหนดดวงเงินในการเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลเอาไว้ เช่น เบิกได้ไม่เกินคนละเท่าไร หรือบุคลากรแต่ละตำแหน่งอาจจะกำหนดวงเงินไว้ไม่เท่ากัน แต่มีการเบิกค่ารักษาพยาบาลที่เท่ากันในแต่ละตัวกัน แต่หากปรากฏว่าองค์กร

ซึ่งเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลดังกล่าวให้พนักงานหรือลูกจ้างเบิกค่ารักษาพยาบาลได้เกินกว่าที่กำหนดไว้ในระเบียบสวัสดิการขององค์กร โดยอาจให้เหตุผลว่าพนักงานผู้นั้นเป็นผู้ที่ทำงานให้กับองค์กรมาเป็นเวลานานและเป็นผู้ที่มีความรู้ความชำนาญในการปฏิบัติงานของบริษัทเป็นอย่างมาก องค์กรจึงให้ความช่วยเหลือในค่ารักษาพยาบาลที่เกิดขึ้นทั้งหมด กรณีดังกล่าวถือว่าค่ารักษาพยาบาลในจำนวนที่จ่ายเกินกว่าที่กำหนดไว้ในระเบียบสวัสดิการขององค์กรเป็นรายจ่ายอันมีลักษณะเป็นการส่วนตัวและมีใช้รายจ่ายเพื่อหากำไรหรือเพื่อกิจการโดยเฉพาะ บริษัทจึงไม่มีสิทธินำมาถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคล ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (3) และ (13) แห่งประมวลรัษฎากร อย่างไรก็ตาม สำหรับค่ารักษาพยาบาลที่พนักงานได้รับจากองค์กร แม้ว่าจะได้รับในจำนวนที่จ่ายเกินกว่าที่กำหนดไว้ก็ตาม ก็เข้าลักษณะเป็นเงินได้ส่วนที่เป็นค่ารักษาพยาบาลที่นายจ้างจ่ายให้หรือจ่ายแทนลูกจ้าง ซึ่งได้รับยกเว้นไม่ต้องรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ ตามนัยยะของกฎกระทรวง ฉบับที่ 126 (4) (กรมสรรพากร, 2548)

ประเด็นปัญหาทางภาษีอากรเมื่อเปรียบเทียบกับทางบัญชี

ไม่ว่าในทางภาษีอากรจะถือรายจ่ายค่าสวัสดิการของพนักงานเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษีอากร หรือถือเป็นรายจ่ายต้องห้าม เนื่องจากเป็นรายจ่ายที่มีลักษณะเป็นการส่วนตัว และไม่ใช้รายจ่ายเพื่อหากำไรหรือเพื่อกิจการโดยเฉพาะก็ตาม แต่ในทางบัญชีนั้น หากองค์กรซึ่งเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลสามารถพิสูจน์ได้ว่ามีการจ่ายให้กับพนักงานจริง เช่น มีหลักฐานใบเสร็จรับเงินหรือบิลเงินสดที่ปรากฏชื่อพนักงานหรือลูกจ้าง วันที่จ่ายเงิน จำนวนเงิน และรายละเอียด

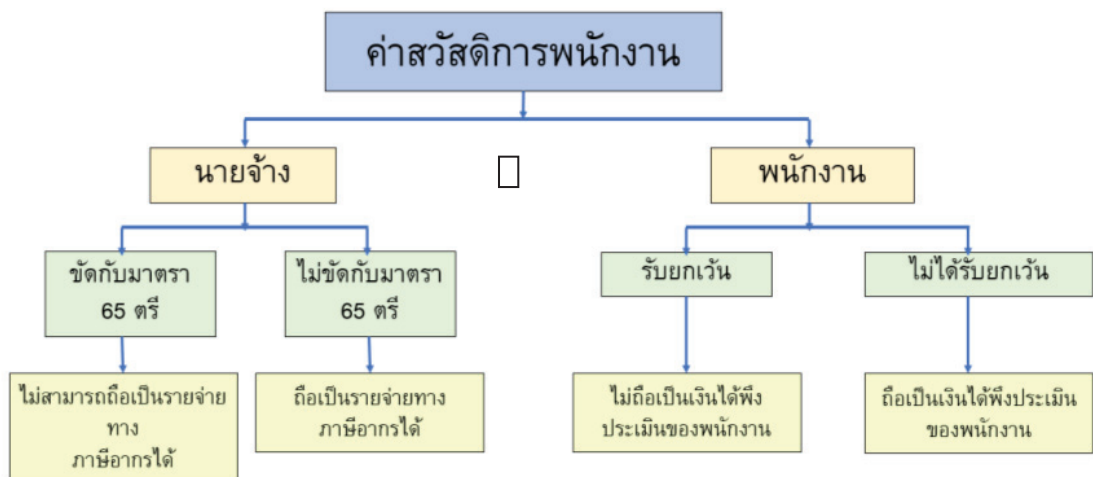
ของรายการจ่ายเงินดังกล่าว เช่น ใบรับรองแพทย์ เป็นต้น องค์กรนั้นย่อมสามารถนำรายจ่ายดังกล่าวมาถือเป็นค่าใช้จ่ายทางบัญชีได้ ดังนั้นกรณีดังกล่าวจึงมีความแตกต่างกันระหว่างการบัญชีและหลักภาษีอากร ดังแสดงไว้ในตารางที่ 1 และภาพที่ 1 นอกจากนี้ยังมีประเด็นปัญหาทางภาษีอากรเมื่อเปรียบเทียบกับทางบัญชีเกี่ยวกับการจ่ายค่าเบี้ยประกันชีวิตให้กับพนักงานดังนี้

1. เงินค่าเบี้ยประกันชีวิตที่องค์กรซึ่งเป็นบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจ่ายแทนพนักงานและลูกจ้างทุกคนเป็นการทั่วไปตามระเบียบสวัสดิการพนักงาน โดยกรมธรรม์จะทำเพียงฉบับเดียว มิได้แยกเป็นรายบุคคล ระบุชื่อผู้ถือกรมธรรม์คือ บริษัทฯ และสมาชิกผู้เอาประกันภัยคือพนักงานและลูกจ้างทั้งหมด

2. บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลสามารถนำรายจ่ายค่าเบี้ยประกันชีวิตมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงิน

ได้นิติบุคคลได้ ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (3) และ (13) แห่งประมวลรัษฎากร และผลประโยชน์ที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้เป็นนายจ้างได้รับตามกรมธรรม์ นายจ้างจะต้องบันทึกบัญชีเป็นรายได้ และเมื่อนายจ้างได้ส่งมอบผลประโยชน์ให้พนักงานตามระเบียบสวัสดิการพนักงานของบริษัท อันถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาจ้างแล้ว นายจ้างมีสิทธินำผลประโยชน์ที่ส่งมอบให้พนักงานมาถือเป็นรายจ่ายได้

3. เบี้ยประกันชีวิตที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลผู้เป็นนายจ้างจ่ายแทนพนักงานและผลประโยชน์ที่พนักงานจะได้รับจากนายจ้างเข้าลักษณะเป็นประโยชน์ใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งพนักงานต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (กรมสรรพากร, 2549) และสอดคล้องกับ กรมสรรพากร (2541) ดังแสดงในตารางที่ 2

ภาพที่ 1 เปรียบเทียบค่าสวัสดิการพนักงานระหว่างนายจ้างและพนักงาน

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและภาษีอากรสำหรับการจ่ายค่าสวัสดิการพนักงาน

ประเด็นที่สำคัญ	ทางภาษีอากร	ทางบัญชี
ไม่อยู่ในมาตรา 65 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร แต่มีหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่าการจ่ายจริง	ถือเป็นรายจ่ายทางภาษีอากรได้ ไม่ต้องบวกกลับรายการใน ภ.ง.ด.50	ถือเป็นค่าใช้จ่ายทางบัญชีได้ โดยบันทึกบัญชีดังนี้ Dr ค่าสวัสดิการพนักงาน xx Cr เงินสด/เงินฝากธนาคาร xx
อยู่ในมาตรา 65 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร ได้แก่ มาตรา 65 ตรี (3) และ (13) แห่งประมวลรัษฎากร และมีหลักฐานที่พิสูจน์ได้ว่าการจ่ายจริง	ไม่สามารถถือเป็นรายจ่ายทางภาษีอากรได้ ต้องถือเป็นรายจ่ายต้องห้าม และต้องบวกกลับรายการใน ภ.ง.ด.50	ถือเป็นค่าใช้จ่ายทางบัญชีได้ โดยบันทึกบัญชีดังนี้ Dr ค่าสวัสดิการพนักงาน** xx Cr เงินสด/เงินฝากธนาคาร xx ** สิ้นปีตอนคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล ต้องนำค่าสวัสดิการพนักงานมาบวกกลับรายการใน ภ.ง.ด.50 เพราะถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายต้องห้าม ดังนั้น เพื่อให้หลังสิ้นปีหรือเกิดความสับสนกับค่าใช้จ่ายที่สามารถถือเป็นรายจ่ายทางภาษีอากรได้ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลอาจบันทึกบัญชีดังนี้ก็ได้ Dr ค่าใช้จ่ายต้องห้าม xx Cr เงินสด/เงินฝากธนาคาร xx

ที่มา: ธรรมนิติ (2563)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและภาษีอากรในประเด็นการจ่ายค่าเบี้ยประกันชีวิต

ประเด็นที่สำคัญ	ทางภาษี	ทางบัญชี
ณ เวลาที่จ่ายค่าเบี้ยประกันชีวิตแทนพนักงานทุกคน เป็นการทั่วไปตามระเบียบสวัสดิการพนักงาน	บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลสามารถนำรายจ่ายค่าเบี้ยประกันชีวิตมาหักเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (3) และ (13) แห่งประมวลรัษฎากร เงินค่าเบี้ยประกันที่บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลจ่ายแทนพนักงานหรือลูกจ้าง ถือเป็นประโยชน์เพิ่มจากการจ้างแรงงาน และเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 (1) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งพนักงานต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดา	Dr ค่าสวัสดิการพนักงาน xx Cr เงินฝากธนาคาร xx
ณ เวลาที่นายจ้างได้รับผลประโยชน์ตามกรมธรรม์	บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลต้องนำมาถือเป็นรายได้เนื่องจากการประกอบกิจการ	Dr เงินฝากธนาคาร xx Cr รายได้อื่น xx
ณ เวลาที่มีการส่งมอบผลประโยชน์ให้พนักงานตามระเบียบสวัสดิการพนักงาน อันปรากฏอยู่เป็นส่วนหนึ่งของสัญญาจ้างแล้ว	บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลสามารถนำผลประโยชน์ที่ส่งมอบให้พนักงานมาถือเป็นรายจ่ายได้ไม่ต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี (3) และ (13) แห่งประมวลรัษฎากร ผลประโยชน์ที่พนักงานได้รับจากนายจ้างเข้าลักษณะเป็นประโยชน์ใดๆ บรรดาที่ได้เนื่องจากการจ้างแรงงาน ถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40(1) แห่งประมวลรัษฎากร ซึ่งพนักงานต้องนำมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดา	Dr ค่าสวัสดิการพนักงาน xx Cr เงินฝากธนาคาร xx

ที่มา: ธรรมนิติ (2563)

บทสรุป

การจัดสวัสดิการที่ดีเพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงานของพนักงานในรูปแบบของค่ารักษาพยาบาลถือเป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานที่ทุกองค์กรควรมี และหลายองค์กรอาจกำหนดให้ครอบคลุมถึงบุพการี คู่สมรส และบุตรของพนักงาน จากการศึกษาข้อมูลที่ผ่านมา หลายองค์กรยังไม่ได้พิจารณาถึงผลประโยชน์สูงสุดที่พนักงานและองค์กรจะได้รับในประเด็นของภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร ส่งผลให้เกิดข้อผิดพลาดและผลเสียหายต่อองค์กรและพนักงาน กล่าวคือ เงินได้ค่ารักษาพยาบาลได้รับอาจไม่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและพนักงานต้องนำมาถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร เช่นเดียวกับองค์กรที่จัดสวัสดิการให้กับพนักงาน ก็ไม่สามารถนำรายจ่ายค่ารักษาพยาบาลมาเป็นรายจ่ายขององค์กรได้ เพราะถือเป็นรายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร ดังนั้น เพื่อประโยชน์ทางภาษีอากรที่องค์กรและพนักงานจะได้รับ องค์กรจำเป็นต้องจัดสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลให้เข้ากับองค์กรประกอบที่กฎหมายกำหนดไว้ เพื่อประโยชน์สูงสุดทางภาษีอากร ดังนี้

องค์กรต้องมีการกำหนดให้มีการจ่ายค่ารักษาพยาบาลไว้ในระเบียบสวัสดิการพนักงาน และต้องจ่ายให้กับพนักงานทุกคนเป็นการทั่วไป

พนักงานต้องมีหลักฐานเอกสารการจ่ายค่ารักษาพยาบาล เช่น ใบเสร็จรับเงินหรือบิลเงินสด เพื่อพิสูจน์ว่าได้มีการจ่ายจริง และจ่ายไปทั้งหมดเพื่อการนั้น

องค์กรจะต้องเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้กับพนักงานตามเท่าที่ได้จ่ายไปจริงตามหลักฐานดังกล่าว

หากองค์กรสามารถดำเนินการได้อย่างครบถ้วน เงินได้ค่ารักษาพยาบาลที่พนักงานและ

ลูกจ้างได้รับก็จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา รวมทั้งพนักงานและลูกจ้างไม่ต้องนำประโยชน์เพิ่มดังกล่าวมาถือเป็นเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร เช่นเดียวกับองค์กรที่จัดสวัสดิการให้กับพนักงาน ก็สามารถนำรายจ่ายค่ารักษาพยาบาลมาถือเป็นรายจ่ายขององค์กรได้ และไม่ถือเป็นรายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 65 ตรี แห่งประมวลรัษฎากรอีกด้วย นอกจากนี้ต้องไม่ขัดกับเงื่อนไขต่อไปนี้

ค่ารักษาพยาบาลดังกล่าวจะต้องจ่ายไม่เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้ในระเบียบสวัสดิการพนักงาน ทั้งนี้ หากมีการจ่ายค่ารักษาพยาบาลเกินกำหนด ค่าใช้จ่ายส่วนที่เกินนั้น องค์กรจะนำมาถือเป็นรายจ่ายในการคำนวณกำไรสุทธิไม่ได้ และต้องถือเป็นรายจ่ายต้องห้ามตามประมวลรัษฎากร แต่กรณีนี้ไม่ถือเป็นประโยชน์เพิ่มที่พนักงานและลูกจ้างต้องนำมารวมเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

ต้องไม่เป็นการจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้กับบุตรบุญธรรมของพนักงานหรือลูกจ้าง แม้ว่าพนักงานและลูกจ้างจะได้จดทะเบียนรับบุตรบุญธรรมตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น หากมีการจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้กับบุตรบุญธรรมพนักงานหรือลูกจ้างจะต้องนำประโยชน์เพิ่มที่ได้รับมาถือเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วย

ต้องเป็นการจ่ายค่ารักษาพยาบาล หรือค่าวัคซีนเพื่อการรักษาพยาบาลพนักงานและลูกจ้างเท่านั้น ดังนั้น จึงไม่รวมถึงการจ่ายค่าสวัสดิการให้พนักงานสำหรับค่าเบี้ยประกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา และค่าฉีดวัคซีนเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาหรือโรคระบาดอื่น ที่มีใช้เพื่อการรักษา ดังนั้น จึงไม่ถือว่าเป็นเงินได้ที่พนักงานและลูกจ้างได้รับการยกเว้น ดังนั้น พนักงานและลูกจ้างต้องนำประโยชน์เพิ่มที่ได้รับมาถือเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาด้วย

บรรณานุกรม

- HR Note.asia. (2562). *สวัสดิการ เรื่องที่ฝ่ายทรัพยากรบุคคลควรใส่ใจ*. ค้นเมื่อ 19 เมษายน 2564 จาก <https://th.hrnote.asia/personnel-management/th-employeebenefit-190108/>.
- กรมสรรพากร. (2541). *ภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีประกันชีวิตหมู่*. ค้นเมื่อ 25 เมษายน 2564 จาก <https://www.rd.go.th/23028.html>.
- กรมสรรพากร.(2544). *ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีนายจ้างจ่ายค่าเบี้ยประกันชีวิตสำหรับกรมธรรม์ประกันภัยกลุ่ม*. ค้นเมื่อ 19 เมษายน 2564 จาก http://interweb1.rd.go.th/cgi-bin/intra_search?q=%A4%E8%D2%C3%D1%A1%C9%D2%BE%C2%D2%BA%D2%C5;t=5;field=1;page=6;long=1.
- กรมสรรพากร. (2548). *ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล กรณีค่ารักษาพยาบาล*. ค้นเมื่อ 15 เมษายน 2564 จาก <https://www.rd.go.th/30668.html>.
- กรมสรรพากร. (2549). *ภาษีเงินได้นิติบุคคล กรณีนายจ้างจ่ายเบี้ยประกันชีวิตให้พนักงาน*. ค้นเมื่อ 18 เมษายน 2564 จาก http://interweb1.rd.go.th/cgi-bin/intra_search?q=%CA%C7%D1%CA%B4%D4%A1%D2%C3%A2%CD%A7%BE%B9%D1%A1%A7%D2%B9;t=5;field=1;page=4;long=1.
- กรมสรรพากร. (2555). *ภาษีเงินได้นิติบุคคล กรณีรายจ่ายต้องห้ามตามมาตรา 65 ตี (3) (13) แห่งประมวลรัษฎากร*. ค้นเมื่อ 18 เมษายน 2564 จาก http://interweb1.rd.go.th/cgi-bin/intra_search?q=%BB%C3%D0%A1%D1%B9%CA%D8%A2%C0%D2%BE;t=5;field=1;page=13;long=1.
- กรมสรรพากร. (2561). *ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและภาษีเงินได้นิติบุคคล กรณีสวัสดิการพนักงาน*. ค้นเมื่อ 17 เมษายน 2564 จาก <https://www.rd.go.th/26842.html>.
- กรมสรรพากร. (2562). *ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับสวัสดิการที่นายจ้างจัดให้แก่ลูกจ้าง*. ค้นเมื่อ 19 เมษายน 2564 จาก http://interweb1.rd.go.th/cgi-bin/intra_search?q=%A4%E8%D2%C3%D1%A1%C9%D2%BE%C2%D2%BA%D2%C5;t=5;field=1;page=13;long=1.
- กรมสรรพากร. (2562). *ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กรณีการยกเว้นภาษีเงินได้สำหรับสวัสดิการที่นายจ้างจัดให้แก่ลูกจ้าง*. ค้นเมื่อ 18 เมษายน 2564 จาก http://interweb1.rd.go.th/cgi-bin/intra_search?q=%A4%E8%D2%C3%D1%A1%C9%D2;t=5;field=1;page=21;long=1.
- กลุ่มนักวิชาการภาษีอากร. (2563). *ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร 2563*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.
- ชาญชัย ภูรินันท์ศิริ. (2554). *การจัดให้มีสวัสดิการพนักงานต้องจัดอย่างไรให้สรรพากรยอมรับ*. ค้นเมื่อ 20 เมษายน 2564 จาก www.ThaiTaxINFO.com.
- ณัฐพันธ์ เขจรนันท์. (2546). *การจัดการทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ธรรมนิติ. (2563). *เบี้ยประกันกับสิทธิประโยชน์ทางภาษี*. ค้นเมื่อ 26 เมษายน 2564 จาก https://www.dst.co.th/index.php?option=com_content&view=article&id=3970:insurance-premium-benefits-tax&catid=29&Itemid=180&lang=th.

บริษัท บี.อี.แอคเคาน์ติ้ง เซอร์วิสเชส จำกัด. (2564). ค่าใช้จ่าย เกี่ยวกับพนักงาน: สวัสดิการ ผลประโยชน์
เพิ่ม. ค้นเมื่อ 17 เมษายน 2564 จาก <https://www.beeaccountant.com/employee-benefits/>.
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2541). พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541. ค้นเมื่อ 16
เมษายน 2564 จาก [http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A477/%A477-20-9999-
update.pdf](http://web.krisdika.go.th/data/law/law2/%A477/%A477-20-9999-update.pdf).
ศิริรัตน์ เจนศิริศักดิ์ และศุภกัญญา จันทรุกขา. (2555). จัดสวัสดิการให้พนักงานอย่างไรให้ถูกหลักภาษี
อากร. วารสารวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, 7(2), 5-12.
อนิวัช แก้วจำนงค์. (2552). การจัดการทรัพยากรมนุษย์. สงขลา: นำติลปิโฆษณา.

คุณลักษณะที่เป็นจริงและความคาดหวังของครูที่ดีในความคิดเห็นของคน ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต

The Actual Characteristics and Expectations of Good Teachers in The Opinions of People Successful in Life

สุธิดา เลขะวัฒนะ¹, ฉวีวรรณ พลชนะ², วิรัตน์ พงษ์ศิริ³

Sutida Lekawattana¹, Chaveewan Ponsana², Wirat Phongsiri³

Received: 15 January 2021

Revised: 22 April 2021

Accepted: 12 May 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูที่ดีในความคิดเห็นของคน
ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต 2) ศึกษาความคาดหวังคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคน
ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต 3) ประเมินความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของ
คนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต 4) วิเคราะห์คุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคน
ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตที่ควรพัฒนา ประชากรเป็นคณาจารย์ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ไม่ทราบจำนวน กำหนด
ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ทฤษฎีการโน้มเข้าสู่เกณฑ์กลาง แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงมา 42 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามออนไลน์แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความ
สอดคล้องอยู่ในช่วง 0.67-1.00 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ในช่วง 0.21-0.73 และมีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
ของครอนบาคเท่ากับ 0.96 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามออนไลน์ให้กลุ่มตัวอย่างเป็นการ
ส่วนตัว ผ่านช่องทาง Line, e-Mail และ Facebook สถิติที่ใช้ได้แก่ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ
ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะที่เป็นจริงของครูด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด
ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านการสอน และด้านการใช้ชีวิตในสังคมอยู่ในระดับมาก 2) ความคาดหวัง
คุณลักษณะของครูทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 3) ดัชนีความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูด้าน
ความรู้มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านการใช้ชีวิตในสังคม และด้านคุณธรรม
จริยธรรมตามลำดับ 4) คุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคน
ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตที่ควรได้รับการพัฒนามี 2 ด้านคือ ด้านบุคลิกภาพที่มีความเคร่งครัดเข้มงวดและด้านความรู้ได้แก่ ความรู้ด้าน

¹ รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

² รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

³ รองศาสตราจารย์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ Associate Professor, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

² Associate Professor, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

³ Associate Professor, Faculty of Informatics, Mahasarakham University

เศรษฐกิจและสังคม ความรู้ด้านการเมือง และความรู้ความสามารถในการใช้สื่อที่ทันสมัยประกอบการสอน ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยคือหน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาที่มีหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาครูควรให้ความสำคัญกับการผลิตและพัฒนาครูให้เป็นคนที่มี 1) บุคลิกภาพดี เป็นผู้นำ สุภาพอ่อนโยน แสดงออกถึงความรักและความเมตตาต่อศิษย์ ยินดีเป็นที่ปรึกษาทุกเรื่อง ให้กำลังใจลูกศิษย์เสมอ และเอาใจจริงเอาใจในระเบียบวินัย 2) มีความรู้ด้านเศรษฐกิจและสังคม ความรู้ด้านการเมือง และความรู้ความสามารถในการใช้สื่อที่ทันสมัยประกอบการสอนเป็นอย่างดี

คำสำคัญ: คุณลักษณะของครูที่ดี, คนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต, คุณลักษณะของครูที่ดีของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต, ความต้องการจำเป็น, การประเมินความต้องการจำเป็น

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the actual characteristics of good teachers in the opinions of people who are successful in life, 2) study the expectations of the characteristics of good teachers in the opinions of people who are successful in life, 3) evaluate the needs for essential characteristics of good teachers in the opinions of successful people, and 4) analyze the characteristics of good teachers in the opinions that should be developed according to people who are successful in life. The population was the unknown number of Isan people who were successful in life. The sample size was determined using the central tendency theory and 42 specific samples were selected. The research tool was an online questionnaire with a 5-level estimation scale. There was the consistency index value in the range of 0.67-1.00, the classified power was in the range of 0.21-0.73, and the Cronbach's confidence coefficient was 0.96. The data was collected by sending an online questionnaire to the sample personally via Line, e-Mail, and Facebook. The statistics used were mean, standard deviation, and the priority needs an index.

The results of the research found that 1) the actual characteristics of moral and ethical teachers were at the highest level. The aspects of personality, knowledge, teaching and social life were at a high level. 2) The expectations for all aspects of the teachers were at the highest level. 3) The priority needs index was the most important characteristic of knowledge teachers, followed by teaching, personality, social life, and morality, respectively. 4) The characteristics of good teachers in the opinions of successful people in life should be developed and comprised two aspects ; personality with strictness, and knowledge, including economic knowledge and society, knowledge, politics, and the ability to use modern media in teaching. Suggestions from the research results were that organizations or educational institutions are responsible for producing, and developing teachers. The emphasis should be on the production and development of teachers to be a person with 1) good personality, leadership, gentleness, showing

love and compassion for students, willingness to be a consultant on all matters, always encouraging students, and being serious about discipline, 2) knowledge of the economy and society, knowledge of politics, and knowledge and ability to use modern media for teaching.

Keywords: Characteristics of Good Teachers, Successful People in life, Characteristics of Good Teachers of Successful People in life, Priority Needs, Needs Assessment

บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 นานาประเทศต่างกำลังก้าวสู่ยุคเศรษฐกิจฐานความรู้และนวัตกรรม (Knowledge Based Economy and Innovation) ซึ่งเป็นยุคที่ต้องอาศัยความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศให้เจริญรุ่งเรืองและมีศักยภาพในการแข่งขัน (Chareonwongsak, 2006) ดังนั้นการพัฒนาค้นหาให้เป็นคนที่มีความรู้ความสามารถ เป็นคนเก่ง เป็นคนดี มีทักษะที่เหมาะสม และมีศักยภาพในการแข่งขันในระดับสากล สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้และนวัตกรรม จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณค่านั้นต้องอาศัยระบบการจัดการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพ มีแผนและเป้าหมายของการจัดการศึกษาแต่ละระดับที่ชัดเจน ซึ่งกลไกหลักที่สำคัญของการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายได้นั้นคือ ครู ดังนั้นครูในทุกระดับการศึกษาของประเทศจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากครูเป็นคนที่คอยชี้แนะ อบรมสั่งสอน และสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเกิดความเจริญงอกงามด้านสติปัญญาและอารมณ์ เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความรู้ความสามารถและศักยภาพตามที่กำหนด ดังนั้นครูที่ดีและมีศักยภาพจึงเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญยิ่งต่อระบบการศึกษาของประเทศ

ในอดีตครูเป็นบุคคลที่สังคมให้การยกย่อง เชิดชู เคารพ และให้เกียรติอย่างยิ่ง ในฐานะที่ครูเป็นผู้รู้และเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนากำลังคนของประเทศ ครูจึงเป็นที่ยึดเหนี่ยวของสังคมและได้รับสมญานามจากสังคมในลักษณะต่างๆ เช่น ครูคือแม่พิมพ์ของชาติ ครูคือผู้สร้างโลก ครูคือผู้กุมความเป็นความตายของชาติไว้ในมือ เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของครูที่มีต่อการพัฒนาค้นหาและประเทศชาติอย่างชัดเจน (Sukhavatthako.& Chayabutto, 2016) แต่ในปัจจุบันความรู้สึกดีๆ ที่สังคมมีต่อครูได้เปลี่ยนไป อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี ในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้และนวัตกรรม ฐานะทางสังคมของครูได้รับความเชื่อถือลดน้อยลง เทคโนโลยีสารสนเทศและระบบการสื่อสารที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เกิดแหล่งเรียนรู้มากมายในอินเทอร์เน็ต คนสามารถเรียนรู้หรือแสวงหาความรู้ที่ต้องการได้ด้วยตนเองตลอดเวลาผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ส่งผลให้วัฒนธรรมการเรียนรู้ของคนเปลี่ยนไป รูปแบบการเรียนการสอนที่ครูเป็นผู้อบรมสั่งสอนและถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้เรียนเพียงฝ่ายเดียวเปลี่ยนเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ระหว่างครูกับผู้เรียน โดยครูเป็นผู้ออกแบบระบบการเรียนรู้และชี้แนะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามที่กำหนด ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ภาพลักษณ์และคุณลักษณะของครูเปลี่ยนแปลงไป (Chumchit,

2007) ความเคารพ ยกย่อง และเชิดชูครูของสังคม ลดลง เนื่องจากการปรับตัวของครูบางคนไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี จะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ในความเป็นจริงครูก็ยังคงเป็นที่คาดหวังจากสังคม และมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศเช่นเดิม เนื่องจากครูเป็นบุคลากรที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ทุกรูปแบบและทุกระดับการศึกษา คุณลักษณะของครูที่ดี จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสถาบันผลิตครูหรือพัฒนาครูที่ต้องใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดในการผลิตครูให้มีความรู้ความสามารถและมีศักยภาพในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของชาติในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้และนวัตกรรม ต่อไป

ระบบการผลิตครูในประเทศไทย แม้จะมีการผลิตและพัฒนาครูอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง แต่ในความเป็นจริงคุณภาพของผู้เรียนแทบจะไม่พบการยกระดับคุณภาพตามไปด้วย เห็นได้จากผลการประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment: PISA) ประจำปี พ.ศ.2561 พบว่านักเรียนไทยที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับของประเทศไทยมีความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ด้านคณิตศาสตร์ (Mathimatical Literacy) และด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นสิ่งที่ประชากรต้องมีเพื่อการพัฒนาและการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ (PISA Thailand, 2018) อยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน และไม่เปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญในรอบ 18 ปีที่ผ่านมา ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพของครู ซึ่งบ่งชี้ว่าคุณลักษณะของครูที่ดี ที่สถาบันการศึกษาและหน่วยการพัฒนาครูใช้เป็นแนวทางสำหรับพัฒนาครูนั้นอาจไม่ถูกต้อง

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของครูที่ดี ในช่วง พ.ศ. 2540-พ.ศ.2563 พบว่าเป็นคุณลักษณะตามความเห็นของนักการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ศึกษานิเทศก์ ผู้ปกครอง และของผู้เรียน แต่ไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาคุณลักษณะของครูที่ดีตามความเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีศักยภาพในการแข่งขันเลย ซึ่งคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตหมายถึงคนที่ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมว่าเป็นคนเก่งคนดี มีความรู้ความสามารถเป็นที่ประจักษ์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งเป็นคุณลักษณะของคนที่ดีสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560-2579 ที่ต้องการให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และยังสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 (The Secretariat of the Council of Education, 2017) เนื่องจากคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตเป็นคนเก่ง คิดเป็น ทำเป็น เรียนรู้เป็น แก้ปัญหาเป็น อยู่กับคนอื่นเป็น สามารถยังคิด ไตร่ตรอง ควบคุมอารมณ์และยืดหยุ่นความคิด เป็น สามารถตั้งเป้าหมายของชีวิต รู้จักวางแผน มีความมุ่งมั่น จดจำสิ่งต่างๆ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ได้ สามารถจัดลำดับความสำคัญในชีวิต รวมทั้งรู้จักริเริ่มและลงมือทำสิ่งต่างๆ อย่างเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งทักษะเหล่านี้เป็นคุณลักษณะสำคัญที่คนในยุคเศรษฐกิจฐานความรู้และนวัตกรรมต้องใช้ และมีผลต่อความสำเร็จในชีวิต ทั้งการงาน การเรียน และการใช้ชีวิต (Plook Parenting, 2017) ส่งผลให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขไม่ว่าเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยีจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร ถ้าประเทศไทยมีประชากรที่ประสบความสำเร็จในชีวิตจำนวนมากชีวิตความ

สามารถในการแข่งขันของประเทศคงไม่แพ้ชาติใดในโลก ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนที่จะสามารถประสบความสำเร็จในชีวิตได้ควรให้ครูที่เขาชอบ และต้องการเรียนด้วยเป็นคนพัฒนา ดังนั้นสภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิตจึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษาอย่างยิ่ง เนื่องจากผู้วิจัยเป็นคนอีสาน มีเครือข่ายการใช้ชีวิตและการทำงานร่วมกับคนอีสานที่ประสบความสำเร็จในชีวิตมาเป็นระยะเวลาเกินกว่า 20 ปี จึงเข้าใจธรรมชาติคนอีสานที่ประสบความสำเร็จในชีวิตในอาชีพต่างๆ เป็นอย่างดี งานวิจัยนี้จึงมุ่งศึกษาสภาพที่เป็นจริงและความคาดหวังคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนอีสานที่ประสบความสำเร็จในชีวิต และประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อวิเคราะห์ถึงคุณลักษณะของครูที่ดีตามความคิดเห็นของเขาที่ควรพัฒนาด้วย เพื่อให้หน่วยงานหรือสถาบัน การศึกษาที่มีหน้าที่ในการผลิตและพัฒนาครูนำไปใช้หรือวิจัยต่อยอดเพื่อพัฒนาตัวชีวิตในการผลิตและพัฒนาครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต และเพื่อให้ได้ครูที่ดีและเหมาะสมตามความต้องการของประเทศชาติต่อไป

วัตถุประสงค์

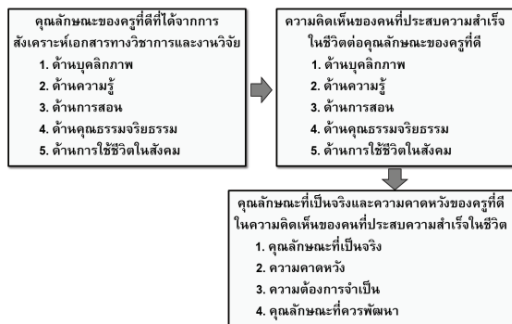
1. ศึกษาสภาพที่เป็นจริงคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต
2. ศึกษาความคาดหวังคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต

3. ประเมินความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต

4. วิเคราะห์คุณลักษณะของครูที่ดี ในความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตที่ควรพัฒนา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์เอกสารทางวิชาการและงานวิจัย จากการวิจัยเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดีในศตวรรษที่ 21 (Sipai, 2019) คุณลักษณะของครูที่ผู้เรียนประทับใจ (Nonthapha, 2016) ความเป็นครู (Chumchit, 2007) ความเป็นครูไทย (Akarabovon, 2001) จริยธรรมและจรรยาบรรณสำหรับครู (Thepsumethanon & Others, 2004) แต่คุณครูด้วยดวงใจ (Chayathawat, 2003) คุณธรรมสำหรับครู (Thiraseelo, 1997) และลักษณะของครูที่ดี (Sukhavatthako & Chayabutto, 2016) ได้คุณลักษณะของครูที่ดี 5 ด้าน 32 คุณลักษณะ ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ 8 คุณลักษณะ ด้านความรู้ 6 คุณลักษณะ ด้านการสอน 7 คุณลักษณะ ด้านคุณธรรมจริยธรรม 7 คุณลักษณะ และด้านการใช้ชีวิตในสังคม 4 คุณลักษณะ จากนั้นนำคุณลักษณะของครูที่ดี 5 ด้าน 32 ลักษณะ ไปสอบถามความคิดเห็นจากคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาคำตอบวัตถุประสงค์การวิจัย จึงได้กรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยคุณลักษณะที่เป็นจริงและความคาดหวังของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ คนอีสานที่ประสบความสำเร็จในชีวิต (คนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตหมายถึง คนที่ได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมหรือคนในอาชีพเดียวกันว่าเป็นคนเก่ง คนดี มีความรู้ความสามารถเป็นที่ประจักษ์สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข) จาก 5 จังหวัด ได้แก่ ชัยภูมิ ขอนแก่น อุดรธานี สกลนคร และนครพนม โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1.1 ข้าราชการและพนักงานของรัฐ หรือ พนักงานรัฐวิสาหกิจที่ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งระดับอธิบดีเทียบเท่าขึ้นไป

1.2 นักธุรกิจหรือนักการเมือง โดยนักธุรกิจหมายถึงผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งระดับประธานสภาหอการค้าหรือประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดขึ้นไป นักการเมือง หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอย่างน้อย 3 สมัย

1.3 เกษตรกรหรือผู้ประกอบการอาชีพอิสระ โดยเกษตรกร หมายถึงปราชญ์ชาวบ้าน

และผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพเกษตรกร ผู้ประกอบอาชีพอิสระหมายถึงแพทย์ วิศวกร และทนายความ

2. กลุ่มตัวอย่าง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการโน้มเข้าสู่เกณฑ์กลาง (Central Limit Theorem) เพราะกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่จะทำให้ค่าเฉลี่ยจากกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียงกับค่าเฉลี่ยของประชากรมีโอกาสเกิดขึ้นได้มาก ในกรณีที่ไม่ทราบว่าคุณสมบัติประชากรมีการกระจายแบบสมมาตรหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ที่เหมาะสมควรมีขนาดกลุ่มตัวอย่างอย่างน้อย 30 ตัวอย่าง เนื่องจากผู้วิจัยมีเครือข่ายความร่วมมือและเข้าใจธรรมชาติของประชากรเป็นอย่างดีเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรและลดความคลาดเคลื่อนให้น้อยลงจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) มา 42 คน ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ข้าราชการ 7 คน พนักงานของรัฐ 6 คน พนักงานรัฐวิสาหกิจ 6 คน กลุ่มที่ 2 นักธุรกิจ 5 คน นักการเมือง 5 คน และกลุ่มที่ 3 ประกอบอาชีพอิสระเป็นเกษตรกร 3 คน แพทย์ 4 คน วิศวกร 3 คน ทนายความ 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามออนไลน์แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ ประกอบด้วยคุณลักษณะของครูที่ดี 5 ด้าน 32 คุณลักษณะ ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ 8 คุณลักษณะ ด้านความรู้ 6 คุณลักษณะ ด้านการสอน 7 คุณลักษณะ ด้านคุณธรรมจริยธรรม 7 คุณลักษณะ และด้านการใช้ชีวิตในสังคม 4 คุณลักษณะ ซึ่งผ่านการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) (Phatthiyathani, 2008) ได้ค่า IOC อยู่ในช่วง

0.67-1.00 แล้วนำไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่
กลุ่มตัวอย่าง 30 คน และนำผลการทดลองใช้มา
วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม
(Item-Total Correlation) มีค่าตั้งแต่ 0.21-0.73
หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม
โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
(Cronbach's Alpha Coefficient: α) (Sri-sa-ad,
2010) ได้ $\alpha=0.96$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้
แบบสอบถามออนไลน์นำเสนอให้กลุ่มตัวอย่าง
เป็นการส่วนตัว ผ่านช่องทาง Line, e-Mail และ
Facebook ระหว่างวันที่ 1-15 มีนาคม 2563
เมื่อกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามผ่านระบบ
ออนไลน์ คำตอบของกลุ่มตัวอย่างจะถูกบันทึก
โดยอัตโนมัติ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปจัดกระทำ
เป็นไฟล์ข้อมูลในรูปแบบที่สามารถนำไปวิเคราะห์
เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สภาพที่เป็นจริงและความ
คาดหวังคุณลักษณะครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่
ประสบความสำเร็จในชีวิตโดยการหาค่าเฉลี่ย
(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard
Deviation)

โดยเกณฑ์การแปลความหมายสภาพ
ที่เป็นจริงและความคาดหวังคุณลักษณะครูที่ดีใน
ความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต
มีดังนี้ (Sri-sa-ad, 2010)

คะแนนเฉลี่ย ระดับที่เป็นจริง/

ความคาดหวัง

4.51-5.00 มากที่สุด

3.51-4.50 มาก

2.51-3.50 ปานกลาง

1.51-2.50 น้อย

1.00-1.50 น้อยที่สุด

2. ประเมินความต้องการจำเป็น
คุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของ
คนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตจากค่าดัชนี
ความต้องการจำเป็นที่คำนวณได้จากสูตร
(Wongwanich, 2007) ดังนี้

$$PNI_{\text{modified}} = \frac{I-D}{D} \text{ โดยที่}$$

PNI_{modified} = ความต้องการจำเป็น

I=ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง

D=ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง

3. การวิเคราะห์เมทริกซ์ (Matrix
Analysis) ใช้สำหรับการวิเคราะห์หาคุณลักษณะ
ของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จ
ในชีวิตที่ควรได้รับการพัฒนา โดยแบ่ง
ตารางออกเป็น 4 ส่วนดังนี้

ภาพที่ 2 เมทริกซ์การวิเคราะห์หาคุณลักษณะของครู
ที่ดี ในความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จ
ในชีวิตที่ควรพัฒนา

สรุปผลการวิจัย

1 คุณลักษณะที่เป็นจริงของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สภาพที่เป็นจริงคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต

คุณลักษณะ	สภาพที่เป็นจริง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านบุคลิกภาพ	4.25	0.45	มาก
ด้านความรู้	4.03	0.58	มาก
ด้านการสอน	4.31	0.58	มาก
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.65	0.42	มากที่สุด
ด้านการใช้ชีวิตในสังคม	4.35	0.55	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะ ที่เป็นจริงของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตด้านคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านการสอน และด้านการใช้ชีวิตในสังคมอยู่ในระดับมาก

2. ความคาดหวังคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ความคาดหวังคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิต

คุณลักษณะของครูที่ดี	ความคาดหวัง		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ด้านบุคลิกภาพ	4.57	0.38	มากที่สุด
ด้านความรู้	4.54	0.53	มากที่สุด
ด้านการสอน	4.73	0.42	มากที่สุด
ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.83	0.26	มากที่สุด
ด้านการใช้ชีวิตในสังคม	4.67	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคาดหวังคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตทุกด้านอยู่ในระดับ มากที่สุด

3. ประเมินความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบผลสำเร็จในชีวิต (ต่อ)

คุณลักษณะ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		PNI
	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	
ด้านบุคลิกภาพ			
1. มีความเป็นกัลยาณมิตร	4.83	4.55	0.06
2. สุภาพเรียบร้อย	4.6	4.21	0.09
3. นำเคารพนับถือ	4.76	4.52	0.05
4. นำเกรงขาม	3.9	3.71	0.05

ตารางที่ 3 ความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบผลสำเร็จ ในชีวิต (ต่อ)

คุณลักษณะ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)		PNI
	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	
5. มีความเคร่งครัด/เข้มงวด	4.24	3.93	0.08
6. ตรงต่อเวลา	4.83	4.36	0.11
7. เป็นคนทันสมัย	4.57	4.21	0.09
8. เป็นคนมีเหตุผล	4.86	4.50	0.08
โดยรวม	4.57	4.25	0.08
ด้านความรู้			
1. เชี่ยวชาญเนื้อหาวิชาที่สอน	4.81	4.51	0.07
2. มีความรู้ด้านเศรษฐกิจและสังคม	4.45	3.90	0.14
3. มีความรู้ด้านการเมือง	4.17	3.55	0.17
4. มีความสามารถในการใช้สื่อที่ทันสมัยประกอบการสอน	4.64	3.90	0.19
5. รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจ สังคม และเทคโนโลยี	4.55	4.14	0.10
6. มีความรอบรู้ในการเปลี่ยนแปลงด้านการศึกษา	4.60	4.17	0.10
โดยรวม	4.54	4.03	0.13
ด้านการสอน			
1. มีการวางแผนการสอน	4.79	4.40	0.09
2. มีเทคนิควิธีสอน	4.81	4.36	0.10
3. ความสามารถกำกับติดตามและดูแลผู้เรียน	4.64	4.29	0.08
4. มีการวางแผนพัฒนาผู้เรียน	4.74	4.26	0.11
5. มีจิตวิทยาในการสอน	4.74	4.43	0.07
6. มีเทคนิคการวัดและประเมินผลความรู้ความสามารถผู้เรียนที่เหมาะสม	4.69	4.29	0.09
7. สามารถบูรณาการเนื้อหาให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.74	4.14	0.14
โดยรวม	4.73	4.31	0.10
ด้านคุณธรรมจริยธรรม			
1. ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรมที่ดีงาม	4.74	4.62	0.03
2. มีจิตใจดีงาม โอบอ้อมอารีเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.79	4.64	0.03
3. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์	4.86	4.67	0.04
4. มีความเที่ยงตรงและยุติธรรม	4.79	4.69	0.02
5. ถ่ายทอดความรู้โดยไม่ปิดบัง	4.90	4.67	0.05
6. มีความมุ่งมั่นให้ลูกศิษย์ประสบความสำเร็จ	4.95	4.76	0.04

ตารางที่ 3 ความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบผลสำเร็จในชีวิต (ต่อ)

คุณลักษณะ	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)		PNI
	ความคาดหวัง	สภาพที่เป็นจริง	
7. เป็นแบบอย่างที่ดีด้านมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน	4.76	4.50	0.06
โดยรวม	4.83	4.65	0.04
ด้านการใช้ชีวิตในสังคม			
1. มีความสุขในการดำรงชีวิต	4.64	4.33	0.07
2. มีความพอเพียง	4.62	4.29	0.08
3. เป็นที่เคารพนับถือของคนในสังคม	4.71	4.36	0.08
4. เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตแก่ชุมชน	4.69	4.43	0.06
โดยรวม	4.67	4.35	0.07

จากตารางที่ 3 พบว่าดัชนีความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบผลสำเร็จในชีวิตด้านความรู้มากที่สุด รองลงมาได้แก่ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านการใช้ชีวิตในสังคม และด้านคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ

หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านบุคลิกภาพ ความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูที่มีความตรงต่อเวลามากที่สุด รองลงมาคือความสุภาพเรียบร้อย และเป็นคนทันสมัยตามลำดับ ด้านความรู้ ความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูที่มีความสามารถในการใช้สื่อที่ทันสมัยประกอบการสอน มากที่สุด รองลงมาคือมีความรู้ด้านการเมือง และมีความรู้ด้านเศรษฐกิจและสังคม ตามลำดับ ด้านการสอน ความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูที่มีการวางแผนพัฒนาผู้เรียน มากที่สุด รองลงมาคือ มีเทคนิควิธีสอน

มีการวางแผนการสอนและมีเทคนิคการวัดและประเมินผลความรู้ความสามารถผู้เรียนที่เหมาะสมตามลำดับ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูที่เป็นแบบอย่างที่ดีด้านมนุษยสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานมากที่สุด รองลงมาคือ ถ่ายทอดความรู้โดยไม่ปิดบัง ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ และมีความมุ่งมั่นให้ลูกศิษย์ประสบผลสำเร็จตามลำดับ ด้านการใช้ชีวิตในสังคม ความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูที่มีความพอเพียง และเป็นที่เคารพนับถือของคนในสังคม มากที่สุด รองลงมาคือ มีความสุขในการดำรงชีวิต และเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตแก่ชุมชน ตามลำดับ

4. การวิเคราะห์หาคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบผลสำเร็จในชีวิตที่ต้องพัฒนา ปรากฏผลดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 เมทริกซ์การวิเคราะห์ว่าคุณลักษณะของ
ครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบผลสำเร็จ
ในชีวิตที่ต้องพัฒนาโดยพิจารณาจุดตัดที่ค่าเฉลี่ย 4.00
จากค่าเฉลี่ยเต็ม 5.00

จากภาพที่ 3 พบว่าคุณลักษณะของครูที่
ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบผลสำเร็จในชีวิต
ที่ควรพัฒนา มี 2 ด้านคือ ด้านบุคลิกภาพที่มีความ
เคร่งครัดเข้มงวด และด้านความรู้ ได้แก่ ความ
รู้ด้านเศรษฐกิจและสังคม ความรู้ด้านการเมือง
และความรู้ความสามารถในการใช้สื่อที่ทันสมัย
ประกอบการสอน

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะที่เป็นจริงของครูที่ดีใน
ความคิดเห็นของคนที่ประสบผลสำเร็จในชีวิตด้าน
คุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้าน
บุคลิกภาพ ด้านความรู้ ด้านการสอน และด้านการ
ใช้ชีวิตในสังคมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจาก
ภาพลักษณ์ของครูในสายตาของคนทั่วไป เป็น
ผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมสูงกว่าคนทั่วไป เนื่องจาก
ครูเป็นผู้ที่คอยอบรมสั่งสอนชี้แนะให้ลูกศิษย์เป็น
คนดีของสังคม มีความเมตตากรุณาต่อศิษย์และ
มุ่งหวังให้ลูกศิษย์เป็นคนดีและประสบความสำเร็จ
ในชีวิตเสมอ จึงมีคำกล่าวยกย่องครูว่าเป็นพ่อแม่
คนที่สองของนักเรียน สอดคล้องกับ Thiraseelo
(1997) กล่าวว่า ครูต้องมีคุณธรรมจริยธรรม และ

เป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ชีวิตให้แก่สังคม และ
สอดคล้องกับ Chumchit (2007) ที่กล่าวว่าครู
ต้องเป็นคนที่มีความบุคลิกภาพดี มีความรู้และขยัน
หมั่นศึกษาหาความรู้ มีความสามารถในการสอน
และสอดคล้องกับพระราชดำรัสในหลวง รัชกาล
ที่ 9 ที่พระราชทานพระดำรัสไว้ในโอกาสต่างๆ
ที่พอสรุปได้ว่า ครูต้องเน้นที่คุณธรรมจริยธรรม
ยึดมั่นในหลักศีลธรรม เป็นผู้รู้ เป็นครูของแผ่นดิน
สามารถในการถ่ายทอดความรู้ มีความเมตตา
กรุณาต่อศิษย์ และประพฤติตัวให้เป็นแบบอย่าง
ที่ดีของสังคม (Thepsumethanon & Others,
2004)

2. ความคาดหวังคุณลักษณะของครูที่ดี
ในความคิดเห็นของคนที่ประสบผลสำเร็จในชีวิต
ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจาก
ผู้วิจัยได้สังเคราะห์คุณลักษณะของครูที่ดีจาก
แนวคิดของนักวิชาการและนักวิจัยอย่างหลากหลาย
จึงทำให้ได้กรอบแนวคิดที่ตรงและครอบคลุม
กับคุณลักษณะ ที่ดีของครูที่ดีในความคิดเห็น
ของคนที่ประสบผลสำเร็จในชีวิต ทำให้ความ
คาดหวังคุณลักษณะของครูที่ดีของคนที่ประสบ
ความสำเร็จในชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน
สอดคล้องกับ Chumchit (2007) ที่กล่าวว่าครูต้อง
เป็นคนที่มีความบุคลิกภาพดี มีความรู้และขยันหมั่น
ศึกษาหาความรู้ มีความสามารถในการสอน และ
Thiraseelo (1997) กล่าวว่าครูต้องมีคุณธรรม
จริยธรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ชีวิต
ให้แก่สังคม

3. ดัชนีความต้องการจำเป็นคุณลักษณะ
ของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบผล
สำเร็จในชีวิตด้านความรู้มากที่สุด รองลงไป
ได้แก่ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านการใช้
ชีวิตในสังคม และด้านคุณธรรมจริยธรรมตาม
ลำดับ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากครูเป็นบุคคล
ที่สังคมเคารพ ยกย่อง เชิดชูว่าเป็นผู้รู้เป็นคน

ที่ปลูกปั้นคนให้เป็นคนที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับ Sukhavatthako & Chayabutto (2016) ที่กล่าวว่าครูเป็นบุคคลที่สังคม ยกย่อง เชิดชู เคารพ และให้เกียรติอย่างยิ่งเนื่องจากครูเป็นผู้รู้และเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ ครูจึงเป็นที่คาดหวังของสังคมและได้รับสมญานามจากสังคมในลักษณะต่างๆ เช่น ครูคือแม่พิมพ์ของชาติ ครูคือผู้สร้างโลก ครูคือผู้กุมความเป็นความตายของชาติไว้ในมือ เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของครูที่มีต่อการพัฒนาคนและประเทศชาติอย่างชัดเจน

4. ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบผลสำเร็จ ในชีวิตด้านบุคลิกภาพที่มีความเคร่งครัดเข้มงวดของครูควรได้รับการพัฒนา สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากการเป็นคนที่มีบุคลิกน่าเกรงขามจะทำให้ให้นักเรียนไม่กล้าเข้าใกล้เพื่อติดต่อ ชักถาม ขอคำปรึกษา และพูดคุยด้วย ดังนั้นครูควรเป็นคนที่มีบุคลิกภาพดี พูดจาไพเราะนุ่มนวล น้ำเสียงชัดเจน สุภาพ เป็นผู้นำ (Akarabovon, 2001) ซึ่งสอดคล้องกับ Nonthapha (2016) ที่พบว่าครูควรเป็นคนที่มีบุคลิกที่พึงประสงค์ ฉะฉาน สุภาพอ่อนโยน อารมณ์ดี ร่าเริงแจ่มใส แสดงออกถึงความรักและความเมตตาต่อศิษย์ ยินดีเป็นที่ปรึกษาทุกเรื่อง และให้กำลังใจลูกศิษย์เสมอ ภูมิฐาน มีลักษณะเป็นผู้นำ และเอาจริงเอาจังในเรื่องระเบียบวินัย และผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของครูด้านความรู้ในเรื่องเศรษฐกิจและสังคม ความรู้ด้านการเมืองและความสามารถในการใช้สื่อที่ทันสมัยประกอบการสอนของครูควรได้รับการพัฒนา สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากในสภาพความเป็นจริงครูมีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้และรับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาของตนเองเป็นหลัก ซึ่งมีจำนวนชั่วโมงสอนไม่น้อยกว่า 18 คาบต่อสัปดาห์ อีกทั้งต้องรับผิดชอบภาระ

หน้าที่พิเศษอื่นๆ ในโรงเรียนที่ผู้บริหารมอบให้งบประมาณสนับสนุนการพัฒนาตนเองของครูมีน้อยมาก ดังนั้นโอกาสที่ครูจะไปศึกษาหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองเกี่ยวกับความรู้ด้านเศรษฐกิจและสังคม ความรู้ด้านการเมือง และความสามารถในการใช้สื่อที่ทันสมัยประกอบการสอนของครูจึงมีน้อย แต่ผู้เรียนคาดหวังให้ครูมีความรู้ทั้ง 3 ด้านดังกล่าวสูง สอดคล้องกับ Chumchit (2007) ที่พบว่านอกจากครูจะมีความรอบรู้ในวิชาชีพของตนแล้วจะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องหลักสูตร วิธีสอน ความสามารถในการใช้สื่อที่ทันสมัยประกอบการสอน และวิธีประเมินผลการเรียนรู้ในวิชาหรือกิจการที่ตนรับผิดชอบ นอกจากนี้ครูควรมีความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม การเมือง รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมของตนและของโลก

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยพบว่าบุคลิกภาพด้านความเคร่งครัดเข้มงวด ความรู้ด้านเศรษฐกิจและสังคม ความรู้ด้านการเมือง และความสามารถในการใช้สื่อที่ทันสมัยประกอบการสอนของครูที่ดีในความคิดเห็นของคนที่ประสบผลสำเร็จในชีวิตเป็นคุณลักษณะที่ควรพัฒนา ดังนั้นสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปพัฒนาตัวชี้วัดในการผลิตและพัฒนาครูให้เป็นคนที่มี 1) บุคลิกภาพดี เป็นผู้นำ สุภาพอ่อนโยน แสดงออกถึงความรักและความเมตตาต่อศิษย์ ยินดีเป็นที่ปรึกษาทุกเรื่อง ให้กำลังใจลูกศิษย์เสมอ และเอาจริงเอาจังในเรื่องระเบียบวินัย 2) มีความรู้ด้านเศรษฐกิจและสังคม ความรู้ด้านการเมือง และความรู้ความสามารถในการใช้สื่อที่ทันสมัยประกอบการสอนเป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากคุณลักษณะของครูที่ผู้เรียนชอบเรียนด้วยเป็นคำถามการวิจัยที่น่าสนใจ และคำตอบที่ได้จะมีประโยชน์สำหรับการผลิตและพัฒนาครูเป็นอย่างมากเนื่องจากถ้าผู้เรียนได้เรียนรู้กับครูที่เขาชอบเรียนด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อาจจะสูงขึ้น เนื่องจากผู้เรียนที่มีผลการเรียนอ่อนและ

ปานกลางมีความยากในการจัดการเรียนการสอนมากกว่านักเรียนที่เก่ง แต่ถ้าเขาได้เรียนกับครูที่เขาชอบ ปัญหาดังกล่าวจะสามารถจัดการได้ง่าย การพัฒนาเขาให้มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้นจึงมีความเป็นไปได้อย่างมาก ดังนั้นจึงเสนอแนะให้ทำการวิจัยในหัวข้อ “คุณลักษณะของครูที่ดีสำหรับนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ” ต่อไป

References

- Akarabovon, T. (2001). *Being Thai Teacher*. Bangkok: hareonwongsak, K. (2006). *Creative Thinking (7th ed.)*. Bangkok: Success Media.
- Chayathawat, C. (2003). *To The Teacher... With Heart*. Bangkok: C.P. Books Standard.
- Chumchit, Y. (2007). *Teacherhood (4th ed.)*. Bangkok: Odean Store.
- Nonthapha, R. (2016). Characteristics of Teachers Impressed by Students: Model of Teacher D. *The Far Eastern University Journal*, 10(2), 142-153.
- Phatthiyathani, S. (2008). *Educational Measurement (6th ed.)*. Kalasin: Prasarn Printing.
- Phiriyakun, M. (1979). *Statistical Theory 2*. Bangkok: Ramkhamhaeng University.
- PISA Thailand. (2018). *Press release of PISA 2018 Assessment Results*. Retrieved 8 April 2020, from <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-12/>.
- Plook Parenting. (2017). EF (Executive Functions). (2020). *How Important is “Thinking Skills for Successful Life” and How to Develop EF Skills for Your Children*. Retrieved 25 March 2020, from <http://www.trueplookpanya.com/knowledge/content/55691/-blog-blo-parpres-par->.
- Sipai, S. (2019). A study of The Characteristics of Good Teachers in The 21st Century in The Northeast Region. *Journal of Education Maha Sarakham University*, 13(2), 246-263.
- Sri-sa-ad, B. (2010). *Introduction to The Research (8th ed.)*. Bangkok: Suwiriyasat.
- Sukhavatthako, S. and Chayabutto, C. (2016). Characteristics of Good Teachers. *Journal of Education. Mahamakut Buddhist University*, 4(1), 31-47.
- The Secretariat of the Council of Education, (2017). *National Education Development Plan 2017-2036*. Bangkok: Prigwan Graphic Co., Ltd.
- Thepsumethanon, P., Sangsook, N. and Soonthornphan, N. (2004). *Ethics and Ethics for Teachers*. Bangkok: Ramkhamhaeng University.
- Thiraseelo, A. (1997). *Morality for Teachers*. Bangkok: Odeon Store.
- Wongwanich, S. (2007). *Research on Needs Assessment (2nd ed.)*. Bangkok: Chulalongkorn Publishing House.

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยบิรต์ไทร์ในประเทศกัมพูชา

The Analysis of External Business Environment Affecting Entrepreneurial Intention of Build Bright University Students, Cambodia

Tokla Moeut¹, ชนม์ณัฐชา กังวานสุขพันธ์², อุบลวรรณ สุวรรณภูสิทธิ์³

Tokla Moeut¹, Chonnatcha Kungwansupaphan², Ubonwan Suwannaputit³

Received: 13 January 2021

Revised: 20 April 2021

Accepted: 24 May 2021

บทคัดย่อ

การวิเคราะห์ในครั้งนี้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยบิรต์ไทร์ ในประเทศกัมพูชา เนื่องจากความต้องการในการเป็นผู้ประกอบการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาที่ต้องการทางเลือกในการประกอบอาชีพอิสระแต่ยังขาดทักษะในการประกอบอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์ระดับสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา 2) วิเคราะห์ระดับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา และ 3) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยบิรต์ไทร์ ในประเทศกัมพูชา ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยบิรต์ไทร์ ปีที่ 4 ทุกสาขาวิชา จำนวน 230 ราย การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ใช้สูตรของยามานะแบบทราบจำนวนประชากร และวิเคราะห์ผลการศึกษาโดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณเพื่อหาระดับการส่งผลของตัวแปร

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ผลการทดสอบระดับการส่งผล พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

¹ Student of Master's Degree, Department of Business Management, Faculty of Management Sciences, Surindra Rajabhat University

² Assistant Professor in Business Administration Department, Faculty of Management Sciences, Surindra Rajabhat University

³ Assistant Professor in Business Administration Department, Faculty of Management Sciences, Surindra Rajabhat University

เมื่อวิเคราะห์รายด้าน พบว่า ด้านสังคมส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านกฎหมาย ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง ตามลำดับ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ: สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจ, ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ, ความเป็นผู้ประกอบการ

Abstract

This analysis is the external business environment affecting the entrepreneurial intention of Build Bright university students in Cambodia. The work was performed because the need for entrepreneurship is likely to increase, especially, among students who want an alternative to self-employment but still lack professional skills. This research aims to 1) analyze the external business environment of student entrepreneurship, 2) analyze the student entrepreneurial intentions, and 3) analyze the effect of the external business environment on the entrepreneurial intention of the students. The sample consisted of 230 fourth-year undergraduate students in all departments of Build Bright University. The sample was determined using the population-known, Yamane formula. The results were analyzed using mean, percentage, and standard deviation and multiple regression analysis to determine the degree of affecting variables.

The results found that the students' opinions of overall the external business environment were at a high level and the opinions of the entrepreneurial intention of the students were also at a high level. The external business environment positively affected the overall students' entrepreneurial intentions at a high level with statistical significance at the 0.05 level, analyzing each factor found that social factors had the greatest effect on entrepreneurial intentions, the others were legal, technological, economic, and political factors.

Keywords: External Business Environment, Entrepreneurial Intention, Entrepreneurship

บทนำ

ประเทศกัมพูชาในปัจจุบันเมื่อเปรียบเทียบกับ 20 ปีที่ผ่านมาอาจกล่าวได้ว่า กัมพูชามีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีการพัฒนาทั้งด้านเศรษฐกิจและด้านสังคมควบคู่กันไป รวมทั้งมีการพัฒนาทางด้านทรัพยากรมนุษย์ เพื่อรองรับกับการเติบโตของประเทศ การเติบโตของเศรษฐกิจกัมพูชา ในปี 2019 มีการเติบโตร้อยละ 7.50 ซึ่งเป็นการเติบโตที่สูงที่สุดในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา

ในขณะที่อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับค่อนข้างต่ำที่ประมาณร้อยละ 2.50 ทั้งนี้เนื่องมาจากการรวมมือกันระหว่างภาครัฐและเอกชน สะท้อนให้เห็นว่ากัมพูชาเป็นประเทศหนึ่งในอาเซียนที่กำลังเติบโตไปอย่างต่อเนื่องในทุกด้าน (Ministry of Economy and Finance, 2020) รวมทั้งด้านการค้าและธุรกิจเกิดใหม่จัดตั้งขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในทางตรงกันข้ามประชากรกัมพูชาที่เข้าสู่ภาคธุรกิจ ยังคงขาดทักษะในการประกอบธุรกิจ ซึ่งอาจส่งผลให้ต้อง

เผชิญกับความเสี่ยงของตลาดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้และลดโอกาสที่จะแข่งขันในตลาด รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายสถาบันแห่งชาติเพื่อการฝึกอบรมทางเทคนิคและอาชีวศึกษาปี 2017-2025 ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การปรับปรุงคุณภาพ เพิ่มการเข้าถึง การฝึกอบรมที่เท่าเทียม ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนและส่งเสริมการกำกับดูแลในระบบการศึกษา โดยมีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมการเป็นอยู่ การแลกเปลี่ยนของประชาชน ช่วยยกระดับแรงงานหรือความรู้ ความสามารถ จรรยาบรรณในการทำงาน จริยธรรม ผลผลิตและความสามารถในการแข่งขันสำหรับชีวิตการทำงาน (Ministry of Labor and Vocational Training, 2020)

รัฐบาลกัมพูชาให้ความสำคัญกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) และมุ่งสร้างวัฒนธรรมหรือสังคมผู้ประกอบการให้แพร่หลาย เพื่อสนับสนุนให้เกิดผู้ประกอบการรุ่นใหม่ที่มีพื้นฐาน ความรู้และขีดความสามารถ และเพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าประเทศกัมพูชานั้นมีผู้ประกอบการที่มีศักยภาพและประสิทธิภาพ สามารถช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า และแข่งขันในระดับเวทีการค้าโลกได้อย่างยั่งยืน สร้างรายได้ให้กับผู้มีรายได้น้อยและผู้เปราะบางและการส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงทางสังคมและการเอื้อต่อการเติบโตของภาคเอกชน (Royal Academy of Cambodia, 2019)

ปัจจุบัน ชาวกัมพูชาให้ความสำคัญกับการศึกษาในระดับสูงมากขึ้น โดยเฉพาะในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยทำงานด้วยพร้อมกับเรียนด้วย เพื่อแบ่งเบาภาระของครอบครัวและได้เรียนรู้รับประสบการณ์จากการทำงาน การศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

และสังคม รัฐบาลกัมพูชามีความเห็นว่า การพัฒนาการศึกษาเป็นศูนย์กลางของการบรรเทาความยากจนและการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมและการเป็นผู้ประกอบการจึงเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สำคัญสำหรับทั้งนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่และผู้ที่จบการศึกษาไปแล้ว (Ministry of Education, Youth and Sport, 2012) อย่างไรก็ตาม บุคคลที่มีความสนใจหรือต้องการเป็นผู้ประกอบการไม่สามารถเข้าสู่อการเป็นผู้ประกอบการได้ทุกคน เนื่องจากการเป็นผู้ประกอบการมีปัจจัยภายนอกหลากหลายอย่างที่เข้ามามีผลกระทบ ซึ่งสามารถส่งผลต่อผู้ประกอบการที่มีการดำเนินธุรกิจอยู่แล้ว ทั้งในเชิงบวกหรือเชิงลบ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ สังคม นโยบาย สภาพภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภค และปัจจัยภายนอกต่างๆ (Rodriguez, Peterson & Krishnan, 2012) โดยหลายคน มีความคิดที่อยากมีกิจการเป็นของตัวเอง อยากรับเป็นเจ้าของธุรกิจมาตั้งแต่ยังไม่จบการศึกษาหรือแม้จบการศึกษาไปแล้ว หรือแม้แต่คนที่ทำงานประจำก็มีความต้องการเข้าสู่อการเป็นผู้ประกอบการ ทั้งนี้ ก็เนื่องมาจากหลากหลายเหตุผล อาทิเช่น ถ้าได้ทำอะไรเองและเกิดดอกผลขึ้นมากก็จะรู้สึกภูมิใจ เป็นการทดสอบความรู้และความสามารถของตัวเอง และเมื่อเกิดปัญหาที่จะต้องหาวิธีแก้ไขปัญหาด้วย นอกจากนี้ การได้เป็นเจ้าของธุรกิจทำให้ภาคภูมิใจอันยิ่งใหญ

จากสาเหตุและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจ โดยงานวิจัยนี้ มุ่งเน้นการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยบิวต์โบรท์ วิทยาเขตเสียมเรียบ ในประเทศกัมพูชา ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกที่ก่อตั้งขึ้นในจังหวัด

เลียมเรียบ มีนักศึกษาจำนวนมาก มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและยอมรับอย่างกว้างขวางของคนในจังหวัด โดยในปี 2019 บัณฑิตหลายพันคนได้ไปทำงานในภาคเอกชนร้อยละ 69.20 และภาครัฐ 13.04 ผู้ประกอบการร้อยละ 7.25 NGOs ร้อยละ 5.80 และงานอื่นร้อยละ 4.71 โดยทำการวิจัยสำรวจความคิดเห็นของนักศึกษาปีที่ 4 ระดับปริญญาตรีทุกสาขาวิชาในมหาวิทยาลัย โดยข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำมาใช้เป็นส่วนประกอบในการส่งเสริมและการพัฒนาสู่ความเป็นผู้ประกอบการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจในยุคปัจจุบัน เพื่อให้ นักศึกษามีความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการมากยิ่งขึ้น

การทบทวนวรรณกรรม

1. สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจในการเป็นผู้ประกอบการ

สภาพแวดล้อมภายนอกเป็นสิ่งที่ทุกอย่างที่ธุรกิจไม่สามารถควบคุมได้ ซึ่งมีอิทธิพลต่อระบบการดำเนินงานขององค์กร และสร้างโอกาสหรืออุปสรรคแก่ธุรกิจ เช่น

อุไรวรรณ เลิศรัมย์ (2558) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านการเมือง หมายถึง แผนกระทรวง การปรับโครงสร้างการเข้าถึงบริการความร่วมมือ สนับสนุนจากทุกภาคส่วน นอกจากนี้ที่สำคัญสุด สีหะกุลานนท์ (2560) ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรธุรกิจโดยตรง เป็นการดำเนินการผลิต จำหน่าย และบริโภค เพื่อให้เกิดการตอบสนองต่อความต้องการและเกิดผลที่สามารถประเมินค่าเป็นเงินได้ อีกอย่าง ราสโตจี และตรีเวดี (Rastogi & Trivedi, 2016) ได้กล่าวว่า ปัจจัยทางสังคมคำนึงถึงเหตุการณ์ทั้งหมดที่ส่งผลกระทบต่อตลาดและชุมชนทางสังคม รวมถึงความคาดหวังทางวัฒนธรรม บรรทัดฐาน พฤติกรรมของประชากรจิตสำนึกที่ดีต่อสุขภาพ ระดับความสูงในอาชีพ

เป็นต้น บาบาทุนด์ และอาเดบิซี (Babatunde & Adebisi, 2012) ได้กล่าวว่า ปัจจัยทางเทคโนโลยีประกอบด้วยกิจกรรมการวิจัยและพัฒนา ระบบอัตโนมัติ แรงจูงใจด้านเทคโนโลยี และอัตราการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ทั้งนี้สามารถกำหนดอุปสรรคในการเข้าระดับการผลิตที่มีประสิทธิภาพต่ำสุด และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจจ้าง นอกจากนี้การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอาจส่งผลกระทบต่อต้นทุน คุณภาพ และนำไปสู่นวัตกรรม ภัทรเวช ธาราเวชรักษ์ และทองแท่ง ทองลิ้ม (2563) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมด้านกฎหมาย หมายถึง มาตรการหรือกฎเกณฑ์ที่ควบคุมดูแลพนักงาน การคุ้มครองผู้บริโภค สิทธิมนุษยชน ราคาสินค้าและบริการ การส่งเสริมและรักษาภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมในทิศทางการจัดการธุรกิจ งานวิจัยของอิสสลาม, มามูนันด์ และอามาแนลลาลห์ (Islam, Mamunand & Amanullah, 2017) หากมองไปถึงสภาพแวดล้อมด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ หรือความพร้อมของแหล่งพลังงานหมุนเวียนและภัยธรรมชาติจะถูกนำมาพิจารณาเป็นปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

2. ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

คมกริช นันทะโรจงศ์, ภูธิป มีถาวรกุล และประสพชัย พสุนนท์ (2561) วิจารณ์ที่เป็นผู้ประกอบการให้ความสำคัญกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ โดยเชื่อว่า บุคคลที่จะเป็นผู้ประกอบการต้องมีความปรารถนาและความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะประกอบอาชีพอิสระอย่างแท้จริง วิจารณ์กล่าวตรงกันว่า ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการถือเป็นขั้นแรกในการเริ่มต้นทำธุรกิจ ก่อนที่จะเป็นผู้ประกอบการที่มีความเป็นเจ้านายตัวเอง ลงมือลงทุนทำธุรกิจอะไรก็ตาม ก็ย่อมต้องมีความตั้งใจก่อน ถ้าไม่มีความตั้งใจจะ

จับธุรกิจอะไรก็ลำบาก เพราะทำธุรกิจไม่มีอะไรได้มาแบบบังเอิญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อวิเคราะห์ระดับสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยบิวต์ไอร์แลนด์
2. เพื่อวิเคราะห์ระดับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยบิวต์ไอร์แลนด์
3. เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยบิวต์ไอร์แลนด์

วิธีการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาในเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปีที่ 4 ทุกสาขาวิชาของมหาวิทยาลัยบิวต์ไอร์แลนด์ วิทยาเขตเสียมเรียบ ในประเทศกัมพูชาจำนวน 544 ราย และคำนวณขนาดตัวอย่างที่สามารถยอมรับได้ตามสูตรของยามานะ ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีจำนวน 230 ราย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ และได้สรุปแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สร้างแบบสอบถาม โดยนำข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร ตำราวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Index of Consistency: IOC) ในการประเมินแบบสอบถาม นำแบบสอบถาม

ที่ได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน 30 ชุดเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.918 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.902 และด้านความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.908 ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งแบบสอบถามประกอบไปด้วยโครงสร้าง 4 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจ ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา และตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะในการเลือกอาชีพเป็นผู้ประกอบการ

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 230 ชุด ตามวิธีการสุ่มแบบง่ายที่เป็นการสุ่มตัวอย่างที่เปิดโอกาสให้หน่วยของมวลประชากรมีสิทธิ์ที่จะได้รับเลือกขึ้นมาเป็นตัวแทนแทนๆ กัน โดยแบ่งประชากรจำนวน 544 ราย ออกเป็น 10 สาขาวิชา ผู้วิจัยกำหนดวิธีการสุ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นสัดส่วน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวน 230 ราย ที่ได้คำนวณแล้วทำการจับฉลาก โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการอธิบายนำข้อมูลเกี่ยวกับการตอบ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวน 230 ชุด แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของแบบสอบถาม และนำแบบสอบถามมาทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ด้วยความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการหาระดับการส่งผลของตัวแปร โดยตัดตัวแปรที่มี Collinearity หรือ Multicollinearity ออกจากการวิเคราะห์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลส่วนบุคคล

ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 120 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.70 มีอายุอยู่ในช่วง 22-24 ปี จำนวน 92 ราย คิดเป็นร้อยละ 40.00 มีสถานภาพสมรสเป็นโสด

214 ราย คิดเป็นร้อยละ 93.00 บิดามีอาชีพเป็นเกษตรกรรวม จำนวน 115 ราย คิดเป็นร้อยละ 50.00 มารดามีอาชีพเป็นเกษตรกรรวม จำนวน 102 คิดเป็นร้อยละ 44.30 มีรายได้ต่อเดือนของนักศึกษาในช่วง 100-200 ดอลลาร์สหรัฐ จำนวน 79 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.30 มีอาชีพเสริมจำนวน 171 ราย คิดเป็นร้อยละ 74.30 ประสบการณ์ในการทำงาน คือ 1 ปีหรือน้อยกว่า จำนวน 57 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.80 ศึกษาในสาขาวิชาวิชากฎหมาย จำนวน 51 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.20

2. ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจ

ผลการศึกษา ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจในการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจ

สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจ	x	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการเมือง			
นโยบาย และกฎระเบียบของรัฐต่างๆ สนับสนุนการทำธุรกิจ	3.67	0.90	มาก
ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจ (ต่อ)			
การเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน ส่งเสริมต่อการทำธุรกิจ	3.60	0.86	มาก
นโยบายทางการเมืองส่งเสริมต่อการพัฒนาการเป็นผู้ประกอบการ	3.57	0.83	มาก
นโยบายภาษี มีความเหมาะสมต่อการทำธุรกิจ	3.73	0.83	มาก
กฎหมาย และกฎระเบียบรวมถึงนโยบายต่างๆ ของภาครัฐในปัจจุบันเอื้อต่อการทำธุรกิจ	3.63	0.84	มาก
เสถียรภาพของรัฐบาลปัจจุบันมีผลต่อการประกอบธุรกิจ	3.53	0.80	มาก
รวม	3.62	0.68	มาก
2. ด้านเศรษฐกิจ			
อัตราดอกเบี้ยสำหรับเงินฝาก มีความเหมาะสมต่อการทำธุรกิจ	3.59	0.99	มาก
อัตราดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ มีความเหมาะสมต่อการประกอบธุรกิจ	3.76	1.04	มาก
อัตราแลกเปลี่ยนส่งผลต่อการทำธุรกิจ	3.50	0.94	มาก
สภาพเศรษฐกิจปัจจุบันทำให้โอกาสที่จะเป็นผู้ประกอบการประสบความสำเร็จมากขึ้น	3.70	0.96	มาก

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจ (ต่อ)

สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
สภาวะเงินเฟ้อ หรือเงินฝืดมีผลต่อการทำธุรกิจ	3.40	1.11	ปานกลาง
แหล่งวัตถุดิบในพื้นที่ส่งเสริมการทำธุรกิจ	3.33	0.88	ปานกลาง
แรงงานในประเทศส่งเสริมการประกอบธุรกิจ	3.20	0.96	ปานกลาง
เศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบันส่งเสริมต่อการทำธุรกิจ	3.35	0.92	ปานกลาง
รวม	3.48	0.80	ปานกลาง
3. ด้านสังคม			
มหาวิทยาลัยของท่านมีการสอนเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการ	3.81	0.88	มาก
มหาวิทยาลัยของท่านช่วยพัฒนาทักษะ และความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการ	3.96	0.95	มาก
การศึกษาในมหาวิทยาลัยส่งเสริมให้ท่านพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการเป็นผู้ประกอบการ	3.49	1.02	ปานกลาง
การเรียนรู้เกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการมีส่วนช่วยในการทำธุรกิจ	3.87	1.00	มาก
การได้รับการสนับสนุนจากองค์กรเอกชน และภาครัฐเป็นสิ่งที่จำเป็นในการทำธุรกิจ	3.64	0.96	มาก
ท่านอยากประกอบอาชีพเป็นผู้ประกอบการตามคนที่ประสบความสำเร็จ	3.76	0.88	มาก
ครอบครัวเป็นให้การสนับสนุนท่าน ในการเป็นผู้ประกอบการ	3.77	0.90	มาก
เพื่อนสนิทเป็นให้การสนับสนุนท่าน ในการเป็นผู้ประกอบการ	3.89	0.94	มาก
โครงสร้างของสังคม เช่น ชุมชน หน่วยงาน องค์กร สถาบันศึกษา เป็นต้น ในประเทศปัจจุบันส่งเสริมต่อการทำธุรกิจ	3.64	0.97	มาก
ผู้ประกอบการได้รับการสนับสนุนจากระบบโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ เช่น ถนน ไฟฟ้า เป็นต้น	3.52	0.81	มาก
ระดับรายได้ของผู้บริโภคในปัจจุบันส่งเสริมต่อการทำธุรกิจ	3.77	0.91	มาก
ระดับการศึกษาของผู้บริโภคในปัจจุบันส่งเสริมต่อการทำธุรกิจ	3.80	0.90	มาก
รวม	3.74	0.74	มาก
4. ด้านเทคโนโลยี			
การเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ๆ ช่วยให้การทำธุรกิจเกิดความสะดวก	3.60	1.00	มาก
เทคโนโลยีปัจจุบันเหมาะสมต่อการทำธุรกิจ เช่น แอป และโปรแกรมต่างๆ	3.32	0.89	ปานกลาง
เทคโนโลยีต่างๆ เช่น ระบบอัตโนมัติ และระบบคอมพิวเตอร์ช่วยในการประหยัดต้นทุนในการทำธุรกิจ	3.37	0.92	ปานกลาง
การนำเทคโนโลยีมาใช้ช่วยเปิดช่องทางการค้าของผู้ประกอบการ	3.79	1.00	มาก
อินเทอร์เน็ตทำให้ท่านสามารถติดต่อสื่อสารกับลูกค้าในการทำธุรกิจได้สะดวกสบายมากยิ่งขึ้น	3.50	1.00	มาก

ตารางที่ 1 ระดับความคิดเห็นต่อสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจ (ต่อ)

สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
เทคโนโลยี หรืออินเทอร์เน็ต เช่น Social Network เป็นเครื่องมือในการหาความต้องการของลูกค้าย่างแท้จริง	3.58	0.98	มาก
การประกอบธุรกิจแบบไร้พรมแดนต้องมีการส่งเสริมจากระบบเทคโนโลยีต่างๆ	3.54	0.90	มาก
เทคโนโลยีสมัยใหม่ ส่งเสริมการทำธุรกิจ และการบริการให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า เช่น การสื่อสาร การจัดเก็บข้อมูล และการพัฒนาบน Cloud การทำงานวิจัย และพัฒนาสินค้า เป็นต้น	3.52	0.90	มาก
รวม	3.53	0.78	มาก
5. ด้านกฎหมาย			
กฎหมายแรงงานส่งเสริมต่อการทำธุรกิจ	3.71	0.93	มาก
กฎหมายเรื่องการนำเข้า-ส่งออกของสินค้าหรือบริการส่งเสริมต่อการทำธุรกิจ	3.88	0.99	มาก
การมีมาตรการควบคุมสินค้านำเข้าและส่งออกมีความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ	3.52	0.99	มาก
การเข้าถึงการกู้ยืมเงินจากธนาคารนั้นส่งเสริมผู้ประกอบการ	3.75	0.93	มาก
กฎหมายของรัฐ เช่น กฎ และข้อบังคับส่งเสริมต่อการทำธุรกิจ	3.59	0.90	มาก
รวม	3.64	0.83	มาก
6. ด้านสิ่งแวดล้อม			
การตัดสินใจทำธุรกิจจำเป็นต้องมีบุคคลในครอบครัวคอยชี้แนะ	2.80	1.04	ปานกลาง
ทางครอบครัวของทำงานยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้กับท่านในการทำธุรกิจ	2.95	1.11	ปานกลาง
การทำธุรกิจที่ดีต้องไม่ทำลายสภาพแวดล้อม เช่น น้ำ อากาศ ป่าไม้ เป็นต้น	3.37	1.08	ปานกลาง
แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีในประเทศกัมพูชา ส่งเสริมต่อการทำธุรกิจ	3.08	1.16	ปานกลาง
ภูมิอากาศของประเทศกัมพูชา ส่งเสริมต่อการประกอบธุรกิจ	3.08	1.08	ปานกลาง
การทำธุรกิจในปัจจุบันจำเป็นต้องคำนึงถึงสินค้า และบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	4.01	0.92	มาก
รวม	3.21	0.74	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.53	0.49	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจในการเป็นผู้ประกอบการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์รายละเอียดเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน โดยด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่

ด้านกฎหมาย ด้านการเมือง ด้านเทคโนโลยี และมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ รองลงมา ด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ

2.1 ด้านการเมือง

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจ

ด้านการเมืองในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นโยบายภาษีมีความเหมาะสมต่อการทำธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนที่เห็นด้วยรองลงมา 3 ลำดับ คือ นโยบาย และกฎระเบียบของรัฐต่างๆ สนับสนุนการทำธุรกิจ กฎหมาย และกฎระเบียบรวมถึงนโยบายต่างๆ ของภาครัฐในปัจจุบันเอื้อต่อการทำธุรกิจ และการเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน ส่งเสริมต่อการทำธุรกิจ ตามลำดับ ส่วนที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ เสถียรภาพของรัฐบาลปัจจุบันมีผลต่อการประกอบธุรกิจ

2.2 ด้านเศรษฐกิจ

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจด้านเศรษฐกิจในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อัตราดอกเบี้ยสำหรับเงินกู้ มีความเหมาะสมต่อการประกอบธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนที่เห็นด้วยรองลงมา 3 ลำดับ คือ สภาพเศรษฐกิจปัจจุบันทำให้โอกาสที่จะเป็นผู้ประกอบการประสบความสำเร็จมากขึ้น อัตราดอกเบี้ยสำหรับเงินฝาก มีความเหมาะสมต่อการทำธุรกิจ และอัตราแลกเปลี่ยนส่งผลดีต่อการทำธุรกิจ ตามลำดับ ส่วนที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ แรงงานในประเทศส่งเสริมการประกอบ

2.3 ด้านสังคม

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มหาวิทยาลัยของท่านช่วยพัฒนาทักษะ และความสามารถในการเป็น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนที่เห็นด้วยรองลงมา 3 ลำดับ คือ เพื่อนสนิทเป็นให้การสนับสนุนท่าน ในการเป็นผู้ประกอบการ การเรียนวิชาเกี่ยวกับการเป็นผู้ประกอบการมีส่วนช่วยในการทำธุรกิจ และมหาวิทยาลัยของท่านมีการสอนเกี่ยวกับการเป็น

ผู้ประกอบการ ตามลำดับ ส่วนที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ การศึกษาในมหาวิทยาลัยส่งเสริมให้ท่านพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในการเป็นผู้ประกอบการ

2.4 ด้านเทคโนโลยี

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจด้านเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การนำเทคโนโลยีมาใช้ช่วยเปิดช่องทางการค้าของผู้ประกอบการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนที่เห็นด้วยรองลงมา 3 ลำดับ คือ การเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ๆ ช่วยให้การทำธุรกิจเกิดความสะดวก เทคโนโลยี หรือ อินเทอร์เน็ต เช่น Social Network เป็นเครื่องมือในการหาความต้องการของลูกค้าอย่างแท้จริง และการประกอบธุรกิจแบบไร้พรมแดนต้องมีการส่งเสริมจากระบบเทคโนโลยีต่างๆ ตามลำดับ ส่วนที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ เทคโนโลยีปัจจุบันเหมาะสมต่อการทำธุรกิจ เช่น แอป และโปรแกรมต่างๆ เป็นต้น

2.5 ด้านกฎหมาย

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจด้านกฎหมาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า กฎหมายเรื่องการนำเข้า-ส่งออกของสินค้าหรือบริการส่งเสริมต่อการทำธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนที่เห็นด้วยรองลงมา 3 ลำดับ คือ การเข้าถึงการกู้ยืมเงินจากธนาคารนั้นส่งเสริมผู้ประกอบการ กฎหมายแรงงานส่งเสริมต่อการทำธุรกิจ และกฎหมายของรัฐ เช่น กฎ และข้อบังคับส่งเสริมต่อการทำธุรกิจ ตามลำดับ ส่วนที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ การมีมาตรการควบคุมสินค้านำเข้าและส่งออกมีความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ

2.6 ด้านสิ่งแวดล้อม

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของ นักศึกษาต่อสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การทำธุรกิจในปัจจุบัน จำเป็นต้องคำนึงถึงสินค้า และบริการที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ส่วนที่เห็น ด้วยรองลงมา 3 ลำดับ คือ การทำธุรกิจที่ดีต้อง

ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม เช่น น้ำ อากาศ ป่าไม้ เป็นต้น แหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีในประเทศ กัมพูชา ส่งเสริมต่อการทำธุรกิจ และภูมิอากาศของ ประเทศกัมพูชา ส่งเสริมต่อการประกอบธุรกิจ ตาม ลำดับ ส่วนที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ การตัดสินใจ ทำธุรกิจจำเป็นต้องมีบุคคลในครอบครัวคอยชี้แนะ ตามลำดับ

3. ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

ตารางที่ 2 ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ท่านมีความตั้งใจที่จะสร้างธุรกิจใหม่ในอนาคต	3.67	0.98	มาก
2. ท่านมีความคิดในการเริ่มต้นทำธุรกิจอย่างจริงจัง	3.67	1.00	มาก
3. ท่านมีเป้าหมายทางอาชีพ คือ การเป็นผู้ประกอบการ	3.67	0.92	มาก
4. ท่านจะพยายามอย่างเต็มที่เพื่อเริ่มต้นและสร้างธุรกิจด้วยตนเอง	3.50	0.96	มาก
5. ท่านพร้อมที่จะทำทุกอย่าง เพื่อให้ได้เป็นผู้ประกอบการ	3.61	0.90	มาก
6. ท่านจะเริ่มทำธุรกิจภายในเวลา 5 ปี หลังจากการเรียนจบ	3.51	0.97	มาก
เฉลี่ยรวม	3.60	0.75	มาก

ตามตารางที่ 2 โดยภาพรวม ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และเมื่อวิเคราะห์รายละเอียดเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ท่านมีความคิด ในการเริ่มต้นทำธุรกิจอย่างจริงจัง รองลงมา ได้แก่ ท่านมีความตั้งใจที่จะสร้างธุรกิจใหม่ในอนาคต ท่านมีเป้าหมายทางอาชีพ คือ การเป็นผู้ประกอบการ ท่านพร้อมที่จะทำทุกอย่าง เพื่อให้ได้เป็นผู้ประกอบการ ท่านจะเริ่มทำธุรกิจภายในเวลา 5 ปี หลังจากการเรียนจบ และท่านจะพยายาม อย่างเต็มที่เพื่อเริ่มต้นและสร้างธุรกิจด้วยตนเอง ตามลำดับ

4. ระดับส่งผลของสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

การวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ ด้วยวิธีการ Enter โดยตัวแปรต้นทุกตัวเข้าระบบ สมการพร้อมๆ กันในที่เดียว เพื่อตอบสนองมติฐาน การวิจัย สมมติฐานของการวิจัย คือ สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจส่งผลเชิงบวกต่อ ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยบิวต์ไบรท์ ในประเทศกัมพูชาอยู่ใน ระดับมาก แต่เมื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายนอกทางธุรกิจเป็นรายด้าน พบว่า มีแค่ 5 ด้าน เท่านั้นที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับการส่งผลของสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจ	B	SE _B	x	t	p-value
ค่าคงที่	0.279	0.267		1.044	0.297
ด้านการเมือง	0.126	0.063	0.114	2.013	0.045*
ด้านเศรษฐกิจ	0.136	0.047	0.145	2.884	0.004*
ด้านสังคม	0.297	0.060	0.294	4.937	0.000*
ด้านเทคโนโลยี	0.154	0.072	0.161	2.128	0.034*
ด้านกฎหมาย	0.243	0.057	0.266	4.238	0.000*
ด้านสิ่งแวดล้อม	-0.046	0.044	-0.045	-1.038	0.300

R=0.783, R Square=0.641, Adjusted R Square=0.603, F=59.022, Sig.=0.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากผลวิเคราะห์ในตารางที่ 2 พบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจในการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี ด้านกฎหมาย และด้านสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงเหตุผลต่อการความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยบิวด์ไบรท์ ในประเทศกัมพูชา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R)=0.783 หรือค่าสัมประสิทธิ์ความตั้งใจ (RSquare)=0.641 อธิบายการเปลี่ยนแปลงของความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการในภาพรวมได้ร้อยละ 64.10 เมื่อทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จำนวน 5 ค่า โดยด้านสังคม ($\bar{X}=0.294$) มีอิทธิพลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาสูงสุด รองลงมา คือ ด้านกฎหมาย ($\bar{X}=0.266$) ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X}=0.161$) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}=0.145$) และด้านการเมือง ($\bar{X}=0.114$) ตามลำดับ ส่วนด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ไม่มีนัยสำคัญ ($\bar{X}=-0.045$) นอกจากนี้ ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามกับชุดของตัวแปรพยากรณ์โดยใช้สถิติ

F ทดสอบ ซึ่งจากตาราง พบว่า มีนัยสำคัญทางสถิติ (Sig. < 0.05) หมายความว่า ตัวแปรตามสามารถพยากรณ์ด้วยชุดของตัวแปรพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานของงานวิจัยนี้ คือ สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยบิวด์ไบรท์ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ($\alpha=0.279$, $R=0.783$, $\text{Sig.}=0.000$)

สรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษามหาวิทยาลัยบิวด์ไบรท์ในประเทศกัมพูชา โดยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน

ระดับมากเช่นกัน ผลการทดสอบระดับการส่งผลพบว่า สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจส่งผลเชิงบวกต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และได้นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจในการเป็นผู้ประกอบการ

จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยบิรต์โบรท์ ในประเทศกัมพูชา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจในการเป็นผู้ประกอบการในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านสังคมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านกฎหมาย ด้านการเมือง ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ และด้านสิ่งแวดล้อม ตามลำดับ ทั้งนี้ในด้านสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์ รุ่งสุข (2559) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล รัตนโกสินทร์ ในด้านสังคมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับจริยา กอสุขทวีคุณ (2561) การรับรู้ การสนับสนุน การช่วยเหลือ การให้กำลังใจหรือคำแนะนำจากครอบครัว คนรอบข้าง เพื่อนสนิท สถาบันการศึกษา โครงสร้างของสังคม และโครงสร้างพื้นฐานในประเทศ เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อนักศึกษาในการเป็นผู้ประกอบการ เนื่องจากสังคม วัฒนธรรม คนใกล้ชิดเป็นตัวกำหนดความตั้งใจในการตัดสินใจเป็นผู้ประกอบการได้

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจในด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ผลวิจัยนี้ ตรงกันข้ามกับงานวิจัยของ คาลิด และราห์เมน (Khalid & Rahman, 2019) ที่พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมของการดำเนินงานโครงการก่อสร้างของอิรักมีค่าเฉลี่ยอยู่ใน

ระดับมาก เนื่องมาจากผู้ปฏิบัติงานโครงการให้ความสำคัญและเห็นถึงผลกระทบของโครงการต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ของเสีย ฝุ่น สภาพภูมิอากาศ สภาพอากาศ สถานที่ตั้ง สุขภาพ ความปลอดภัย มลพิษ และที่ไม่มีการควบคุม

2. ความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ

นักศึกษามหาวิทยาลัยบิรต์โบรท์ ในประเทศกัมพูชา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รักษ์มาน และอาฮาเม็ด (Rokhman & Ahamed, 2015) พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยอิสลามในประเทศอินโดนีเซียมีความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ คมกริช นันทะโรจวงศ์, ภูธิป มีถาวรกุล และประสพชัย พสุนนท์ (2561) ระบุว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการ โดยบุคคลที่จะเป็นผู้ประกอบการต้องมีความปรารถนาและความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะประกอบอาชีพอิสระอย่างแท้จริง ก่อนที่จะเป็นผู้ประกอบการที่มีความเป็นเจ้านายตัวเอง ลงมือลงทุนทำธุรกิจอะไรก็ตามก็ย่อมต้องมีความตั้งใจก่อน

3. ระดับการส่งผลของสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา

การศึกษาระดับการส่งผลของสภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจที่มีต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา มหาวิทยาลัยบิรต์โบรท์ ในประเทศกัมพูชา พบว่า ตัวแปรที่มีระดับการส่งผลมากที่สุด คือ ด้านสังคม รองลงมา คือ ด้านกฎหมาย ด้านเทคโนโลยี ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมือง ตามลำดับ อยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อนำตัวแปรต้นทั้ง 5 ตัวแปรเข้าสู่สมการ

พยากรณ์แล้ว ก็จะได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ พหุคูณ=0.783 ค่าสัมประสิทธิ์ความตั้งใจ=0.641 นั่นคือ สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจสามารถ อธิบายการเปลี่ยนแปลงของความตั้งใจในการเป็น ผู้ประกอบการในภาพรวมได้ร้อยละ 64.10 ทั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชาญชัย พรหมมี และ สิริมา นาคสาย (2563) ที่อธิบายว่า ความตั้งใจ เป็นผู้ประกอบการของนิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้น การเป็นผู้ประกอบการ ได้รับอิทธิพลจากสังคม กลุ่มอ้างอิง เช่น สังคมรอบข้าง ครอบครัว เพื่อน ญาติพี่น้อง ในขณะที่ สำคัญสุด สหตุลานนท์ (2560) พบว่า สภาพแวดล้อมทางธุรกิจในด้าน กฎหมายอธิบายความผันแปรที่เกื้อหนุนต่อการ เป็นผู้ประกอบการรุ่นเยาว์ของนักศึกษาคณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต สารสนเทศเพชรบุรี ส่วนงานวิจัยของ จักรวาล วงศ์มณี (2561) พบว่า เทคโนโลยีส่งผลกระทบ ต่อธุรกิจนำเข้าไทยและแนวทางการปรับตัว ของธุรกิจนำเข้าในสภาวะการณ์เปลี่ยนแปลง ส่วนงานวิจัยของ สุชาดา บุญสนอง, ศิษฏ์วิวัฒน์ เสรษฐวิทย์, ชมพูนุท ศรีพงษ์ และอุมาพร เชิงเขาว (2558) พบว่า สภาพแวดล้อมทางด้าน เศรษฐกิจมีอิทธิพลทางบวกกับการเตรียมความพร้อมของผู้ประกอบการธุรกิจนำเข้าในจังหวัด สงขลาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคม อาเซียน นอกจากนี้ งานวิจัยของ เตเชรา, กาส์เซตเลโร, โรดริกส์ และกูเอร์รา (Teixeira, Casteleiro, Rodrigues & Guerra, 2018) พบว่า การสนับสนุนจากรัฐบาลและนโยบาย การเมืองมีอิทธิพลในเชิงบวกต่อความตั้งใจของ ผู้ประกอบการในประเทศในยุโรป แต่สภาพแวดล้อมภายนอกทางธุรกิจในด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ไม่ส่งผลต่อความตั้งใจการเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลากกี และอิบราฮิม (Lucky & Ibrahim, 2015) ที่พบว่า ด้านสิ่งแวดล้อมไม่มีอิทธิพลและความเกี่ยวข้อง

อย่างมีนัยสำคัญกับความตั้งใจของผู้ประกอบการ ของนักศึกษาชาวไนจีเรียใน มหาวิทยาลัย นอร์เทิร์นแห่งมาเลเซีย เนื่องจากการปฐมนิเทศ ผู้ประกอบการและทักษะการเป็นผู้ประกอบการ เป็นปัจจัยสำคัญที่จำเป็นในการตระหนักถึงความ ตั้งใจของผู้ประกอบการโดยนักศึกษาชาวไนจีเรีย ในมหาวิทยาลัยนั้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัย ไปใช้

1.1 ครอบครัวควรให้คำติชมหรือให้กำลังใจแก่นักศึกษา ช่วยส่งเสริมการเริ่มต้นธุรกิจใหม่ ให้โอกาสในการลองทำสิ่งใหม่ๆ และรับฟังหรือ ชื่นชมกันอย่างแท้จริง

1.2 สถาบันการศึกษาควรพัฒนาและ ออกแบบหลักสูตรที่เตรียมความพร้อมให้กับ นักศึกษาในการเป็นผู้ประกอบการ ภายใต้ สภาพแวดล้อมที่ไม่แน่นอนสูง รวมถึงเพิ่มเติม ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเป็นผู้ประกอบการ ของนักศึกษา

1.3 ภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการ เป็นผู้ประกอบการควรส่งเสริมและสนับสนุนด้าน แหล่งเงินทุน เพื่อรองรับให้ผู้ประกอบการรุ่นใหม่ เกิดความมั่นคงในระดับหนึ่งในช่วงระหว่าง การเริ่มต้นการประกอบธุรกิจ และควรทำความเข้าใจ อย่างใกล้ชิดกับธนาคารเอกชน เพื่อให้มีการจัดหา เงินทุนภายใต้เงื่อนไขที่เหมาะสมในการประกอบ ธุรกิจ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ ศึกษาเฉพาะนักศึกษามหา วิทยาลัยบิวต์ไบรท์ วิทยาเขตเสียมเรียบเท่านั้น ดังนั้น งานวิจัยในอนาคตควรขยายขอบเขตการ ศึกษาไปยังพื้นที่หรือวิทยาเขตอื่นๆ รวมทั้งขยาย

ขอบเขตตัวแปรอื่นๆ เช่น กลุ่มวัฒนธรรม และ
ชาติพันธุ์ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านใน
หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการ
จัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ โดยเฉพาะ

อาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิจัยในครั้งนี้ที่ให้คำ
แนะนำและข้อเสนอแนะที่ดีตลอดการดำเนินการ
วิจัย และขอขอบคุณคณาจารย์จากมหาวิทยาลัย
บิวต์โบรท์ ในประเทศกัมพูชาที่ให้ความร่วมมือ
และอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จนทำให้
งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- คมกริช นันทะโรจพงศ์, ภูมิป มีถาวรกุล และประสพชัย พสุนนท์. (2561). พฤติกรรมการเป็นผู้ประกอบการ
ของวัยรุ่นไทย: อิทธิพลของการรับรู้ความสามารถตนเองและการรับรู้การสนับสนุนทาง
สังคมต่อความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการในบริบทวัฒนธรรมแบบรวมกลุ่ม. *วารสาร
บริหารธุรกิจศรีนครินทรวิโรฒ*, 9(2), 44-59.
- จริยา กอสุขทวีคุณ. (2561). การศึกษาแรงจูงใจและความตั้งใจในการเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา
ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- จักรวาล วงศ์มณี. (2561). สภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจนำเข้าไทยและแนวทาง
การปรับตัวของธุรกิจนำเข้าในสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลง. *วารสารมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี*, 9(2), 66-78.
- ชาญชัย พรหมมี และสิริมา นาคสาย. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจเป็นผู้ประกอบการของ
นิสิตหลักสูตรที่มุ่งเน้นการเป็นผู้ประกอบการ มหาวิทยาลัยพะเยา. *วารสารบริหารธุรกิจและ
สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*, 3(3), 65-80.
- ณิชา ไพรัตน์, ระพีพรรณ พิริยะกุล และพภาพร ชันธนา. (2560). การศึกษาตัวแปรส่งผ่านระหว่าง
สภาพแวดล้อมของการให้บริการกับความภักดีในการเป็นผู้บริโภคโลहित. *วารสารเกษม
บัณฑิต*, 18(2), 14-30.
- ภัทรเวช ธาราเวชรักษ์ และทองแท่ง ทองลิ้ม. (2563). สภาพแวดล้อมมหภาคของอุตสาหกรรม
อิเล็กทรอนิกส์ไทยภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0. *วารสารวิทยาศาสตร์
และเทคโนโลยี*, 28(8), 1490-1500.
- สำคัญสุด สีหตุลานนท์. (2560). ปัจจัยแวดล้อมที่เกื้อหนุนต่อการเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่ กรณี
ศึกษา นักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี.
วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุชาดา บุญ สนอง, ศิษฏ์วิรัช มั่นเศรษฐวิทย์, ชมพูนุท ศรีพงษ์ และอุมาพร เชิงเชาว์. (2558). สภาพ
แวดล้อมทางการตลาดของธุรกิจนำเข้าในจังหวัดสงขลาเพื่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่
ประชาคมอาเซียน. *วารสารราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 2(2), 139-156.

- อนงค์ รุ่งสุข. (2559). ปัจจัยที่มีผลต่อความตั้งใจที่จะเป็นผู้ประกอบการของนักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.
- อุไรวรรณ เลิศรัมย์. (2558). ปัจจัยที่มีผลต่อการได้มาของดวงตาที่ได้รับความนิยมเปรียบเทียบในช่วงก่อนและหลังการใช้นโยบายเชิงรุกของศูนย์ดวงตา สภากาชาดไทย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการระบบสุขภาพ, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- Babatunde, B.O., & Adebisi, A.O. (2012). Strategic Environmental Scanning and Organization Performance in a Competitive Business Environment. *Economic Insights-Trends and Challenges*, 64(1), 24-34.
- Islam, F.R., Mamun, K., & Amanullah, M.T.O. (2017). *Smart Energy Grid Design for Island Countries: Challenges and Opportunities*, Springer.
- Khalid, L.S., & Rahman, I.A. (2019). *Measuring the Effect of the External Factors on Iraqi Construction Projects Performance USING PESTLE Technique*. The Mattingley Publishing Co., Inc., 2206-2213.
- Lucky, E.O.I., & Ibrahim, N.A. (2015). Environmental Factors and Entrepreneurial Intention among Nigerian Students in UUM. *Sains Humanika*, 5(2), 87-93.
- Ministry of Economy and Finance. (2020). *Draft Macro-economic and Public Finance Framework for 2020 Management Financial Statements*. Phnom Penh.
- Ministry of Education, Youth and Sport. (2012). *Policy on Human Resource in Education Sector*. Phnom Penh.
- Ministry of Labor and Vocational Training. (2020). *10 Types of Jobs in Cambodia Which are Often Difficult for Job Seekers*. Phnom Penh.
- Rastogi, N.I.T.A.N.K., & Trivedi, M.K. (2016). PESTLE Technique—a Tool to Identify External Risks in Construction Projects. *International Research Journal of Engineering and Technology (IRJET)*, 3(1), 384-388.
- Rodriguez, M., Peterson, R.M., & Krishnan, V. (2012). Social Media's Influence on Business-To-Business Sales Performance. *Journal of Personal Selling & Sales Management*, 32(3), 365-378.
- Rokhman, W., & Ahamed, F. (2015). The Role of Social and Psychological Factors on Entrepreneurial Intention among Islamic College Students in Indonesia. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, 3(1), 30-42.
- Royal Academy of Cambodia. (2019). *Concepts of Micro-Enterprises, Small and Medium Enterprises in Cambodia*. Phnom Penh.
- Teixeira, S.J., Casteleiro, C.M.L., Rodrigues, R.G., & Guerra, M.D. (2018). Entrepreneurial Intentions and Entrepreneurship in European Countries. *International Journal of Innovation Science*, 10(1), 22-42.

การวิเคราะห์ปัญหาและมาตรการรับมือของวัฒนธรรมเหมียวในสถานศึกษา

An Analysis of the Problems and Countermeasures of Miao Song Culture in Education

ซู เหวินเจี้ยน¹, พีรพงศ์ เสนไสย², วัชรานนท์ สังข์หมื่นนา³
Zhou Wenjian¹, Peerapong Sensai², Watcharanon Sangmuenna³

Received: 15 February 2021

Revised: 22 March 2021

Accepted: 24 May 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้ จัดทำขึ้นจากการศึกษารูปแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพลง «เหมียว» ตามหลักปรัชญาพื้นบ้านในการพัฒนาโรงเรียนประถมศึกษา ในอำเภอซ่งเตา มณฑลกุ้ยโจว ประเทศจีน เอกสารฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและมาตรการตอบโต้ของวัฒนธรรมเพลงแม้วในการศึกษา บทความนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ และรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจในโรงเรียนแม้วบางแห่ง และจากปราชญ์ชาวบ้านสามคนในเขตซ่งเตา บทความนี้วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมจากศิลปินในพื้นที่ และชาวแม้วในพื้นที่ผ่านการตรวจสอบการทำงานภาคสนาม ผลการศึกษานี้จะถูกแบ่งออกเป็นสองส่วน ประเด็นแรกคือ ปัญหาที่มีอยู่ เช่น 1) ขาดหลักสูตรที่เป็นเอกภาพ 2) ขาดครูสอนเพลงแม้ว 3) ไม่มีสื่อการสอนสำหรับเพลงแม้ว 4) โหมตการสืบทอดตระกูลแบบดั้งเดิม กำลังค่อยๆ หายไป สิ่งที่ยากอีกอย่างหนึ่งคือ 1) ยาวชนขาดเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาติ

คำสำคัญ: วัฒนธรรมเพลงเหมียว, การศึกษา, ปัญหาและมาตรการรับมือ

Abstract

This paper is based on the study of the format of learning activities of the “Miao” Song according to the folk philosophy in developing primary schools in Songtao district, Guizhou Province, China. The purpose of this paper is to analyze the problems and countermeasures of Miao song culture in education.

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โทร. 092-9169530, อีเมล: Watcharanon.s@msu.ac.th

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ประจำคณะศิลปกรรมศาสตร์
โทร. 098-6176441, อีเมล: Zucczezz.7@gmail.com

³ อาจารย์ ประจำวิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
โทร. 092-9169530, อีเมล: Watcharanon.291088@gmail.com

¹ Master's degree Student, Major College of music Mahasarakham University
Tel. 095-6691127, Email: Watcharanon.s@msu.ac.th

² Assistant Professor, Faculty of Liberal Arts, Tel. 0986176441, Email: Zucczezz.7@gmail.com

³ Lecturer at the College of Music, Mahasarakham University, Tel. 092-9169530 Email: Watcharanon.291088@gmail.com

This paper describes a qualitative study and the data were collected from the survey in some Miao schools and the three local philosophers in the Songtao district. This paper analyzes the data collected from local artists and local Miao people through fieldwork investigation. The results are reported in two parts. The first aspect is the existing problems: 1) Lack of unified curriculum ; 2) Lack of teachers to teach Miao songs ; 3) No corresponding teaching materials for Miao songs ; 4) The traditional family inheritance mode is gradually disappearing. The second aspect is the difficulty: 1) The youths lack national cultural identity.

Keywords: Miao song culture, education, problems and countermeasures

Introduction

Songtao Miao song is an important communication tool for Songtao Miao people to express their feelings. However, with the rapid growth and development of economy and the impact of modern culture, many young people don't like Miao song anymore which becomes a worrying phenomenon to the existence of inheritance of Miao song. In order to save and protect Miao song, we need to explore some good inheritance ways to inherit and carry forward the excellent ancient Miao song art (Chen 2013).

Songtao Miao nationality is an ancient nation with a language but no writing system. It has a long history and inherits its own profound and unique history and culture. For thousands of years, they have created a unique style, beautiful rhyme, and a long history of Songtao Miao song culture (Chun 2006). From different aspects and angles, it reflects the unique spiritual value and thinking mode of Songtao Miao people as well as their living style and living habits So (Zeng 2010).

Songtao Miao song is an important communication tool for Songtao Miao people to express their feelings. However, with the rapid growth and development of economy and the impact of modern culture, many young people don't like Miao song anymore and this is becoming a worrying phenomenon for the existence of inheritance of Miao song. In order to save and protect Miao song, we need to explore some good inheritance ways to inherit and carry forward the excellent ancient Miao song art (Chen 2013).

This paper attempts to determine, summarize, and find a solution for the problems of Miao song culture in Songtao. It aims to provide a solution in preserving its lost music folk culture for the continuation of its inheritance development and promotion.

Objectives

To Analyze the problems and countermeasures of Miao song culture in education collection of Miao song teaching problems

Research Methodology

Table 1 Basic information

Name	Age	Gender	Occupation	Work Unit
Long Hongyu	33	Female	Teacher	Dongkou Village Primary School. She is important because she is a local person and she is highly educated.
Ma Xiaochun	34	Female	Teacher	Panxin Town Houji Village Primary School. She is important because she is a miao person and graduated from miao song major
Wu Xiangxiang	32	Female	Teacher	Yin Nao Village Primary School. She is important because she is a famous local singer

A qualitative research method was adopted and mainly focused on field survey data. These data were analyzed and presented in the form of descriptive analysis. The study was carried out in the following ways. Collecting relevant literature, focusing on the related information, sorting out the problems and countermeasures in Miao song. teaching, and recording the basic theory of solving problems.

Interview the Miao song teachers in three primary schools and local Miao people in Songtao district to investigate and determine the problems of Miao song culture in education.

The names of the three teachers are as follows Interviewing teachers and local Miao people. For teaching, I mainly focus on the problems of Miao song culture in school education. For the local Miao artists, I am more concerned about the inheritance of their Miao song culture. All the problems and difficulties that they mentioned were recorded.

In 2020, the author of this paper together with friends visited several Miao villages in Fujia, Mushu, Huangban, liaogao,

Panshi, Panxin, Daxing and other towns in Songtao district to understand and witness the current situation of Songtao Miao Village Miao song. The following is the current situation of Miao songs in typical villages:

Madan Village: Madan village is located in Songtao district. It is only 3 kilometers away from the main urban area of the district. We learned from the interview that there are more than 800 people living in the village. There are many people who can speak Miao language, few can sing Miao songs, and young people can hardly sing Miao songs. We met two people who can create and sing Miao songs by themselves. Long Xianhua (female), 72 years old. Tian Laogui (male), 63 years old. Because some Miao teenagers lacked understanding about Miao song culture they don't know how rich the historical and cultural background they have as well as the rich cultural connotation and unique artistic value that the old generation. They don't see how wonderful the music of Miao song sung by their ancestors but instead they prefer

fashionable pop music. They think pop music is only popular culture in modern society and can be affirmed by everyone.

1.1 Miao teenagers are not aware of their responsibilities for their culture. If they do not inherit the Miao song culture, it is likely that the national music culture which was usually passed down from generation to generation will gradually disappear.

1.2 Influence of their families. Some old Miao villagers also think that it's unnecessary for their children to learn the music and culture of their own nation, because it doesn't help them change their living conditions or status and quality of life. They also think that the current popular culture is the once that can lead them to progress, since it is a good culture.

Literature Reviews

The music and singing education of Miao folk songs is a new research topic in China. In the past 10 years, with the rapid development of economy, Miao music has really complied with the historical popularization and development trend of music education in China. Miao music has gradually entered the field of local primary and secondary education. The primary and secondary schools in the Miao area have developed their music education to more comprehensive Chinese national vocal music education. Therefore, many scholars began to study the music education of the Miao nationality, and through the theoretical research of music education, they have

achieved quite fruitful results. Through sorting out the relevant literature, different scholars interpret it from different perspectives.

Fan Shuangshuang discusses the current situation of primary education. He says that as a basic education, primary education has a very important impact on the development of students. Due to the influence of many factors, there are a series of problems in the development of primary education in China, which caused a certain impact on the development of primary education. Chen Shulan is exploring the current situation and inheritance of Miao song in Songtao. He points out that the impact of modern culture, with many young people not liking Miao song, and the inheritance of Miao song has become a worrying phenomenon. In order to save and protect Miao song, we need to explore some good inheritance methods, so that the excellent ancient Miao song art can be inherited and carried forward. (Chen, 2013)

Zhang Xianrong found that before the reform and opening up. Because of the lack of entertainment, singing Miao songs became the main way of entertainment in Miao festivals and gatherings, and also an important way for Miao youth to fall in love. After the reform and opening up, with the rapid development of economy, the popularization of entertainment such as film and television, the internet, karaoke and the change of life style, singing Miao song as a traditional entertainment way has been gradually replaced and marginalized, facing the crisis of inheritance.

This paper studies the problems in the teaching of national music. He points out that music teachers should think and practice repeatedly. Deng Feiyan analyzed the problems and countermeasures of junior middle school national music teaching. It is our duty to spread the national music culture. (Deng Feiyan 2011)

In the process of music classroom teaching, teachers should adopt effective strategies, and be able to teach every music lesson in the classroom, so that every student can get the edification of beauty and feel the charm of music art. Pan Pan makes corresponding research and simple discussion on the current situation and Countermeasures of music education classroom teaching. Since the 1950s, the thinking of minority music education operation strategy has entered into the field of educators' research. The strategy also explores the teaching methods and organizational strategies. Since the new century, the fundamental problem of "how to carry out minority music education" has become the focus of scholars. Zhang Yinghua explored two problems: 1) curriculum strategy and construction ; 2) summary and exploration of teaching strategy.

Results and Discussion

1. The problems of Miao song culture in Education.

Through the analysis on the data we gathered from our investigation investigating the problems of Miao song education the problems were identified as:

1.1 Lack of unified curriculum

1.1.1 The subject of Miao song is mostly not integrated in the curriculum of the school in Songtao. Only a few schools integrate Miao song in their curriculum which makes song culture and education gradually disappear.

1.2 There is no corresponding teaching material of Miao song.

1.2.1 The results show that there are only limited teaching materials available for Miao songs, which is not conducive to the effective inheritance of Miao song culture in school education.

2. The countermeasures of Miao song culture in Education

Miao culture has a long history. It is not only the spiritual pillar of Miao people, but also an invaluable national culture. According to the principle of rational thinking, we should constantly update teaching concepts and methods. In the new stage of Miao song culture entering the school, Miao song culture educators should constantly find and solve problems in the teaching process. The countermeasures to solve the problems of Miao song education in Songtao district are as follows:

2.1 Optimize the curriculum

A well planned and implemented setting curriculum has a direct impact on the goals, curriculum structure and curriculum content design of the selected curriculum. In view of the current situation of the inheritance

of Miao song culture in primary and secondary schools, most schools only aim to introduce Miao song culture into the campus as extracurricular activities to develop students' extracurricular interests, without stable teachers and fixed courses. Schools do not offer courses related to Miao song culture, which proves that the inheritance of Miao song culture has not been given enough attention in basic education and the basic education department has not played its role in inheriting national culture. To inherit the national music culture in school education, we should make a reasonable arrangement for the curriculum setting. All schools at all levels should pay attention to the inheritance of local national music culture and should make a unified arrangement setting in a national music curriculum from the design of curriculum structure, the selection of curriculum content, the arrangement of teaching materials, the arrangement of class hours, the allocation of teachers, etc. All kinds of schools must have rules to follow, textbooks to use, and teachers to teach.

2.2 Compile unified teaching materials.

It is a development trend to the new curriculum reform to compile the national culture and local teaching materials with inheritance value because it plays an important role in protecting and inheriting the local national culture. Therefore, we should make full use of the resources of traditional music culture of Miao Nationality in Songtao, Guizhou Province. We should compile a set of music

teaching materials with quality and weight to meet the aesthetic needs of students according to the aesthetic psychological characteristics of primary and secondary school students of different ages and the physiological characteristics of children's voice before and after the voice transition. The education department should lead the way by finding experts and scholars of relevant disciplines, cooperate with professional teachers with rich teaching experience in each school to form a compilation team, formulate a clear division plan and work schedule for textbook compilation. The department should cause further collection, arrangement and compilation of Guizhou Songtao Miao song music textbook once it's completed.

2.3 Enrich teaching forms.

Teachers are the soul of teaching. They are the ones who interpret school-based teaching materials clearly, intuitively, and excellently and make students have interest in learning. In other words, the quality of teachers and their teaching ability directly affect the learning efficiency of students and the professional level of a subject. Therefore, teachers' training is very important for the development of music teachers' skills and capability. We can adopt the ways of "sending out" teachers to study Miao song culture or "inviting in" professors or a guest speaker who can give lectures and activities for the teachers to improve and develop the way they teach student, and of course, to have more knowledge about Miao song culture.

In my opinion for the new generation to inherit music, the government and schools should provide support for Miao music to pass down the beauty of Miao musical culture for the new generation and students, not to abandon their local music without a struggle.

Conclusion

In summary, there are serious problems in Songtao Culture Education of the Miao Nationality in Songtao district. The mainstream music culture which is widely recognized in modern society, has a huge impact on the traditional song culture of the Miao nationality, an leads to a serious threat to the existence of the traditional song culture of the Miao nationality. In the process of protecting and inheriting Miao songs, the government should strengthen the management and protection of cultural heritage, by helping Miao people since they are the origin of this culture. By this, it can create a suitable living place and folk environment for the development of Miao songs as they continue the normal life they have and inheritance will continue up to the next generations.

Suggestion

The results of this study can be applied to different schools.

1. By solving the problems of Miao song culture in the education, and putting forward the right countermeasures. Thus, the Miao song culture can be inherited and protected.

2. If other teachers want to do more research in this direction, they can learn from the problems that exist in the inheritance of Miao song culture.

3. Through this study, special courses for Miao song culture can be taught in the local college education.

Protection. There are many ways to successfully protect the Miao song culture, such as

1. Through developing artists knowledge, practicing and innovating, Miao song culture artists creativity in the process of creating high-quality music.

2. Local communities must integrate Miao song culture into their lives through creative consciousness and stimulating community enthusiasm through the construction of Miao song culture Park that showcases, handicraft and folk music exhibitions of indigenous art.

3. The government agencies and branches involved in cultural industry can promote the protection of folk music through giving sincere action by creating a systematic welfare system of Miao song culture, distributing power, and increasing the cultural management of organizations for community groups and private sectors responsible in provinces. Lastly, they can cultivate the understanding of value and essence of multimedia to indigenous people in performing folk music.

Development. Culture is always endowed with new connotations as time goes by, as with Miao song culture. Based on adhering to the traditional culture, we should correctly handle the relationship between inheritance and development and strive to create Miao song culture with contemporary value, by merging contemporary aesthetic taste, filling the gap between modern and traditional by eliminating the differences between the past and modern, I believe that as the time changes, innovation exists.

Miao song culture might be affected by these changes but we should not let it vanish completely. Instead, we can use this innovation to improve or level up the old from of it, by use of technology.

Accompaniment instruments, performances and dance routine of Miao song culture strive to create a contemporary value of Miao song culture on the basis of preserving the tradition which is in line with the contemporary aesthetic taste of today's multi-cultural coexistence.

References

- Chun, Y.B. (2006). The connection between Miao song discourse and Chinese Poetry Discourse on the current situation and trend of Miao song literature, identity fusion and deconstruction. *Journal of Guizhou University for Nationalities (PHILOSOPHY AND SOCIAL SCIENCES EDITION)*, (2), 116-116.
- Long, H.Y. (2020). *Miao songs, Teacher*. Personal Interviewed.
- Zeng, L.R. (2010). *Reflections on the inheritance and protection of Miao songs in Western Hunan*. Contemporary Education Forum (Teaching Research).
- Chen, S.L. (2013). Investigation on the present situation and inheritance of Songtao Miao songs. *Teacher*, (29), 126-128
- Ma, X.C. (July 16, 2020). *Miao songs, Teacher*. Personal Interviewed.
- Hong, L. (2014). *Analysis of the current situation and inheritance of Miao folk songs*. investigation and protection of Miao non material cultural heritage project paper 2007-13.
- Wu, X.X. (2020). *Miao songs, Teacher*. Personal Interviewed.
- Luo, T.W. (2015). *The inheritance and development of the introduction of Miao music into classroom teaching in primary and secondary schools a case study of lewang middle school in Wangmo district (Doctoral dissertation)*.
- Pan, J.Y. (2019). Research on the teaching value of Miao folk songs entering the music classroom in secondary vocational schools: a case study of preschool education major in Kaili No.1 Vocational School. *Music time and space*, 000(007), 95-96.
- Zhang, J.H, & Lei J.H. (2016). *A survey on the integration of Miao songs into kindergartens a case study of Kaili city*. China National Expo

- Li, J. & Geng C.M. (2017). The “tradition” and “Modernity” of Miao folk songs in Guizhou Province Taking song of Songtao school as an example. *Guizhou Ethnic Studies*, (11), 122-125
- Chen, S.L. (2013). Investigation on the current situation and inheritance of Songtao Miao song. *Teacher*, (29), 126-128.

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้พิมพ์ บทความ หรือ บทความวิจัย วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (Instructions for the Authors)

บทความและบทความวิจัยที่จะนำมาตีพิมพ์ในวารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคามนี้ จะต้องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการ (Pre review) ก่อน เพื่อให้วารสารมีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากล และนำไปอ้างอิงได้ ผลงานที่ส่งมาตีพิมพ์ จะต้องเป็นงานทบทวนความรู้เดิมและเสนอความรู้ใหม่ที่ทันสมัยรวมทั้งข้อคิดเห็นที่เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่าน ผลงานไม่เคยถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่ได้อยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารใดๆ การเตรียมต้นฉบับที่จะมาลงตีพิมพ์ ควรปฏิบัติตามคำแนะนำดังนี้

การเตรียมต้นฉบับสำหรับบทความและบทความวิจัย

1. **ภาษา** เป็นภาษาไทยหรืออังกฤษก็ได้ ถ้าเป็นภาษาไทย ให้ยึดหลักการใช้คำศัพท์หรือการเขียนทับศัพท์ให้ยึดหลักของราชบัณฑิตยสถาน พยายามหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาอังกฤษในข้อความ ยกเว้นกรณีจำเป็น ศัพท์ภาษาอังกฤษที่ปนไทย ให้ใช้ตัวเล็กทั้งหมด ยกเว้นชื่อเฉพาะซึ่งต้องขึ้นต้นด้วยตัวอักษรใหญ่ ถ้าเป็นภาษาอังกฤษ ควรให้ผู้เชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษตรวจสอบความถูกต้องก่อนที่จะส่งต้นฉบับ

2. **ขนาดของต้นฉบับ** พิมพ์หน้าเดียวบนกระดาษสัน ขนาด เอ 4 (216 x 279 มม.) ควรเว้นระยะห่างจากขอบกระดาษด้านบนและซ้ายมืออย่างน้อย 40 มม. (1.5 นิ้ว) ด้านล่างและขวามืออย่างน้อย 25 มม. (1 นิ้ว) พิมพ์ด้วยโปรแกรมไมโครซอฟท์เวิร์ด ด้วยรูปแบบอักษร browallia New ขนาด 16 ตัวอักษรย่อหน้า

3. **จำนวนหน้า** บทความและบทความวิจัย ไม่ควรเกิน 15 หน้า

การเรียงลำดับเนื้อหาบทความ และบทความวิจัย

1. **ชื่อเรื่อง (Title)** ควรสั้น กระชับ และสื่อเป้าหมายหลักของการศึกษาวิจัย ไม่ใช่ คำย่อ ความยาวไม่ควร เกิน 100 ตัวอักษร ชื่อเรื่องต้องมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยให้นำชื่อเรื่องภาษาไทยขึ้นก่อน

2. **ชื่อผู้พิมพ์และที่อยู่** ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ และระบุตำแหน่งทางวิชาการ หน่วยงานหรือสถาบัน ที่อยู่ และ E-mail ของผู้พิมพ์ เพื่อใช้ติดต่อเกี่ยวกับต้นฉบับและบทความที่ตีพิมพ์แล้ว

3. **บทคัดย่อ (Abstract)** ให้มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ เป็นเนื้อความย่อที่อ่านแล้วเข้าใจง่าย โดยเรียงลำดับความสำคัญของเนื้อหา เช่น วัตถุประสงค์ วิธีการศึกษา ผลงานและการวิจารณ์ อย่างต่อเนื่องกัน ไม่ควรเกิน 500 คำ ไม่ควรมีคำย่อ ให้บทคัดย่อภาษาไทยขึ้นก่อนภาษาอังกฤษ

4. คำสำคัญหรือคำหลัก (Keywords) ให้ระบุทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ใส่ไว้ท้ายบทคัดย่อของแต่ละภาษา

5. บทนำ (Introduction) เป็นส่วนของเนื้อหาที่บอกความเป็นมาและเหตุผลนำไปสู่การศึกษาวิจัย ให้ข้อมูลทางวิชาการพร้อมทั้งจุดมุ่งหมายที่เกี่ยวข้องอย่างคร่าว ๆ และมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา และการวิจัยนั้นด้วย

6. วิธีการศึกษา ให้ระบุรายละเอียดวัสดุ อุปกรณ์ สิ่งื่อนำมาศึกษา จำนวนลักษณะเฉพาะของตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการศึกษา อธิบายวิธีการศึกษา หรือแผนการทดลองทางสถิติ การสุ่มตัวอย่าง วิธีการเก็บข้อมูลและวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

7. ผลการศึกษา (Results) แจ้งผลที่พบตามลำดับหัวข้อของการศึกษาวิจัยอย่างชัดเจนได้ใจความ ถ้าผลไม่ซับซ้อนไม่มีตัวเลขมาก ควรใช้คำบรรยาย แต่ถ้ามีตัวเลขมาก ตัวแปรมาก ควรใช้ตาราง แผนภูมิแทน ไม่ควรมีเกิน 5 ตารางหรือแผนภูมิ ควรแปลความหมายและวิเคราะห์ผลที่ค้นพบ และสรุปเปรียบเทียบกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

8. วิจารณ์และสรุปผล (Discussion and conclusion) ชี้แจงว่าผลการศึกษาตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย หรือแตกต่างไปจากผลงานที่มีผู้รายงานไว้ก่อนหรือไม่ อย่างไร เหตุผลใดจึงเป็นเช่นนั้น และมีพื้นฐานอ้างอิงที่เชื่อถือได้ และให้จบด้วยข้อเสนอแนะที่จะนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์หรือทั้งประเด็นคำถามการวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางสำหรับการวิจัยต่อไป

9. ตาราง รูป รูปภาพ และแผนภูมิ ควรคัดเลือกเฉพาะที่จำเป็น แยกออกจากเนื้อเรื่องโดยเรียงลำดับให้สอดคล้องกับคำอธิบายในเนื้อเรื่อง และต้องมีคำอธิบายสั้นๆ แต่สื่อความหมาย ได้สาระครบถ้วน ในกรณีที่เป็นตาราง คำอธิบาย ต้องอยู่ด้านบน ในกรณีที่เป็นรูปภาพ หรือแผนภูมิ คำอธิบายอยู่ด้านล่าง

10. กิตติกรรมประกาศ ระบุสั้นๆ ว่าได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย และความช่วยเหลือจากองค์กรใดหรือใครบ้าง

11. เอกสารอ้างอิง (References) สำหรับการพิมพ์เอกสารอ้างอิง ทั้งเอกสารอ้างอิงที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษโดยมีหลักการทั่วไป คือ เอกสารอ้างอิงต้องเป็นที่ยกย่องและได้รับการยอมรับทางวิชาการ ไม่ควรเป็นบทคัดย่อ และไม่ใช้การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล ถ้ายังไม่ได้ถูกตีพิมพ์ ต้องระบุว่า รอการตีพิมพ์ (in press)

11.1 การเขียนเอกสารอ้างอิง

ก. กรณีที่เป็นรายงานวิจัย มีรูปแบบและการเรียงลำดับดังนี้: ชื่อผู้เขียน (ในกรณีภาษาไทย ใช้ชื่อและนามสกุล และในกรณีภาษาอังกฤษ ใช้นามสกุลและชื่อ). ปีที่พิมพ์. ชื่อเรื่อง. ชื่อย่อของวารสาร. เล่มที่พิมพ์ ฉบับที่พิมพ์. เลขหน้าแรกถึงหน้าสุดท้ายของเรื่อง. ในกรณีที่มีผู้เขียนมากกว่า 6 คน ให้ใส่รายชื่อผู้เขียนทั้ง 6 คนแรก แล้วตามด้วยคำว่า “และคณะ” หรือ “et al”

ตัวอย่าง

อมรรัตน์ จงสวัสดิ์สกุล, ลัดดา เหมาะสุวรรณ. (2002). Evidenced based maillard reeaction: focusing on parenteral nutrition. *วารสารโภชนาบำบัด*. 13(1), 3-11

Vega KJ, Pina I, Krevaky B. (1996). Heart transplantation is associated is with an increase risk for pancreatobiliary diseases. *Ann Intern Med*. 124(11), 980-3

ข. กรณีที่เป็นหนังสือ มีรูปแบบและการเรียงลำดับ เหมือนเอกสารอ้างอิงที่เป็นรายงานวิจัย (ในข้อ ก.) ยกเว้น ใช้ *ชื่อหนังสือ* เมืองที่พิมพ์: สำนักพิมพ์ แทน *ชื่อย่อวารสาร*

ตัวอย่าง

วิญญู มิตรานันท์. (2538). *พยาธิกายวิภาค*. กรุงเทพฯ: โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์. 629-78.

Ringsven M.K., Bond, D. (1996). *Gerontology and leadership skills for nureses*. 2nd ed. Albany (NY): Delmar Publishers. 100-25.

ค. กรณีที่เป็นรายงานการประชุมและสัมมนา มีรูปแบบการเรียงลำดับ คือ ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อเอกสารรวมเรื่องที่ได้จากรายงานการประชุม. วัน เดือน ปีที่จัด: สถานที่จัด: สำนักพิมพ์ หรือ ผู้จัดพิมพ์. เลขหน้า.

ตัวอย่าง

ณัฐนันท์ สินชัยพานิช, วราภรณ์ จรรยาประเสริฐ, ยุพิน รุ่งเวชวุฒิวิทยา, มนต์ชูลี นิติน, สาริต พุทธิพิพัฒน์ขจร. (2542). *เอกสารพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเอง. รายงานการประชุมวิชาการเภสัชกรรม ประจำปี 2542 ของเภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย ; 24-26 มีนาคม 2542. กรุงเทพมหานคร: เภสัชกรรมสมาคมแห่งประเทศไทย. 89-105.*

Kimmura J. Shibasaki H, editors. (1996). *Proceeding of 10yh International Congress of EMG and/ Clinical Neurophysilogy ; 15-16 Oct 1995; Kyoto Japan*. Amsterdam: Eelsevier. 80-90.

ง. กรณีเป็นวิทยานิพนธ์ มีรูปแบบการเรียงลำดับ คือ ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อวิทยานิพนธ์. สถาบันที่พิมพ์: ชื่อสถาบันการศึกษา

ตัวอย่าง

อัมพร ณรงค์สันติ. (2541). *การใช้ยาเจนตั้มยซินวันละครั้งเปรียบเทียบกับวันละสองครั้งในทารกแรกเกิดไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเภสัชศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Kaplan S.J. (1995). *Post-hospital home health care: the elderly,s access and utilization [dissertayion]*. St. Louis (MO): Washington Univ.

จ. กรณีที่เป็นบทความในหนังสือพิมพ์ มีรูปแบบและการเรียงลำดับเหมือนเอกสารอ้างอิงที่เป็นรายงานวิจัย (ในข้อ 11.1.1. ก)

ตัวอย่าง

Lee, G. (1996). *Hospitalization tied to ozone pollution: study estimates 50,000 admissions annually*. The Washington Post Jun 21.5.

จ. กรณีที่เป็นหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ มีรูปแบบและการเรียงลำดับ คือ ชื่อผู้แต่ง. ปีที่พิมพ์. ชื่อเรื่อง. ชื่อวารสาร (ปี เดือน วันที่อ้างอิงถึง) เล่มที่ (ฉบับที่): ได้มาจาก ชื่อ website.

ตัวอย่าง

Morse S.S. (1995). *Factors in the emergence of infectious disease*. Emerg Infect Dis [cited 1996 Jun 5] ; 1 (1): Available from: URL//www.Cdc.gov/ncidod/Eid.htm.